

Dört Büyük Halife

2

TÜRKİYE GAZETESİ YAYINLARI

Dört Büyük Halife - 2

Tertip Heyeti

Gazetesi Yayınları
Ansiklopedi Grubu

Baskı Öncesi Hazırlık

Gazetesi Teknik Servisi

ISBN- 975-8818-18-x (Tk. No.)
975- 8818-20-1 (2.Cild)

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş.

29 Ekim Caddesi No: 23 Yenibosna / İstanbul 34197

Tel: (0212) 454 30 00 Faks: (0212) 454 31 00

www.turkiyegazetesi.com

İstanbul-2004

Takdim

Âdem aleyhisselâmdan beri binlerle Peygamber gelmiştir. Peygamberlerin sonuncusu Muhammed aleyhisselâmdır. Diğer Peygamberlerin bildirdikleri dinler, zamanla bozulmuştur. İslam Dini kıyamete kadar bozulmadan devam edecektir. İslam Dini Muhammed aleyhisselâmın zamanında Arap yarımadasına yayılmış, O'nun vefatından sonra gelen Dört Halife'nin (Hazreti Ebû Bekir, Hazreti Ömer, Hazreti Osman ve Hazreti Ali) zamanında her tarafa yayılmıştır.

İslam tarihinde, dört büyük halifenin ve bunların devrinin çok önemli bir yeri vardır. Daha sonraki zamanlarda hep bu devir ölçü alınmıştır. Bunların uygulamalarından hükümler çıkartılmıştır. Bunun için, bu dört seçilmiş zatı ve devirlerini çok iyi bilmemiz gerekir.

Dört zatın halife olacakları hadîs-i şerîflerle bildirilmiştir. Peygamber efendimiz, Medîne-i münevvereye hicretinden sonra, ilk olarak yaptırdığı mescidin temelini ilk taşı kendi elleriyle koydu ve; **“Ebû Bekir taşını benim taşının yanına koysun! Ömer taşını Ebû Bekir'in taşının yanına koysun. Osman, taşını Ömer'in taşının yanına koysun. Ali, taşını Osman'ın taşının yanına koysun”** buyurarak, onların kendinden sonra halîfeliklerinin sırasını işâret buyurdu.

Başka hadîs-i şerîflerde de; **“Benden sonra halîfelerim otuz sene yolumu yaşatırlar. Ondan sonra ümmetimin başına melikler gelir.”** ve **“Benim yoluma, benden sonra da Hulefâ-i Râşidîn'in yoluna yapışınız”** buyrulduğu gibi bir başka hadîs-i şerîfte de; **“Başımıza Ebû Bekr geldiği zaman, onu dünyâyâ zâhid ve âhirete râgip bulursunuz.**

Başınıza Ömer geldiği zaman, onu kuvvetli, emin ve Allah yolunda kimseden çekinmez görürsünüz. Başınıza Ali geldiği zaman hâdî ve mühdî olur. Sizi doğru yola götürür bulursunuz." buyurdu.

Dört halîfenin hilâfet müddeti 30 yıl kadardır. Bu yıllar İslâm târihinde "Dört Halîfe Devri" olarak anılır. Bu zamanda İslâm orduları Kuzey Afrika, Kıbrıs, Suriye, Anadolu, Irak, İran içlerine seferlere çıkmış, buralarda pekçok ülke ve şehir fethedilerek İslâmiyet insanlara ulaştırılmış, muhârebelerden alınan ganîmetlerle İslâm memleketleri îmar edilmiş, Müslümanlar rahat ve huzûr içinde yaşamışlardır.

Dört halîfe, İslâm dîninde, peygamberlerden sonra diğer bütün insanlardan üstündür. Birbirlerine üstünlükleri de hilâfetleri sırasına göredir. Bu dört halîfenin her birini sevmek, bütün Müslümanlara hadîs-i şerîflerle emredilmiştir.

İslam Dininin doğru ve tam olarak öğrenilmesi ve yaşanması için Peygamber Efendimizin ve Eshabının hayatlarının doğru ve tam öğrenilmesi gerekir. Bu bakımdan Sevgili Peygamberim adlı eserimizden sonra **Dört Büyük Halife'nin hayatlarını ve menkıbelerini de kıymetli okuyucularımıza takdim ediyoruz.** Bu kitabı hazırlarken, **Menâkıb-ı Çihâr Yâr-i Güzîn** kitabını esas aldık. Ayrıca her halîfenin kısaca hayatlarını ilave ettik.

Bu eserin meydana gelmesinde emeği geçen bütün ilim adamlarımıza ve arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Hayırlı olsun.

**Türkiye Gazetesi Yayınları
Ansiklopedi Grubu**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

BEŞİNCİ BAB

Ebû Bekr, Ömer ve Osmân “radiyallahü anhüm” Menkıbeleri:

Menkıbe: İmâm-ı Be-gavî, **Mesâbîh-i şerîf** kitabında, Enes bin Mâlik’den rivâyet ederler. Resûlullah Efendimiz Uhud dağına çıktılar. Ebû Bekr, Ömer ve Osmân da Uhud dağına çıktılar. Dağ sallandı, ya’ni zelzele oldu. Resûl-i ekrem Efendimiz mubârek ayağı şerîfleri ile dağa vurdu ve buyurdu ki, **“Sâbit ol yâ Uhud! Senin üzerinde bir Peygamber, bir Sıddîk, iki şehîd vardır.”**

Menkıbe: Yine **Mesâbîh-i şerîf**’de Ebû Mûsâ el-Eş’arî’den naklolunmuştur. Ebû Mûsâ el-Eş’arî buyurdu ki, ben

Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerinde idim. Medîne-i münevvere bağlarından bir bağda idik. Bir şahıs geldi. Kapıyı açmak taleb etti. Hazreti Resûl-i ekrem bana buyurdu: **“Var, kapıyı aç. Cennet ile onu müjdele!”** Ben de varıp, kapıyı açtım. Baktım ki, Hazreti Ebû Bekr’dir. Resûlullah’ın buyurduğu şey ile müjde verdim. Allahü teâlâyâ hamd etti. Ondan sonra bir şahıs daha geldi. Kapıyı açmak taleb etti. Resûlullah buyurdu: **“Var kapıyı aç ve Cennet ile ona müjde ver.”** Ben de varıp, kapıyı açtım. Baktım ki, Hazreti Ömer’dir. Ona, Resûlullah

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Efendimizin buyurdıkları şeyi haber verdim. Allahü teâlâyâ hamdetti. Ondan sonra bir şahıs dahâ kapının açılmasını taleb etti. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **“Var kapıyı aç ve Ona Cennet ile müjde ver ve o belâlar onun üzerine erişir.”** Ben de varıp, kapıyı açtım. Baktım ki, Hazreti Osman’dır. Ona, Resûlullah Efendimizin buyurdıklarını haber verdim. Hazreti Osmân Allahü teâlâyâ hamd edip, sonra dedi ki, “Allahül müste’ân” [Yardım ancak Allahü teâlâdan istenir.]

Menkıbe: Yine **Mesâbih-i şerif** kitabında hasen olarak bildirilen hadîs-i şerifte, Abdullah ibni Ömer’den rivâyet olunmuştur. İbni Ömer dedi ki, biz bu üç serveri, Ebû Bekr, Ömer ve Osman’ı “radiyallahü anhüm”, Resûlullah Efendimiz zaman-ı şerîflerinde andığımızda terdiye ederdik. Ya’ni **radiyallahü anh** der idik.

Menkıbe: İstanbul’da Mustafâ Pâşa Câmi’inde halka nasihat eden, Sünbül efendi dergahında şeyh olan Hasen efendi rivâyet eder. Arabistân’da seyâhat ederken, Hasen-i Basrî’nin mezârını ziyâret etmek niyeti ile Basra’ya vardım. Hâcî Ahmed derler bir mü’min muvahhid kimsenin odasına misafir oldum. Birkaç gün orada misafir kaldım. Konuşma esnasında, Hâcî Ahmed hikâyeye etti ki, şehrimizde Yahyâ adlı bir imâm var idi. Gâyet ilim ve söz sâhibi bir kimse idi. Lâkin bu kişiden defalarca, Hazreti Ebû Bekr ve Hazreti Ömer-ül Fârûk ve Hazreti Osmân bin Affân “radiyallahü teâlâ anhüm” haklarında nice uygunsuz sözler işittik. Ammâ gelen pâşaların koltuğuna girmekle [onlar ile iyi geçinmek ile] kimse ona bir şey yapmaya cür’et edemezdi. Onların ona zararı olmazdı. Hattâ bir gün pâşaya benden şi-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

kâyet eder. Benim onun ardında namaz kılmadığı-mı Müslümanları onun arkasında namaz kılmaktan, ona uymaktan men' ettiği-mi söyler. O da beni çağırıp, niçin imâma uyarak namaz kılmazsın, dedi.

Ben de dedim ki, sultânım, haline vâkîf olduğum için uymuyorum. Pâşa azarlama yolu ile dedi ki, elbette uyup namaz kılmalısın, yoksa sen bilirsin, hâlini perîşân ederim. Ben dedim ki; sultânım! Göz

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

göre göre kişi kendini ateşe bırakır mı? Bir kimsenin halini bildikten sonra, o ânda başımı dahî kessen ona uyup [iktidâ' edip] namaz kılmam, dedim, dışarı çıktım. Birkaç günden sonra, bir gün çarşıda otururken, o imâm Yahyâ'yı gördüm. İmâm durmayıp, yüksek sesle çağırıp, yanıma gelin Müslümanlar diye seslenir. Acele ile, acaba ne haber var diye yanına vardık. Gördük ki, avucu içine dişlerini doldurmuş. Ne oldu diye sual ettik. Cevap verdi ki, bunlar, ağızımda olan dişlerimdir. Bu gece rüyamda gördüm. Kıyâmet kopmuş. Bana da susuzluk ârız olmuş ki, helâk olmak üzereyim. Mahşer yerine giderken bir büyük havuz gördüm. Kenârında yaşlı, nûr yüzlü biri durur. Gelip-geçenlere su ulaştırır. Yanına vardım. Sual ettim ki, sen kimsin. Ebû Bekr-i Sıddıkım, dedi. Ben dedim ki, dünyada iken ben seni

sevmezdim. Suyundan da içmem. Sonra havuzun bir tarafını dolaştım. Uzun boylu, salâbetli [sağlam] ve mehâbetli [heybetli] sultân durur. Gelenlere su ulaştırır. Yanına varıp, dedim ki, sen kimsin. Dedi ki, Ömer-ül Fârûkum. Ne dünyada iken severdim, ne şimdi. Suyundan içmem deyip, havuzun bir tarafını dolaştım. Gördüm ki bir alîm ve selîm bir pîr-i mubârek durur. Gelene ve gideneye su ulaştırır. Nûr yüzünden ışık vurur. Yanına varıp, dedim, sen kimsin! Ben Osmân-ı Zinnûreynim. Ben dedim. Seni dünyada sevmezdim. Suyundan da içmem. Havuzun o köşesini de dolaştım. İri yapılı, orta boylu, uzun sakallı ve şecâ'at ve mehâbetli [heybetli] ve cesâretli bir sâhib-i seadet su ulaştırır. Havuz kenârına, yanına vardım. Dedim ki, sen kimsin. Dedi ki, Aliyyül mürtedâyım. Ben hemen mubârek ayakları-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

na düşüp, yüzümü ve gözümü sürdürdüm. Dedim ki, sultânım, meded bana. Bir içim su ihsân et ki, gâyet susamışım. Buyurdu ki, yukarıda benim kardeşlerime rast gelmedin mi? Ben dedim, evet rast geldim. Lâkin ben onları sevmiyorum. Sularını da içmedim. Seni severim. Suyundan içmek isterim, deyince, İmâm hazretleri benim sûratıma bir tokat vurdu ki, o ızdırâb ile uyandım. Bütün dişlerim avucumun içine düştü. Ey Müslümanlar, bu âna kadar dalâlet yolunda idim. Allahü teâlâyâ hamd olsun ki, Allahü teâlâ şimdi hidâyet edip, doğru yola kavuştum, deyip, çihâr yâr-i güzînin muhabbetini kalbinde ihlâs ile yerleştirdi.

Menkıbe: Bir zamanlar bir tâcir var idi. İsmine Ey-yûb bin Hasen derler idi. Pâdişâhlardan birine bâ'zı kumaş ve meta' satmak için huzuruna varır. Tesâ-

düfen o sırada pâdişâh; emîr-ül mü'minîn Ebû Bekr, Ömer ve Osmân "radıyallahü teâlâ anhüm" hakkında uygun olmayan kötü sözler söyler. Tâcirin gönlüne bu sözler hoş gelmez! Pâdişâha nasihat etmek ister. Sonra, o sultân-lara [üç halifeye] dil uzatan zâlimlerden hayır gelmez, belki söylersem beni öldürür; deyip, işini görüp, gider. O gece Server-i âlem Efendimizi rüyasında görür. O pâdişâhı da orada, huzurlarında durmuş görür. Resûlullah Efendimiz, tâcire iltifât edip, buyurur ki: **"Benim Eshâbıma uygunsuz sözler [kelimeler] söyleyen bu mudur."** Evet yâ Resûlallah diye cevap verdikte, **bunu katleyle** diye öldürülmesini emir buyurur. Ben dedim, "Yâ Resûlallah! Bir nesne yoktur ki onu katledeyim." Resûl-i ekrem hazretleri tâcirin eline bir bıçak verir. Tâcir de emr-i şerîfine itâ'at edip,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

şahısı boğazlar. Rüyadan uyanıp, bu rüyayı varıp, şâha anlatmak ister. Sarayının kapısına varır ki, ağlamak ve feryâd sesleri işittir. Bu hâl nedir diye sorar. Cevap verirler ki: Bu gece pâdişâhı yatağında katletmişler.

Menkıbe: Din büyükelinden biri rivâyet eder. Medâyin’de bulunuyordum. Her nerede bir kimse vefât etse, varıp ona kefen sarardım. Bir kimse gelip dedi ki, Kûfe ehlin-den bir kervân geldi. Ara-

larında biri vefât etti. Gelip kefen sarasın. Hizmetçimi kefen almaya gönderdim. Ben o kimsenin meyyitini görmeye vardım. Yanına vardım. Gördüm ki, vefât eylemiş. Karnı üzerine bir kerpiç koymuşlar. Âniden o meyyit kalkıp oturdu. Feryâd edip, dedi ki, yazıklar olsun bana, vay bana. Ben dedim ki, “Lâ ilâhe illallah Muhammedün resûlullah” söyle. Bana dedi ki, bu kelime-i şerîfeyi demenin faydası yoktur. Zîrâ ben kavmim ile olurken,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Ebû Bekr ve Ömer ve Osmân'a "radiyallahü teâlâ anhüm" dil uzatıp, uygun-suz sözler söylerlerdi. Ben de onlara uyar, söylerdim. Sonunda helâk oldum. Beni Cehennem'e iletip yerimi gösterdiler. Benim rûhumu geri verdiler ki, halka haber vereyim. Sakın, sakın, o serverlere dil uzatmayın. Bu sözleri tamam ettikten sonra, tekrar öldü.

Menkıbe: Hazreti Ali rivâyet buyurmuşlardır; Hazreti Ebû Bekr, Ömer ve Osmân "radiyallahü teâlâ anhüm" Efendilerimize uygun olmayan sözler söyleyen bir kimse vardı. Bir gün yüzünde bir yara peydâh oldu. O yara gide-rek yüzünü tutup, yüzünün tamamı kara oldu. Her türlü ilâcı denediler, şifâ bulmadı. Bütün insanların yanında rüsvay oldu. Sonra bu şekilde öldü.

Menkıbe: Büyüklere biri Şâm şehrine uğrar. Bir mescidde sabah namazını

kılar. İmâm namazı kıldıktan sonra, arkasını mihrâba dönüp, Ebû Bekr, Ömer ve Osmân "radiyallahü teâlâ anhüm" hazretlerinin haklarında uygunsuz sözler söylemeye başlar. O büyük zât, imâmdan bu sözleri işitince çok üzü-lüp ve mahzûn olarak kalkıp, yoluna gider. Bir seneden sonra yine yolu Şâm şehrine uğrar. Tekrar o mescide varıp, sabah namazını kılar. Namazı kıldıktan sonra, imâm olan kimse, arkasını mihrâba dönüp, O serverlerin büyüklüklerinden bahsetmeye, onları methetmeye başlar. O büyük zât, cemâ'atten birine sual eyler ki, bu imâm geçen sene o serverlerin şânlarına uygunsuz sözler söyledi. Şimdi de medh ve senâ etti. Sebebi nedir? O Müslüman dedi ki, önceki imâmı görmek ister misin. O büyük zât dedi, görmek isterim. O da önüne düşüp, bir odaya girdiler. Gördü ki, bir siyâh kö-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

pek, boynundan zincir ile bağlı, yatar. O büyük dedi ki, bu kelb [köpek] nedir. O Müslüman dedi ki, geçen seneki imâm budur. O din büyüklerine hâşâ, uygun-suz sözler söylerdi. Bir gün arkasını mihrâba dönüp, kötü âdeti üzere kötü sözler söylerken, değişip, bu sûrete girdi. O büyük yanına varıp, sen geçen seneki imâm mısın. O da eli ile başına işâret edip ve gözlerinden yaş akıttı. Bu büyüklere dil uzatmasının neticesinde bu hale gelmişti.

Menkıbe: Hâce Muhammed Pârisâ, **Fasl-ül-hitab** adlı eserinde buyurmuştur. Hazreti Ali buyurmuşlardır ki: “Bir tâife beni Ebû Bekr, Ömer ve Osmân “radiyallahü teâlâ anhüm” hazretlerinin üzerlerine üstün tutarlar. Gönüllerinde nifâk vardır. Bununla Müslümanlar arasına ihtilâf ve fitne sa- larlar. Bana Resûlullah Efendimiz haber verdi.

Bunlar ile mücadele etmeyi bana emretti. Zâhi- ren ehl-i İslam’a kardeş olduklarını söylerler. Bâtınlarında din düşmanı- dırlar. Yalanı güzel, kötü- lükleri temiz görürler. Kur’ân-ı kerîmin hükümünü kaldırırılar. Kötülük üzerine birbirleri ile yarışırılar. Resûlullah Efendi- mize ve Eshâb-ı kirâmın büyüklerine dil uzatırılar. Eshâb-ı kirâm arasında olan olayları anlatıp, anla- dıklarına tâbî’ olurlar. Hak teâlâ hazretleri onları af- fetmez. Küçükleri büyük- lerinden bozuk fikirleri öğrenip, o şekilde terbiye olunurlar. Sünnet-i İslam’ı harâb ederler. Bid’atleri yayarlar. [O zamanda Re- sûlullah’ın sünnetine ya- pışan kimse şehîdlerin ve âbidlerin en üstünüdür. Seâdet onlarındır.] Yeryü- zünde bunlardan daha hoşlanılmıyan kimse yok- tur. Yerin gadabı onlara- dır. Gök istemiyerek onla- rın üzerine gölge verir. O

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

tâifenin âlimleri o günde gök altında olan kimsele-
rin şerlisidir. Fitne onlar-
dan çıkar ve onlarda olur.
Allahü teâlâ korusun. Sa-
hâbe-i güzîni meclislerin-
de kötülerler. Bu habîs işi
kendilerine şî'âr ederler.
Hikmet kalblerinden gi-
der. Allahü teâlâ bid'at ve
dalâlet ehlinin şekillerini
değiştirir."

Eshâb-ı güzîn bu sözle-
ri işittiler. Dediler ki, "Yâ
Emîr-el mü'minîn. Eğer
biz o zamana erişirsek ne
yapalım." Hazreti Ali bu-
yurdu ki, Îsâ aleyhissela-
mın havârîleri gibi olunuz.

Allahü teâlâ, Nebîsine
itâ'atten ve Eshâbına mu-
habbetten ve o tâifeden
uzak olmaktan başka size
bir şey emretmemiştir.
Ben size derim, Hak ve
sünnet üzerine olmak,
bid'at ve dalâlet üzerine
olmaktan hayırlıdır.

Rivâyet olundu ki, Haz-
reti Ali'ye bu haber erişti
ki; Abdullah bin Sebe' seni
Ebû Bekr, Ömer ve Os-
mân'dan üstün tutar. Haz-
reti Ali yemin ederek "Val-
lahi onu öldürürüm" bu-
yurdu. Dediler ki, yâ Emîr-
el mü'minîn! Sana mu-
habbet edeni katleder mi-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

sin! Elbette. Benim olduğum şehirde olmasın. Hem men bulunduğuşehirden sürdü.

Menkıbe: Hazreti Ebüderdâ, Süveyde bin Akîk'ten rivâyet eder. Süveyde der ki, Hazreti Ali'ye söyledim. Ben bir kavim üzerine uğradım ki, Ebû Bekr ve Hazreti Ömer'i tenkit ederler. Eğer onlar senin kalbinde olanı bilseler idi, buna cür'et edemezlerdi. Hem men Aliyyül mürtedâ buyurdu ki: "Onlar hakkında kalbimde iyilik ve güzellikten başka birşey bulundurmaktan Allahü teâlâyasığınırım".

Sonra kalktı. Mubârek gözleri yaş ile doldu. Elimi tuttu. Ağladığı hâlde gelip, minbere çıktı. Elinde beyaz ve güzel bir nesne tuttuğu hâlde, bir belîğ ve muhtasâr hutbe okudu. Buyurdu ki: Nedir o kavimlerin hâli ki, Kureys'in iki seyyidini kötü zikrederler. Ve bana zannederler o

şey ile ki, ben o şeyden pâkım. Ve onların dediklerinden berîyim. Ve onların dedikleri üzerine, onları Allah hakkı için cezâlandırıyorum. Her kim ki o ikisini sever. Muhakkak beni sever. Her kim o ikisine buğz eder; bana buğz eder. Ben ondan berîyim. Bilmiş olunuz ki, muhakkak cümle insanların hayırlısı bu ümmette, Peygamberlerden sonra Ebû Bekr-i Sıddîk'tır. En önce Müslüman olan odur. Resûlullah Efendimize ondan sevgili yoktur. [En sevdiği odur.] Allahü teâlâ indinde bu ümmetin en mükerremi odur. Bu ümmette Peygamberlerden sonra ondan efdal ve ondan hayırlı kimse olmadı. Dünyada ve âhirette ondan sonra bütün insanların hayırlısı Ömer-ül Fârûk'tur. Ondan sonra Os mân-ı Zinnüreyn'dir. Ondandan sonra benim. Allahü teâlâyâ benim için ve bütün Müslümanlar için istigfâr ederim.

ALÌ BİN EBÎ TÂLİB

ALİ BİN EBİ TÂLİB;

Ali bin Ebu Talib Peygamber efendimizin amcası Ebu Talib'in oğlu olup Hulefa-i raşidinin ve Cennet'le müjdelenen on kişinin dördüncüsü ve Resulullah'ın damadı, Ehl-i beytin, Ehl-i abanın birincisidir. Künyesi Ebü'l-Hasen ve Ebu Türeb'dır. Puta tapmadığı için Kerremallahü Vecheh; kahraman ve cesur olmasından, dönüp dönüp düşmana saldırmasından dolayı Kerrar; Allahü tealanın arslanı manasına Esedullah-il-Galib ve Haydar; Allahü tealanın takdirine razı olduğu için Mürteda (Mürteza) lakablarıyla anıldı. Annesi, Peygamber efendimize kendi çocuğu gibi bakan Fatıma binti Esed'dir. 599 senesinde yani hicretten 23 yıl önce Mekke'de doğdu. Doğum tarihi hakkında başka rivayetler de vardır. 660 (H. 40)'ta Kufe'de vefat etti. Necef'te defnedildi.

Aziz Efendi'nin celi-sülüs müsennâ "Yâ Ali" levhası

Beş yaşından itibaren Peygamber efendimizin yanında yaşayan Hazreti Ali on yaşındayken Müslüman olmakla şereflendi. Bu konuda farklı rivayetler vardır. Müslüman olması şöyle anlatılır:

Bir gün Resulullah efendimizle Hazreti Hadice'nin beraber namaz kıldığını gördü. Namazdan sonra; "Bu nedir?" diye sordu. Resul-i ekrem Efendimiz; **"Bu Allahü tealanın dinidir. Seni bu dine davet ederim. Allahü teala bir-dir, ortağı yoktur. Lat ve Uzza isimli putları terk et-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali'nin Kûfe'deki evinin girişi

meni emrederim.” diye cevap verdi. Hazreti Ali; “Önce babama bir danışayım.” dedi. Resulullah ona; **“İslam’a gelmezsen, bu sırrı kimseye söyleme.”** buyurdu. Hazreti Ali ertesi sabah, Resulullah’ın huzuruna gelerek; “Ya Resulallah! Bana İslamı arz eyle.” diyerek Müslüman oldu. Müslüman olanların üçüncüsü, çocuklardan ise birincisidir.

Hazreti Ali, İslamiyet’i kabul ettikten sonra, bü-

tün Mekke devrini teşkil eden on üç sene Peygamber efendimizin yanında, O’nun huzur ve hizmetlerinde bulundu. Peygamber efendimizin sevgi ve iltifatlarına kavuştu. Mekke’li müşriklerin bütün eza ve cefalarına katlanarak Peygamber efendimizin en yakın yardımcılarından oldu.

Resulullah’a hicret için müsaade edilince, her tehlikeyi göze alarak, O’nun yatağına yatıp, hiç kimseden çekinmedi. Ertesi gün kendisine emanet edilen şeyleri sahiplerine verip, Mekke-i mükerrmeden yola çıktı ve Peygamber efendimize Ku’ba’da yetişti.

Mescid-i Nebevi’nin inşaatında çok gayret gösterdi. Bedr, Uhud, Hendek ve diğer bütün gazalarda bulundu ve fevkalade gayret ve kahramanlık gösterdi. Yalnız Uhud Gazasında on altı yerinden yara aldı. Pekçok gazada Resulallah

ALİ BİN EBİ TÂLİB

sallallahü aleyhi ve sellem sancağı Hazreti Ali'ye teslim etmiştir.

Hazreti Ali, Hudeybiye Antlaşmasında sulh şartlarının yazılmasında vazife aldı. Hayber Gazasında bulunup, büyük kahramanlıklar gösterdi. Bu savaşta, ağır bir demir kapıyı kalkan olarak kullanmıştır. Huneyn Gazasında da büyük kahramanlıklar gösteren Hazreti Ali, Tebük Gazasında, Resulullah efendimiz tarafından vazifeli olarak Medine'de bırakıldığı için bulunamadı. Daha sonra Yemen Muha-

rebesinde ordu kumandanı olarak vazifelendirildi. Mekke-i mükerreme fethe dilince, Kabe'deki putları imha vazifesi ona verildi.

Peygamber efendimiz vefat edince, o yıkayıp kefenledi. Bu son mübarek vazife, ona ve Hazreti Abbas, Üsame bin Zeyd, Fadl ve Kusem'e nasib oldu. Definden sonra halife seçilen Ebu Bekr'e biat edip onun devlet işlerini yürütmeye istişare ettiği zatlardan oldu ve kadılık (hakimlik) görevlerinde bulundu. Hazreti Ömer'in halifeliğine de biat edip, hali-

Hazreti Ali'nin Kûfe'deki evinin avlusu

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali'nin camii ve türbesi

24 dört büyük halife

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali'nin türbesinin dıştan görünüşü

fenin danışmanı ve hakimliğini yaptı. Hazreti Osman'ın da halifeliğine biat edip, hilafet işlerinde onun vezirliğini yaptı.

Hazreti Osman'ın şehit edilmesinden sonra 656 (H. 35) Zilhicce ayında halife oldu. Hazreti Osman'ı şehit edenlerin cezalandırılmaları hususunda çıkan ictihad ayrılıklarından dolayı karşı karşıya gelen iki ordu arasında tam anlaşma olmuştu ki, Abdullah bin Sebe' ismindeki Yahu-

di, gece karanlığında grubu ile birlikte Basralıların üzerine saldırdı. Gece karanlığında kimse ne olduğunu anlayamadı. Üç gün savaş devam etti. Cemel (Deve) Vak'ası olarak bilinen bu hadisede Hazreti Âişe-i Sıddika esir alınınca, Hazreti Ali hürmet ve ikram edip kendi askerleri arasında bulunan kardeşi Muhammed bin Ebu Bekr ile Medine'ye gönderdi. Bir sene sonra Siffin denilen yerde Hazreti Muavi-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ye'nin ordusu ile yüz günde doksan meydan muharebesi yaptı. Askerlerinden yirmi beş bin, karşı taraftan kırk beş bin kişi şehid oldu. Karşı taraftan gelen sulh teklifi ile antlaşma olunca, ordusundan yedi bin kişi ayrıldı. Bunlara **harici** denildi.

660 (H. 40) senesinde Ramazan-ı şerif ayının on yedinci Cuma günü sabah namazına giderken İbn-i Mülcem adlı bir harici tarafından başına kılıçla vurularak şehit edildi. Kabirleri Necef denilen yerdedir.

Halifeliği devrinde zuhur eden fesatçılarla mücadele ettiğinden, sükun ve huzur bulamamıştır. Hükûmet idaresinde Hazreti Ömer'in yolunu tutmuştur. Her işin emniyet ve istikamet dairesinde yapılmasına çalışır, halka şefkat gösterirdi. Her tarafta askeri birer merkez vücade getirmişti.

Hakkında bir kaç ayet-i kerime nazil olup, pek çok hadis-i şerifle medhedildi. Ehl-i sünnetin gözbebeği, evliyanın reisi, karametler hazinesidir. Ada-

Hazreti Ali'nin Irak Necef'te bulunan camii ve türbesi

Hazreti Ali'nin türbesinin içten görünüşü

let, ilim, cömertlik, merhamet ve diğer yüksek faziletleri kendisinde toplamıştır. Peygamber efendimiz Hazreti Ali'ye cömertlerin sultanı manasına **Sultan-ül-eshiya** buyurmuşlardır.

Buğday benizli, orta boylu, uzun gerdanlı, güller yüzlü, iri siyah gözlü, geniş göğüslü, iri yapılı ve sık sakallı görünüşe sahip olan Hazreti Ali, ilim ve amel bakımından en yüksek derecede idi. Allah

korkusundan devamlı ağlardı. Namaza durunca, alem alt-üst olsa, haberi olmazdı. Bir harpte ayağına saplanan oku, namazda çıkardıkları halde haberi olmamıştı.

Hazreti Ali'nin Hazreti Fatıma'dan Hasan, Hüseyin ve Muhsin adında 3 erkek, Zeyneb ve Ümmü Gülsüm adında iki kızı olmuştur. Hazreti Fatıma'dan sonra evlendiği hanımlarından 15 erkek, 16 kız çocuğu olmuştur.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali, fevkalade belîğ ve fasih konuşurdu. Peygamber efendimizden sonra, onun derecesinde belîğ hutbe okuyacak bir başkası yok idi. Arap lisanının ilk kaidelerini koyan odur. Bu sebeple Kur'ân-ı kerîmin lisanına herkesten çok aşına idi. Devamlı Peygamber efendimizin yanında bulunması ve onun feyizli nurlarına ilk kavuşanlardan olması sebebiyle Kur'ân'ı kerîmin hükümlerini en iyi bilen o idi. Tefsire dair birçok rivayetler bildirmiştir. Bilhas- sa ayetlerin iniş sebepleri konusunda birçok rivayetleri vardı. Bu konuda bu- yuruyor ki: "Sorunuz, ba- na ne sorarsanız, size ce- vabını veririm. Allah'ın ki- tabını bana sorunuz. Valla- hi bir ayet yoktur ki, ben onun gecede mi, gündüz- de mi, kırdı mı, dağda mı nazil olduğunu bilmiye- yim." Bu sebeplerden do- layı, hakkında birçok riva- yet olup, anlaşılması güç

meselelerde, onun rivaye- ti tercih edilmiştir. Hacc-ı Ekber'in kurban bayramı olduğuna dair olan rivaye- ti gibi.

Hazreti Ali, Ehl-i beyt- ten olması sebebiyle, Pey- gamber efendimizin sün- netine herkesten daha fazla vakıftı. Bu hususta herkesin müracaat kapı- sıydı. Bizzat Resulullah efendimizden duyarak yazdığı bir hadis sahifesi vardı. Bu sahife, **Sahifetü Ali bin Ebi Talib** adıyla 1986'da yayınlanmıştır. Kendisinden 586 hadis-i şerif bildirilmiştir. Bunlar- dan 20 tanesi hem **Buha- ri**'de, hem de **Müslim**'de bulunur. Bundan başka 9 hadis-i şerif **Buhari**'de, 15 hadis **Müslim**'de, tamamı da Ahmed bin Hanbel'in **Müsned** adlı kitabında vardır. Hazreti Ali, Eshab-ı kiramın en büyük fıkıh alimlerinden idi. Halledile- meyen mevzular ona ha- vale edilirdi. Hatta Hazreti Ömer buyurur ki: "Şayet

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali olmasaydı, Ömer helak olurdu.” Fıkha dair bildirdiği hükümler, **Mevsuatü Fıkhı Ali bin Ebi Talib** adıyla yayınlanmıştır.

Hazreti Ali’nin hikmetli sözleri birçok kitaplarda toplanmıştır. Bunlardan **Emsalü İmam Ali, Gurer-ül-Hikem ve Dürer-ül-Kilem** adlı eserler basılmıştır.

Fazileti, üstünlüğü ile ilgili birçok hadis-i şerif bildirilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Allahü teala bana dört kişiyi sevmemi emr etti. Ben de onları seviyorum. Bunlar kimlerdir denildik-te; **Ali onlardandır. Ali onlardandır, Ali onlardandır ve Ebu Zer, Mikdad ve Selman’dır,** buyurdu.

Ben ilmin şehriyim, o şehrin kapısı Ali’dır.

Ali’ye bakmak ibadettir. Ali’yi inciten beni incitmiş gibidir.

Kızım Fatıma’yı Ali’ye vermeyi Rabbim bana

emreyledi. Allahü teala her peygamberin sülalesini kendinden, benim sülalemi de Ali’den halk etmiştir.

Münafıkların kalbinde dört kimsenin muhabbeti toplanmaz; Ebu Bekr, Ömer, Osman ve Ali radi-yallahü anhum.

Ehl-i beytim Nuh aley-hisselamın gemisi gibidir. Onlara tabi olan selamet bulur. Olmayan helak olur.

Hazreti Ali’nin Peygamberimizden (sallallahü aleyhi ve sellem) rivayet ettiği bazı hadis-i şerifler şunlardır:

Günah işleyen biri, pişman olur, abdest alıp, namaz kılar ve günahı için istiğfar ederse (bağışlanmasını dilerse), Allahü teala o günahı elbette affeder. Çünkü, Allahü teala (Nisa suresi, 109. ayet-i kerimesinde mealen); “Biri günah işler veya kendine zulme-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

der, sonra pişman olup Allahü tealaya istiğfarda bulunursa, Allahü teala-yı çok merhametli ve af ve mağfiret edici bulur.” buyurmaktadır.

Üzerinde farz borcu olan kimse, kazasını kıl-madan nafil kılarsa, boş yere zahmet çekmiş olur. Bu kimse, kazasını öde-medikçe, Allahü teala onun nafil namazlarını kabul etmez.

Malınızın zekatını veriniz. Biliniz ki, zeka-tını vermeyenlerin, bu-nu vazife kabul etme-yenlerin namazı, orucu, haccı ve cihadı ve imanı yoktur.

Peygamber efendimiz Hazreti Ali'ye buyurdu ki: “Ya Ali! Altı yüz bin ko-yun mu istersin, yahut al-tı yüz bin altın mı veya al-tı yüz bin nasihat mı is-tersin?” Hazreti Ali dedi ki; “Altı yüz bin nasihat is-terim.” Peygamber aley-hisselam buyurdu ki; “Şu

altı nasihata uyarsan, altı yüz bin nasihata uymuş olursun.

1. Herkes nafilelerle meşgul olurken, sen farz-ları ifa et.

2. Herkes dünya ile meşgul olurken, sen Alla-hü teala'yı hatırla. Yani din ile meşgul ol, dine uygun yaşa, dine uygun kazan, dine uygun harca.

3. Herkes birbirinin ayıbını araştırırken, sen kendi ayıplarını ara. Ken-di ayıblarınla meşgul ol.

4. Herkes, dünyayı imar ederken, sen dinini imar et, zinetlendir.

5. Herkes halka yak-laşmak için vasıta arar-ken, halkın rızasını göze-tirken, sen Hakk'ın rızası-nı gözet. Hakk'a yaklaştı-rıcı sebep ve vasıtaları ara.

6. Herkes çok amel iş-lerken, sen amelinin çok olmasına değil, ihlaslı ol-masına dikkat et!”

ALTINCI BAB

Dördüncü Halife emîr-ül mü'minîn Esedullahi Gâlib Ali ibni Ebî Tâlib'in Menkıbeleri hakkındadır:

Ali bin Ebî Tâlib, ikrâm ve ihsân sâhibi dördüncü yâdır. Dindeki müşkiller onunla çözülmüştür. Kardeşlik mesnedinin seyyidi odur. Fütüvvet sofrasını o kurmuştur. Neseb-i şerîfleri Ali bin Ebî Tâlib bin Abdülmüttalib, Resûlullah Efendimizin neseb-i tâhirlere ikinci babada [atada] birleşir ki, Abdülmüttalib'dir. Neseb cihetinden bundan yakın yoktur. Ammâ, üstünlük sırası, hilâfet sırasıdır.

Menkıbe: Hazreti Ali doğduğu zaman, Peygamber Efendimiz geldi. Mu-

bârek parmağı ile, mubârek ağzının suyundan alıp, Hazreti Alî'nin ağzına koydu. O da o mubârek ağız suyunu yuttu. Bu sebeple her sözü hikmet oldu. İlmi kemâlde oldu. Af, kudret, seadet ve kerâmet sâhibi oldu. Hem zafer ve nusretin sultânı oldu. Zühd, takvâ, vera', fadl, kerem ve bütün güzel huyları topladı. Adını da Ali koydu. Dedi ki, Allahü teâlâ bunun adına Ali dedi. Annesi adına Haydar dedi. Zîrâ rüyada onu aslan olmuş gördü. Resûlullah ayrıca Allahü teâlânın aslanı dedi ve hem **Aliyyül Mürtedâ budur**, buyurdu. Mubârek elleri ile kendisi yıkadı. Mubârek başından sarığını çı-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

karıp, ikiye böldü. Bir bölüğünü başına bağladı. Bir bölüğü ile bedeninin yaşını sildi. Böylece mü'minlerin başlarının tâcı oldu. Ona nasîb olan bu seadet, eshâbdan kimseye nasîb olmamıştır.

Hazreti Âişe-i Sıddîka rivâyet ederler. Bir gün Server-i âlem Efendimiz oturuyordu. Hazreti Ali gelip, geçti. Buyurdu ki, **yâ Âişe! Bil ki Ali Arabın seyyididir.** Ben dedim ki, yâ Resûlallah, sen değil misin? Buyurdu ki, **Ben cümle insanların seyyidiyim.**

Yani Türk, Tatar, Hind, Arab ve Acem kavimlerinin seyyidiyim. O Arab kavminin seyyididir.

Resûlullah Efendimiz Hazreti Alî'nin beşiğini salları idi. Beşiğinden çıkıp götürürdü. İletir ve gezdirirdi. Her ne vakit ki, Resûlullah Efendimiz gelse, Hazreti Ali, derîn uykuda bile olsa duyardı [uyanır-
dı] ve beşiğinden kollarını çıkarırdı. Ellerini Hazreti Resûlün boynuna sarardı. O da hemen alıp, bağrına basardı.

Hazreti Ali'nin Kûfe şehrindeki hilâfet makamının kalıntıları

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Bir gün Server-i âlem Efendimiz Harem-i şerîfe geldi. Aliyyül Mürtedâ omuzunda idi. İnsanlar [halk] oturup, pehlivânları söyleyip, herbirinin erliğini vasfederlerdi. Resûlullah dönüp onlara buyurdu ki: **“Bu omuzumdaki oğlan, bu söylediğiniz erlerin hepsinden üstün pehlivân olacaktır. Yeryüzünde buna benzer bir pehlivân olmayacaktır. Sizin saydığınız erlerin çoğunu bu öldürecek ve defterlerini dürecektir.”**

Onlar dediler ki, yâ Muhammed-ül Emîn! Biz seni, akıllı ve sâdık, büyük kimse zannederdik. Bu nasıl sözdür. Sen bir küçük çocuk için böyle söylüyorsun. Sen ona nasıl güveniyorsun. Resûlullah Efendimiz seadetle buyurdular ki: **“Siz bunu unutmayınız. Nice yıllar sonra görürsünüz bu oğlanı!”** Râvî der ki, on veya on iki yaşına girdiği zaman, Müslüman olup Resûlullah Efen-

dimiz ile namaz kıldı. Babası Ebû Tâlib onu gördü. Birşey söylemedi. Annesi söyledi ki, görürmüsün bu Ali, o Muhammed ile namaz kılıyor. Bizim putlarımıza tapmaz. Ebû Tâlib dedi ki, yâ Fâtıma! Biz onu Muhammed’e vermişiz. Her ne yaparsa Haktır. Savâb olur [doğrudur]. Henüz ma’sûmdur. Muhammed hangi dinde olursa, Ali de onun yoldaşı olsun, ayrılmasın.

Birgün, Resûl-i ekrem, Hazreti Ali ile namaz kılarken Ebû Tâlib at ile gidiyordu. Ali, Resûlullah’ın sağ yanında durdu. Meğer Ca’fer-i Tayyâr, Ebû Tâlib’in atının ardında idi. Dedi ki, ey gözümün nûru, in sen de var, Muhammed’in sol yanında dur. Onlar ile sen de namaz kıl. Devlet sâhibi keşf ve sır sâhibi olasın. Ca’fer de inip, vardı ve sol yanına durdu. Resûlullah Efendimiz baktı, gördü ki, Ca’fer de geldi, yanına durdu.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Gönlü şâd oldu. Namaz kı-lıp, bitirdikten sonra, bu-yurdu ki: **“Yâ Ca’fer! Sana müjdeler olsun ki, Hak te-âlâ sana iki kanat verir. Yer yüzünden tâ Cennet’e kadar uçarsın. Menzilin Cennet, refikin Hûriayn olur. Kavuşmak istediğin Rabbilâlemîn olsun!”**

Resûlullah Efendimiz Hazreti Ali’nin yetişmesi-ne çok gayret sarf edip, ilkbahâr bulutu gibi o gon-caya kolkanat gerdi. Haz-reti Ali beş yaşına girdikte, Hicâz memleketinde az yağmur sebebi ile kıtlık ol-du. Gıdâ yokluğundan halk sıkıntıya düştü. Ebû Tâlib’in çolukçocuğu çok idi. Bir gün Resûl-i ekrem Efendimiz amcası Abbâs’a buyurdu ki: **Ey amcam, sen zenginsin! Ebû Tâlib amcam, fakir ve çocukları da çoktur. Münâsibdir ki, kıtlık geçinceye kadar her-birimiz Ebû Tâlib’in ço-cuklarına bakalım. Ona ma’îşet husûsunda yar-dım edelim.** Berâber Ebû

Tâlib’in huzuruna gelip, durumu söyledikde, Ebû Tâlib dedi ki, Ukayl’i be-nim ile bırakınız. Diğerleri-ni siz bilirsiniz! Hazreti Ab-bâs, Ca’fer-i Tayyâr’ı alıp, Hazreti Fâhr-i âlem Efendi-miz de Aliyyül Mürtedâyı kabûl kılıp, Hazreti Ali Onun kefâletinde oldu. Hazreti Ebû Bekr’den son-ra Hazreti Ali îmân getirdi. Sonra diğer Sahâbe-i ki-râm îmân getirdi .

Menkıbe: Fahr-i âlem Efendimize nübüvvet Pa-zartesi günü bildirildi. Önce Hazreti Ebû Bekr îmâna geldi. İkinci olarak Salı gü-nü Hazreti Hazreti Ali îmâ-na geldi. Hazreti Ebû Bekr’den önce kimse îmâ-na gelmemiştir. İkinci îmâ-na Hazreti Ali gelmiştir. On yaşında idi. Ba’zıları yedi veya 12 yaşında idi dedi-ler. Hazreti Ali ömründe hiç puta tapmadı. Hak te-âlâ onu puta tapmaktan sakladı. Zaten Hazreti Ali, Sultân-ı kâinâtın huzur-u şerîflerinde yetişmiştir.

İmâm hazretlerinin yüksek şânları hakkında, bir çok âyet-i kerîme nâzil olduğunu, Hazreti Abbâs rivâyet etmiştir.

Menkıbe: Hazreti Ali'nin birkaç adı var idi. Bir ismi Ebûl Hasen, bir ismi Ebûl Hüseyin ve biri Haydar [aslan] ve biri Kerrâr [mu-hârebede düşmana tekrar tekrar hamle eden], biri Emîr-ün nahl ve biri Ebû'r-Reyhâneyn ve biri Esedul-lah ve biri Ebû Tûrâb [top-rağın babası]dır. Lâkin kendileri her zaman buyururlar idi ki, bana Ebû Tûrâb adından sevgili ad yoktur. Zîrâ onu Fahr-i âlem koymuştur. Sebebi budur ki, bir gün Fâtima-tüz Zehrâ ile Hazreti Ali küsüştüler. Hazreti Ali huzursuz olup, mescide varıp, kuru toprak üzerine yattı. Hazreti Fâtîma, o hâl ile Server-i âlem Efendimize varıp, dedi ki, devletlü ve izzetli sultânım, baba-cağım! Yanlışlıkla Hazreti Ali'yi küstürdüm. Ammâ

bilirim ki, suç benimdir. Resûlullah Efendimiz seadetle ve izzetle kalkıp, Hazreti Ali'yi arayıp, mescide buldu. Gördü ki, kuru toprak üzerinde yatıyor. Resûl-i sakaleyn Efendimiz buyurdu ki, **"Kalk yâ Ali, kalk yâ Ali!"**. Hazreti Ali gördü ki, çağırان Fahr-i âlemdir. Ayak üzerine kalktı. Sultân-ı kâinât gördü ki, Hazreti Ali'nin yüzüne toprak yapışmış. Bizzat mubârek elleri ile toprağı yüzünden silkip, **"Kalk yâ Ebâ Tûrâb"** buyurdu. Onun için Hazreti Ali her zaman, "Bana Ebû Tûrâb-dan sevgili isim yoktur" buyururlardı.

Şevâhid-ün nübüv-ve'de şöyle yazılıdır. Bir gün Resûlullah Efendimiz Fâtima-tüz-zehrânın evine gelip, Hazreti Ali'yi göremeyip, nerede olduğunu sordu. Hazreti Fâtima-tüz-zehrâ dedi ki, yâ Resûlallah! Ba'zı şeylerden üzü-lüp, dışarıya çıktı. Gâlibâ mescide gitti. Resûlullah

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Efendimiz, seadetle mes-cide gelip, gördü ki, elbisesi latîf bedeninden dü-şüp, cism-i şerîfi toz-top-rak ile bulaşmış. Hazreti Resûl-i ekrem ve nebiyyi muhterem o mubâreği temizleyip, “**Kalk yâ Ebâ Tü-râb**” buyurdu.

Menkıbe: Naklolunur ki, Server-i Enbiyâ ve Resûl-i kibriyânın Hazreti Hadîce-i kübrâ’dan altı ev-lâd-ı kirâmları vücûda geldi. İki erkek ve dördü kız. Hadîce-i kübrâ, Fâtıma-i Zehrâ’yı küçük yaşta bırakıp, dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya göç etti [vefât etti]. Resûl-i sakaleyn Efendimiz Hazreti Fâtıma’yı bülûğ çağına kadar kendi yanında bakıp, terbiye ettiler. Bir gün Fâtıma-tüz-zehrâ, Resûl-i ekrem huzur-u şerîflerine bir hizmet için geldiler. Hizmet edip döndükte, Hazreti Fâtıma’ya, baktılar ki, kemâle gelip, evlenme vaktine gelmişler. Hemen hâtır-ı şerîflerine geldi ki, Fâtıma’nın vâ-

lidesi hayatta olsa idi, Fâtıma bülûga erdikte, onun çeyizini hâzırlardı. Zîrâ Resûlullah Efendimizin Hazreti Fâtıma’ya muhabbeti çok fazla idi. Sebebi bu idi ki, gâyet zâhîde idi. Hem de vâlidesi olan Hadîce-i kübrâ’ya çok benzerdi. Bu husûs mubârek hâtırlarına gelince, derhâl Hazreti Cebrâîl “aleyhissalâtü vesselâm” gelip, Allahü teâlânın selâmını Habîbine getirdi. Dedi ki; “Yâ Resulallah! Allahü teâlâ buyurur ki, Habîbim hiç merâk etmesin ki, ben Fâtıma kulumun bütün ihtiyâclarını ve elbiselerini Cennet libâslarından yapıp, yakında sâdık ve muvahhid ve has bir kuluma veririm.”

Resûlullah Efendimiz Cebrâîl aleyhisselâmdan bu kelâmı işitip, şükür secdesi yaptı. Sonra Cebrâîl aleyhisselâm Allahü teâlânın huzuruna vardı ve geri döndü. Elinde bir altın sını, üstünde altın boğça ile örtülmüş, bin Kerûbiyân

meleği iledir. Arkasından Hazreti Mikâîl aleyhisselâm elinde bir altın sini, bir altın boğça örtülmüş ve ta'zîm için bin Kerûbiyân meleği iledir. Onun ardınca Hazreti İsrâfîl aleyhisselâtü vesselâm, elinde bir altın sini, bir altın boğça ile örtülmüş ve bin melek iledir. Onun ardınca, Hazreti Azrâîl aleyhisselâm, bir altın sini, bir altın boğça ile örtülmüş. Bin melek iledir. Bu melekler, getirip sinileri Server-i kâinât

Efendimizin huzurlarına arz ettiler. Resûlullah Efendimiz bunları gördü. Buyurdu ki, yâ kardeşim Cebrâîl. Allahü teâlânın emr-i şerîfi nedir. Bu siniler ile ne emir ederler. Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki: Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ sana selâm eder ve buyurur ki, ben Habîbimin kızı Fâtîma-i Zehrâyı Alî'ye verdim. Arş-ı Uzmâda nikâh ettim. Hemen Habîbim de Eshâb arasında nikâh eylesin. Sinilerin birin-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

de Cennet libâsları [elbise-leri] vardır. Fâtıma'ya giydirsin. Diğer sinilerde Cennet yiyecekleri vardır. Es-hâbına ziyâfet versin.

Resûlullah Efendimiz bu müjdeyi işitti. Tekrar şükür secdesi yapıp ve Hazreti Cebrâîl aleyhissalâtü vesselâma dedi ki:

Yâ kardeşim Cebrâîl. Dilerim ki, nikâhın nasıl yapıldığını aynen açıklıyasın.

Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki,

Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ emretti ki, Cennet kapılarını açsınlar. Cennet'i süslesinler. Sonra Cehennem kapılarını kapatsınlar. Yedi kat gökte ve yerde ne kadar Kerûbiyân, mukarabîn ve rûhâniyyân var ise Arş-ı azîmin zıllinde [gölgesinde] şecere-i Tûbâ [Tûbâ ağacı altında] toplansınlar. Allahü teâlâ'nın emri yerine geldi. Allahü teâlâ yine emretti ki, melekler üzerine tatlı bir

rüzgâr esdi ki, vasfı anlatılamaz. O tatlı rüzgâr, Cennet ağaçlarının üzerine eser. Çünkü, Cennet ağaçlarının yapraklarının birbirine dokunması ile hoş bir sedâ hâsıl oldu ki, dinliyenlerin akılları başlarından gitti. Ondan sonra gönül kuşlarına emretti ki nağmeye başladılar. Yâ Habîballah! Allahü teâlâ "Ey meleklerim şahid olunuz ki Fâtıma'yı Ali'ye helalliğe verdim" buyurdu. Sana da emir olundu ki, burada da Sahâbe-i güzîni toplayıp, nikâh yapsın.

Resûlullah Efendimiz bunu işitti. Tekrar şükür secdesi yaptı. Emretti ki, Sahâbe-i güzîn hazretlerini toplansınlar. Ondan sonra Hazreti Cebrâîl'e dedi ki, yâ kardeşim Cebrâîl! Kızım Fâtıma benim hâtırımı kırmaz. Bu Cennet elbiselerini dünyada giymeye değmez. Geriye Cennet'e götürünüz! Sahâbe-i kirâm toplandı. Hazreti Re-

sûlün ve Hazreti Alî'nin vekîli kim olacak diye bak-
tılar. Biraz durakladılar. Derhâl Cebrâîl aleyhisse-
lâm gelip, dedi ki, yâ Re-
sûlallah! Allahü teâlâ sana
selâm edip, emretti ki,
hutbeyi Hazreti Ali oku-
sun. Hazreti Ali hutbeyi
okudu [kimse onun yerine
vekîl olmadı. Kendisi bu-
lundu]. Dört yüz akçe ile ni-
kâh ettiler.

Müjdeyi, Hazreti Fâtı-
ma'ya müjdelediler. Haz-
reti Fâtıma râzı olmadı.
Hazreti Cebrâîl tekrar gel-
di. Yâ Resûlallah! Allahü
teâlâ buyurdu ki; Fâtıma
dört yüz akçe ile nikâha râ-
zı olmaz ise dört bin akçe
olsun.

Geri Hazreti Fâtıma'ya
söylediler. Yine râzı olma-
dı. Geri Hazreti Cebrâîl ge-
lip, dört bin altın emir
olundu. Hazreti Fâtıma yi-
ne râzı olmadı. Yâ Resûlal-
lah! Allahü teâlâ emretti
ki, Sen bizzat, Hazreti Fâtı-
ma huzuruna varıp, murâ-
dı ne ise sual edesin. Re-

sûlullah Efendimiz Hazreti
Fâtıma'nın yanına varıp,
murâdını sual buyurdukla-
rında, Hazreti Fâtıma dedi
ki:

Yâ Habîballah, murâ-
dım budur ki, sen, mahşer
meydanında mü'minlerin
günâhkârlarından niceleri-
ne şefâ'at edip, Cennet'e
koyarsın. Ben de onların
hâatunlarına şefâ'at edip,
Cennet'e koyayım. Resû-
lullah Efendimiz çıkıp,
Hazreti Fâtıma'nın murâd-
ı şerîflerini beyan buyur-
du.

Cebrâîl aleyhisselâm
Allahü teâlânın huzur-ı şe-
rîflerine varıp, Hazreti Fâtı-
ma'nın arzûsunu ilettiler. Ge-
ri nüzûl edip [inip] dedi ki,
yâ Resûlallah! Allahü te-
âlâ Fâtıma'nın murâdını
kabûl edip, o da rûz-i cezâ-
da [mahşer meydanında
"kıyâmet gününde"] şe-
fâ'atçı olsun, diye buyur-
du. Resûlullah Efendimiz,
Hazreti Fâtıma'ya, murâdı
kabûl olup, şefî'a olduğu-
nu [şefâ'at edeceğini] ken-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Kûfe mescidinin giriş kapısı

disine ilettili. Yâ Resûlallah! Hazretinizin şefâ'at edeceğine huccet [delîl] kelâm-ı kadîmde ve Fûrkân-ı azîmde âyet-i kerîmelerdir. Yâ bana kat'î hüccet [delîl] nedir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: Ey ciğer gûşem; Cenâb-ı Hazreti Rabbil izzete murâdını arz edeyim. Göreyim ne fer mân olunur. Çıkıp, Cebrâîl aleyhisselâma Fâtıma'nın murâdını beyan etti. Ceb-râîl aleyhisselâm Allahü

teâlânın huzuruna arz edip, hemen geri döndü. Elinde bir beyaz ipek getirdi. Resûlullah'ın huzurunda ak ipeği açıp, içinden bir kâğıd çıkardı. "Yevm-i cezâda [kıyâmet gününde] mü'min hâatunların âsîlerine, kulum Fâtıma'yı şefâ'atçı ettiğime bu hucceti yanında bulundursun." Resûl-i ekrem Efendimiz o kâğıdı geri harîre [ipeğe] sarıp, Hazreti Fâtıma'ya getirdi. Hazreti Fâtıma

hucceti gördü. Kabûl edip, nikâha râzı oldu. "Allahü teâlâ kalbdekileri bilir. Allahü teâlâ için, neden böyledir diye sorulmaz."

Rivâyette gelmiştir ki, Resûlullah Efendimiz Hazreti Fâtıma'yı Hazreti Alî'ye verdiği zaman onsekiz akçe verdi. Bir gelinlik ve bir de kaftan aldı. Hazreti Fâtıma'ya giydirdiği zaman, Fahr-i âlem ağladı. Hazreti Fâtıma dedi ki, seadetim ve izzetim babam, niçin ağlarsın. Buyurdular ki, **"ciğer gûşem, gözümün nûru kızım, onun için ağlarım ki, kıyâmet gününde, Allahü teâlânın huzurunda bu onsekiz akçe ile bu kaftanın hesâbını nasıl vereceksin."**

Menkıbe: Hazreti Ali orta boylunun kıyası idi. Geniş göğüslü idi. Elâ göz-lü idi. Mubârek sakalı bütün eshâbdan çok idi. Mubârek karnı büyükçe idi. Her ne zaman kâfirlerin yüzlerine baksa, kalblerine

korku düşüp, hazân yaprağı gibi titrerlerdi. Bu mubârek cüsse ile üç, dört ve beş gün, ba'zan da yedi, sekiz gün yemek yimezdi. Resûlullah Efendimize sual ettiler ki, Hazreti Ali yemek yemez, hikmeti nedir. Buyurdular ki; **"Alî'nin kuvvet-i kudsiyyesi vardır. Açlığı bilmez."** Umûmiyetle gazâlarda nice günler yemek yemez ve gazâ ile meşgûl olurdu. Açlık hâtır-ı şeriflerine gelmezdi. Kuvvet-i kudsiyyesi ile içi tamamen dolu idi. Bir gazâ vâki' olmamıştır ki, Hazreti Ali onda mevcut olmasın. Bir kal'ayı almakta zorlanılsa veyâ düşman galebe etse, Sultân-ı kâinât sancağı Hazreti Alî'nin eline verip de buyururdu ki, **"Yâ Ali! Bu fetih senindir. Var fetih eyle! Seni Allahü teâlâyâ ısmarladım"** diye gönderirdi. Fethederdi.

Menkıbe: Benî Necdân derler, hıristiyanlardan bir kabîle var idi. Kalabalık bir

ALİ BİN EBİ TÂLİB

kabîle idi. Fahr-i âlem bunlara her ne kadar nasîhatta bulundu ise de, kimse râzî olmayıp, ıslâh olmadılar. İnat ve taşkınlıklarını arttırdılar, î mânâ gelmediler. Bunlar hakkında mübahele (ibtihâl, karşılıklı yeminleşme) âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Sûre-i Âl-i İmrân'da, [61] meâlen şöyle buyurulmuştur: **“Seninle mücâdele edenlere [hristiyanlara] de ki: Geliniz biz ve siz, evlâdlarımızı, kadınlarımızı ve kendimizi çağıralım. Sonra mübahele edelim.** [İsâ aleyhisselâm hakkında] **kim yalan söylüyor ise, Allahü teâlânın la'neti onun üzerine olsun diyelim!”** Tefsir-i Meâlim”de buyurmuş ki, “Beni Necrân'ın mücadele ettiği husus, Hazreti İsâ aleyhisselâmın, Allahü teâlânın kulu ve Resûlü olduğu hakkında ilim geldikten sonraki mücadeledir. Evladlarımızdan murâd Hazreti Fâtıma'dır. Kendimizden murâd, Resûlullah

Efendimizin kendileri ve Hazreti Alidir. Zîrâ, Arablarda, kişinin, amca oğlu kişinin kendisinden sayılır. Nitekim Hucurat suresi 12. âyet-i kerimesinde meâlen **“Kendinizi ayıplamayın”** buyuruyor: Âyet-i kerîmedeki kendinizden murâd ihvâneküm yani kardeşlerinizi, demektir”. Denildi ki, ibtihâl yani la'netleşme, yeminleşme bütün Müslümanlar için umûmidir. İbni Abbâs buyurdular ki, ya'nî duada tazarru' edelim, yalvaralım. Ve Kelbî dedi ki, duada şiddetle ısrarcı olalım. Kisâî ve Ebû Ubeyde dediler ki, birbirimize la'net edelim!. Zîrâ ibtihâl la'netleşmektir. Allahın laneti ma'nâsına derler. (Allahü teâlânın la'neti onun üzerine olsun demektir.) Bizden ve sizden hepimiz Allahın la'netini yalancılar üzerine kılalım.

Resûlullah Efendimiz bu âyet-i kerîmeyi Necrân kavmi üzerine okudu ve onları mübâheleye da'vet

etti. Onlar refiklerimize [arkadaşlarımıza] gidelim. Emîrimizle istişare edelim. Sonra yarın gelelim dediler. Varıp bir yere toplandılar. Reîslerine mubâhele hakkında ne düşündüğünü sordular. Ona, bu hususta ne düşünürsün, dediler. O dedi ki: Yâ Nasâra cemâ'ati. Muhakkak siz biliniz ki, Muhammed (aleyhisselam) Peygamberdir. Vallahi la'net etmez. Bir kavim Peygamber ile mübâheleye kalkışırsa, o kavmin büyüğü, küçüğü muhakkak helâk olur. Hemen sâhibinizin yanına varınız. Kavli üzerine ikâmet edip, va'd alınıp, kendi bildiğinizden dönün.

Ertesi gün, Hazreti Ali ile Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerine geldiler. Hâlbuki Resûlullah Efendimiz Hazreti Hüseyin'i kucağına almış, Hazreti Hasen'in elinden tutmuş, Hazreti Fâtıma ardınca yürürdü. Resûlullah Efendimiz, bunlara, **ben dua**

edeyim, siz âmîn deyiniz, buyurdu. Nasâra kavminin reîsleri yanındaki hırıstıyanlara dedi ki, yâ nasâra cemâ'ati. Ben muhakkak öyle yüzler görüyorum ki, eğer Allahü teâlâdan, bir dağı yerinden kaldırmasını isteseler, Allahü teâlâ, o dağı onlar hürmetine kaldırır. Sakın mübâhele etmeyiniz! Yoksa helâk olursunuz. Kıyâmete kadar yeryüzünde nasrânî kalmaz. Sonra reîsleri, Peygamberimize dedi ki, yâ Ebel Kâsım! Biz karâr verdik ki, seninle, mübâhele etmeyelim. Senden ayrılalım. Sen dinin üzerine sâbit ol. Biz de dînimiz üzerinde sâbit olalım. Resûlullah buyurdular ki, **"Mübâheleden vaz geçti iseniz Müslüman olunuz. Size lâzım olan şey, Müslümanlara olur."** Onlar Müslüman olmak istemediler. **"Savaşa hâzır olun. Muhakkak sizinle savaşıyoruz"** buyuruldu. Onlar dediler ki, biz seninle harp

ALİ BİN EBİ TÂLİB

edemeyiz. Lâkin seninle sulh olalım ki, bizimle harp etmiyesiniz. Bizi korkutmayasınız. Dînimizden döndürmeyesiniz. Biz de sana her sene iki bin hulle (elbise) verelim. Bin hulle Saferde, bin hulle Recebde. Resûlullah bu kavil üzerine sulh etti. Sonra buyurdular ki; **“Nefsim yed-i kudretinde olan Allahü teâlâya yemin ederim ki, azâb Necran ehlin-den döndü. Eğer mübâhele etseler idi, maymûna ve hınzıra dönerlerdi. Bulundukları vâdi ateş ile doları. Allahü teâlâ Necrân’ın ve halkının kökünü kazırdı. Ağaçlardaki kuşlar bile canlı kalmaz, bir sene geçmeden hepsi helâk olurlardı.”**

Menkıbe: Mîr Hüseyin Va’iz **Mevâhib-i aliyye** adlı tefsîrinde, beyan etmiştir. Hazreti Aliyyül Mürte-dâ’nın dört dirhemi var idi. Onun birisini âşikâre [açıktan] tasadduk etti [sadaka verdi]. Birisini gizli

tasadduk etti. Birisini gece, birisini de gündüz tasadduk etti. Allahü teâlâ bu âyet-i kerîmeyi inzâl buyurdu. **“Mallarını Allah yolunda, gece-gündüz, gizli-âşikâr olarak dağıtanların, Allahü teâlâ indinde ecrleri çoktur ve hâzırdır. Onlar için gelecekte korku yoktur. Geçmiş için mahzûn olmaz, üzülmazler.”** [Bekara sûresi 274]

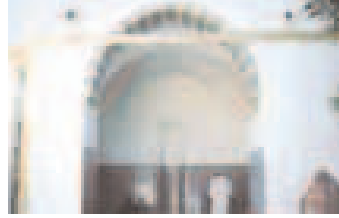
Resûl-i ekrem Efendimiz Hazreti Ali’den bu çeşit sadaka vermesine hangi şeyin sebep olduğunu sordu. Cevap verdi ki, bu dört şekil dışında sadaka verme yolu görmedim. Her şekilde sadaka verdim ki, bunlardan biri kabûl şerefi bulup, diğerleri de Allahü teâlânın rızâsına erer.

Menkıbe: Meâlim-üt-tenzîl’de sûre-i Secdede, meâl-i şerîfi, **“Îmân eden [inanen] kimse, fâsik [inanmıyan] gibi midir. Bunlar eşit olmazlar”** olan, onaltıncı âyet-i kerîmenin tefsîrinde, Muhyis-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

sünne Begavi şöyle beyan buyurmuştur. Bu âyet-i kerîme, Ali bin Ebî Tâlib ve Velîd bin Ebî Mu'ayt hakkında nâzil olmuştur. Velîd bin Ebî Mu'ayt, Hazreti Os-mân'ın ana tarafından akrabâsıdır. Hazreti Ali ile Velîd arasında çekişme ve münâkaşa oldu. Velîd Hazreti Alî'ye dedi ki; sen sus! Muhakkak sen çocuksun. Ben lisân cihetinde senden dahâ açığım. Mızrak [ok] atmakta senden mâhirim. Kalb cihetinden senden cesâretliyim. Harblerde, haşmet cihetinden dahâ gösterişliyim. Hazreti Ali dedi ki, sen sus! Muhakkak sen fâsıksın. Allahü teâlâ bu âyet-i kerîmeyi gönderdiler. "Onlar müsâvî değillerdir" buyurdular. "İkisi müsâvî değildir" buyurmadılar. Zîrâ bir mü'min ve bir fâsık murâd etmediler. Belki bütün mü'minleri ve bütün fâsık-ları irâde buyurdular.

Menkibe: Yine **Meâlim-üt-tenzîl** tefsîrinde, imâm-ı

Mescid-i Ali

Begavî "**Hel etâ**" [insan] sûresinde, meâl-i şerîfi "**Onlar kendileri arzû ettikleri** [içleri çektiği hâlde] **yiyeceği, fakîrlere** [yoksullara], **öksüze ve esîre yidirirler**" olan sekizinci âyet-i kerîmenin tefsîrinde beyan buyurmuştur ki, bu âyet-i kerîmenin nüzûl [iniş] sebebinde ihtilâf etmişlerdir. Mücâhid ve Atâ, İbnî Abbâs'dan, Hazreti Ali hakkında nâzil olduğunu rivâyet etmişlerdir. Kıssa-sını kısaltarak beyan etmişler. Lâkin diğer tefsîrlerde ve menakıblarda şu şekilde anlatılmıştır:

Hazreti Hasen ve Hazreti Hüseyin hasta olmuş-lardı. Fahr-i âlem Efendi-miz Sahâbe-i kirâm ile görmeye vardılar. Hazreti

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Ali ve Hazreti Fâtıma-tüz-zehrâya hitap edip, bu yurdular ki, **“Bu ciğerpa-relerinize bir adak adayın!”** O iki Server ve Fıdda adlı câriyeleri, Hak teâlâ Hasen ve Hüseyin’e “radi-yallahü anhümâ” sıhhat verir ise, üçer gün oruc bize nezr olsun dediler. O iki Cennet râyihâları şifâ buldu. Ancak evlerinde yenecek birşey yok idi. Hazreti Ali varıp, bir Yahudi’den üç sa’ arpa borç aldı. Üçü de nezrettikleri oruçlara niyet ettiler. O ölçek arpanın bir ölçeğini Hazreti Fâtıma’nın câriyesi öğütüp, beş adet ekmek pişirdi. Kendileri beş kişi idiler. İftâr vakti oldu. O beş çöreğin birini Hazreti Alî’nin önüne ve birini Hazreti Hasen’in önüne ve birini Hazreti Hüseyin’in önüne ve birini Fıdda câriyeye ve birini de [Hazreti Fâtıma] kendi önüne koydu. İftâr yapacaklardı. Bir miskîn gelip, dedi ki: Yâ Ehl-i beyt-i Resûlillah! Miskîn

Müslümanlardan bir miskînim. Bana yiyecek verin. Allahü teâlâ sizi Cennet ni’metleri ile ni’metlendirsin. Ellerindeki çörekleri ona sadaka verip, kendileri su ile iftâr ettiler. Ertesi gün yine oruc tuttular. Câriye bir ölçek arpa dahâ öğütüp, yine beş çörek pişirdi. İftâr vaktinde, önlerine alıp, iftâr edecekleri sırada, bir yetîm geldi. Beşi de çörekleri ona verip, o yetîmi sevindirip, kendileri su ile iftâr edip, uyudular. Ertesi günü yine oruc tuttular. O kalan bir ölçek arpayı da, beş çörek yapıp, önlerine aldılar. İftâr edecekleri vakit, bir esîr gelip, dedi ki, üç gündür açım. Beni bağlayıp, yemek de vermediler. Allahü teâlâ için bana acıyın, dedi. Beşi de çöreklerini ona verip, yine su ile iftâr ettiler. Ba’zı rivâyette o esîr şirk ehlinden idi. Bu rivâyet delîl olur ki, ehl-i şirkden de olsalar, esîrlere yiyecek verilirse, sevâb

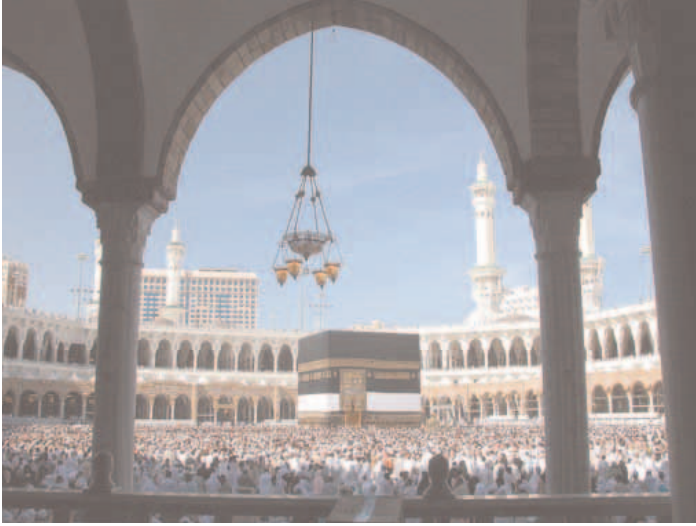
olacağı anlaşılmaktadır. **Meâlim-üt-tenzîl**'de böyle yazılıdır.

Rivâyet olunur ki, dördüncü gün sabahladılar. Hazreti Ali, Hazreti Hasen ve Hazreti Hüseyin'in ellerinden tutup, Resûl-i ekrem Efendimizin huzurı şerîflerine götürdüler. Hazreti Habîb-i ekrem onları, açlıktan kuş yavrusu gibi titrerler şekilde gördüler. Hazreti Ali'ye buyurdu ki, **yâ Ali! Bizi üzüntüye gark ettin.** Kalkıp bunları aldı. Hazreti Fâtıma'nın yanına vardı. Fâtıma'yı mihrâbında gördü ki, karnı arkasına yapışmış ve mubârek gözleri çukura gitmiş. Üzüntüsü dahâ da arttı. Cebrâîl aleyhisselâm nâzil oldu ve dedi ki; Yâ Muhammed! Hak teâlâ hazretleri mubârek etsin. Ehl-i beytin hakkında âyet-i kerîme gönderdi. "**Hel etâ**" sûresini okudu. Rivâyet olundu ki, Resûlullah Efendimiz bunları bu hâlde görünce buyurdular ki:

"Yâ kızım Fâtıma! Baban üç gündür yemek yeme-miştir."

Hazreti Ali Medîneden dışarı gitti. Gördü ki, bir Arab kuyudan su çekip, davarına su verir. Hazreti Ali; Araba dedi ki, yâ kişi, sana ücret ile su çekeyim mi. O da hoş [iyi] olur dedi. Her kovaya bir avuç hurmaya ücret ile pazarlık ettiler. Hazreti Ali su çekmeye başladılar. Yeteri kadar çekip, son kovayı çektiklerinde, Allahü teâlânın hikmeti, kovanın ipi kopup, kova kuyuya düştü. Arab, Hazreti Ali'nin mubârek yüzüne bir tokat vurdu. Getirip, hesâbınca hurma verdi. Hazreti Ali mubârek elini, o derin kuyuya sokup, kovayı çıkardı. Arabın eline verdi. Sonra da koyup, gitti. Hazreti Fâtıma'nın yanına varıp, hurmayı önlerine koydu. Hurmayı yer iken, Hazreti Fâtıma baktı. Mubârek yüzünde tokat eserini gördü. Dedi ki, yâ Ali, yüzü-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

nüzde bir iz vardır; bu nedir. Hazreti Ali gizleyip, birşey yoktur, buyurdular. Bu tarafta ise Hazreti Ali, kovayı kuyudan alıp, Arabın eline verip gitmişti. Arab da hayret etmişti. Düşündü ki, eğer bu kişinin dîni ki, Muhammed dînidir. Hak din olmasa idi, bu derin kuyudan kovayı nasıl çıkarırdı. Kendi kendisine dedi ki, bir el ki böyle küstâhlık etmiş olsun, o el bana lâzım değildir deyip, Hazreti Alî'ye vuran elini

kesip, eline aldı. Hazreti Ali'nin huzurlarına gitmek üzere yola koyulup, geldi ve kapıyı çaldı. Hazreti Ali kapıya çıkıp, gördüğü gibi, acele ile geri içeri girip, dedi ki; yâ Resûlallah! Bir Arab gelmiş. Elinde kendinin bir kesik eli var. Kanı akar. Ağlar. Sizi görmek ister. Resûlullah tebessüm edip, buyurdu ki, yâ Ali! O Arab edepsizlik eden Arabdır. Söyle içeri gelsin. Varıp, söyledi. Arab içeri girdikte, Hazreti Habîbul-

lah o Arabı o hâl üzere görüp, üzüldü. Ona dedi ki, niçin böyle hatâyâ düştün, hatâ işledin. Arab ağlıyarak, küstâhlığının özürünü dileyerek îmâna geldi. Resûlullah kesik elini yerine koyup, mubârek ağzının suyunu sürüp, dua buyurdu. Allahü teâlânın kudreti ile Arabın eli sapasağlam oldu.

Menkıbe: Rivâyet olunur ki, Resûlullah Efendimiz; Aliyyül Mürtedâ hazretlerine buyurdular ki, **“Yâ Ali! Allahü teâlâyı sever misin!”** Hazreti Ali dedi ki, **“Evet, yâ Resûlallah.”** **“Beni sever misin.”** Hazreti Ali dedi, **“Evet, yâ Resûlallah.”** Buyurdu ki, **“Fâtıma’yı sever misin.”** Dedi ki **“Evet, yâ Resûlallah!”**. Buyurdu ki **“Hasen ve Hüseyini sever misin.”** Dedi ki, **“Evet, yâ Resûlallah!”** Hazreti Habîbullah buyurdu ki, **“Yâ Ali! Bu kadar muhabbeti bir gönüle nasıl sığdırırsın!”** Hazreti Ali, Resûlullah

Efendimizin mu’ciz sual beyanlarına cevap veremediğini beyan etti. Hazreti Fâtıma buyurdular ki; bunda üzülecek ne vardır. Allahü teâlâyı sevmek, îmândan ve akıldandır. Muhammed aleyhisselâmı sevmek îmândandır. Beni sevmek şehvetindedir. Hasen ve Hüseyini sevmek tabî’atındandır, dedi. Hazreti Ali acele, Resûlullah Efendimizin huzurlarına gelip, o cevâbı söyledi. Resûlullah buyurdu ki, **“Demek olur ki, bu yemiş nübüvvet ağacının yemişidir.”** Ya’ni yâ Ali, bu cevap senin değildir. Hazreti Fâtıma’nın cevâbıdır.

Menkıbe: Bahr-ül-Ulûm adındaki tefsîrde bildirilen hadîs-i şerîflerde, **“Ümmetimin en merhametlisi Ebû Bekr’dir. Dinde en kuvvetli olan Ömer’dir. Hayâsı en çok olan, Osman’dır. İslamiyet’te her suâli cevâblandıran Ali’dir. Helal ve harâm olanları en iyi bilen Mu’âz’dır. Kur’ân-ı**

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

kerîmi en güzel okuyan Übeyy bin Kâ'b'dır. Münâfıkları tanıyan, Huzeyfetibni Yemân'dır. İsâ aleyhisselâmın zühdünü görmek isteyen Ebû Zerr'in zühdüne baksın! Cennet, Selmân-ı Fârisî'ye âşıktır. Hâlid bin Velîd, Allahın kılıcıdır. Hamza, Allahü teâlânın arslanıdır. Hasen ve Hüseyin Cennet gençlerinin en üstünüdür. Ca'fer bin Ebî Tâlib, Cennet'te meleklerle berâber uçar. Cennet kapısını ilk açacak olan Bilâl'dir. Benim Kevser havuzumdan ilk içecek olan Suheyb-i Rûmî'dir. Kıyâmet günü melekler ilk önce Ebüdderdâ ile müsâfeha eder. Her Peygamberin bir arkadaşı vardır. Benim arkadaşım Sa'd bin Mu'âz'dır. Her Peygamberin Eshâbından seçtikleri vardır. Benim seçtiklerim, Talha ve Zübeyrdir. Her Peygamberin mahrem işlerini gören yardımcısı vardır. Benim yardımcım, Enes bin Mâlik'dir. Her

ümmette hâkim vardır. Benim ümmetimde hikmeti çok söyleyen Ebû Hüreyre'dir. Hassân bin Sâbit'in sözleri Allah tarafından te'sirlidir. Ebû Talha'nın harp meydanındaki sesi, bir fırka askerden daha kuvvetlidir" buyurdu.

Menkıbe: Mesâbih-i şerîf'de, sahîh hadîsler bâbında, Sa'd bin Ebî Vakâs'dan rivâyet olunmuştur. Resûlullah Efendimiz Ali'ye buyurdular ki, "**Senin ile ben, Hârûn ile Mûsâ "aleyhimesselâm" gibiyiz. Benden sonra Peygamber yoktur.**" Türpüşti dedi ki, Resûl-i ekrem Efendimiz Tebûk gazâsı için yola çıktıklarında, Hazreti Ali'yi Medîne'de Ehl-i beyti üzerine halife bıraktı. Emretti ki, onların işlerini görsün. Münâfıklar işitip, birbirine dediler ki, Ali'yi halife bırakmaktan maksadı, onun yanında bulunmasından [sohbetinden] sıkıldığı için idi. [Münâfıklar böyle dediler.] Hazreti

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Ali münâfıkların bu sapık sözlerini işitti. Silâhını kuşanıp, çıktı. Resûlullah Efendimiz “Cürf” adlı menzilde konaklamış idi. Huzur-ı şerîflerine varıp, dediler ki, yâ Resûlallah! Münâfıklar, bu kölenizi halife etmenizden sebebini, yanınızda götürünce sıkı lacağınızdan ötürü olduğunu söylüyorlar. Habîb-i Muhterem buyurdular ki: **“Münâfıklar yalan söylüyorlar! Seni Medîne’de bıraktıklarıma halife yaptım. Geri dön. Benim ehline ve senin ehline halife ol. Yâ Ali! Benim ile; Mûsâ aleyhisselâm ile Hârûn aleyhisselâmın oldu-**

ğu gibi olmak istemez misin! Nitekim Hak celle ve alâ buyurur; “A’râf 142.ci âyet” “Mûsâ, kardeşi Hârûna, kavmimde halifem ol! dediğini haber vermiştir.”

Menkıbe: Yine **Mesâbîh’de**, bildirilmiştir. Hazreti Ali buyurmuştur ki, ekin tanesini bitiren ve insanı halk eden Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, Resulullah Efendimiz beni kasd ederek; **“Ali’yi ancak mü’minler sever. Ali’ye ancak münâfıklar buğz eder!”** buyurmuştur.

Müslim şârihi buyurmuşlar ki, bu hadîs-i sahîhin manâsı şudur: Muhak-

Kûfe’de bulunan Hazreti Ali kalesi

ALİ BİN EBİ TÂLİB

kak ki bir kimse, Hazreti Alî'nin Resûlullah'a yakınlığını, Resûlullah'ın Hazreti Alî'ye sevgisini bilir ve Hazreti Alî'den sâdır olan şeyleri İslam'ın yayılmasında ve İslamda hizmetlerini düşünerek, bu sebepler ile Hazreti Alî'ye muhabbet ederse, o kimsenin îmânın sıhhatine delillerden olur. Allahü teâlânın râzı olduğu ve İslam'a hizmetleri ve yukarıdaki sebeplerin aksine Alî'ye buğz ederse, o muhabbet eden kimsenin zıddı olup, nifâkı şiddetli olur. Fesatı çok olur.

Menkıbe: Yukarıda bahsedilen hadîs-i şerîflerden sonra, Sehl ibni Sa'd'dan rivâyet olunmuştur. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Hayber günü muhakkak ben bu bayrağı yarın bir şahsa veririm. Allahü teâlâ onun üzerinde fetih müyesser eyler. O şahıs Allahü teâlâyı ve Resûlünü sever. Allahü teâlâ ve Resûlü de onu severler."**

O günün sabahında, Resûlullah'ın huzur-ı şerîflerine sür'atle varanlardan her biri ümit ederler ki, bayrak kendisine verilsin. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **"Ali bin Ebî Tâlib nerededir."** Dediler, yâ Resûlallah, Hazreti Alî'nin gözleri ağrıyor. Buyurdular ki, **"Adam gönderin, getirsinler"**. Vardılar, getirdiler. Resûlullah mubârek ağız suyunu, Hazreti Alî'nin gözlerine sürdü. Ağrıdan kurtuldu. Sanki hiç ağrı görmemiş gibi idi. Alemleri [bayrağı] Hazreti Alî'ye verdi. Hazreti Ali dedi ki, yâ Resûlallah! Kâfirler ile bizim gibi oluncaya kadar muhârebe edeceğim. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **"Rıfk ve sükûn üzere hareket eyle. Hattâ onların topraklarına gir. Sonra onları İslam'a da'vet et. Allahü teâlânın İslam dininde onlar hakkında bildirdiklerini haber ver. Allahü teâlânın senin sebebin ile**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali türbesinin giriş kapılarından biri

ALİ BİN EBİ TÂLİB

**bir şahsa hidâyet vermesi, muhakkak kırmızı devele-
rin olup, sadaka vermen-
den hayırlıdır.”**

Menkıbe: Mesâbîh'in yine Hazreti Ali ile alâkalı hadîs-i şerîfler kısmında, İmrân bin Husayn'dan rivâyet olunmuştur. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **“Ali benden, ben de Ondanım. Ali bütün mü'minlerin velîsidir.”** Şâ-rîh Tayyibî beyan etmiştir. Kâdî “rahimehullahü te-â lâ” buyurdular ki: Şî'a tâ- ifesi dediler ki; tasarruf edici Hazreti Ali'dir. Ve de- diler ki, hadîs-i şerîfin ma- nâsı budur ki, Resûlul- lah'ın, tasarruf ettiği her- şeyde Hazreti Ali tasarrufa müstehak olur. Mü'minle- rin işlerini görmek de ta- sarrufa girer. Onun için Hazreti Ali mü'minlerin imâmıdır. Biz onlara deriz ki, mü'minlerin velîsi ol- mayı, halife “imâm” ol- mak ma'nâsına anlamak doğru olmaz. O zaman bü- tün mü'minlerin işlerini de

üzerine almak îcâb eder. Zîrâ Resûlullah Efendimiz hayâtlarında mü'minlerin bütün işlerini kendileri gö- rürdü. Ancak vâcib oldu ki, vilâyeti [velî olmayı], mu- habbet ve buna benzer şeyler şekiliyle anlamalı- dır.

Menkıbe: Yine Mesâ- bîh-i şerîf'de bahsedilen kısımda, Abdullah ibni Ömer'den rivâyet olun- muştur. Resûlullah Efendi- miz, Sahâbe-i güzîni birbi- ri arasında kardeş kıldı. Hazreti Ali sonraya kaldı. Mubârek gözlerinden yaş akar [ya'ni ağlar idi]. Dedi ki; Yâ Resûlallah! Sahâbe-i güzîni aralarında kardeş kıldın. Beni kimse ile kar- deş yapmadın. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **“Sen benim dünyada ve âhirette kardeşimsin.”**

Menkıbe: Yine yukarı- daki hadîs-i şeriften sonra, Enes bin Malik'den rivâyet edilmiştir. Buyurdular ki: Resûlullah Efendimizin yanında bir pişmiş kuş var

idi. Buyurdular ki; **“Allahım! Bana mahlûklarından en çok sevdiğini gönder!”** Hazreti Ali geldi. Berâberce yediler. Şârih Türpüşti bu hadîs-i şerîfin şerhinde, fesâhat ve belâgat ile geniş bir mukaddimeden sonra buyurmuş ki, Resûlullah Efendimizin, **en çok sevdiğini, gönder** buyurması, en çok sevdiklerinden birini gönder ma’nâsınadır. Çünkü, Resûlullah da Allahü teâlânın yarattıkları içindedir. Allahü teâlânın en çok sevdiği Odur. Bu misilli kelâm Arabîde çoktur. Hazreti Ali Resûlullah’tan dahâ sevgili olması düşünülemez. Eğer denilirse ki, dinde Allahü teâlânın en sevdiği kul odur. Biz de öyle deriz. Sahîh nass ve icmâ’ı ümmet ile bildirilmiştir. Muhakkak, Resûlullah Efendimiz amcası oğullarından kendisine sevgili olanı murâd ettiler. Zîrâ Resûlullah Efendimizin

ba’zan olur idi ki, inci dökülen kelâmları mutlak olurdu. Ba’zan şartlı olurdu. Ba’zan umûmî olurdu. Ba’zan husûsî olurdu. Anlayış sâhibi olan bilirdi.

Menkıbe: Yine **Mesâbîh**’de bu hadîs-i şeriften sonra, Hazreti Ali’den rivâyet ettiler. Resûlullah buyurdular ki, **“Hikmetin evi benim. Kapısı Ali’dir!”** Tirmizî rivâyet etmiştir ki, bu hadîs-i şerîf garîbdır. Muhyissünne Begavî, **Me-sâbîh**’in yazarıdır. Buyurdular ki, Şüreyk’ten başka, vesîka olan hiçbir kitapta bildirilmemiştir, Onun isnâdî karârsızdır. Şârih Tayyibî beyan etmiş ki, şî’a fırkası bu hadîs-i şerîfi delîl göstererek, derler ki, muhakkak; Resûlullah Efendimizden ilim ve hikmet almak Hazreti Ali’ye mahsustur. Başkaları alamaz. Ancak Hazreti Ali vâsıtası ile alır. Zîrâ eve dâhil olunmak [eve girmek] kapısından olur. Allahü teâlâ kelâm-ı kadîminde buyur-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Mescid-i Ali kalesinin giriş kapısı

muştur ki; “... **Evlerinize kapılarından girip çıkınız**” [Bekara sûresi 189].

Hâlbuki şî'a fırkasına bu hadîs-i şerifte hüccet [sened] yoktur. Cennet evi hikmet evinden dahâ geniş değildir. Cennet evinin ise sekiz kapısı vardır. Yine **Mesâbîh**'de bu hadîsin akabinde Câbir hazretlerinden rivâyet edilmiştir. Dedi ki, Resûlullah Efendimiz, Hazreti Ali'yi da'vet

etti. O gün Tâif'e gönderdi. Onunla gizli söyleşti. İnsanlar söylediler ki, muhakkak amcasının oğlu ile gizli söylemesi uzadı. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, “**Onun ile ben değil, Allahü teâlâ gizli konuştu.**” Şârih Tayyibî şöyle açıklamıştır. Allahü teâlâ bana emretti ki, Hazreti Ali ile gizli konuşayım. Ben derim ki, o gizli söyleştikleri kelâm, ilâhî sırlara âid sözler ve gayba âid sırlar idi. Yine **Mesâbîh**'i şerifte o Menkıbenin sonunda, Ümm-i Atiyye'den rivâyet edilmiştir. Dedi ki, Resûlullah Efendimiz gazâyâ bir bölük asker gönderdi. Hazreti Ali onların içinde idi. Ben, Resûlullah Efendimizden işittim, mübârek ellerini kaldırıp, buyurdu ki, “**Yâ Rabbî! Ali'yi tekrar görünceye kadar, bana ölüm verme!**”

Menkıbe: Bir gün Es-hâb-ı güzîn, Resûlullah Efendimize dediler ki, yâ Resûlallah! Hazreti Ali'yi

bu kadar çok seversiniz. Hikmeti nedir, bize haber ver ki, biz de bilelim ve önceki muhabbetimizden de çok muhabbet edelim. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **“Varın Ali’yi çağırın! Ondan haber alırsınız!”** Eshâbdan biri Hazreti Ali’yi çağtırmaya gitti. Hazreti Ali gelmeden, Server-i Enbiyâ buyurdu ki, **“Ey benim Eshâbım! Bir kimseye iyilik etseniz, o kimse karşılığında size kötülük yapsa, ne yaparsınız!”** Dediler ki, “yine iyilik ederiz.” **“Tekrar size kötülük yapsa!”** Dediler, “yine iyilik ederiz.” **“Tekrar size kötülük yapsa, ne yaparsınız!”** buyurduktan, başlarını aşağıya salıp, cevap vermediler. O sırada Hazreti Ali, seadet ile geldiler. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdu ki, **“Yâ Ali! Bir kimseye iyilik eylesen ve o sana mukâbelesinde kötülük yapsa, ne yapardın!”**, “Yâ Resûlallah! İyilik ederdim.” **“Tekrar kö-**

tülük yapsa!”, “Yine iyilik ederdim.” Sultân-ı kâinât Efendimiz, birbiri ardınca yedi defa sual buyurdular. Yedisine de, Hazreti Ali “iyilik ederdim” dedikten sonra, dedi ki, “O kimseye ben iyilik ettikçe, o karşılığında bana kötülük yapsa, yine ben ona iyilik ederdim,” deyince, cümle Eshâb-ı güzîn dediler ki; “Yâ Resûlallah! Hazreti Ali’yi bu kadar riâyet edip, sevip, muhabbet ettiğiniz kadar var imiş.” Eshâb-ı güzîn, Hazreti Ali’yi kıskandıkları için böyle sual sormadılar. Maksudları Hazreti Ali’nin yüksek mertebesine ve derecesine vâkıf olmak için, sual etmişlerdir.

Menkıbe: Birgün, Sultân-ı Enbiyâ ve Resûl-i müctebânın huzurlarına üç kimse geldi. Biri Hazreti İbrâhîm aleyhisselâmın kavminden, biri Hazreti Mûsâ aleyhisselâmın kavminden, biri Hazreti İsâ aleyhisselâmın kavmin-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

den idi. Hazreti İbrâhîm kavminden olan kimse ileri gelip, dedi ki: Yâ Muhammed! Bütün Peygamberlerin büyüğü ve efdali benim diyorsun. Nereden bilelim ki, Allahü teâlânın makbûlûsün. Hazreti İbrâhîme Allahü teâlâ **Halilim** demiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki;

Allahü teâlâ, Hazreti İbrâhîme Halilim dedi ise, bana Habîbim demiştir. Kişinin dostumu yakındır, yoksa mahbûbu mu [sevgilisi mi]. O kimse hayrân olup, cevâba kâdir olamadı. Hemen Resûl-i ekremın mubârek cemâline nazar edip, kalbden “Eşhedü en lâ ilâhe illallah vahdehü lâ şerîkeleh. Ve eşhedü enne Muhammed’en abdühü ve resûlüh.” dedi.

Ondan sonra Hazreti Mûsâ kavminden olan kimse ileri gelip, dedi ki, yâ Muhammed! Bütün Peygamberlerden benim mertebem yüksektir. Hepsinin serveri ve sultânı be-

nim, diyorsun. Nereden inanalım ki, Allahü teâlânın yanında senin merteben, diğer Enbiyâdan yüksektir. İşittik ki, Allahü teâlâ, Hazreti Mûsâ’ya **Kelîmim** demiştir. Her zaman Tûr-i sînâyâ çıkarıp, kelâm söyler idi. Hazreti Fahr-i âlem ve seyyid-i veled-i Âdem buyurdular ki,

Allahü teâlâ, Hazreti Mûsâya Kelîmim dedi ise, bana Habîbim, demiştir. Eğer Hazreti Mûsâyı Tûr-i sînâyâ çıkardı ise, bana, Cebrâîl aleyhisselâmla, Cennet elbiseleri ile Burak’ı donatıp, gökleri, yerleri, arşı ile kürsiyi ve Cennet ve Cehennemi ve kevn-ü mekânı az zaman içinde seyr ettirdi. Kabe kavseyn ev ednâ rütbesine varınca, Allahü teâlâ bana o şekilde ihsânlar ve nihâyetsiz lutfler eylemiştir ki, hicâbı aramızdan kalkmışdır. Allahü teâlâ bana va’d etti ki, benim ümmetimden her kim benim rûh-i pâkime günde

ALİ BİN EBİ TÂLİB

yüz kere Salevât-i şerîfe getirmeyi âdet hâline getirip, terk eylemezse, bin kere rahmet eyler. Ve Cennet içinde bin derece verir. Bin günâhı mahvolur. Bin altın sadaka vermişcesine sevâb verir.

O kimse de birşey söyleyemeyip, cevâba kâdir olmayıp, bin zevk ile parmak kaldırıp, “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammed’ en abdühü ve resûlüh” dedi.

Ondan sonra, Hazreti Îsâ aleyhisselâm kavmin-den olan, ileri gelip, dedi ki, yâ Muhammed! Allahü teâlâyâ bütün Peygamberlerden yakînim ve sevgiliyim. Seyyidil evvelin ve âhırîn benim, dersin. Hazreti Îsâ aleyhisselâmın **Rûhullah** olduğunu işitmedin mi. Allahü teâlânın emri ile ölüleri diriltirdi. Fahr-ül kevineyn ve Resûl-i sekaleyn buyurdu ki, “**Va-rın, Ali’yi çağırın.**” Eshâb-dan birisi gidip, Hazreti

Kalenin dıştan görünüşü

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Ali'yi çağırdı. Hazreti Ali geldikten sonra, Resûl-i ekrem hazretleri, o kimseye buyurdu ki, **"Bir eski mezâr ki, ondan eski mezâr olmasın. Var Ali'ye göster."** O kimse dedi, falan yerde bir mezâr vardır. Bin yıllık mezârdır. Hazreti Habîb-i ekrem buyurdu ki, **"Yâ Ali! Var o mezârın üzerine üç kere çağır. Bekle ki, Allahü teâlânın emri ile ne zuhûr edecektir."**

Hazreti Ali o mezârın üzerine varıp, bir kere "yâ Ya'kûb!" diye çağırdı. Allahü teâlânın emr-i şerîfi ile mezâr orta yerinden yarıldı. Bir defa "yâ Ya'kûb" diye çağırdı. Mezâr açıldı. Bir defa dahâ "yâ Ya'kûb" diye çağırdı. O sırada mezâr içinden bir nûrânî pîr kalktı. Saçları uzamış. Başından toprağı saça saça ayak üzerine durup, yüksek sesle söyledi ki, "Eşhedü en lâ ilâhe illallah vahdehü lâ şerîke leh. Ve eşhedü enne Muhammed'en abdühü ve

Resûlüh." Ondan sonra Hazreti Ali ile Hazreti Habîb-i ekrem huzuruna gittiler. Bu açık mu'cizeyi görmekle çok kâfirler îmana geldiler. Hazreti Âsâ kavminden olan kimse Müslüman oldu.

Menkıbe: Hazreti Aliyül Mürtedâ gâyet fakir bir hâle geldi. Zîrâ mubârek eline bin altın geçse, bir tanesi ertesi güne kalsın, demezdi. O gün hepsini fakirlere dağıtırdı. Resûlullah Efendimiz, Hazreti Ali'ye **"Sultân-ı Eshiyâ"** [Cömerdlerin sultânı] buyururlar idi. Bir gün Hazreti Ali, Fâtîma-tüz-zehrâ'ya buyurdular ki, Ey kadınların efendisi! Ey Resûlullah'ın kızı! Hiç yiyecek bir şey var mıdır? Zîrâ çok acıktım. Hazreti Fâtîma buyurdular ki, yâ Ebel-Hassen! O Allahü teâlâ hakkı için ki, ondan gayri Allah yoktur. Şu ânda hiçbir şey yoktur. Lâkin mendil ucunda bağlı, altı akçe vardır. O akçeleri alıp, pazara varın.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hem kendiniz için bir nesnecik alın. Hem Hasen ve Hüseyin meyve istediler. Onlar için de bir miktar meyve alın. Hazreti Ali o altı akçeyi alıp, pazara gitti. Yolda giderken, bir kimse gördü. Bir Müslümanın eteğine yapışıp, durmayıp, çekip, gider. Der ki, artık seni bırakmam, katlanmaya dermânım kalmamıştır. Yâ hakkımı ver. Yâ gel senin ile mahkemeye gidelim. O dertli adam ise, durmadan yalvarır ki, bir kaç gün dahâ lütuf edip, bana mühlet ver. O kimse de der ki, sabra mecâlim yoktur. Zîrâ benim de çok sıkıntım, darlığım vardır. Hazreti Ali bunların çekişmelerini görünce, yanlarına varıp, sual buyurdular ki, da'vânız kaç akçedir. Dediler ki, altı akçedir. Hazreti Ali kendi kendine dedi ki, bu Müslümanı bu elemenden kurtarayım. Nihâyet, Hazreti Fâtıma'ya bir yol ile cevap veririm. O altı akçeyi verip, o Müslü-

manı ızdırâbdan kurtardı. Ondan sonra Hazreti Ali bir zaman ne cevap vereyim diye tefekküre vardı. Bir miktar zaman üzüldüler. Sonra yine düşündü ki, Hazreti Fâtıma seyyidetün-nisâdır. Resûlullah'ın kızıdır. Ne diyecek, dedi. Eli boş seadethânelerine gelip, kapıyı çaldı. Hazreti Hasen ve Hazreti Hüseyin koşarak gelip, zan ettiler ki babaları yemiş getirdi. Gördüler ki, boş geldi; bir nesne getirmedi. Ağlamaya başladılar. Sonra Hazreti Fâtıma'ya buyurdular ki, yâ Hayrünnisâ! O altı akçe ile bir Müslümanı hapisten kurtardım. Hazreti Fâtıma buyurdu ki, güzel yaptın, yâ İmâm. Elhamdülillah ki, bir Müslümanı bunun gibi elemenden kurtardın. Böyle buyurmakla berâber, mubârek hâtırları bir miktar mahzûn olur gibi oldu. Bizim ihtiyâcımız çok idi. Niçin böyle yaptın diyecek iken, öyle demeyip, hemen Allahü teâlâ

ALİ BİN EBİ TÂLİB

bize kâfidir, dedi. Hazreti Ali Hazreti Fâtıma'nın gamının olduğunu ve iki şehzâdenin ağladıklarını görünce; mubârek gönüllerine üzüntü gelip, bu elem ile dışarı çıktı. Resûlullah Efendimizin huzurlarına varıp, cemâl-i şerîflerini müşâhede ederek, bu gamdan kurtulayım niyeti ile gitti. Zîrâ bir kimsenin yüzbin gamı olsa, Resûlullah Efendimizin mubârek cemâline nazar eylese [baksa], bütün gamı ve gussası gittikten başka, kalbine birçok sürûrlar ve safâlar hâsıl olurdu. Onun için Hazreti Ali, Sultânı kâinât Efendimizin huzuruna gitti. Biraz gittikten sonra, yolda bir kişiye rast geldi. Elinde bir besili deve tutar idi. Hazreti Alî'ye dedi ki, ey yiğit, bu deveyi satarım, alır mısın. Hazreti Ali buyurdu ki, hâzır akçem yoktur. O şahıs dedi ki, sana veresiye veririm. Hazreti Ali dedi ki, ne kadara verirsin. Dedi ki, yüz akçe-

ye veririm. Hazreti Ali dedi ki, makbûlümdür; alırım. O da râzı olup, öyle olsun dedi. Deveyi Hazreti Alî'ye teslim etti. Hazreti Ali, deveyi eline alıp, biraz gittikten sonra bir başka şahısa dahâ rast geldi. Dedi ki, yâ Ali, bu deveyi satar mısın. Hazreti Ali, evet satarım dedi. O şahıs dedi ki, üç yüz akçeye bana verir misin. Hemen vereyim, dedi. Deveyi o şahısa teslim etti. O şahıs da üçyüz akçeyi Hazreti Alî'ye tamamen verip, deveyi alıp-gitti. Hazreti Ali de sevinip, doğru pazara gitti. Yiyecekler ve yemişler alıp, seadethânelerine vardı. Kapıyı açıp, içeri girdiğinde şehzâdeler sevinip, yemişi ve ni'metleri aldılar. Yemeğe başladılar. Hazreti Fâtıma-tüz-zehrâ, Hazreti Alî'ye bu akçeyi nereden aldın, diye sordular. Hazreti Ali meydana gelen hâdiseyi anlattı. Ondan sonra yemeği yiyip, neş'elendiler. Sonra, Allahü teâlâya

hamd ve senâ ve şükür ettiler. Hazreti Ali buyurdu ki, yâ Hayrünnisâ! Şimdi ben, Resûlullah'ın meclisine gideyim. Seadet ile kalkıp, devlethânedan dışarı çıktı. Biraz gittiği gibi, karşidan Fahr-i âlem göründü. O sırada Sahâbe-i güzîn ile otururken buyurmuştu ki, **"Varayım, Ali ile Fâtıma'yı göreyim."** Seadet ile kalkıp, gelirken, Hazreti Ali ile karşılaşp, tebessüm ederek, buyurdular ki, **"Yâ Ali! Deveyi**

kimden satın aldın. Kime sattın." Hazreti Ali dedi ki, "Allahü teâlâ ve Resûlü bilir." Resûlullah buyurdu ki, **"Yâ Ali! Sana deveyi satan Cebrâîl aleyhisselâm idi. Satın alan İsrâfil aleyhisselâm idi. O deve Cennet develerinden idi. Yâ Ali! Sen o Müslümanın sıkıntısını giderdiğin için, Allahü teâlâ dünyada yerine elli hasene verdi. Âhrette vereceğinin hesâbını Allahü teâlâdan başka kimse bilmez"** .

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Menkıbe: Hazreti Ali'nin şân-ı şeriflerinde olan âyet-i kerîmeler beyanındadır:

1– Ba'zı âlimler derler ki, Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali mescidde namaza durmuştu. Bir dilenci dua etti. Bir şey istedi. Hazreti Ali rükû'a varmış idi. Parmağındaki yüzüğü işâret ile o dilenciye verdi. Bu iş [amel] Allahü teâlâyâ makbûl gelip, meâl-i şerîfi **"Ancak Allahü teâlâ, Resûlü ve mü'minlerden îmân edenler, namazlarını kılanlar, rükû'da oldukları hâlde sadaka verenler, sizin velinizdir"** olan âyet-i kerîmeyi gönderdi. [Mâide sûresi 55]

İşâret: "Kıymetsiz, değeri olmayan birşey kıymetli bir kimsenin vermesi ile değerli olur." Kadr gecesi bütün geceler gibi bir gece olmasına rağmen; Allahü teâlâ kıymet verdiği için; bin aydan daha kıymetli olmuştur. Ümmetlerin iyisi bu ümmettir

ki, onların bir tâ'atları yedi-yüz olur. O mert Hazreti Alidir ki, üç dört arpa ekmeği ve yarım dinârlık bir gümüş yüzük verdiği için, o mertebelere yükselmiştir.

2– Abbâs ve Talha arasında bir münâzara vâkı' oldu. Abbâs buyurdu ki, hâcılara suyu ben dağıttığım için dahâ fazîletliyim. Talha buyurdu ki, Beyt-i şerîfin kilidini ben tutarım. İstersem gece orada kalırım. Onun için ben dahâ fazîletliyim. Hazreti Ali buyurdu ki, siz ne dersiniz! Ben sizden on ay önce yüzümü bu kibleye dönmüşüm. Siz o zaman yoktunuz. Allahü teâlâ, meâl-i şerîfi **"Hâcılara su vermeyi ve Mescid-i harâmı binâ etmeyi, îmân etmek ile ve Allah yolunda cihâd etmek ile bir mi tutuyorsunuz. Hâyır, böyle değildir. Allah zâlimlere** [Resulüne düşmanlık edenlere, Allahü teâlâyâ şirk koşanlara, dalâlette kalmakta ısrâr

edenlere] **hidâyet vermez.** **Derecesi Allah indinde en çok olanlar, Allaha î mân edenler, hicret edenler ile mallarını ve nefslerini Allah yolunda vererek cihâd edenlerdir**" olan âyet-i kerîmeleri gönderdi. [Tövbe sûresi 19-20]

3– Emîr-ül mü'minîn Ali bin Ebî Tâlib ve Fâtıma ve Hasen ve Hüseyin hakkında, **"Size İslamiyet'i bildirdiğim ve Cennet'i müjdelediğim için, bir karşılık beklemiyorum. Yalnız yakınım olanları seviniz!"** [Şûrâ sûresi 23] buyuruldu. Katâde buyurdular ki, "müşrikler bir cemiyette, görelim bakalım, Muhammed getirdiği sözler üzerine bir karşılık istiyecek mi, dediler." Bu sözler üzerine Allahü teâlâ bu âyet-i kerîmeyi inzâl buyurdu.

Sa'îd bin Cübeyr, İbni Abbâs'dan rivâyet etmiştir ki, bu karâbetten [yakınlıktan], Resûlullah Efendimiz, Hazreti Ali, Fâtıma ve Hasen ve Hüseyin'i irâde

etmiştir. Bir kimseye hiçbir hâlde bunları düşman tutmak lâıyk olmaz.

4– Allahü teâlâ, Aliyyül mürtedâ'nın pâk dinli olmasını beyan edip, buyurdular ki, [Hicr sûresi 47-48] **"Biz o ehl-i Cennet'in sadr-larından [gönüllerinden] hıkdı ve hasedi çıkarırız. Onlar birbirlerine kardeş olarak serîrleri üzere, dâimâ birbirlerine mukâbil-dirler. Cennet'te onlar, eziyet ve meşakkat mes etmez. Onlar Cennet'ten hiç ihrâc olunmazlar."** Âlimlerden ba'zısı buyurmuşlar ki, bu âyet-i azîme; Hazreti Ali, Hazreti Mu'âviye, Hazreti Talha, Hazreti Zübeyr ve Hazreti Âişe-i Sıddîka'nın üstünlüklerini bildirmek için nâzil olmuştur.

5– Allahü teâlâ buyurdu ki; **"Ey mü'minler! Resûlullah münâcât ettiğiniz vakitte, önce sadaka veriniz! Bu sizin için hayırlıdır. Nefslerinizi şüphe ve mal sevgisinden en iyi temizleyicidir. Eğer sadaka vere-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

cek birşey bulamazsanız, Allah gafûr ve rahîmdir.” [Mücâdele sûresi 12] (Münâcât; bir arzûyu gizli olarak söylemekdir.) İmamı Mücâhid buyurdular ki, hiç bir kimseye, bu âyet-i kerîme ile amel etmek, ittifak düşmedi. Hazreti Ali bin Ebî Tâlib, bu fermân nâzil olduktan sonra ne zaman Resûlullah Efendimiz ile münâcât etmek istese idi, bir sadaka verirdi. İbni Ömer seadet ile buyurdular ki, Emîr-ül mü’minîn Hazreti Ali’de üç nesne var idi ki, onlardan biri bende olaydı, bana kırmızı tüylü ve siyâh gözlü develerden sevgili olurdu. O şeylerden birincisi, Resûlullah Efendimiz kendi kerîmeleri Fâtima-tüz-zehrâ’yı ona verdi. İkincisi, Hayber gününde fetih için bayrağı ona verdi. Üçüncüsü, **“Resûlûme bir şey söyleyeceğiniz zaman, önce sadaka veriniz!”** âyet-i kerîmesi ile o amel etti.

Derler ki, Hazreti Ali’nin bir dinâr altını vardı. Onu

on dirheme ayırdı. On dirhemi tasadduk etti. Resûlullah Efendimizden on mes’ele sual etti. Dedi ki: “Yâ Resûlallah! Allahü teâlâyâ nasıl ibâdet edeyim.” Buyurdular ki: **“Sıdk ve safâ ile!”** Dedi ki: “Yâ Resûlallah! Hak teâlâdan ne isteyeyim.” Buyurdular ki, **“Dünyada ve âhirette âfiyet ve magfiret iste.”** Dedi ki: “Yâ Resûlallah! Benim üzerime ne lâzımdır.” Buyurdular ki: **“Allahü teâlânın buyurduğunu tutmak ve Resûlünün buyurduğunu tutmak.”** Dedi ki: “Yâ Resûlallah! Ne edeyim ki, benim kurtuluşum onda olsun.” Buyurdular ki: **“Helal ye ve doğru söyle!”** Dedi ki: “Yâ Resûlallah! Rahat ne şeydedir.” Buyurdular ki: **“Allahü teâlânın didârında.”** Dedi ki: “Yâ Resûlallah! Fesat nedir.” Buyurdular ki: **“Kâfir olmak. Hak teâlâyâ şirk koşmak”** Dedi ki: “Yâ Resûlallah! Vefâ nedir.” Buyurdular ki: **“Eş-**

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Peygamber efendimizin ahlâki vasıflarından bahseden Hazreti Ali rivayeti hilye

hedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muham-med'en Resûlullah!"

Nükte: Allahü teâlâ dilediğini azîz, dilediğini zelîl eder. Resûlullah Efendimiz Mekkeliler arasında öyle olmuş idi ki, her kime söz söylese o kimse yüz çevirirdi. Böylece Resûlullahı küçük düşürmek isterler idi. Kur'ân-ı azîm-üşşânda [Fussilet sûresi 26] mealen; **"Kâfirler, Kur'ân-ı kerîm için, onu dinlemeyiniz! Lagv ediniz!** [Boş şey-

lerdir, diyerek bağırınız!] **derlerdi"** buyuruldu. Sonra mertebesini yükselterek **"Onun sözünü işitebilmeniz için, önce sadaka vermeniz lâzımdır."** buyurdu. Dahâ sonra [Hücurât 4] mealen; **"Ey mü'minler! Seslerinizi, Resûlullah'ın sesinden dahâ yükseltmeyiniz! Onunla konuşurken birbirinizle konuşur gibi bağırışmayınız!"** buyuruldu. Dahâ sonra Allahü teâlâ, Resûlullah'ın Mekte'de durmasına engel olan Mekkelilere karşılık, Onu bir dereceye yükseltti ki, Cebrâîl aleyhisselâm ve cümle mukarreb melekler o dereceye ulaşamadı. Onu "Kabe kavseyn" makâmı ile şereflendirdi.

"İşâret": Yalan yere yemin eden, Harem-i şerifte avlanan, oruclarında ve namazlarında kusûru olanlar, fakîrlere birşey vererek Allahü teâlânın rızâsını kazanmaya çalışmalıdır. Bu, fakîrlere için ne büyük bir makâmıdır.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

6– Allahü teâlâ [Câsiye sûresi 21] mealen: **“Dünyada kötü amel işleyenleri; îmânlı olanlar ve sâlih amel yapanlar gibi hayatta ve öldükten sonra müsâvî kılacağımızı mı zan ediyorlar. Buna ne ile hüküm ediyorlar!”** buyurdu. Bu âyet-i kerîme Hazreti Alî'nin şânının şerefi için nâzil olmuştur ki, îmânî doğru idi. Bütün işleri lâ-yık ve beğenilmiş ve riyâsız, yakışır idi. Müşrikler ise ona derlerdi ki, “Dedikleriniz doğru çıksa bile, Allahü teâlâ bizi, dünyada olduğu gibi yine sizden üstün kılar.”

7– Allahü teâlâ, Ahzâb sûresi 33.cü âyet-i kerîme-sinde meâlen; **“Ey Habîbimin Ehl-i beyti! Allahü teâlâ, sizin günâhsız olmanızı istiyor.”** buyurdu. Resûlullah Efendimizin Ehl-i beyti; Ezvac-ı tâhirât ve yakınları ve aşîreti, Ali ve Fâtîma ve Hasen ve Hüseyin'dir “radiyallahü teâlâ anhüm”.

Menkıbe: Hazreti Ali'nin üstünlükleri hakkında söylenen haberler beyanındadır.

1– Sa'îd bin Cübeyr, Abdullah ibni Abbâs'dan rivâyet eder. İbni Abbâs der ki, meâli şerîfi, **“Ey Resûlüm! Sen insanları korkutucusun! Her kavme doğru yolu gösterici birisi vardır.”** olan, Ra'd sûresi yedinci âyet-i kerîmesi nâzil olunca, Resûlullah buyurdu ki: **“Korkutucu benim. Ali yol göstericidir. Yâ Ali! Senin ile gidenler, doğru yolda gidenlerdir.”**

2– Rebî'at ebni Nâcid, Ali bin Ebî Tâlib'den rivâyet eder. Buyurdular ki, Resûl-i ekrem beni çağırdı ve buyurdu ki, **Yâ Ali! Îsâ bin Meryem aleyhisselâm gibisin. Yahudi ona buğz etti. Hattâ vâlidesi Meryem'e, hâşâ sümme hâşâ bühtân ettiler. Nasârâ ona muhabbet ettiler. Hattâ onu bir makâma çıkardılar ki, onun makâmı değil idi.”** Hazreti Ali buyurdu-

lar ki: Çok kimseler benim yüzümden helâk olurlar. Ba'zısı beni ifrâtla severler. Diğer Sahâbe-i güzîne buğz ederler. Ben onları sevmem. Ba'zısı bana buğz ederler. Diğer Sahâbeleri severler. Bu iki tâife de Cehennem ehlidir. Ben Nebî değilim. Bana vahy nâzil olmaz. Lâkin, kudretim olduğu kadar Kitap ile amel ederim. Allahü teâlânın tâ'atında ben ne emredersem, size vâcibdir. İsteseniz de istemeseniz de yapmanız lâzımdır. Ma'siyette, günah olan işte bana itâ'at etmeyiniz. Zîrâ bana itâ'at iyiliktir.

3- Kays bin Hâris rivâyet eder: Bir kişi Mu'âviye bin Ebî Süfyân'dan bir mes'ele sual etti. Hazreti Mu'âviye dedi ki; Var [git] Hazreti Ali'den sual et ki, o benden iyi bilir. O kişi dedi ki, ben bu mes'elede senin cevâbını isterim. Senin vereceğin cevâbı Alî'nin cevâbından çok sevirim. Hazreti Mu'âviye

dedi ki: Sen yalan söyledin. Sen kötü kişisin. Muhakkak sen, Resûlullah Efendimizin ilimde mu'azzez ve mükerrem tuttuğu kimseden ikrâh ettin, yüz çevirdin. Resulullah Efendimiz, buyurdu ki: **"Yâ Ali, Sen benim yanımda, Hârûn'un Mûsâ (aleyhimes-selâm) yanında olduğu gibisin. Ancak benden sonra Peygamber gelmez."** Hazreti Ömer Hazreti Ali ile meşveret ederdi. Eğer bir mes'elede müşkili, sıkıntısı olsa idi, Hazreti Ali burada mıdır, der idi. Hazreti Mu'âviye o kişiye dedi ki, kalk, Allahü teâlâ ayaklarına kuvvet vermesin. O kişinin adını kendi divânından sildi.

4- Sa'd bin Ebî Vakkâs buyurdu ki, bir vakit Hazreti Mu'âviye bir hâcetten dolayı benim yanıma gelmiş idi. Hazreti Ali'den bahsetti. Ben dedim, üç haslet Ali de vardır ki, eğer o üçten birisi bende olsaydı, bana dünyadan ve için-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dekilerden sevgili gelirdi. İşittim ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu, **"Her kim ki ben onun velisiyim. Ali de onun velisidir."** [Beni seven Ali'yi de sever.] Resûlullah Efendimizden işittim ki, Hayber günü buyurdu: **"Yarın ben bayrağı bir kimseye vereyim ki, Allahü teâlâ ve Resûlû onu severler. Ve o da Allahı ve Resûlünü sever."** Alemi [bayrağı, sancağı] Alî'ye verdi. Resûlullah Efendimizden işittim ki, buyurdu: **"Yâ Ali! Sen benimle; Hârûn'un Mûsâ (aleyhimesselâm) ile olduğu gibisin."**

5- Câbir bin Abdullah, Resûlullah Efendimizden rivâyet etmiştir. Buyurdular ki: **"O beni mi'râca iletlikleri gece, göklerde hicâblardan (perdelerden) geçtim. Hicâbların arasından bir nidâ edici nidâ etti ki, "Yâ Muhammed! Senin baban İbrâhîm ne güzel babadır. Ali bin Ebî Tâlib ne güzel kardeşdir.**

Ona hayır ile vasiyet ey-le." Hasen-i Basrî, Enes bin Mâlikden rivâyet eyler. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Üç kimse vardır ki, Cennet onlara müştaktır. Ali bin Ebî Tâlib, Ammâr bin Yâser, Selmân-ı Fârisî "**

6- Sa'd bin Ebî Vakkâs buyurdu ki: Bir gün Hazreti Mu'âviye bana dedi ki, Ali'yi sever misin. Ben onu nice sevmiyeyim ki, Resûlullah Efendimiz Hazreti Alî'ye buyurdu ki: **"Yâ Ali! Sen bana, Hârûn'un Mûsâya (aleyhimesselâm) yakınlığı gibisin!"**

7-Şâ'bî der ki; Ali Mürtedâ hazretleri, Cemel vak'ası günü, Zeyd bin Serhân'ı gördü. Zeyd düşmüş, kan içinde yuvarlanırdı. Hazreti Ali başı yanında durdu. Buyurdu ki: Yâ Zeyd! Allahü teâlâ sana rahmet etsin. Ben seni güvenilir [emânete sâhib çıkıcı] ve iyi işli bilirdim. Resûlullah Efendimiz sana Cennet ile müjde vermiş-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

tir. Zeyd, kan arasından elini kaldırıp, dedi ki: Yâ Emîr-el mü'minîn! Sana da müjde olsun Cennet ile ki, Resûlullah müjde vermiştir. Bu cengde senin ile bulunmadım ki, ceng edeyim ve safları birbirine vurayım ve hasımları helâk edeyim. Fakat bunları halka riyâ ve gösterişten ötürü veyâ dünya tamâ'ından, arzusundan ötürü yapmayayım. Resûlullah Efendimiz, buyurdu ki: **"Ali iyilerdendir. Bâgîleri [isyân edenleri] öldürür. Ona yardım eden iyi şeylere kavuşur. Ona yardım etmeyen iyi şeylerden uzak kalır, mahrûm kalır."** Bunu işittim, sevdim ki, gazâlarda senin ile olayım. Senin dostlarından [yârlarından] olayım. Bunları dedi ve rûhunu teslim etti.

8- Amr bin el Cûmî rivâyet eder. Ben Resûlullah'ın huzurunda oturmuş idim. Buyurdu ki, **"Yâ Amr!"** "Lebbeyk yâ Resûlallah!" dedim. Buyurdu;

"İster misin ki, Cennet'in direğini sana göstereyim." Dedim, isterim yâ Resûlallah! O sırada Ali bin Ebî Tâlib oradan geçti. Buyurdu: **"Bu kişi ve bunun ehli Cennet'in direğidirler."** Yine Abdullah bin Abbâs hazretlerinin rivâyeti ile Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Ali bedende baş menzilesindedir."**

9- Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Beni mi'râca ilettikleri o gecede, Cebrâîl aleyhisselâm benim elimi tuttu. Beni Cennet derecelerinden bir müzeyyen derecede oturttu. Orada bir ayva benim önüme koydu. Ben aldım, kokladım. Elimde döndürürken, iki bölük oldu. Bir hûrî ondan dışarı geldi ki, ondan güzel hûrî görmedim."** Dedi ki: **"Esselâmü aleyke yâ Muhammed!"** Ben cevap verdim ve dedim, **"Sen kimsin"**. Benim ismim **"Râdiyye-i Merdıy-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ye"dir. Allahü teâlâ, beni üç şeyden yaratmıştır. Yükarı kısmımı anberden, orta kısmımı kâfurdan, aşağı kısmımı miskten. Beni âb-ı hayât ile yoğurdu. Ondan sonra, Hüdâvend-i Cebbâr ve Hâlık-i perverdigâr bana "Ol!" dedi; oldum. Allahü teâlâ beni, kardeşin Hazreti Ali ibni Ebî Tâlib için yaratmıştır.

Ebü Zer-i Gifârî rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Her kim benden ayrıldı. Allahü teâlâdan ayrıldı. Yâ Ali! Her kim senden ayrıldı. Benden ayrıldı."**

Hazreti Enes bin Mâlik rivâyet eder. Server-i kâinât Efendimiz buyurdular ki: **"Ali bin Ebî Tâlib'i zikretmek [anmak] ibâdet-tir."**

10- Abdullah bin Mes'ûd buyurur: Habîb-i ekrem Efendimizin huzurunda idim. Hazreti Ali hakkında sual olundukta, **"Hikmeti on cüze taksîm**

ettiler. Dokuz cüzünü Ali bin Ebî Tâlib'e verdiler. Bir cüzünü sâir (diğer) insanlara verdiler!" buyurdular.

11- Abdullah bin Abbâs bildiriyor. Resûl-i ekrem Efendimiz bir gün dışarı çıktı. Hazreti Alî'nin elini kendi mubârek eli ile tuttuğu hâlde, buyurdu ki: **"Âgâh olun [uyanık olun]. Her kim, buna buğzeder. Muhakkak Allahü teâlâyâ ve Resûlüne buğz etmiş olur. Her kim buna muhabbet eder. Muhakkak Allahü teâlâyâ ve Resûlüne muhabbet etmiş olur."**

12- Abdullah bin Abbâs rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Her kim hilimde İbrâhîm aleyhisselâma, hikmette Nûh aleyhisselâma, çektiği sıkıntılarda Yûsûf aleyhisselâma bakmak isterse; Ali bin Ebî Tâlib'e baksın."**

Enes bin Mâlik rivâyet etmiştir. Resûlullah Efen-

dimizin huzur-ı şerîflerinde oturmuş idik. O sırada Hazreti Ali geldi. Meclisin ardında oturdu. Resûlullah Efendimiz onu çağırırdı. Hattâ önüne oturdu. Buyurdu ki: **“Yâ Ali! Allahü teâlâ seni dört haslet ile benim üzerime mükerrerem ve müfeddâl [sâirlerinden ziyâde meziyetli] kıldı. Hazreti Ali hemen dizleri üzerine gelip, başını top-rağa koyup, dedi ki, babam, anam sana fedâ olsun, yâ Resûlallah! Kölenin efendi üzerine fadlı olur mu? Buyurdular ki: “Yâ Ali! Allahü teâlâ bir kula ikrâm etmek isterse, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve bir beşerin hâtırına gelmeyen şeyi verir!” Enes dedi ki, biz dedik, yâ Resûlallah! Bize onu beyan buyur, bilelim. Buyurdular ki: “Allahü teâlâ, ona Fâtıma gibi bir zevce nasîb etti. Ben nasîb olunmadım. Hasen ve Hüseyin gibi oğullar nasîb etti. Ben nasîb olun-**

madım. Bir kayın ata ona nasîb olundu. Bana olunmadı.”

13– Sa’îd bin Cübeyr, Abdullah bin Abbâs’ın elini tutup, gidiyordu. Zemzem kuyusuna geldiler. Orada ise bir kavim oturmuştu. Hazreti Ali’ye şetm ederlerdi. [Ya’ni onu kötü-lüyorlardı.] İbni Abbâs hazretleri buyurdu ki, beni dönderin. Onlardan yana geri döndürdüler. [Onların yanına vardılar.] Varıp, orada durdu ve buyurdu ki, Allahü teâlâyâ ve Resûlüne yaramaz sözler söyleyen kimdir. Dediler ki: Bizim aramızda kimse Allahü teâlâyâ yaramaz söylemez. Ve bizim aramızda Hazreti Resûle hiç kimse yaramaz sözler söylemez. Buyurdu ki, Ali bin Ebî Tâlib’e yaramaz söyleyen ve şetm eden, söğen var mıdır. Dediler, evet vardır. Buyurdu ki: İşitin, ben şehâdet ederim ki, Resûlullah Efendimizden bu kulağım ile işittim; buyurdu ki:

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

“Her kim Alî’ye seb’ eder (kötü söz söylerse), muhakkak bana seb’ ederler. Her kim bana seb’ eder, muhakkak Allahü teâlâya seb’ eder. Her kim Allahü teâlâya seb’ eder, Allahü teâlâ ve tekaddes onu yüz üzerine Cehennem’e atar.”

14– Atıyye-tül Ufî der ki: Câbir bin Abdullah’ın huzuruna geldik. Pîr olmuş [ihtiyârlamış] ve kaşları gözlerini örtmüştü idi. Ona, Hazreti Ali’nin muhabbetinden sorduk. Başını kaldırıp, şöyle söyledi; Resûlullah Efendimizin zaman-ı şeriflerinde bir kimsenin münâfık olduğunu Hazreti Alî’ye buğzetmesi ve düşman tutması ile anlardık.

15– Şa’bî der ki, Ebû Bekr-i Sıddîk, Hazreti Ali’yi gördü ve buyurdu ki: Resûlullah Efendimizin huzurunda, makâm cihetinden en üstününe ve yakınlık cihetinden en yakınına ve kana’at cihetiyle agniyâsı-

na [zenginine] bakarak mesrûr olmak, sevinmek isteyen, Ali bin Ebî Tâlib’e baksın.

16– Âişe-i Sıddîka buyurdular ki, yâ Resûlallah! Senden sonra halkın hayırlısı kimdir, dedim. Buyurdular ki: **“Ebû Bekr-i Sıddîk’tır.”** Dedim, ondan sonra, buyurdular ki: **“Ömer’dir”.** Ondan sonra kimdir. Buyurdular ki: **“Osman’dır.”**

Fâtıma-tüz-zehrâ dedi ki, “Yâ Resûlallah! Ali hakkında hiçbir nesne söylemediniz.” Buyurdular ki: **“Yâ cânım kızım! Ali benim nefsim demektir. Hiç kimse gördün mü ki, kendini beğensin veyâ kendi hakkında bir şey söylesin!”**

17– İmam Zeynel’âbidîn Ali bin Hüseyin, ceddi Ali bin Ebî Tâlib’den rivayet eder. Hazreti Ali buyurdu ki, Resûlullah Efendimiz bana, ilimden bin bâb ta’lîm etti. Her bâbdan da

bin şeklini ta’lîm etti [öğretti].

18- Abdullah el-Kindî rivâyet eder. Hazreti Mu’âviye bin Ebî Süfyân hac yaptı ve geldi. Cemâ’at ortasında oturdu.

Abdullah bin Abbâs ve Abdullah bin Ömer’in huzurlarında Hazreti Mu’âviye elini, Abdullah bin Abbâs’ın dizi üzerine koyup, dedi ki, ben senin amca oğlundan hilâfete dahâ lâ-yıkım. Abdullah bin Abbâs

ALİ BİN EBÎ TÂLIB

buyurdu; Niçin? Dedi ki, ondan dolayı ki, ben o halifenin amcazâdesiyim ki, onu zulüm ile katlettiler. Ya'ni o Osmân bin Affân. Abdullah dedi ki: O hilâfete senden şu sebep ile daha lâyıktır ki, Hazreti Ali'nin yakınlığı senin amcazâden yakınlığından ileridir. Hazreti Mu'âviye bunu işitti ve sustu. Yüzünü Sa'd bin Ebî Vakkâs'a döndürdü. Dedi ki: yâ Sa'd! Sen hakkı bâtıldan ayırmaz mısın! Bizim lehimize veyâ aleyhimize olur musun. Sa'd dedi ki: Zulmet yeri kapladığı vakit, sabre demem. Tâ âlem rûşen olsun, gideyim. Hazreti Mu'âviye dedi, vallahi ben Kur'ân-ı azîm-üş-şânı okudum. Onda bir şey bulmadım. Sa'd dedi: Sen bu sözü kabûl eder misin. Ben Resûlullah Efendimizden işittim, Ali bin Ebî Tâlib'e buyurdu ki: **"Yâ Ali! Sen hak ilesin. Hak senin ile-dir."** Hazreti Mu'âviye dedi ki: Bir kimse getir ki, bunu

senin ile işitmiş olsun. Sa'd dedi ki: Ümmü Seleme işitmiştir. Râvî der ki; Hazreti Mu'âviye ve o cemâ'at cümlesi kalkıp, Ümmü Seleme'nin huzurlarına vardılar. Dediler ki: Yâ Ümmül mü'minîn! Resûlullah Efendimizden sizin rivâyetiniz ile Sa'd bir hadîs-i şerîf söyler. Ümmü Seleme dedi, ne söyler. Der ki, Resûlullah Efendimiz Ali'ye **"Sen hak ilesin, hak senin ile-dir,"** buyurmuştur. Ümm-ü Seleme hazretleri, doğru söyler. Ben kendi evimde, böyle buyurdıklarını Resûlullah Efendimizden işittim. Hazreti Mu'âviye yüzünü döndürüp, Hazreti Sa'd ve sâir Eshâb-ı güzîn'e bakıp, onlardan özür dileyip, eğer ben bu Hadîs-i şerîfi önceden işitmiş olaydım, dâimâ, Ali bin Ebî Tâlib'in hâdimi, hizmetçisi olur-dum, buyurdu.

19- Abdullah bin Abbâs rivâyet etti. Habîb-i ekrem Efendimiz buyurdular

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

ki: **"Ben ilmin terâzisiyim. Ali o terâzinin kefele-
rin asıldığı demiridir. Hasen ve Hüseyin ipleridir.
Fâtıma alâkasıdır [kefele-
rin asıldığı demiridir] ve
benden sonra imâmlar o
terâzinin amûdîdir [düşey
demiridir]. O terâzî ile bi-
zim dostlarımızın amelini
tartarlar."**

Hazreti Enes bin Mâlik rivâyet eder. Hazreti Ha-
bîb-i ekrem efendimiz bu-
yurdular ki: **"Ben ilmin
şehriyim. Ali o şehrin ka-
pısıdır. O kapının halkası
Mu'âviye'dir."**

20- Hazreti Mu'âz bin Cebel rivâyet etmiştir. Ha-
bîb-i Hudâ Resûl-i Mücte-
bâ Efendimiz buyurdular ki: **"Allahü teâlâ bir kavmi
günâhlarından pâk eder,
saçları tamamen dökülen
kimseler gibi ki, bu kav-
min öncüsü Ali bin Ebî Tâ-
lib'dir."**

21- Câbir bin Abdullah rivâyet eder. Habîb-i ek-
rem Efendimiz buyurdu ki: **"Ali bin Ebî Tâlib'in bu**

**ümmet üzerine hakkı, ba-
banın oğlu üzerine hakkı
gibidir."**

22- Abdullah bin Ab-
bâs rivâyet eder. Resûlul-
lah Efendimiz buyurdular ki: **"Hazreti Ali ibni Ebî Tâ-
lib'in muhabbeti, günâh-
ları yer, mahfeder. Nasıl ki
ateş odunu yiyip mahfet-
tiği gibi."**

23- Mu'az bin Cebel ri-
vâyet eder. Resûlullah
Efendimiz buyurdu ki: **"Ali
bin Ebî Tâlib'in sevgisi, bir
hasenedir ki, ya'ni bir
tâ'attir ki, hiç bir seyyie,
ya'ni hiçbir ma'siyyet
onunla zarar veremez.
Buğz ve adâveti (düşman-
lığı) bir seyyiedir ki, hiçbir
hasene onunla fayda ve-
remez."** Selmân-ı Fârisî
rivâyet eder. Resûlullah
Efendimiz buyurdular ki: **"Benim sırrımın sâhibi Ali
bin Ebî Tâlib'dir ."**

24- Ebû Zer-i Gıfârî rivâ-
yet eder. Peygamberimiz
buyurdu ki: **"Ali benim il-
mimin kapısıdır. Âşikâre**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

edicidir, bildirmem lâzım gelen şeyleri ümmetime açıklayıcıdır. Benden sonra, onu sevmek îmândandır. Ona buğz etmek nifâkdandır. Ona nazar etmek [bakmak] rahmettendir. Onun muhabbeti ibâdettir.”

25– Ümm-ü Seleme rivâyet eder. Habîb-i ekrem Efendimiz buyurdular ki, “Kur’ân-ı azîm-üş-şân Ali iledir. Ali Kur’ân-ı azîm-üş-şân iledir.” Ya’ni Hazreti Ali her zaman Kur’ân-ı azîm-üş-şânın hükümü ve emri iledir. Kur’ân-ı kerîm de onun imâmı ve yol göstericisidir.

26– Ömer bin Hattâb rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “Eğer gökleri ve yerleri te-râzînin bir kefesine koysalar, Alî’nin îmânını diğer kefesine koysalar, Alî’nin îmânı ağır gelir.”

27– “Eğer Ali yaratıl-masa idi, dünyada Fâtı-ma’ya münâsib kimse bu-lunmaz idi” buyuruldu.

28– Mu’âviye bin Hîdet rivâyet etmiştir: Resûlul-lah Efendimiz buyurdular ki: “Kalbinde Ali bin Ebî Tâlib’in buğzu olduğı hâl-de ölen kimse, ister Yahu-di olsun, ister Nasârâ ol-sun, fark etmez.”

29– Mu’âz bin Cebel ri-vâyet etmiştir: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “Alî’nin yüzüne nazar et-mek [bakmak] ibâdettir.”

30– Ebû Berze-i Eslemî rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “Allahü teâlâ bana husûsî bir ahd verdi. Bana nice kere buyurdu ki, bu husû-sî ahdimi kabûl ettin mi. Ben dedim, evet yâ Rabbî bu ahdi kabûl ettim.” Ebû Berze-i Eslemî der ki, Re-sûlullah buyurdu ki, “De-dim, yâ Rabbil’âlemîn! Bu ahdini ki benim ile ettin. Ve ben o ahdi senden ka-bûl ettim. Bana söyle o ahd nedir. Allahü teâlâ ba-na vâsıtasız olarak buyur-du ki, o ahd odur ki, sen bilesin, benden cümle hal-

ka diyesin ki, Ali hidâyeti göstericidir, doğru yolun işâretidir. Mutî'lerin ve muvahhidlerin gözlerinin nûrudur. Müslüman ve mü'minlerin serverleridir. Ben bütün kullarıma benim birliğimi ve tevhîdimi lâzım kılmışım. Bütün ümmetine senin risâletini tasdik etmelerini lâzım kılmışım. Bütün mü'minlere Alî'nin muhabbetini ve meveddetini [sevmeyi] lâzım kılmışım. Her kim Alî'yi dost tutar, Allahü teâlâyı [beni] ve Muhammed'i [seni] dost tutmuş olur. Muhakkak ki o kimse hakikî dost olur. Alî'yi sevmeyen de hakikî düşman olur."

"İşâret": Zühd ve vefâ ehli Alî'dir. Sıdk ve safâ ehli Alî'dir. Cömert ve se-hâ ehli Alî'dir. Rıfk ve rızâ ehli Alî'dir. Ali Mürte-dâ'nın mubârek gönlü, kâ-firler ve mülhidler ve hârî-cîler üzerine, Cehennem Mâlikî'nin Cehennem ehli üzerine şiddetli katı idi.

Mubârek gönlü, dervişler ve yetîmler ve Cennet ehli üzerine, Cennet Rıd-vân'ının gönlünden dahâ yumuşak idi. Hazreti Ali bahâdırılıkda, aslancasına mertlikde, kâfirlere ve mülhidlere çok şiddetli zehirden acı idi. Civânmertlikte, dervişlere bal ve şekerden tatlı idi. Her vakit ki Ali, Zülfikâr'ı elinde tutar idi, kâfirlerin ve mülhidlerin ve ehl-i hevâların cân-ları tenlerinde, bedenlerinde muzdarib olurdu, darlanırdı. Her vakit ki ak-çe keselerini eline alıp, açtığı zaman, fakîrlerin ve yetîmlerin cânları tenlerinde sâkin olurdu.

Menkıbe: Rûknül-İslam Ahmed Cürçânî rivâyet eder. Yüzden fazla Eshâb-ı güzînin rivâyeti ile işittim ki, Resûlullah buyurdular: **"Alî'nin bir kere Amr bin Abdûd'ün karşısına çıkması, ümmetimin kıyâmete dek ibâdetinden hayırlıdır."** Amr bin Abdûd Arabî idi, Kureyşî idi. Mu-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dar bin Nizâr evlâdından idi. Fakat Âd kavminin kuvvetinde idi. Ömründe hiçbir cengden yenilerek dönmemiş idi. Yalnız Bedr cenginde yaralanıp düşmüş idi. Yarası iyi oldu. Tekrar Hendek cengine geldi. Onun gelmesinden Müslümanlara korku hâsıl oldu. O vâkı'ada yirmibir gün ok ve kılınc ile ve mızrak ile ve taş ile ceng oldu. Yirmiikinci gününde ceng ve cidâl iyice şiddetlendi. Amr bin Abdûd, Hendek kenârına gelip, meydana er istedi. Müslümanlardan karşılık veren olmadı. Bir dahâ istedi. Kimse varmadı. Yedi kere da'vet etti. Yedincide, Resûlullah efendimiz, Hazreti Ali'yi çağırdı ve huzurlarına oturttu. Buyurdu ki, **"Yâ Ali! Benim atıma bin. Zül-fikârı al. Amr bin Abdûd'ün önüne mertçe var. Onun uzun boylu oluşundan ve heybetinden üzü-lüp, endişe etme ki, ben Allahü teâlânden, dua**

Hazreti Ali'nin Topkapı Sarayı'ndaki kılıcı

ederim ki, sana nusret edip ve senin elin ile Müslümanlardan şerîri def' eder." Hazreti Ali atına binip, Zülfikârı kuşandı. O aslan ki, avını gözleyip, gider gibi, Amr bin Abdûd'ün önüne vardı. Birbirini gördüler. Hazreti Ali buyurdu ki: Yâ Amr, işittim ki, sen Kâ'be karşısında ahd etmişsin ki, Kureyş'ten bir kimse senden iki hâcet istedikte, o isteklerden birini yerine getirecekmişsin. Evet yâ Ali. Ben bu ahdi ettim. Hazreti Ali buyurdu: Yâ Amr! Şimdi sen bilirsin ki, ben Kureyş'tenim. Senden iki hâcet isterim. Eğer ikisini de kabûl etmez isen, bâri birisini kabûl et! Önce senden isterim ki bu saatte Allahü teâlânın vahdâniyetini ve Resûlullah Efendimizin risâletini ikrâr edesin. Dedi ki; Bunu kabûl etmem. Başka ne istersin. Buyurdu ki: Onu isterim ki, bu saatte bu iki kuvveti birbirine koyasın,

sen Mekke-i Mükерemeye dönesin. Bunu kabûl ettim. Ammâ, Ebû Bekr ve Ömer ve Osman'ın başlarını keserim. Hazreti Ali buyurdu ki, Ey sefih! Benim başımı kesmeyince onların başını nasıl kesersin. Ey Ali, sen gençsin. Henüz dünyayı görmemişsin. İstemem ki, senin başını keseyim. Hazreti Murtedâ buyurdu ki: Ben isterim ki, Allahü teâlâyın tevfiği ile, Resûlullah Efendimizin duası ile senin başını keseyim. Bu sözden Amr harâretlendi. Hemen atından inip, atını bıraktı. Hazreti Alî'ye doğru yürüdü. Hazreti Ali de atından inip, yaya oldu. Birbirine hamle edip, dolaştılar. Hazreti Ali, fırsatı bulup ceng arasında Zülfikârı ile bir darbe vurup, uyluğunu dibinden ayırıp, düşürdü. Hazreti Ali, Amrın bacağına teninden ayırıp, yüzünü ondan döndürüp, uzaklaşırken, Amr, kendi kesilmiş bacağına eline alıp,

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali'nin ardınca attı. Öyle bir attı ki, eğer Hazreti Ali, onun önünden sapsamasa idi, o ayak parçası ile helâk olurdu. Hazreti Ali tekrar dönüp, Amr bin Abdûd'ün başını kesti. O sırada Resûlullah efendimiz hazretleri tekbîr alıp, buyurdu ki; **"Ali'nin Amr bin Abdûd ile bir kere karşılaşması, ümmetimin kıyâmete kadar olan ibâdetlerinden hayırlıdır."**

Menkıbe: Resûl-i ekrem Efendimizin, Hazreti Ali'ye vasiyetleri beyanındadır.

1— Ali bin Ebî Tâlib rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Yâ Ali! Sana beş yüz koyun vermemi mi, yoksa dinin ve dünyanın kurtuluşuna sebep olacak beş kelime ta'lim etmemi mi sevgili tutarsın!"** Ben dedim; kelimeleri isterim. Bir dua öğretiler. **"Allahım! Benim günâhımı af eyle! Hulkümü geniş eyle! Kesbimi [kazancımı] temiz kıl.**

Bana nasîb ettiğin şey'e kana'at edici eyle. Beğenmediğin şeye nefsimi meyl ettirme." Sonra Resûlullah buyurdu ki: **"Yâ Ali! Sonu üzüntü ve ağlamak olmayan hiçbir sevinç ve neşe yoktur."**

2— Hazreti Ali rivâyet eyler ki, Resûlullah Efendimiz buyurdular: **"Yâ Ali! Sen Kâ'be menzilesinde-sin! Bütün herkes Kâ'be'ye varır. Kâ'be hiçbir yere varmaz. Eğer bir kavim sana gelip, bu hilâfet emrini sana teslim ederlerse, onlardan kabûl eyle! Eğer gelmezler ise, sen onlara varma."**

3— Abdullah bin Ömer rivâyet etti. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Yâ Ali! Sen ehl-i Cennetsin. Yakın zamanda bir kavim gelir ki, onların lakabları olur.... Eğer sen onlara yetişirsen onları öldür ki, müşriklerdir. Ne Cum'a bilirler, ne cemâ'at bilirler! Ebû Bekr ve Ömer'i seb' ederler [kötülerler]."**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

4- Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Yâ Ali! Perşembe gününde bıyığını kırk ve tırnağını kes. Koltuğunu yol, kasiğini traş eyle. Cum’a günü temiz elbise giy! Güzel koku isti’mâl eyle [sürün, kullan].”**

5- Abdullah bin Abbâs rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Yâ Ali! Allahü teâlâ Fâtıma’yı sana tezvîc etti. Ve ona yeri yeryüzünü mehr kıldı. Her kim yeryüzünde sana buğz edici olduğu hâlde yürürse, bu yürümesi harâmıdır.”**

6- Ammâr bin Yâser rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Yâ Ali! Allahü teâlâ seni bir zînet ile zînetlendirdi ki, dünyayı terk etmek olan ve kendisine sevgili olan zühd ile zînetledi. Öyle takdir etti ki dünyadan birşeye nâil olmayaşın!”**

7- Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Yâ Ali! Yalnız Rabbinden ümit edici ol! Günâhından başka birşeyden korkma! Birşey sorduklarında bilmez isen, Allahü teâlâ bilir demekten ar etme.”**

8- Hazreti Ali rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Yâ Ali! Cimri ve bahil olma. Yüzünü güler tutasın [güler-yüzlü olasın]. Kerîm ve ik-râm edici olasın ki, mü’mîn yumuşak yüzlü ve cömert olur. Münâfık kaba ve cimri olur. Benim ümmetimin cömertlerinin günâhları, güneşde buzun eridiğı gibi erir.”**

9- Ebû Mûsâ rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Yâ Ali! Ben kendim için râzı olduğum şeylere, senin için de râzı olurum. Kendim için kerîh gördüğüm nesneyi, senin için de kerîh görürüm. Kur’ân-ı azîm-üş-şâ-nı cünüb olduğun hâlde**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

okuma. Rükû' ve secdede Kur'ân-ı kerîmi okumaya-sın."

10- Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Yâ Ali! Gayretli ol ki, Allahü teâlâ gayretli olanı sever. Sahî [cömert] ol ki, Allahü teâlâ sahî olanı sever. Cesâretli ol ki, Allahü teâlâ ve tekaddes şecâ'ati sever. Eğer bir kimse senden bir hâcet istese, onun hâcetini bitir. Eğer o kimse o hâcete lâyük değil ise, sen hâcet bitirmeye lâyıksın!"

11- Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Yâ Ali! İnsanlar, Allahü teâlâyâ yaklaşıyoruz diye çalışıp-kazandıkları zaman, sen akıl kesb eyle, tâ onlara sebkat edesin [onlardan ileri geçesin.] Allahü teâlâyâ dünyada ve âhîrette yaklaşmak derece ve kıymetinin onlardan önde olması için gayret edesin."

12- Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Yâ Ali! Baş ağrısı seni rahatsız edecek kadar olursa, iki elini başın üzerine koyup, sûre-i Haşr'ın âhîrini [sonunu] oku. "Lev enzelnâ" âyet-i kerîmesinden sonuna kadar oku."

13- Enes bin Mâlik rivâyet eder. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular ki: "Yâ Ali! Yalan söylemekten sakın. Eğer zanneder sen ki, o yalan seni kurtarır, yalan söyleme. Sana doğru söylemek lâzım olsun. O doğru seni helâk edecek bile olsa, doğru söyle."

14- Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Yâ Ali! Beş kelime ki, Cebrâîl bana ta'lîm etmiştir. Onları sana ta'lîm etmemi mi seversin. Yoksa emir edeyim sana beş keçi versinler, bunu mu seversin!" Hazreti Ali dedi, "Yâ Resûlallah! Ben o beş kelimeyi

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali'nin güzel sözlerinden derlenerek Nasrullah-El-Tayyib tarafından yazılan sülûs-nevîs levha

severim.” Buyurdular ki: “Ey mahlûklara rızık veren! Ey fakirlere rahmet eden! Ey zor durumda olanları kabûl eden! Ey mü'minlerin Velisi! Ey rahmet edenlerin en rahîmi! Bana rahmet et, acı.”

Menkıbe: Hazreti Hazreti Ali'nin şânlarını anlatan haberler hakkındadır.

1– Ebû Hüreyre rivâyet etmiştir. Resûlullah Efen-dimiz buyurdular ki: “**Beni**

mi'râca çıkardıkları o gece gördüm. Arşın ayağında yazılmış, ben birim, ben-den başka ilâh yoktur. Adn Cennet'ini ben yarattım. Yarattıklarımın Resûlüm Muhammed'i seçtim. Onu Ali ile kuvvetlendirip, yardım ettim.”

2– Selmân-ı Fârisî rivâyet eder. Resûlullah Efen-dimiz buyurdular ki: “**Kı-yâmet günü olunca; Arşın sağında benim için kırmızı yakuttan bir kubbe kurarlar. Arşın solunda İbrâhîm Halîlullah için yakuttan bir kubbe kurarlar. Bir kubbe de Ali için benim ile İbrâhîm arasında beyaz inciden kurarlar. Siz iki Halîlin arasında olan Habibi ne zan ediyorsunuz.**”

3– Bilâl-i Habeşî rivâyet etmiştir. Resûlullah, mu-bârek yüzü bedr olan aydan nûrlu olduğu hâlde bizim üzerimize çıkageldi. Abdürrahmân bin Avf karşılayıp, dedi ki, babam ve anam sana fedâ olsun; yâ Resûlallah, bu ne nûrdur.

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Buyurdular ki: “Rabbimden azze ve celle müjde geldi, kardeşim ve amcamoğlu ve kızımın zevci Ali hakkında ki, Allahü teâlâ o vakit ki, Fâtıma’yı Alî’ye tezvîc etti. Cennet hâzini Rıdvân’a emretti ki, Tûbâ ağacını sallaya. Rıdvân da salladı. Tûbâ ağacından, bizim dostlarımızın adedince hüccetler saçıldı. Allahü teâlâ nûrdan melekler yarattı. Her meleğe o hüccetlerden bir hüccet verdi. O hüccetlerde yazılmıştır ki, Mustafâ’nın ve ehl-i beytinin muhib ve muhlisleri Cehennem’den azâd olmuştur.”

4– Abdullah bin Abbâs, Resûlullah Efendimizden rivâyet etmiştir. Buyurdular ki, “Kıyâmet günü olunca, bütün Peygamberleri bir yere toplarlar. Bir nidâ edici arş altından nidâ eder, Ey Peygamberler cemâ’ati. Sizi sevenleriniz ile iftihar edin. Ben Cihâr-ı yârim ile iftihar ederim.”

5– “O kimseler ki, îmân getirdiler ve sâlih amel işlediler. Yakın zamanda Allahü rahmân onlara kendi dostluğunu, muhabbetini verir.” âyet-i kerîmesinin tefsîrinde, Abdullah ibni Abbâs buyurdu ki; ya’ni Allahü teâlâ onları dost tutar ve onları dost kılar ki, onları yer ve gök ehline sevdendirir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, “Allahü teâlâ bir kulunu severse, Cebrâîl aleyhisselâma buyurur ki, filân kimseyi dost tuttum. Siz de dost tutun. Cebrâîl ve melekler de dost tutarlar.” Onlardan yine bir nidâ edici gökten nidâ eder ki, Allahü teâlâ filân kimseyi dost tuttu. Siz de ey yer ehli onu dost tutunuz. Hepsi dost tutup, severler. Onun muhabbetini yer halkının da kalbine salar. Bütün yer ehli de muhabbet ederler. Abdullah ibni Abbâs buyurur ki, âyet-i kerîmede, “vüdd” lafzından murâd, Ali bin Ebî Tâlib’in muhab-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

betidir ki, onu mü'minlerin kalbinde tatlı etmiştir.

6- Enes bin Mâlik haber vermiştir. Resûlullah'ın huzur-ı şerîfinde oturmuştuk. Ensârdan, Ebû Ukayl demekle ma'rûf bir kişi kalkıp, dedi ki: Yâ Resûlallah! Senden sonra insanların hayırlısı kimdir. Buyurdu ki: **"Ebû Bekr-i Sıddîk'tır"**. Ondan sonra kimdir. Buyurdu ki: **"Ömer-ül Fârûk'tur"**. Ondan sonra kimdir, dedi. Buyurdu ki: **"Osmân bin Affân'dır"**. Ondan sonra kimdir, dedi. Buyurdu ki: **"Ali bin Ebî Tâlib'dir"**. O dedi ki: neden amcan oğlu Ali'yi sonraya bıraktın, dördüncü ettin. Hâlbuki o senin kardeşindir. Resûlullah Efendimiz buyurdular: **"Vay sana yâ Ebâ Ukayl. Allahü teâlâ yüzyirmidörtbin (den ziyâde) Nebîyi halketti. İnsanlara gönderdi. Beni cümlesinin sonu kıldığını bilmiyor musun!"** Ebû Ukayl dedi ki: **"Evet yâ Resûlallah!"**. Re-

sûlullah buyurdu ki: **"Benim Peygamberlerin sonuncusu olmamın ne zararı oldu ki, halifelerin dördüncüsü olmasının Ali'ye de zararı olsun! Yâ Ebâ Ukayl! Muhakkak Allahü teâlâ bana; Âdem aleyhis-selâmın yaratıldığı vakitten kıyâmete dek îmân getiren kimselerin sevâbını bağışladı. Ebû Bekr'e de benim bâis olduğum vakitten [Peygamberliğim bildirildiği vakitten] kıyâmete kadar gelen ve Ebû Bekr'i seven mü'minlerin sevâblarını bağışladı. Ali bin Ebî Tâlib'e de, Allahü teâlâyâ Şarkdan garba ibâdet edenlerin sevâbını bağışladı."**

7- Enes bin Mâlik rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Biz kıyâmette dört atlı [süvâri] oluruz ve halk aç ve susuz ve çıplak olurlar. Ben kendi bineğim [atım] Burak üzerinde olurum. Sâlih Nebî devesi üzerine biner. Fâtıma benim Asbâ**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

adlı devem üzerine biner. Ali bin Ebî Tâlib, Cennet develerinden bir deve üzerine biner ki, bâtını Allahü teâlânın havfından ve zâhiri Allahü teâlânın rahmetinden olur. Baş üzerine tâc koyarlar ki, sekiz rüknü olur. Onun rûşenliği sekiz Cennet'ten olur. O kıyâmette benim önümde nidâ eder ki, "Lâ ilâhe illallah. Muhammedün Resûlullah". Melekler önünden geçerken, bu bir mukarreb melektir, derler. Allahü teâlânın cenâbindan bir nidâ gelir ki: **Yâ Ehl-e mevkıf.** [Ey mahşer halkı.] **Bu mukarreb melek**

veyâ Peygamber değil, Ali bin Ebî Tâlib'dir." Arş önüne gelir ve der ki: **Yâ Rab-bî; her kim beni sever, muhabbet eder, senin zâtına muhabbet eder, sever.** Sonra mahşer meydanında bir nidâ edici der ki, **Ebû Bekr ve Ömer'in sevenleri, sonra Alî'ye tâbî' olanlar nerededir.** Bunlar Râbî'a ve Mudar kabîleleri adedince dir.

8- Hazreti Hasen bin Ali haber verir ki, babam mescidden döndü [çıktı]. Hazreti Ebû Bekr'in yüzüne baktı. O da babamın yüzüne baktı. Dedi ki: **Yâ Ebâ Bekr! Ne olmuş bana**

ki, sen bana böyle uzun nazar edersin. O buyurdu ki, evet ondan dolayı nazar ederim [bakarım] ki, Resûlullah Efendimizden işittim, buyurdu ki, **“Kıyâmet günü, sırat üzerinden, Ali bin Ebî Tâlib’in, eline buyruk vermediği kimseler geçemez!”** Sonra babam da dedi ki: “Yâ Ebâ Bekr! Sen bana müjde verdin. Ben de sana müjde vereyim mi.” “Evet ver” dedi. Yâ Ebâ Bekr! Resûlullah Efendimiz bana kavminden gizlide [tenhâda] vasiyet buyurdular ki, **“Yâ Ali! Kıyâmet günü sırat üzerinde, Ebû Bekr’i ve Ömer’i ve Osmân’ı sâdık olarak sevmiyenlerin eline sıratı geçmeleri için ruhsat verme.”**

9- Câbir der ki, Resûlullah Efendimiz Arafat’ta idi. Hazreti Ali karşılarında idi. Buyurdu: **“Yâ Ali! Bana yakın ol. Tenini benim tenime değdir ki, beni ve seni halkettiler bir ağaçtan ki, ben o ağacın aslı-**

yım. Sen fer’isin. Hasen ve Hüseyin o ağacın budaklarıdır [dallarıdır]. Her kim o ağaçtan bir dala yapışırsa, Allahü teâlâ o kimseyi Cennet’e dâhil kılar. Yâ Ali! Eğer benim ümmetimin sana buğz ederler ise, Allahü teâlâ, azâb meleklerine buyurur: Tâ onları burunları ve yüzleri üstüne çeke çeke Cehennem’e iletirler.”

10- Berâ’ bin Âzib rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz ile berâber idik. Vedâ haccına geldik. Gadîr-i Hum dedikleri menzile konduk. Resûlullah Efendimiz bana buyurdular ki, **“Nidâ et ve söyle, Essalâh! Essalâh!”** Eshâb-ı güzînin hepsi toplandılar. Buyurdular: **“Ben her mü’mine kendi nefsimden evlâ değil miyim.”** Dediler ki, “Evet, yâ Resûlallah!” Buyurdular ki, **“Benim ezvâcım [hanımlarım] mü’minlerin annesi değildir.”** Dediler ki, “Evet, yâ Resûlallah!” Sonra

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Hazreti Ali'nin elini tutup, buyurdular ki, **"Ben kimin mevlâsı isem Ali de onun mevlâsıdır. Allahım, bunu seveni sen de sev. bunu sevmiyeni sevme."**

11- Hayber gazâsından döndüler. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Yâ Ali! Eğer insanlar yanlış anlıyarak İsâ aleyhisselâma söyledikleri gibi söylemeyeceklerini bilseydim, senin hakkında çok sözler söylerdim. O zaman insanlar ayağının tozunu bereketlenmek için alırlardı. Lâkin sana kifâyet eder ki, sen bana Hârûn aleyhisselâmın Mûsâ aleyhisselâma yakınlığı gibisin. Fakat bu kadar var ki, benden sonra Peygamber gelmez. Seni, benim sünnetim üzerine şehîd ederler. Sen âhrette bendensin. Benim havzım üzerine halifem olursun. O Cennet libâsı ile libâslanan olursun. Benim ümmetimden önce Cennet'e girersin. Seni sevenler nûrdan min-**

ber üzerinde olurlar. Ve yüzleri beyaz ve nûrlu olur. Onlara şefâ'at ederim. Yarın benim komşum olurlar. Senin cemâ'atin benim cemâ'atımdır. Senin sulhün benim sulhümdür. Senin sırrın benim sırrımdır. Senin âşikârın benim âşikârımdır. Evlâdın benim evlâdımdır." Hazreti Ali şükür secdesi edip, dedi ki, Allahü teâlâyâ hamd olsun ki, beni İslam ni'meti ile ni'metlendirdi. Bana Kur'ân-ı azîm-üş-şânı ta'lîm etti. Beni, mahlûkların en üstünü ve Peygamberlerin sonuncusu ve efendisine, fadlı ile, keremi ile sevdirdi.

Menkıbe: Hazreti Ali bin Ebî Tâlib buyurdu ki, Resûl-i kâinât Efendimizin huzur-u şerîflerine vardım. Mubârek ve münevver yüzlerini neş'eli buldum. Selâm verdim, oturdum. Dedim; yâ Resûlallah! Sizi neş'eli gördüm. Eğer Allahü teâlânden sevindirici bir buyruk nâzil olmuş ise

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

haber veriniz de, sizinle berâber sevinelim. Buyurdular ki: “Yâ Ali! Cebrâîl aleyhisselâm bana haber verdi ki, Allahü teâlâ Cennet-i Adn’i yarattı. O Cennet’e kırmızı yakuttan bir ağaç dikti. Ona kökünü yere geçir, dallarını dışarı çıkar diye emretti. O ağaç da köklerini yere geçirip, dışarı yediyüzbin dal çıkardı. Her budak [dal] üzerinde yediyüzbin kırmızı yakuttan kasr [köşk], her kasrda yediyüzbin oda, her odada bir kapı, her kapıda bir taht, her taht üzerinde bin döşek ve döşegin kalınlığı bin arşın, her taht üzerinde bir hûrî, onun karşısında kırkbin kul [hizmetçi] ve kırk bin câriye ve her odada yemeklerden ve içeceklerden öyle şeyleri yarattı ki, ne gözler görmüş ve ne kulaklar işitmiş ve ne bir beşerin hâtırına gelmiş olsun.” Sonra Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, “Yâ Ali! Bunlar sana ve

seni ve evlâdını sevenleredir. Her kim sana buğz ederse, muhakkak bana buğz etmiştir. Her kim bana buğz ederse, benim şefâ’atime kavuşamaz.”

Menkıbe: Abdullah ibni Abbâs buyurdular ki, bir gün Resûlullah Efendimiz bizim ile ikinci namazını kıldı. Sonra, mubârek arkasını mihrâba dönüp, buyurdu: “Ey insanlar! Ey muhâcir ve ensâr! Size Ali bin Ebî Tâlib’in fazîletlerinden haber vereyim mi?” Biz evet, analarımızı ve babalarımızı fedâ ederiz, dedik. Buyurdu ki: “Benim habîbim Cebrâîl aleyhisselâm beni mi’râca ilet-tiği gece, dördüncü gökte bir şahsı gördüm. Bir taht üzerinde oturmuş. Ali bin Ebî Tâlib’in şahsı gibi. Ben durdum ona baktım. Cebrâîl aleyhisselâm bana ne şey seni durdurdu, dedi. Dedim ki: Yâ habîbim Cebrâîl! Bu Ali bin Ebî Tâlib’dir ki, benden önce gelip, bu mekâna oturmuş-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

*Ayasofya Camiinde, Kazasker
Mustafa İzzet Efendinin yazdığı
"Ali (radyallahü anh) levhası*

tur. Cebrâîl dedi ki: Bu Hazreti Ali değildir. Velâkin, semâvâtın melekleri Hazreti Ali'nin didârına ve ziyâretine meşgûl ve müş-tak oldukları için, Allahü teâlâ Hazreti Ali sûretinde bir melek halketti. Bu göklerin melekleri bu melek önüne gelip, bunu ziyâret ederler. Ali bin Ebî Tâlib'e iştiyâklarından dolayı, bu melek üzerine selâm verirler. Var ona yakın ol. Üzerine selâm ver. Ben de

yanına vardım. Onu kucakladım. O da beni kucakladı. Ondan Ali bin Ebî Tâlib'in kokusunu duydum."

Menkıbe: Hazreti Ali buyurdu ki: Resûlullah Efendimizin huzurlarında oturmuştum. Elimi tuttu. Medîne-i Münevverenin sokaklarında berâber do-laştık. Bir bostâna geldik. Dedim, yâ Resûlallah! Ne iyi bostândır. Buyurdu ki: **Yâ Ali! Senin için Cennet'te bundan iyi bostân vardır.** Bir bostâna dahâ geldik. Yine dedim; yâ Resûlallah! Ne güzel bostândır. Buyurdu ki: **Senin için Cennet'te bundan iyi bostân vardır.** Böylece yedi bostândan geçtik. Hepsinde ben dedim, ne iyi bostândır. O "sallallahü aleyhi ve sellem", **senin için Cennet'te bundan iyi bostân vardır,** buyurdu. Yol tenhâlaşdı. Beni kucakladı. Kendi ağlamağa başladı. Beni de ağlattı. Ben dedim, yâ Resûlallah! Ne şey sizi ağ-

lattı. Buyurdu ki: **“Bir tâife-
nin kalblerinde bulunan
ve sana âşîkar etmedikleri
düşmanlıkları için ağla-
rım.”** Ben dedim ki; yâ Re-
sûlallah! Ben dînimde se-
lâmette olur muyum. Bu-
yurdu ki; **“Evet, dininde
selâmette olursun!”**

Menkıbe: Abdullah bin
Ebî Leylâ’dan rivâyet
olunmuştur. Hazreti Ali ile
giderdik. Gördük ki, yaz el-
bisesini kışın, kış elbisesi-
ni yazın giyerdi. Bu du-
rumdan sual etsin diye
babama söyledim. Babam
da sual etti. Buyurdu ki,
Resûlullah Efendimiz Hay-
ber günü haber göndere-
rek, beni çağırırdı. Hâlbuki
gözlerim ağrıyordu. Git-
tim, dedim, yâ Resûlallah!
Benim gözlerim ağrıyor.
Resûlullah Efendimiz ağzı-
nın suyunu benim gözleri-
me sürüp, buyurdular ki,
**“Yâ Rabbî! Soğuk ve sıca-
ğın te’sîrini ondan gider!”**
O günden beri ne göz ağ-
rısı gördüm. Ve ne soğuk,
ne sıcak te’sîri gördüm.

Menkıbe: Resûlullah
efendimiz hazretleri **“Ya-
rın sancağı bir kimseye
vereceğim. Allahü teâlâ
onu sever. O da Allahü te-
âlâyı sever”** buyurdu.
Bayrağı Hazreti Alî’ye ver-
diler. Ve Hayber’i fethetti.

Hayber’in fethi Ebû
Bekr-i Sıddîk’ın elinde ol-
madı. Hazreti Aliyyül Mür-
tedâ elinde oldu.

Ma’lûmdur ki, Resûl-i
kibriyâ Muhammed Mus-
tafâ Efendimiz İslam’ın
sultânı idi. Ebû Bekr-i Sıd-
dîk hazretleri vezîri idi.
Her fetih sultân askeri ile
olur. Sultânın askerinin
fethi de sultânın kalbinin
kuvveti ile olur. Sultânın
askeri ile fethin olmaması,
sultânın kalbinin zayıflı-
ğındandır. Sultânın vezîri
sultânın önünde hâzır ol-
malı ki, sultânın kalbi kuv-
vetli olsun. Sultânın vezîri
yanında olmazsa, sultânın
kalbi zayıf olur. Ebû Bekr-i
Sıddîk bayrağı alıp, gitti.
Resûlullah Efendimizin
mubârek kalbleri muzda-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

rib olup, zayıf oldu. Mubârek kalblerinin zayıf olması sebebi ile Hayber'in fethi müyesser olmadı. Ebû Bekr hazretleri Resûlullah'ın yanında hâzır olup, bayrağı bıraktı. Resûlullah Efendimizin mubârek kalbleri mutma'in olup, kuvvetli oldu. Mubârek kalblerinin kuvveti vâsıtası ile Hayber'in fethi müyesser oldu. O fetih ki, Aliyyül Mürtedâ'nın mubârek eli ile müyesser oldu. Hazreti Server-i kâinâtın kalb-i şerîflerinin kuvveti ile hâsıl oldu. Mubârek kalblerinin kuvveti ise, Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinin huzurları ile hâsıl oldu.

Ebû Bekr-i Sıddîk'ta bulunan bir çok hasletler Aliyyül Mürtedâ hazretlerinde yok idi. Allahü teâlâ, kulluk etmek ve vera' (şüphelilerden kaçma) ve haşyet (korku), sıdk ve rahmet sıfatları ile Ebû Bekr-i Sıddîk'ı süsledi. Fe-sâhat ve belâgat ve heybet ve mertlik ve şecâat

ve muhâberât sıfatı ile Aliyyül Mürtedâ'yı süsledi [zînetledi]. Böylece ta'n edenlerin (kötüleyenlerin) ta'nı ve buğzedenlerin buğzu ve hîle yapıp aldatanların hîlesi ortadan kalksın. Emîr-ül mü'minîn Ali bin Ebî Tâlib, Hayber'i fethetti. Hazreti Ali Hayber'i fethedince bu kalenin ağır kapısını kopardı, ve kalkan olarak kullandı.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz, Mekke-i Mükremeyi fethettiler. Mekke'de yüzkırk put vardı. Yüzaltmış put da Beyt-i şerîfin çevresinde vardı. Beyt-i şerîfin içinde büyük bir put var idi ki, taştan yapılmıştı. O putu zincirler ve çiviler ile tavana ve duvara bağlamışlar idi. Resûlullah Efendimiz Kâ'be-i şerîfe geldi. Hazreti Ali'yi çağırdı ve buyurdu ki, **"Yâ Ali! Benim omuzum üzerine çık. Bu putun bendlerini yerinden kopar."** Ali dedi ki, **"Yâ Resûlallah! Ben kim olayım ki, ayağımı**

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

mubârek omuzunun üzerine koyayım. İşte benim vücûdum ve başım; yüzüm ve gözüm. Siz benim omuzum üzerine basınız. Bu işi nasıl arzû ederseniz, öyle yapınız. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Yâ Ali! Sen benim gayret ve hamiyet, nübüvvet ve risâlet yükümü çekecek kuvvet ve tâkati bulamazsın. Eğer ben gayret ve hamiyet ile ayağımı yedinci göğe koysam, yedi kat gök ve yedi kat yeri ayağımın altında mahfederim.”** Sonra, emr-i şerîfleri ile, Hazreti Ali, Resûlullah Efendimizin mubârek omuzuna basıp, bir eli ile o putu bütün zincirleri ile, çivileri ve bentleri ile o yerden ayırıp, attı. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Yâ Ali! O işi ki emrettik, mertce yaptın.”**

Menkıbe: Resûlullah Efendimizin Hazreti Ali'ye nasihatleri:

Emîr-ül mü'minîn Ali bin Ebî Tâlib, rivâyet bu-

yurmuşlardır. Resûlullah Efendimiz, beni huzur-u şerîflerine çağırdı. Buyurdular ki:

Yâ Ali! Sen bana Hârûn aleyhisselâmın Mûsâ aleyhisselâma olduğu gibisin. Fakat benden sonra Resûl gelmez. Sana vasiyet ederim, dinleyip, ezberlersen, şükür edenlerden olursun ve şehîd olursun. Allahü teâlâ seni kıyâmet gününde fakîh ve âlim olarak diriltir.

Yâ Ali! Bil ki mü'minin üç alâmeti olur. Namaz kılmak, oruc tutmak ve sadaka vermek. Münâfıkın da üç alâmeti olur. Başkalarının yanında namazın rûkû'unu ve sücûdunu [secdesini] tam yapar. Tenhâda hiçbir rûknü yerine getirmez. Methettikleri zaman seve seve yapar. Allahü teâlâyı açıkta çok zikreder. Yalnız kalınca Allahü teâlâyı unuttur.

Yâ Ali! Zâlimde de üç alâmet olur: Kendinden

ALİ BİN EBİ TÂLİB

aşağı olana kahreder [baskı yapar]. Kâdir olduğu, gücü yettiği zaman halkın malını zor ile alır. Nereden yiyip, giyindiğini hiç incelemez.

Yâ Ali! Kıskançlarda da üç alâmet olur: Herkesin huzurunda, karşısındakine yaltaklanır. Gıyâbında onu gıybet eder. Her kime müsibet erişirse, sevinir. Yâ Ali! Münâfıkda da üç alâmet olur: Söz söylese yalan söyler. Bir şey va'd etse, va'dinde durmaz. Yanına emânet koysalar, hıyânet eyler.

Yâ Ali! Tenbeller içinde üç alâmet olur. Allahü teâlânın tâ'atında tenbellik eder. Kusûrlu amel eder. Ameli zâyî' olur [boşa gider]. Namazı te'hîr eder. Hattâ vaktini de geçirir.

Yâ Ali! Tövbe eden kimsede üç alâmet olur: Harâmlardan perhîz eder [kaçınır]. İlim öğrenmekde gayretli olur. Nasıl ki, me-

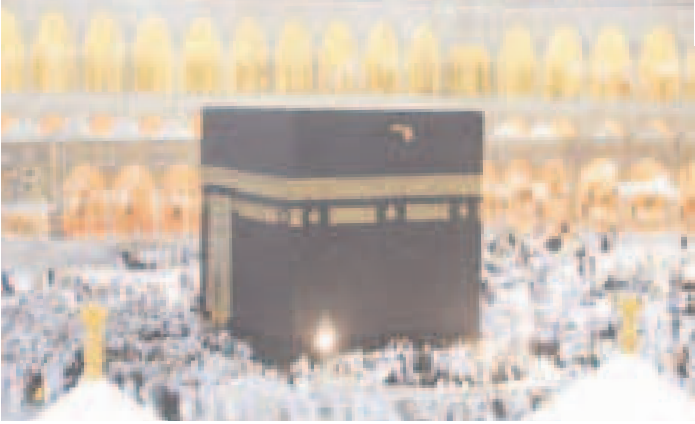
meden çıkan sütün geri girme ihtimâli olmadığı gibi, günâha bir dahâ geri dönmez. Yâ Ali! Akıllı kimsede üç alâmet olur. Dünyayı hor, zelîl tutar. Cefâlar çeker. Kıtlık vaktinde sabreder.

Yâ Ali! Sabredende de üç alâmet olur: Kendini ziyâret etmeyenleri kendisi ziyâret eder. Onu mahrûm edenlere bağışta bulunur. Kendine zulüm edenlere karşı durmaz; karşı koymaz.

Yâ Ali! Ahmak olanın üç nişânı vardır: Allahü teâlânın farzlarında tenbellik eder. Abes sözleri çok söyler. Allahü teâlânın mahlûklarına eziyet eder.

Yâ Ali! İyi bahtlı olanın üç nişânı vardır: Helal yer. Kendi şehrindeki ilim meclisinde hâzır olur. Beş vakit namazı imâm ile kılar.

Yâ Ali! Bedbaht olanda üç nişân vardır: Harâm yer. Ulemâdan uzak olur. Namazını özürsüz yalnız kılar.

Yâ Ali! İyi işleri olanın üç alâmeti vardır: Allahü teâlâyâ tâatte acele eder. Harâm ettiklerinden sakınır. Kendine kötülük eden kimseye iyilik eder.

Yâ Ali! Kötü amelli olanın üç alâmeti vardır: Allahü teâlânın emirlerini yapmakta tenbellik eder [gevşek davranır]. Herkesi ziyânı dokunur. Kendisine iyilik edene, kötülük eder.

Yâ Ali! Sâlih olan kulun üç alâmeti vardır: Allahü teâlâ ile iyi amel işlemek için sulh eder. Kendi dinini ilmi ile kuvvetlendirir.

Kendisine ne beğenir ise, halka da onu beğenir.

Yâ Ali! sakınan, müttekî olanın üç nişânı vardır: Kötüler ile berâber olmaktan kaçınır sakınır. Harâma düşmek korkusundan halden sakınır ve yalandan kaçınır.

Yâ Ali! Günâhkârların da üç alâmeti vardır: İşlerinde yanılır ve hatâ eder. Oyun ve çalgı ile meşgûl olur. Unutkan olur. Yâ Ali! Kara gönüllü olan kimse-nin üç nişânı olur: Zayıflara acımaz. Az nesneye kanâ'at etmez. Va'z ve nasîhat ona fayda vermez.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Yâ Ali! Sâdık olanın üç nişânı vardır: İbâdet etmesini gizler. Mübtelâ olduğu musîbeti gizler.

Yâ Ali! Fâsıkta üç nişân vardır: Fitne ve fesatı sever. Halka hastalık ve musîbet ister. İyi amelden kaçır.

Yâ Ali! Süflî olanın üç nişânı vardır: Akrabâsını azarlar. Komşularına eziyet eder. Günâh işlemeyi sever.

Yâ Ali! Allahü teâlânın reddettiği kimsenin üç alâmeti vardır: Yalanı çok söyler. Yalan yere çok ye-

min eder. Halka sıkıntı verir, hâcetini halk üzerine yükler.

Yâ Ali! Âbid olanın üç nişânı vardır: Allahü teâlânın ta'zîminden kendi nefsinin zelîl tutar, şehvetlerini terk eder. Allahü teâlânın rızâsı için huzurunda çok durmağı âdet eder.

Yâ Ali! Muhlis olanın üç nişânı vardır: Kâdir olursa [gücü yeterse] affeder. Malının zekâtını verir. Sadaka vermeyi sever.

Yâ Ali! Bahîlde, cimride üç nişân vardır: Açlıktan korkar. Birşey isteyen-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

den korkar. Kendine iyilik eden kimseye, içindekinin hilâfına [aksine] dili ile hayır söyler.

Yâ Ali! Yüreksiz olanın üç nişânı vardır: Korkak olur. Gönlü [kalbi] katı olur. Havf edici olur.

Yâ Ali! Sâbir [sabredici] olanın üç nişânı vardır: Tâat etmeye sabreder. Mâ'siyeti terk etmeye sabreder. Allahü teâlânın ahkâmına sabreder.

Yâ Ali! Senin dostun olanın üç alâmeti vardır: Malını sana fedâ eder. Nefsini sana fedâ eder. Senin sırrını gizli tutar.

Yâ Ali! Fâcir olanın üç nişânı vardır: Yemin etmekle öğünür. Hanımlarını aldatır. Çok bühtân, iftirâ eder.

Yâ Ali! Kâfirin üç nişânı vardır: Allahü teâlânın dininde şek [şüphe] eder. Allahü teâlânın dostlarını düşman tutar. Rabbine tâat ve ibâdetten gâfil olur.

Yâ Ali! Rahmetten uzak kılınmış kulların üç nişânı vardır: Allahü teâlânın mekrinden emîn olur. Rahmetinden ümîdsiz olur. Allahü teâlânın Resûlüne muhâlefeti kendine âdet eder.

Yâ Ali! Affedilmiş kulun üç nişânı vardır: Allahü teâlânın azâbından korkucu olur. Mekrinden çekinir. Sırf Allah için yapılmıyan va'z ve nasîhatten çekinir.

Yâ Ali! Allahü teâlâ dergâhında halkın iyisi odur ki, herkese menfa'ati olur. Halkın kötüsü odur ki, gönlü [kalbi] kinli olur. Gam-maz ve kötü amelli olur.

Yâ Ali! Halkın en iyisi, Allahü teâlâ indinde o kimsedir ki, ömrü uzun olur ve ameli iyi olur.

Yâ Ali! Allahü teâlânın indinde en kötü ve O'nun buğz ettiği kimse o kimsedir ki, halk onu hayırlı zanneder. Onda hiç hayır olmaz. Zâhiri (dışı) salâh ile

ALİ BİN EBİ TÂLİB

süslü, bâtını (içi) günâh ile doludur. Bundan dahâ kötüsü o kimsedir ki, ondan sakınmak için kendine ikrâm olunur. Bundan dahâ kötüsü zenginlere ikrâm eder. Fakîrleri hor ve zelîl tutar. Zenginlere çeşitli, renkli ni'metler ile cömertlik eder. Fakîrlere bir parça ekmek vermez. Bundan dahâ beteri o kimsedir ki, yalnız başına yiyip, bir kimseye, bir nesne vermez. Bundan da beteri o kimse-dir ki, bir Müslüman kardeşine dostluk izhâr eder. Sonra onu helâk eder.

Yâ Ali! Kerâmet, günâhları terk etmektir.

Yâ Ali! Allahü teâlâdan korkmanın aslı, Allahü teâlânın harâm ettiği herşeyden sakınmaktır.

Yâ Ali! Doğru söyleyici kimsenin alâmeti, doğru söylemek âdeti olur. Kızgınlık ânında ve rızâ vaktinde ve hâcet vaktinde [ihtiyâç ânında] de doğru söyler.

Yâ Ali! Beş şey gönlü öldürür. Çok yemek. Çok uyumak. Çok konuşmak. Çok gülmek. Rızık için çok endişe etmek. Harâm yemek î mânı zayıflatır, kalbi karartır.

Yâ Ali! Beş şey kalbi katı eder, karartır: Kalb çok kararsa, Allahü teâlâ korusun, kâfir olur. Bunlar günâhı bilmez, günâh işler. Tok olduğu hâlde yemek yemek. Zulüm ile mal toplamak. Namazı te'hîr etmek. Sol eli ile yemek ve içmek.

Yâ Ali! Beş şey unutkanlık hâsıl eder: Fâre artığı yemek. Kibleye karşı bevl etmek. Durur hâldeki suya bevl etmek. Kül üzerine bevl etmek. Harâm ile geçinmek.

Yâ Ali! Beş nesne [şey] gönlü [kalbi] parlatır, münevver eder: Sûre-i ihlâsı çok okumak. Az yemek. İlim meclisine hâzır olmak. Az pişmiş ekmek yemek. Gece namazı kılmak.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Yâ Ali! Beş şey gönlü rûşen eder, aydınlatır, kararlılığını giderir: İlim meclisinde oturmak. Elini yetim başına sürmek. Seher vaktinde çok istigfâr etmek. Çok yimeyi terk etmek. Çok oruc tutmak.

Yâ Ali! Beş nesne gözün nûrunu arttırır: Kâ'be-i mu'azzamaya bakmak. Mushaf-ı şerife bakmak. Anne-babasının yüzüne bakmak. Âlimin yüzüne bakmak. Akar suya bakmak.

Yâ Ali! Beş nesne kişiyi çokdürür. Borcu çok olmak. Çok gamı olmak. Kadının nefesi erkeğe erişmek. Çok koku sürünmek. Çok balgam gelmek.

Yâ Ali! Cennet kapısında gördüm; yazılmış. Her kim hevâsına muhâlefet ederse, Cennet onun yeri olur. Cehennem der ki: Yâ Rabbî! Beni neden dolayı yarattın. Allahü teâlâ buyurdu: **"Her bahîl ve mütekebbir için"** [Cimri ve

kibrli için]. Cehennem dedi, ben onlar içinim.

Yâ Ali! Allahü teâlânın rızâsı anne ve babanın rızâsındadır. Gadabı onların gadabındadır. Yâ Ali! Kâfir de olsa, komşuna ikrâm eyle. Kâfir de olsa Misafire ikrâm eyle. Anaya-babaya kâfir de olsalar ikrâm eyle. Dilenciye kâfir de olsa reddetme.

Yâ Ali! Her kim şüpheliden yer, dîni örtülü olur. Gönlü siyâh olur. Her kim harâm yer ise gönlü [kalbi] ölür ve dîni köhne olur. Yakîni zayıf olur. Duası perdelenir. İbâdeti az olur.

Yâ Ali! Mücrim (günahkâr) olan kul dua etse, Allahü teâlâ onun helâkını istediği şeyde verir ve meleklerle emir eder ki, verin istediği nesneyi ki, onun helâkı ondadır. Sesini kesin.

Yâ Ali! Allahü teâlâ kullarından bir kula gadab edecek ise, ona harâm mal nasîb eder. Gadabı

ALİ BİN EBİ TÂLİB

çok olunca, bir şeytânı onun üzerine musallat eder ki, onu dünyada meşgûl eder. Dünya işleri kolaylaşır. Dinden uzaklaşır. Sonra o kul der ki, Allahü teâlâ gafûrurrahîmdir.

Yâ Ali! Allahü teâlâ bir kulu sever, o kulun duasını geciktirir. Melekler derler, yâ Rabbî bu mü'min kulun duasını kabûl eyle. Allahü teâlâ buyurur ki, "Bırakın benim kulumu. Siz onun üzerine benden dahâ çok mu acıyorsunuz. Ben onun duasını yalvarmasından dolayı severim. Ve ben alîm ve habîrim."

Yâ Ali! Bir kişinin ölüm ânında, a'zâları birbirine selâm verir. Der, esselâmü aleyke. Ben öldüm. Sen de ölsem gerek. Böylece ak tûy kara tûyüne der; ben

öldüm; ya'ni ağardım. Sen de ölürsün.

Yâ Ali! Şâd olup, kaha-kaha ile gülme ki, Allahü teâlâ ve tekaddes böyle olanları sevmez. Dâimâ hüznü ol ki, Allahü teâlâ hüznü olan kimseleri sever.

Yâ Ali Her yeni gün olunca, o yeni gün, ey insan oğlu ben senin yeni gününüm. Ben senin üzerine şâhidim. Bak, ne istersin. Her gece olunca, gece de böyle söyler. Gündüz ile ve gece ile sohbeti iyi yap.

Yâ Ali! Allahü teâlânın ihsanından helalî taleb et ki, helal taleb etmek mü'minler üzerine farzdır.

Yâ Ali! Abdest aldıktan sonra İnnâenzelnâ [Kadr]

ALİ BİN EBİ TÂLİB

sûresini okumaktan geri kalmayasın. Allahü teâlâ herbir abdestte sana elli bin senelik abdest sevâbı verir.

Yâ Ali! Her kim ayaklarını yıkadıktan sonra, bana salevât verse, Allahü teâlâ, onun bütün üzüntülerini giderir, ferâhlandırır, duaları müstecâb olur.

Yâ Ali! Her kim Allahü teâlâyı fecr tulû' etmezden önce ve gün doğmazdan önce zikrederse, Allahü teâlâ, onun Cehennem'de azâb olunmasına râzı olmaz. Onun günâhları yedi kat gökteki yıldızlar adedince olur ise de azâb etmezler.

Yâ Ali! Sabah namazını cemâ'at ile kılasın. Güneş doğup, yükselinceye kadar yerinde otur. Sonra iki rekat namaz kıl ki, Allahü teâlâ, sana bir hac ve ömre sevâbı verir. Köle azâd etmek sevâbı ve bin dinâr Allah için sadaka etmişçesine sevâb verir.

Yâ Ali! Hazarda ve seferde Kuşluk namazına devam et ki, kıyâmet günü olduğu zaman, bir nidâ edici Cennet'in şerefeleri üzerinden nidâ eder ki, nerededir o kimseler ki, kuşluk namazını kılarlar idi. Kuşluk kapısından varıp, selâmetle ve emân ile Cennet'e girsinler.

Yâ Ali! Her kim Cum'a günü guslederse, Allahü teâlâ onun günâhlarını affeder. Bu Cum'adan gelecek Cum'aya kadar pürnûr olur. Kabirde ve mizânda ağırlık olur.

Yâ Ali! Kulların sevgilisi, Allahü teâlâyı o kuldur ki, secdede "Yâ Rabbî! Ben nefsimi zulüm ettim. Beni affet! Zîrâ günâhları ancak sen affedersin." der.

Yâ Ali! Şarap içen ile dostluk etme. O mel'ûndur. Zekât vermeyen kimse ile arkadaşlık etme. O Allahü teâlânın düşmanıdır. Fâiz yiyen ile arkadaşlık et-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

*Afganistan'ın Mezar-ı şerif
şehirinde bulunan Hazreti Ali
camii*

me ki, o Allahü teâlâ ile muhârebe eder. Kur'ân-ı kerîmde bu bildirilmiştir. [Bekara sûresi 279.cu âyet-i kerîmesinde me-âlen]; **“Eğer fâizi terk etmezseniz, Allaha ve Peygambere karşı harbe girmiş olursunuz...”** buyurulmuştur.

Yâ Ali! Dua ederken ve-yâ Kur'ân-ı azîm-üş-şân tî-lâvet ederken sesini çok yükseltme. Çünkü, namaz kılanların namazlarını fesda verirsin. Yâ Ali! Namaz vakti gelince namazını kıl. Çünkü şeytân seni

ALİ BİN EBİ TÂLİB

meşgûl eder. Bir hayırlı işe niyet ettiğin zaman, hemen o işi yap. Çünkü, şeytân seni o hayırlı işten men' eder.

Yâ Ali! Her kim ücret ile bir işçi tutar; ücretini tamam vermezse, Allahü teâlâ onun tâatlarını mahfeder. Ben onun kıyâmet gününde hasmı olurum.

Yâ Ali! Cebrâîl aleyhis-selâm, Âdem oğlu olup da, yedi iş işleseydim, diye temennî etmiştir. Beş vakit namazı cemâ'at ile kılsaydım. Âlimler ile otursaydım. Hastaları sorsaydım. Cenâze namazını kılsaydım. Su dağıtsaydım. Dargın olan iki kimseyi barıştırsaydım. Yetîmlere şefkat etseydim. Yâ Ali! Sen de bunun üzerine hırslı ol.

Yâ Ali! Yetîm ağladığı zaman Arş-ı mecid titrer. Allahü teâlâ buyurur ki, yâ Cebrâîl, bu yetîmi ağlatanın yerini Cehennem'de bul! Ben de onu ağlata-

yım. Her kim ki onu sevin-dirir ve güldürür. Onun Cennet'te yerini geniş et ki, ben onu sevindireyim ve güldüreyim.

Yâ Ali! Allahü teâlâ, Âdem oğlunun bedeninde dilden iyi birşey halk etmemiştir. Onun ile Cennet'e girer. Ve onun ile Cehennem'e girer. Onu zindâna koy ki, yırtıcı hayvân gibidir.

Yâ Ali! Eyyâm-ı beyd orucuna devam et ki, ayın onüçüncü, ondördüncü, onbeşinci günleridir. Allahü teâlâ bu günlerde oruc tutanların yüzlerini beyaz eder. O sene tamamen oruc tutmuş gibi olur.

Yâ Ali! Her kim ilmsiz ibâdet ederse, zararı faydasından çok olur. Onun misâli o a'mâ gibi olur ki, bir sahrâya delîlsiz gider. O kadar dolaşır ki, kendini dikenlik arasında bulur.

Yâ Ali! Her kim her gün yirmibeş kere **"Estagfirullahelî ve lî vâlideyye veli-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

cemî'il mü'minîne vel mü'minât vel müslimîne vel müslimâti innehû mu'cibût de'avât" derse, Allahü teâlâ o kimseyi kendi dostlarından yazar.

Yâ Ali! Her kim her gün on kere **"Lâ ilâhe illallahü kable külli ehadin ve lâ ilâhe illallahü ba'de külli ehadin ve lâ ilâhe illallahü yebka rabbünâ, ve yefnâ ve yemûtü küllü ehadin"** derse, göklerde hiçbir melek kalmaz; illâ ona bin kere istigfâr ederler.

Yâ Ali! Her kim hergün yirmibir kere **"Allahümme bârik lî fil-mevti ve fî mâ ba'del mevti"** derse, Allahü teâlânın ona dünyada verdiği ni'metleri hesapsızdır.

Yâ Ali! Her gün on kere **"Elhamdülillah kable külli ehadin ve elhamdülillahi be'de külli ehadin velhamdülillah yebka rabbünâ yefnâ küllü ehadin velhamdülillahi alâ külli hâlin"** derse, Allahü teâlâ ve

azze ve celle o kimseyi büyük günâhı olsa da affeder.

Yâ Ali! Her kim benim üzerime her bir gün ve her bir gecede yüz kere salevât getirse, ona şefâ'at etmek, büyük günâhı olsa da, bana vâcib olur. **Bu cümlede bütün Müslümanlara nasihat vardır.**

Yâ Ali! Gece namazı kıl! Bir koyun sağacak miktarı zaman kadar da olsa, gecede iki rekat namaz gündüzleri bin rekat namazdan fazîletlidir. Gece-leri namaz kılanların yüzleri, gündüzün bütün insanların yüzlerinden güzel olur.

Yâ Ali! Hiçbir Müslümana la'net etme. Hiçbir hayvana la'net etme. La'net sana geri döner.

Yâ Ali! Her kim Allahü teâlânın ni'metlerine şükür ederse, belâlarına sabrederse, günâhlarına istigfâr ederse, hangi kapıdan isterse Cennet'e girer.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Yâ Ali! Çok uyumak gönlü öldürür. Pişmânlığı, unutkanlığı arttırır. Çok gülmek gönlü [kalbi] öldürür. Vakârı giderir. Çok günâh işlemek kalbi, gönlü siyâhlaşdırır. Pişmânlık verir.

Yâ Ali! Her kim dünyayı ihtiyâcı kadar taleb ederse, Sırat üzerinden şimşek gibi geçer. Allahü teâlâ ve te-kaddes ondan râzı olur. Her kim dünyayı isteyip ve harâmlardan çok mal toplarsa, Allahü teâlâyâ mülâki olduğunda, Allahü te-âlâyı gadablı bulur.

Yâ Ali! Her kim bir Müslümana, temiz düşünce ve hulûs-i kalb ile yiyecek verirse, Allahü teâlâ o kimseye bin hasene [sevâb] verir, bin günâhını affeder.

Yâ Ali! Mazlûmun kalbinin kırılmasından sakın ki, Allahü teâlâ onun bedduasını, kâfir de olsa kabûl eder.

Yâ Ali! Borcu az et, rahat olursun. Borç din harâplığıdır. Gündüz zelîl, hakîrdir. Gece gam ve gussalıdır.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Yâ Ali! Her kim Cum'a gecesi Sûre-i Bekara'yı okur ise, o kimse yedinci gökten, yedinci yere kadar pür nûr olur. Her kim sûre-i Duhân'ı okur ise, işlediği ve işliyeceği günâhları affeder.

Yâ Ali! Her kim Vesse-mâ'i vet Târik sûresini yat-tığı vakitte okur ise, Allahü teâlâ ona, gökte olan yıldızlar adedince hasene [sevâb] verir.

Yâ Ali! Uyumak istediğin zaman istigfâr söyle. **"Sübhânallahi velhamdü-lillahi ve lâ ilâhe illallahü vallahü ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahil aliyyil azîm."** oku ve **"Kul hüvallahü ehad"** sûresini çok oku ki, o Kur'ân-ı azîmin ışığıdır. Senin üzerine okumak vazîfe olsun Âyet-el kürsîyi ki, bir harfinde bin bereket ve bin rahmet vardır. Her kim Sûre-i Mülkü yatacağı vakit okuyup, **"Allahümme a'sımnî bil İslami kâimen ve a'sımnî bil İslami, râkiden ve lâ tü-**

şemmitnî adüvven ve lâ hâsiden, Allahümme innî e'üzü bike min şerri nefsi ve min şerri külli dâbbetin ente âhızün binâsiyetiha ve es'elüke minel hayri küllihî." der ise, Allahü teâlâ cin ve ve kötü kimsele-rin şerrinden ve her yara-tılmışın şerrinden onu muhâfaza eder.

Yâ Ali! Sûre-i Haşrı oku. Dünya ve âhiret şer-rinden muhâfaza eder.

Yâ Ali! Zeytin yağını ye ve kendini onunla yağla. Sana bir üzüntü erişir ise, **"Sübhâneke rabbî lâ ilâhe illâ ente aleyke tevekkeltü ve ente rabbül arşil azîm"** oku. O duayı oku ki, Ceb-râîl aleyhisselâm bana ta'lîm etmiştir: **"Allahüm-me innî es'elükel afve vel âfiyete fiddini veddünya vel âhirete".**

Yâ Ali! Allahü teâlânın, gam ve gussa vaktinde zikr et ve **"Yâ hayyü yâ kaysümü yâ lâ ilâhe illâ ente rahmeteke estegîsü**

fağfirli ve eslihî şe'nî ve ferric hemmî" şöyle.

Yâ Ali! Yemeğe tuz ile başla. Sonunda da tuz ile bitir. Tuz, ölüm hâric, yetmiş derde devâdır. Yemeklere çörek otu koy. O da ölüm hâric her derde devâdır.

Yâ Ali! Bir kimseden bir hâcet isteyeceğin zaman Âyet-el kürsî oku; sağ ayağını ileri koy.

Yâ Ali! Yedi kimse benim ümmetimden Cennet'e girerler: 1- Tövbe eden yiğit [genç]. 2- Sadakayı gizli veren kimse. 3- Harâmı terk eden ve Duhâ yani kuşluk namazını kılan kimse. 4- Malının gitmesine râzı olup, imâm ile bir vakit namazının gitmesine râzı olmayan kimse. 5- Allahü teâlânın havfından [korkusundan] gözleri yaş ile dolan kimse. 6- Ulemâ ilhak ile oturan kimse. 7- Bir mü'mine muhabbet eden ve Allahü teâlâ için ikrâm eden kimse.

Yâ Ali! Bir kimsenin üzerinden, ülemâ meclisinde oturmadan kırk gün geçse, onun gönlü [kalbi] kararır. Büyük günâh işler. Zîrâ ilim gönlü diri tutar. İlmsiz ibâdet olmaz.

Yâ Ali! Her kimin vera'ı olmasa, günâh işlemekten men' olmaz. Ona yerin altı yerin üzerinden iyidir. Ya'ni îmânın yeri belli olmadığından, kabirde durması dahâ iyidir.

Yâ Ali! Bir nesneyi pişirmek istersen, iyi pişir. Yediğin vakit çok çiğne. Yağmur yağarken dua et. Kâfirler ile ceng olduğu vakit, Kur'ân-ı azîm-üş-şân kırâ'at olduğu vakit ve farz namazından sonra dua et.

Yâ Ali! Her kim bir a'mânın elini tutarsa, Allahü teâlâ onun yüzbin günâhını affeder. Sol elini sağ elin ile tut.

Yâ Ali! Allahü teâlâ bir kimseye bir sâlihâ ve mu'tî'a hanım verip, onun

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Kâbe örtüsü

gönlünü hoş tutması ve imâm ile namaz kılması ve komşuları kendinden râzı olması, Allahü teâlânın ona ikrâmındandır. Yâ Ali! Melekler istigfâr ederler o kimseye ki, onun

evinde bal olur, zeytin olur ve çörek otu olur. **İçinde sûret** [canlı resmi] **olan, şarap olan, köpek olan, ana-babaya âsî olunan ve hiç Misafir gelmeyen eve** [rahmet] **meleklerle**

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

ri hiç girmezler. Sefere ve-yâ cenge giderken Sûre-i Yasîni oku. On kere innâ enzelnâ [Kadr] sûresini oku, Allahü teâlâ düşmanların şerrinden emîn eder.

Yâ Ali! Bir zâlimden korkar isen, “Yâ ilâhe Ceb-râîl’e ve İsrâfile ve Mikâîle ve Azrâile ve yâ ilâhe İbrâ-hîme ve İsmâîle ve İshaka ve münzelit Tevrâti vel İn-cîli vez Zebûri vel Fûrkân, Kûn lî, câren min fûlanibni Fûlân, min kezâ ve kezâ” söyle. Sefer edeceğin zaman, “Yâ erda Âmentü birabbî ve rabbiki Allahüllezî lâ ilâhe illâhüvellezî halakanî ve halekaki e’ûzü bil-lâhi min şerri ki ve min şerri mâ yedübbü aleyki. Ve min şerri külli üsudin ve esedin. Ve min şerri vâlidin ve mâ veledin.” söyle.

Yâ Ali! Sana bir katılık eriştiği zaman, “Allahümme innî es’elûke bi hakkı Muhammed’in ve âli Muhammed’in illâ necîteni” söyle.

Hazreti Âlî dedi ki, yâ Resûlallah! Senin Âlin (ehl-i beytin) kimdir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, her takî ve nakî [harâmlardan sakınan temiz Müslümanlar] benim âlimdir. Bir köye şunu demeyince de girme: “Allahümme innî es’elûke hayreha ve hayra men bihâ ve e’ûzü bike min şerrihâ ve şerri men bihâ”.

Yâ Ali! Benim vasiyetimi hıfz et. Nasıl ki ben Ceb-râîl aleyhisselâmdan, O Rabbül âlemînden sübhânehü ve teâlâ hıfz etti. Yâ Ali! Sana bu vasiyetde evvelin ve âhırin ilmini verdim. Her kim ki bunun ile amel eylerse, dünyada ve âhirette selâmet üzere olur.

Menkibe: Hazreti Ali halife seçildiği zaman idarecilere yaptığı ilk konuşması:

Allahü teâlâ insanoğlunun dünyada ve ahirette rahat edebilmesi için yapma-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

sı ve yapmaması gereken hususları bildirdi. Onun için hayırlı olanı yapın, şerri bırakın. Noksan sıfatlardan münezze olan Allah'ın emirlerini yapınız ki, Allah sizi cennete koysun.

Allah teâlâ haramları açıkça bildirmiş, Müslümanları samimiyet, İslam inancı ile birbirlerine bağlamıştır. Müslüman, hakkı yerine getirmenin dışında, elinden ve dilinden kimseye zarar gelmeyendir. Hak ettiği cezanın dışında Müslümana eziyet edilemez. Umumun menfaati için çalışınız.

Ölüm için iyi hazırlanı-
nız. Görüyorsunuz ki, her-
kes ölüyor. Ölüm sizin de
peşinizde. Yükünüz hafif-
letin ki, ahiretinizi kazana-
sınız. Oraya kavuşasınız.
Önce gidenler, gelecek
olanları bekliyorlar.

Ülkeler ve kullar arasın-
daki muamelelerinizde Al-
lah'a muhalefetten sakını-
nız. Çünkü sizler, ülkeleri-

nizden ve hayvanlarınız-
dan bile sorumlusunuz. Allah'a itaat ediniz. Ona asi olmayınız. Bir işin ha-
yırlı olduğuna kanaat ge-
tirdiğiniz zaman, onu yapı-
nız. Şer kabul ettiğiniz şeyi
de yapmayınız. Yeryüzün-
de az ve zayıf olduğunuz
zamanları hatırlayınız.

Allah'a muhalefetten
sakınınız. Kulu kurtaracak
olan en üstün şeyler;
iman, Allah yolunda hiz-
met, insanın tabiatında
mevcut olan samimiyet,
dinin direği olan namazı
kılmak, Allah'ın farz kıldığı
zekatı vermek, Allah'ın
azabına karşı bir kalkan
olan Ramazan orucunu
tutmak, fakirliği gideren ve
günahları döken haccı ifa
etmek, serveti bollaştıran,
ömrü uzatan ve dostların
sevgisini kazandıran akra-
bayı ziyaret, hataları silen,
Allah'ın gazabına mani
olan gizli verilen sadaka ve
fena bir şekilde zuhur ede-
cek ölüme engel olan ve
korkudan koruyan iyiliktir.

Peygamberinizin yolundan gidiniz. Çünkü o, yolların en efdalidir. O'nun sünnetlerine uyun, çünkü O'nun sünnetleri yolların en şerefliisidir. Allah'ın kitabını öğreniniz. Çünkü Allah'ın kitabı sözlerin en değerlisidir.

Dini iyi anlayın, çünkü dini iyi anlamak kalpleri parlatır. Kur'an-ı kerimin nurundan şifa isteyin, çünkü o gönüllerdeki hastalıklara şifadır. İlimiyle amel atmeyen âlim, bilgisizliğinden dolayı doğru yolu bulamayan günahkar cahil gibidir. Bana göre, cehaleti içinde bocalayan cahile nisbetle ilimi ile amel atmeyen âlimin ve-bali daha büyük ve âlim daha perişandır. Her ikisi de mahvolmuş sapıklardır."

Menkibe:Hazreti Ali'nin nasihatları:

Ey Allah'ın kulları! Size güzel nimetler veren, ecelinizi tayin eden Allahü te-

âlâ isyan etmekten sakınmanızı tavsiye ederim. Allah sizlere, istediğini dinleyebilen kulaklar, gören gözler ve gelecek çeşitli felaketleri sezen kalp vermiştir. Allah sizleri boş yere yaratmadı. Sizi başıboş olarak da bırakacak değil. O size güzel nimetler ikram etti, bol bol yardım etti. Sizin her yaptığınızı tescil ediyor. İyi ve kötü günlerinizde size yardım etti.

Ey Allah'ın kulları! Allah'a muhalefetten sakının! Yapacağınız işlerde azimli olunuz. İhtiyaç ve isteklerin son bulacağı ölümeye iyi ameller yaparak hazırlanınız. Çünkü dünya nimetleri geçicidir. Onun felâketlerinden emin olunamaz. Aldatıcıdır. Zayıf bir gölge ve yıkılmaya yüz tutmuş bir dayanaktır. Arzu ve emelleri yorarak he-lak eder.

Ey Allah'ın kulları! İbret alınması gerekenlerden hisse kapınız. Her şeyden ibret alınız. Korkunç ha-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

berlerden ders alınız. Öğütlerden istifade ediniz. Ölümün pençesine geçmek üzeresiniz! Toprak sizi bağrına basmak üzere. Sûr'un üfürülmesiyle korkunç tehlikeler sizin etrafınızı saracak. Kabirdekiler çıkarılacak, mahşer yerine sevk edilecekler. Hesaba çekileceksiniz. Mahşer yerine giderken, herkesin yanında onu oraya götüren biri ve yaptıklarına şahitlik edecek bir de şahit bulunacak. O gün Allah'ın nuru ile yer yarılr, amel defterleri ortaya konur, peygamberler ve şahitler huzura getirilirler. Kimseye zulmedilmeden aralarında adaletle hükmedilir.

İnsanlar ve onlarda hakları olan hayvanlar aynı yerde toplanırlar. Sırlar açığa çıkar, kötüler helâk olur, kalpler ürperir. Cehennem hırslı, homurtulu, korkunç seslerle, hiddet ve tehdit savurarak karşılırlar. Ateşleri yanar, suları kaynar,

sıcaklığı vücutlara işler. Ebedî cehennemlik olanlar hiç çıkamazlar, onların pişmanlıklarının sonu yoktur, zincirleri de kırılmaz. Onların yanında kendilerine ateşin geldiğini, cehennemin yaklaştığını haber veren melekler vardır. Cehennemlikler Cemalullah'ı göremezler, Allah'ın dostlarından ayrılarak cehenneme giderler. Bu hallere düşmemek için şimdiden tetbirinizi alın!

Menkıbe: Hazreti Ali'nin ölüm ile ilgili nasihatleri.

Hazreti Ali bir konuşmasında ölümü hatırlatarak şu nasihatlerde bulundu:

Ey Allah'ın kulları! Valahi ölümden kurtuluş yoktur. Önüne durursanız yakalar, kaçarsanız yetişir. Kurtuluş yoluna koşunuz! Acele edin! Acele edin! Arkanızda sizi hemen isteyen bir kabir var. Onun sıkmasından, karanlığın-

dan ve yalnızlığından korununuz. Kabir ya cehennem çukurlarından bir çukur, ya da cennet bahçelerinden bir bahçedir. O hergün üç defa lisan-ı hal ile: “Ben karanlıklar eviyim! Ben yılan çıyan yuvasıyım! Ben yalnızlık diyarıyım!” der.

Dikkat edin! Ondan ötesi daha da kötüdür. Ateşinin ısısı yüksek, dibi derin ve zinetleri de demir kelepçelerdir. Cehennem ötesinde ise muttekiler için hazırlanmış, genişliği yer ve gökler kadar olan cennet vardır. Allah bizleri ve sizleri mütteki-

lerden kılsın! Bizleri ve sizleri elem verici azaptan korusun.

Ey Allah’ın kulları! Dünya hayatı sizi aldatmasın. Çünkü dünya, belalarla çevrili, fâniliği ile maruf ve aldatıcılığı ile meşhur bir yerdir. Oradaki herşey yok olmaya mahkumdur. Dünyadakiler arasında devamlı bir mücadele ve el değiştirme vardır. Dünyadakiler dünyanın şerrinden asla beri olamazlar. Bir bakarlar bolluk ve neş’e içindeler, bir de bakarlar ki başlarına bir bela gelmiş, dünya onları aldatmış!

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Dünya hayatı yerilmiş-
tir, bolluğu sürekli de-
ğildir. Orada herkes hedeftir,
dünya onları okları ile vu-
rur, ölümü ile helâk eder.

Ey Allah'ın kulları! Siz
bu dünyadan göçüp gi-
denlerden farklı de-
ğilsiniz. Onlar sizden daha
uzun ömürlü, daha kuv-
vetli, daha mamur belde-
lere ve daha ölmez eserle-
re sahip idiler. Birkaç nesil
sonra sesleri sakinleşti ve
tamamen duyulmaz oldu.
Cesetleri çürüdü, yurtları
bomboş kaldı ve eserleri
yok oldu. Onlar muhte-
şem saraylarını, konforla-
rını ve atlastan dokunmuş
yataklarını, üzerleri taşlar-
la örtülü, toprak yığılı vira-
nelere yapılmış mezarlara
değiştirdiler. Yerleri dar, sa-
kinleri gariptir. Onar ora-
da yalnızların, kendi başı-
nın derdine düşenlerin ve
birbirleriyle samimi olma-
yanların arasındadırlar.
Evleri yakın ve duvar
duvara oldukları halde
komşular birbirlerini ziya-

ret etmiyorlar. Nasıl ziya-
ret esinler ki, zaman onla-
rı öğüttü, taş ve topraklar
da yedi. Hayattan sonra
ölümü, refahtan sonra sı-
kıntıyı tattılar. Dostların-
dan ayrıldılar, toprağı
mesken edindiler, dönüşü
olmayan bir yolculuğa
çıktılar.

Ey Allah'ın kulları! Al-
çak gönüllü, mütevazı ve
Allah korkusundan dünya
değiştiren kullar gibi siz de
Allah'a isyan etmekten sa-
kınınz. Onlar sakındırıldık-
larından çekinirler, korkar-
lar, iyiliği istemekte acele
ederler, tehlikelerden ka-
çarak kurtulurlar. Onlar
ahiret için iyi ameller ya-
parlar, azıklarını hazırlaya-
rak giderler. Davacı ve de-
lil olarak amel defterleri ki-
fayet eder. İyiliklerin mü-
kafatı olarak cennet, kötü-
lüklerle karşı ceza olarak
da cehennem kâfidir. Ken-
dim için ve sizler için Al-
lah'tan af dilerim."

Hazreti Ali bir cenaze-
nin defnedilip oradan ay-

rıldıktan sonra hazır bulunanlara şöyle bir nasihatta bulundu:

Sizin de ölümler diyarına varmanız ve orada, yaptıklarınıza karşılık rehin olarak kalmanız yakındır. Sizi de kabir kucaklayacak. İşler bitince haliniz ne olur? Kabirdekiler diriltilir, gizli olanlar açığa çıkarılır, huzurda hesap için durdurulursunuz. Dünyada işlenen günahların korkusundan dolayı kalpler ürperir, örtü ve perdeleriniz yırtılır; ayıplarınız sırlarınız ortaya çıkar. Orada herkes yaptığının karşılığını alır.

Kötülük yapanlar yaptıkları ile cezalandırılır, iyilik yapanlar da iyilikle mukafatlandırılır. Amel defterleri ortaya konur konmaz, günahkârların defterlerinden olanlardan korktuklarını görürsün. Onlar vah bize, eyvah bize! Bu defter nasıl olmuş da büyük küçük bir şey bırakmadan hepsini muhafaza etmiş, derler. Yaptıkları

herşeyi defterde görürler. Rabbiniz hiç kimseye zulmetmez.

Ey insanlar! Ahiret için çalışmadan ahireti uman, uzun emeller peşinde olup tövbe etmeyi geciktiren, dünyayı sevmeyen kimselerin diliyle dünyadan bahseden ve fakat dünyayı sevenler gibi çalışan, kendisine verilince doymayan ve verilimeyince sızlanan kendisine verilene şükretmediği gibi daha da isteyen, kendi yapmadığı şeyleri başkalarına emreden ve yaptığı şeylerden de başkalarını yasaklayan, salih kimseleri sevdiği halde onlardan olmayan ve kötü kimseleri sevmediği halde onlardan olan, kesin bilgilerine uymadığı halde zan ve tahminlerine uymaktan kendini alamayan, zenginleşince azıp baştan çıkan, hastalanınca sızlanıp yakınan, fakirleşince ümitsizliğe düşüp gevşeyen, Allah'ın bol nimetlerine rağ-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

men günahlar içinde yüzen, sağlığa şükür ve belaya sabretmeyen, öğüt ve ikazlardan hiç etkilenmeyen ve ölümle korkutulduğu zaman, sanki korkutulan kendisi değil de başkası imiş gibi davranan kimselerden olmayın.

Gün gelir, İslâm dininin yalnız ismi, Kur'an-ı kerimin de yalnız yazısı kalır. Kişi bilimediği şeyi sorup öğrenmekten ve kendisine sorulan kimse de o şeyi bilmiyorsa "bilmiyorum" demekten utanmasın. O gün camilerimiz cemaatle dolar, fakat içiniz ve dışınız hidayetten yoksundur. Gök kubbe altındaki kimselerin en kötüsü din adamlarınızdır.

Menkıbe: Hazreti Ali'nin Hazreti Ömer'e nasihatı:

Ey müminlerin emiri! Kesin bilgine şüphe, ilmine cehalet karıştıрма. Zanını da doğru diye kabul etme. Bil ki dünyadan sana ancak infak ettiğin, Al-

lah için verdiğin adaletle bölüştürdüğün ve gıyıp eskittiğin vardır.

Ey müminlerin emiri! Eğer iki arkadaşına (Resûlullah ve Ebubekir) ulaşmak seni sevindirirse, emelini kısalt, tam doymayacak şekilde ye, elbiseni kısalt, gömleğini yama, ayakkabını tamir et, o ikisine ulaşsın.

Hayır, malının ve evladının çok olmasında değil, iliminin ve hilminin, yumuşaklığının artmasında ve insanları Rabbine ibadet ettirerek yücelmesindedir. Eğer iyilik yaparsan, Allah'a hamdet. Kötülük yaparsan bağışlanma dile.

Dünyada ancak şu iki kişi için hayır vardır: Günah işleyen ve bunu tövbe ile gideren kişi. Hayırda yarışan kişi. Takva ile yapılan amel az değildir. Kabul edilen amel nasıl az olur!

Hazreti Ali, İbni Mülcem tarafından yaralandı-

ğında oğlu Hazreti Hasan ağlayarak yanına girdi. Hazreti Ali: “Seni ağlatan nedir oğulcuğum” dedi. “Nasıl ağlamayayım, sen vefat üzeresin” dedi.

Hazreti Ali: “Yaptığında sana zarar vermeyecek seviz tavsiyemi ezberle oğulcuğum” dedi. Hazreti Hasan: “Onlar nedir? Babacığım” deyince şöyle dedi:

“Zenginliğin en iyisi akıl zenginliğidir. En büyük fakirlik de ahmaklıktır.

En büyük yalnızlık kendini beğenmektir. En büyük şeref güzel ahlâktır.”

Hazreti Hasan “Babacığım bu dört tanesi. Bana diğer dördünü öğret” dediğinde ise Hazreti Ali şöyle buyurdu:

“Ahmakla arkadaş olmaktan sakın. Sana faydalı olmak isterken zararı dokunur. Yalancı ile arkadaş olmaktan sakın. Çünkü o sana uzağı yakın, yakını uzak gösterir. Cimri ile ar-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

kadaş olmaktan sakın. Çünkü o kendisine en çok ihtiyaç duyduğun anda senden uzaklaşır. Fâsıkla arkadaş olmaktan sakın. Çünkü o, çok değersiz bir şeye seni satar.”

“Allah’ın muvaffak kılması hayırlı bir rehberdir. Güzel ahlâk, hayırlı bir yol-daştır. Akıl hayırlı bir arkadaşdır. Edeb, hayırlı bir mi-rastır. Kendini beğenmek-ten daha büyük bir yalnız-lık yoktur.”

Menkıbe: Hazreti Ali oğlu Hazreti Hasan’a va-siyetinde şöyle buyurdu:

“Ey oğul! Her şeyden önce Allah’dan hakkıyla kork. Bütün emirlerini ye-rine getir. Ciddi olarak ölümü an ve ölümü an-makla kalbini yaşat. Her

şeyin yok olacağını bil, ve kalbinin de yoklukta karar kılacağını ona bildir. Ona dünya facialarını ve musi-betlerini teker teker gös-ter. Zamanın şiddetini ve kükreyişini, gece ve gün-düzlerin aleyhine çevrildi-ğini düşün, hatırla ve ha-tırlat.

Kendi nefesine ve kalbi-ne, daha evvel geçmiş in-sanoğullarının kıssalarını ve hikâyelerini söyle. Ma-zide insanların başına ge-len felaket ve musibetleri düşün. Aynı şeylerin te-kerrür etmemesi için dik-kat et. Atalarının toprakla-rında ve yaşadıkları yerler-de gez. Ve onların eserleri-ni dikkatle tetkik et. Onlar neler yapmışlar, nereden nereye, ne için göç etmiş-ler?

Bunları tedkik ettiğin zaman onların pek yakın arkadaşlarından ve sevgi-lilerinden ayrılıp gurbet el-lere gittiklerini göreceksin. Tıpkı onlar gibi sen de pek yakında bilmediğin gör-

mediğin yerlere göç edip gideceksin. Şu halde gelecekteki yerini şimdiden hazırla ve temizle. **Ahireti-ni dünya ile satma.**

Bilmediğin şey hakkın-da konuşma. Vazifen ol-mayan şeye karışma. Ve her işi kendi ehline bırak. Sonunda bir felâketin gel-mesinden korktuğun yolu terk et. Zira bir işte felaket sezildiğinde onu terk et-mek, korku ile ilerlemek-ten hayırlıdır.

İyiliği emret ki iyilik eh-linden olasın. Kötülükleri, kendisinde Allah'ın rızası olmayan şeyi elin ile ve di-lin ile ortadan kaldırmağa çalış. Bütün gücünü sarfe-derek kötülük işleyenleri uzaklaştır. Allah yolunda hakkıyla çalış. O'nun uğ-runda mücâhede ve mü-câdele etmekden çekin-me. Herhangi bir kimse-nin ağır sözleri seni yolun-dan alıkoymasın. Nerede olursan ol, Hakk'a ulaş-mak için bütün güçlükleri-ni aşmağa çalış.

İslâmiyette ne var ise hepsini anla ve öğren. Kendini güçlükler karşısın-da sabretmeğe alıştır. Zira haksızlık karşısında hak için sabretmek en iyi ah-lâktır. **Bütün işlerde Al-lah'ına sığın; zîra o en iyi koruyucu, en iyi barınak ve en yakın kurtarıcıdır. Her işinde Allah'a teslim ol. Zira insanoğluna her şeyi bahşeden de O mah-rûm eden de O'dur.**

Ey Oğul!

Kendimi, hayatımın son demlerini yaşadığımı ve gittikçe zayıflamakta ol-duğumu görünce bu tavsi-yemi sana bildirmekte ace-le etmeyi uygun buldum. Zîra düşündüğüm bütün şeyleri sana söylemek için bir zaman bulamadım.

Ecelimin gelmesinde, vücudumun zayıflaması gibi hafızamın da zayıfla-masında, heva ve heves-lerin veya dünya fitneleri-nin benim nasihatımdan önce kalbine hâkim olma-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

sından, bunun neticesi olarak da huysuz bir at gibi olmandan endişe ederek sana nasihatımın bir kısmını yazıyorum.

Ey Oğul!

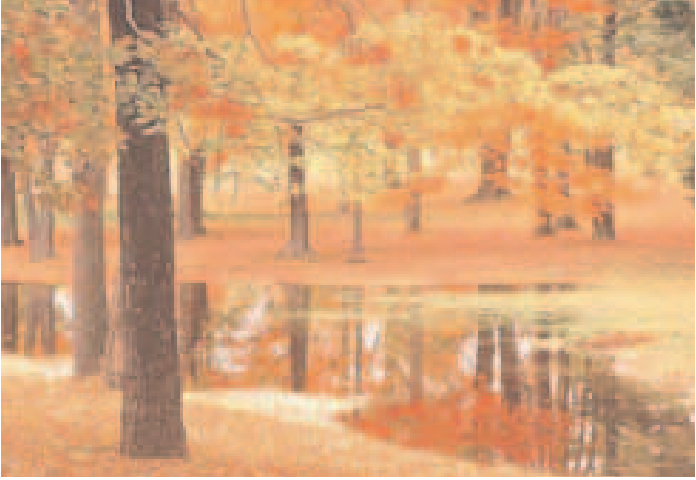
Benim vasiyetimden edineceğin şeylerin en hayırlısı Allah'dan korkup O'na sığınmak O'nun sana farz kıldığı şeyleri yerine getirmek, atalarının ve geçmiş insanların izini takib etmektir.

Şimdi sen kendi nefsi-ne nasıl güven ve itimadla bakıyorsan, senden evvel geçen ataların aynı şekilde kendilerine güveniyorlardı. Şimdi sen nasıl düşünüyorsan onlar da aynı şeyi düşünüyorlardı. Fakat neticede iyi ve doğru buldukları şeyi tuttular. Vazifelerini noksansız yapmağa çalışdılar. İşte onların neticede vardıkları şeyi ve takib ettikleri yolu kabul devam ettirmek istiyorsan, onların başında takib ettikleri yolu aynen takib et.

Tedkiklerini yaparken önce Allah'a sığın, O'ndan başarılar dile. Seni şüpheyeye götürecektir ya kötülüğe düşürecek her şeyi terket. Kalbinin her türlü kötülükten durulduğunu, fikirlerinin toplandığını ve tek arzunun hakikatı bulmak olduğunu görünce sana söylediğim hususları düşünmeğe başla.

Şayed bunlara sahip olduğuna kani değil isen karışık mevzulara girişme. Zira önünü göremeyen bir kimse gibi olursun ki, her an içinden kurtulmak pek güç olan çukurlara, uçurumlara düşersin.

Böylece karanlıklar içinde, zulmetler arasında boğulup mahvolmağa mahkum olursun. Önünü görmeden yürümek ve her an uçurumlara yuvarlanmak tehlikesiyle karşı karşıya kalmak ise İslâmiyeti öğrenmek isteyenlere yakışmaz.

Bu tavsiyelerimi dinle ve anla! Ve bil ki, her canlının ölümünü elinde tutan, yaşamasını da elinde tutmuştur. Varlıklara can verip yaşatan, neticede onları öldürenidir. Zenginleri fakir, fakirleri de zengin yapan O'dur. Her türlü belâyı ve hastalığı veren O, her belâyaya bir deva bulan yine odur.

Dünya taşıyla, toprağıyla, rengiyle, şekliyle, ağaçlarıyla, meyveleriyle O'nundur. O'nun istediğı ve arzusu üzerine hareket

etmektedir. Âhiret de hesabıyla, cezasıyla, cennetiyle, cehennemiyle ve bizim bilmediğimiz daha bir çok şeyleriyle O'nundur.

Sen cahil yaratılıp sonra öğretilen bir yaratıksın. İlimde ne kadar ilerlesen, bir çok şeyde şüphesiz yine bilmediğın bulunacaktır. Çünkü düşünme sahasının dışında, görme kudretinin pek ilerisinde bulunan çok şeyler vardır. Şayed bunlardan birisine muttali olabilir ve Allahü teâlâ bazı şeyleri sana öğ-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

retirse onu kendi kudretinle meydana getirip kazandığını zannetme. Bil'akis bunun için seni yaratan, rızıklandıran ve seni güzel varlık şeklinde meydana getiren ulu varlığına sığın. **İbadetin O'nun için olsun. Aşkın O'na olsun. Korkun yalnız O'ndan olsun!..**

Bil ki Ey Oğul!

Peygamber aleyhisselamın Allah hakkında bildirdiği gibi hiçbir kimse bildirmedir ve bildiremez. O'nu en bir rehber ve kurtuluş ordusunun kumandanı gibi kabul et.

Seni yaratan Rabbinin bir ortağı olsaydı sana onun da peygamberleri gelirdi. Böylece onun sıfatlarını ve işini öğrenirdin. Fakat O, kendisinin söylediği gibi tek ilahdır. Kendi mülkünde hiçbir kimse ona düşmanlık besleyemez.

O, doğurmamıştır. Doğurulmamıştır. Ölmeyecektir, ebedîdir. Her şey-

den evvel vardır. Fakat varlığının bir başlangıcı yoktur. Her şeyden sonra kalacaktır. Fakat kalmasının da bir sonu yoktur. Kudreti, büyüklüğü, kalbin, gözün çerçevesi haricindedir.

Eğer bunları bilir ve inanırsan küçüklüğünü düşünerek yakıştığı gibi hareket et. O'nun karşısında kuvvet ve kudretsizliğini düşün. Her hususta O'na ihtiyacın vardır. O'na yönel. Rızasını dile. Cezasından kork. Emirlerini yerine getirmeğe çalış; zira O iyilikten başkasını emretmez. Yasaklarından kaçın; Çünkü O, kötülükten başkasını yasaklamaz.

Gözümün nûru oğlum!

Sen benim hayırla hâlefim, timsâl-i şerefimsin. Şu vasiyetimi can kulağıyla dinle ve ona göre amel eyle ki, bu sana, çok hayırlı bir baba nasihatıdır.

Dünya, bazan seni arı-

yormuş gibi yalancı bir iltifat gösterir. Sen onun bu gönül avlayıcı hilesine sakin aldanma... Bazanda senden kaçıyormuş gibi yüz çevirir, döner, dolaşır.. Buna da önem verme...

Dünya, çok acıib bir tanrıktır; yâr olmaz. Aceleci ve korkak adamların haline benzer: Telaşlıdır. Ayrılığı da sevimsiz kimselerin ayrılığına benzer: Gönül kırıcıdır.

Dünyanın, hayrı az, dirliği kısa; güler yüzle gösteriş, yüz çevirmesi facîa; lezzet ve kavuşması geçici, nimet ve ihsanı fâni, günah ve vebali ise bâkîdir Dünyanın...

Şu halde; müddet bitmeden, kudret elden gitmeden, gaflet perdesi açılmadan, zamanın müsaadesini, imkanın fırsatını ganimet bil de ahiretin için erzak tedarikine bak!...

Kişi, dünyada ahireti için ne harc etti ise, yarın

onu bulacaktır. Dünya, ahiretin tarlasıdır; ne ekilirse o biçilir. Bu vefasız dünyanın hilesi çok; bir hal üzere kaldığı yoktur... Bir tarafı ıslâh ederse, diğer tarafı ifsâd; birini sevindirirse, diğerini mahrum eder. Öteden beri âdeti, meşrebi ve gidişi budur. Dünyaya candan meyl ve bağlılık, sonunda iç acısı ve hüsrân olur. Bu geçici dünyada bekâ muhaldir. Öyle ise ona bel bağlamak açık bir sapıklıktır.

Oğlum,

Değerini ve haysiyetini, şeref ve meziyetini iyi muhafaza et. Ömrünü boş şeylerle geçirme. Malını da günah yoluna sarfetme ki, dünyadan amelsiz çıkıp da Allah'ın huzuruna emelsiz varmış olmayasın. Güzel sözünü güzel işinle mezcetki, birleştirdiği güzel beyanın meziyetini, lutuf ve ihsanın semeresini zatında toplamış olasın.

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Kâbe kapısı

126 dört büyük halife

Bir de yapamıyacağın bir şeyden dem vurma!.. Söz ehli olmakdan daha çok iş ehli olmalısın!.. **Şurasını da dikkat nazarından uzak tutma ki, her fenalığın başı para sevgisi, hırs ve tamahtır.** Bu iki kötü haslet, senin temiz kalbinde yol bulmasın...

Ey Oğul!

Dünyayı ve onun her türlü hallerini, içinde bulunan bütün şeylerin başka bir yere göç edeceğini, âhireti ve ehli için orada yapılacak şeyleri, âkıbetlerini bildirdim. Bunlar hakkında senin ibret alman için bazı misaller verdim. Bu misaller ile senin kuruluşunu ümid ettim."

Menkibe: Hazreti Ali'nin Mısır Valisine nasihatı:

Gittiğin yerden birçok vali geldi geçti. Bir kısmı adalet ile idare etti. Bir kısmı zulmetti. Her biri şimdi yaptıkları ile anılıyor; yaptıklarının karşılığını görüyorlar.

Sen, senden evvelki idarecilerin davranışına nasıl bir gözle bakıyor idiysen, halk da senin davranışlarına o gözle bakacak, önce geçenler hakkındada verdiği hükmü senin hakkında da verecektir. İdarecilerin durumu, halin onlar hakkında verdiği beyanat ve ifadelerinden anlaşılır.

Nefsine, heveslerine hâkîm ol. Sana helal olmayan hususlarda nefsine karşı, cimri ol. Zira bu suretle nefsine cimri olmak nefsin sevdiği ve sevmediği şeyler hakkında nefisten intikam almak demektir. Halkına karşı merhamet, muhabbet, iyi muamele ile kalbini doldur. Sakın onlara karşı ganimet yiyici bir arslan kesilme!

Halk iki sınıftır. Ya senin din kardeşin, yahud hıkkatte bir eşindir. Onlardan insanlık icabı hatâ sâdır olur, illetlere, huylara düçar olurlar. Ellerinden kasden

ALİ BİN EBİ TÂLİB

veya hataen bazı şeyler zuhur eder. Sen Allahü teâlâdan af ve müsamaha dilediğin gibi sen de onları af eyle, iyi muamelede bulun. Sen onların üzerine hakimsin. Senin üzerinde de emirülmümin var. Onun üzerinde de Cenab-ı Allah vardır ki, halkın işlerini idareye seni o memur eyledi.

Kendini Allah'ın dinine muhalefete, zulüm ve haksızlığa yöneltme. Sonra Allah'ın gadabına uğrarsan, sen nefsin müdafaya takat getiremezsin. Sakın hiçbir affından dolayı pişman olma. Cefâ verince de mesrur olma. Kaçınma imkânını buduğun müddetçe hiçbir tehlikeye atılma. Bir de sakın "Ben kudret sahibiyim, emrederim, itaat ederler!" deme. Çünkü bu, kalbe fesat, dine zaaf verir. İnsanı mağrur eder, gurur da helake götürür.

Sahip olduğun makam sende gurur ve kibir hasıl

ederse, üzerindeki Allah'ın kudretini düşün.. Kendiliğinden kâdir olamayacağın şeylerde O'nun kudretini hatırla ki, bu düşünce senin yükseklerde uçan bakışını yere indirir, şiddetini giderir. Seni bırakıp giden aklını başına getirir.

Nefsin hakkında, sana yakınlığı olanlar hakkında, yönettiklerin içinde kendilerine meyil beslediklerin hakkında, Allah'a ve Allah'ın kulların karşı adaletten kat'iyyen ayrılma. Şayet böyle yapmazsan zulmetmiş olursun. Allah'ın kullarına zulmedenin davacısı Allah'dır. Allah da bir kimsenin hasmı oldu mu, o kimsenin tutunabileceği bütün güçler geçersiz kalır. Kul, zulmüne tövbe edinceye kadar husumet-i ilahiyye devam eder. Zulüm üzere bulunmak kadar Allah'ın nimetini gideren, gadabını çabuklaştıran hiçbir şey yoktur.

Sakın Allah ile azamet, büyüklük yarışına kalkış-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ma. Allah'a benzemeye özenme. Çünkü Cenab-ı Hak böylelerini zelil, her kibirleneni hakîr eder. Zira Cenab-ı Allah, zulüm altında inleyenlerin iniltisini işitmekte, zalimleri görmektedir.

Bir iş yapacağın zaman öylesine yönel ki, hakkaniyet itibariyle en makulü adalet itibariyle en şumülüsü, halkın rızasını celbetme bakımından bütün toplumun hesaba katıldığı iş olsun. Zira halkın hoş-

nutsuzluğu, birkaç ferdin veya zümrenin arzusunu hükümsüz bırakır. Birkaç kimsenin gazabı ise, halkın rızası, isteği içinde kaynar gider.

Kamuoyunu hoşnut edecek kimselere görev ver. Zira o kimselerin kararlaştırıp benimseyecekleri meseleler halkın rızasına muvafık olur. Tatbik edilen hükümet işlerine karşı halkın itiraz hakkı kalmaz ve daima memnun bulunurlar.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

İyi günlerde yükü ağır basan, kara günlerde yardımını az dokunan, adaletten hoşlanmaz, istemekten usanmaz, verilince teşekkür bilimez kimselerde de çıkacaktır. Bunlar için de, İslam adaletinden dışarı sakın çıkma!

Halkın ayıplarını araştıran, ortaya döken kimse-lerden uzak dur. İnsanların ayıplarının örtülmesi her-kesten fazla valinin vazife-sidir. Binaenaleyh bu ayıb-ların sana gizli kalanlarını sakın deşme! Senin vazife-n muttali olduklarını ısla-hdan ibarettir. Sana mechûl kalanlara gelince onlar hakkındaki hükmü Allah verir.

Evet, sen halkının ayı-bını gücün yettiği kadar ört ki, Allah da senin, hal-kından gizli kalmasını iste-diğin şeylerini örtsün.

Sakın ne seni zarurete, sıkıntıya, darlığa düşür-mek ihtimaliyle korkutarak iyilik etmekten vazgeçire-

cek cimriyi; ne işlerin bü-yüklüğü karşısında azmini gevşetecek korkağı; ne de haksızlığa saparak sana ih-tirası iyi gösterecek harisi danışma meclisine sokma! Çünkü cimrilik, korkaklık, ihtiras ayrı ayrı tabîatlerdir ki, bunları Allah hakkında sui zanna sebep olurlar.

Sakın insanların kötüsü ile iyisi senin yanında eşit olmasın. Zira eşitliğin böy-lesi iyileri iyilikten soğutur, kötülerin de fenalığa mey-lini artırır. İşlerinde istişare edeceğin, danışacağın kimselere dikkat et! Sana danışmanlık yapacak kim-selerin en kötüsü senden önce kötülerle beraber olan, onların suçlarına or-taklık eden kimselerdir. Böyleleri kat'iyen senin çevrende olmamalı; çünkü bunlar canilerin yordakçı-ları, zalimlerin dostudur. Zalime zulmünde, günah-kâra cürmünde yardım edenlerden uzak dur!

Şerlilerden, kötü kim-selerden uzak olan böyle-

lerinin yükü en hafif, yar-dımı en çok, sana şefkati herkesinkinden ziyade, senden başkasına muhab-beti o nisbette az olur. Bu gibilerini kendine yakın bulundur. Sonra bu adam-ların içinde en ziyade be-ğeneceğin kişi de sana acı hakikatleri herkesten ziya-de söyleyen olmalıdır.

Bu kişi sende, Allahü teâlânın razı olmadığı bir şey görse, bundan seni uzaklaştıramasa, hoşuna gideceğini gitmeyeceğini hiç düşünmeden seni ter-ketmeyi göze alsın.

Bilimiş ol ki, idarecinin halkının hüsn-i zannına en çok sebep olan şey, kendi-lerine iyilikte bulunması, yüklerini hafifletmesidir. Hüsn-i zann edersen bir-çok yorgunluklardan kur-tulursun. Sonra hüsn-i zannına en çok lâıyk olan senin hakkındaki tecrübe-leri iyi çıkanıdır. Sû-i zan-nına en layık olanı da hak-kındaki tecrübeleri fenâ çı-kanıdır.

Müslümanların canı mesabesinde olan büyük-leri tarafından işlenerek herkesin ülfet ettiği, halkın güzelce tatbik ettiği sün-neti, güzel bir âdeti sakın kaldırayım deme. Bu sün-netlerin herhangi birine aykırı gelecek yeni bir yolu ihdâsa da asla yanaşma. Çünkü bu bidat devam et-tiği müddetçe bunun ve-bali senindir.

Memleket meseleleri-ne uygun gelen tedbirleri tesbit ve senden evvelki insanlara doğruluk temin eden sebepleri yerine ge-tirme hususunda sık sık ulema ile müzakere et, ile-ri gelenlerle sohbetlerde bulun.

İnsanlar hakkındaki bü-tün kin düğümlerini çöz. Seni intikama doğru sü-rükleyecek iplerin hepsini kes, sence açıklık kazan-mamış şeylerin tümünü anlamamış görün. Şunu bunu çekiştiren gammaz-ların sözüne sakın inanı-verme. Çünkü gammaz ne

ALİ BİN EBİ TÂLİB

kadar saf görünürse görünsün yine hilekârdır.

İdareciler için memlekette adaletin kaim olmasından, bir de halkın kendisine karşı muhabbet göstermesinden daha büyük teselli sebebi yoktur. Zira yürekler selamette olmadıkça ortaya sevgi çıkmaz. Sonra askerin senin hakkındaki güveni, ancak emirlerinden memnun olmalarıyla, onları bir yük gibi görüp bir an evvel başlarından çekilmelerini istememeleriyle kaimdir.

Sen, kendilerine ümit sahası aç. Övgüye müste-

hak olanları taltif etmekte, büyük olaylar yaşamış olanların başından geçenleri dile getirmekte kusur etme. Zira bunların kahramanlıklarını sık sık anmak şecaat erbabını galeyana, mücadelede tereddüt edenleri de gayrete getirir.

Sonra bunlardan her birinin fedâkârlığını iyice tanı. Hem sakın birinin hizmetini başkasıyla beraber zikretme. Kimseye de gösterdiği şecaatle münasib düşmeyecek düşük bir paye verme. Bir de mevkinin büyüklüğü bir adamın ufak hizmetini büyük gör-

mene, mevkiinin küçüklüğü bir adamın kıymetli hizmetini küçük görmene asla sebep olmamalı.

Sonra altından kalkamadığın yükleri, gözüne kestiremediğin, gücün yetmeyeceği işleri Allah'a ve Resûlüne havale et. Cenâb-ı Hak hidayete ermesini dilediği bir kavme: "Ey iman edenler! Allah'a ve Resûlüne ve sizden olan ulu'l-emr'e itaat edin. Şayet birşeyde anlaşılamaz iseniz onu Allah'a ve Resûlüne havale edin!" buyuruyor.

Allah'a havale etmek demek, emirlerine sarılmak demek, Resûlüne havale etmek demek, O'nun her an toplayan, tefrikaya meydan vermeyen sünnetine uymak demektir.

İnsanlar arasında hüküm için öyle bir adam seç ki, sence halkın en değerlisi olsun, işden sıkılmasın, mahkemede duruşmaya gelenlere sinirleterek inada kalkışmasın,

hatasında ısrar etmesin, hakkı gördüğü anda hatadan döneceği yerde dili tutulup kalmasın, hiçbir zaman tama' ettiği menfaatin kaybolacağı endişesine düşmesin, meseleyi aslına, hakikatine varınca ya kadar anlamadıkça, birdenbire hasıl ettiği kanaati kafi görmesin.

Şübhe konusunda en fazla temkinli davranır, delillere en ziyade sarılır, hasmın müracatından en az usanır, işlerin açığa kavuşmasını sabırla bekler, hükmün açığa kavuşmasında kat'i kararını verir, medhetmekle şırmarmaz, iltifatı ile eğilib bükülmez olsun. Şu da bir gerçektir ki, böyleleri de pek azdır.

Yönetimde görev verdiğin kimselere dikkat et, geçmişini araştır, kendilerini iş başına ondan sonra getir. Tarafgirlik, bencillik hissiyle kimseye vazife tevdi etme. Çünkü bu iki tavır haksızlık ve hıyanete sevkeder.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Bir de işin için iyi bilen ailelerden yetişmiş tecrübe ehli, haya, sahibi, İslâma hizmeti geçmiş adamları araştı. Zira ahlâkı en dürüst, namusu şerefi en sağlam, tamahın cazibesine en az kapılan, işin sonunu en doğru gören kimseler onlardır. Geçim imkânlarını da geniş bir surette temin et. Böylece elleri altındaki şeylere el uzatmaktan o sayede uzak kalırlar.

Bundan başka şayet emrine muhalefet ederler, yahud emaneti sakatlarlarsa, senin için aleyhlerinde kullanacak bir huccet olur. Sonra bunların icraatını takib et. Arkalarından vefalı, güvenilir kimselerden gözcüler gönder. Zira işleri nasıl gördüklerini gizlice öğrenmek, emaneti muhafazalarına ve halk hakkında yumuşaklık ile muamelelerine sebep olur.

Yardımcılarına karşı da ihtiyatlı bulun. Şayed içlerinden biri, elini hıyanete

uzatır ve gözcülerinin vereceği haberler adamın bu hıyaneti üzerinde toplanacak olursa, şehadetin bu kadarını kâfi görerek yanından uzaklaştı.

Şayet halk, yükün ağırlığından, yahud bir âfetten, yahud yağmurların, suların kesilmesinden, yahud toprakların su altında kalmasından, yahud kuraklık istilasından şikayette bulunurlarsa tesirini umduğun bütün vasıtalara müracaatla dertlerini hafifletmeğe çalış.

Bu hususda hiçbir fedakârlık sana kat'iyen ağır gelmesin. Zira o bir sermaye ki, memleketlerini imara sarfetmek için sana iade edecekler. Fazlaca memnuniyetlerini ve övgülerini kazanacaksın, haklarında gösterdiğin adaletten dolayı iftihar duyacaksın.

Hem sen bu sermayeyi fazlasıyla vereceklerine

güvenerek veriyorsun. Zira kendilerini refaha kavuşturduğun için biriktireceklerine adalet ve merhametle muamelen sebebiyle senden emin olduklarına itimadın vardı.

Evet günün birinde yardımlarına muhtac olacağın bir hadise zuhur eder. Bakarsın ki hatır hoşluğuyla bütün yükü üzerlerine almışlar, taşıyorlar, vazifeyi memnuniyetle yerine getiriyorlar. Halk tahammül sahibidir; yüklediğin kadarını götürebilir.

Memurlarının haline dikkat et. İşlerinin başına en iyilerini getir. Öyle kimse bul ki, soyu temiz, ahlâkı düzgün olsun. Gördüğü itibar ile şımarayıp başkalarının yanında sana karşı gelmeğe cüret edenlerden, olmasın.

Uhdesine tevdi edilmiş işler itibarıyla nasıl bir mevkide olduğundan bihaber bulunmasın; zira

kendi kıymetini bilimeyen başkasının kıymetini hiç bilemez.

Sonra bunları seçerken yalnız simalarını tedkikin, bir de hüsn-i zannın kâfi gelmemeli. Çünkü insanlar daima sunî davranışlar ve güzel hizmetler göstererek görünüşe hükmeden idarecilerin gözüne girebilirler.

Halbuki işin ötesinde ihlâslı değildirler, iki yüzlülük ederler. Onun için senden evvelki salih idarecilere hizmet etmiş olanları araştırarak halk arasında en iyi intiba bırakmış, emin insanlar olarak en ziyade tanınmış olanlarını seç. Böyle bir hareket senin Allahü teâlâyâ ve kendisinden görev aldığın kimseye karşı ihlasını gösterir.

Bir de işleri tasnif ederek her sınıfın başına bu kabilden birini geçir ki, iş büyük olursa altında ezilmeyesin, çok olursa topla-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

masını bilemeyip beceremeyip dağılmayasın. Şayed memurlarının hatasını görür de aldırılmazsan kendin kaybedersin.

Sonra ticaret ve san'at erbabı gibi bir kısmı oturduğu yerde çalışan, bir kısmı şuraya buraya mal götüren, bir kısmı elinin emeğiyle geçinen kimselere iyi muamele et ve başkaları tarafından da o suretle muamele edilmesine dair tavsiyelerde bulun.

O hayır ve menfaati senin toprağındaki, denizindeki, ovalarındaki, dağlarındaki uzak yerlerden ve başkalarının gidemeyeceği, yahud cür'et edemeyeceği mevkilerden getiriyorlar. Bunlar memleket için barış ve selamet adamlarıdır. Ne gâile çıkarmalarından korkulur, ne fesadlarından endişe edilir.

Kendilerinin gerek nezdindeki, gerek memleketinin diğer cihetlerindeki iş-

lerini takib et. Şurasını da bil ki bunların çoğunda aşırı bir tamah, çirkin bir hırsla beraber menfaatlerde, ihtikâr yani karaborsa, alımsatımda hile olur. Bu ise halk için zarar, idareci için ayıptır. Binaenaleyh bunlara mani ol. Göz yumma!

Her türlü çareden mahrum fukara ve biçareler ile felaketzedeler, kötürümler hakkında Allah'dan korkmalı, hem çok korkmalıdır! Bu tabaka içinde halini söyleyebilen de var, söyleyemeyen de var.

Allaha teâlânın bunlara ait olmak üzere muhafazasını sana tevdi ettiği hakkı koru. Oradakilere beytü'l-malden bir hisse, başka yerlerde bulunanlara da her memleketin fakirler için olan tahsisatından bir hisse ver. Çünkü en uzakdakilerin de, en yakındakiler gibi hakları vardır. Cümlesinin hakkını gözetmek ise sana verilmiş, yüklenmiş bir vazifedir.

İhtiyaç sahibleri için
sırf kendileriyle meşgul
olacağın bir zaman ve me-
kan ayır. Ve hepsiyle bera-
ber otur da, seni yaratan
Allah'ın rızasını celbede-
cek bir tevazu göster.

Sakın büyüklenmek se-
ni onlarla meşgul olmak-
tan alıkoymasın. Zira işle-
rin önemini layıkıyla yeri-
ne getirmeni mazeret sa-
yarak ehemmiyetsizini bı-
rakırsan mazur görülmez-
sin.

Bu sebebdan uzaktaki-
leri de düşünmekten geri
durma ve o zavallılara kar-
şı yüzünü ekşitme. Yine

bunlardan olup nazırların
tahkiri, devlet görevlileri-
nin ağıra almaları yüzün-
den işleri sana kadar gele-
meyenleri araştıır.

Sırf bunlar için tevazu
ve Allah korkusuna sahip
emin bir adam tahsis et ki,
arada vasıta olsun, işlerini
sana bildirsin. **Hasılı öyle
çalış ki, Allahü tealânın
huzuruna çıktığın zaman,
"Bütün gücümü sarf et-
tim" diyebilesin.**

Halkın bu tabakası ada-
letli dağıtıma başkaların-
dan ziyade muhtacdır.
Onun için her birinin hak-
kını vermeğe son derece

ALİ BİN EBİ TÂLİB

itina et. Sonra yetimleri ve yaşlı bulunduğu halde hiçbir çaresi olmayan kimse-lerin geçimlerini üzerine al.

Vâkıa bu işler valiye ağır gelir. Lakin ne kadar hak varsa hepsi ağırdır; Allah bunu yalnız o kimse-lere kolaylaştırır ki, onlar halden ziyade akıbeti düşünerek nefsini tahammüle alıştıırır ve kendisi hakkındaki ilâhî ahdin doğruluğundan emin kimselerdir.

Halkın sana ulaşamayacağı kimse olma, derdi olan kimse çekinmeden derdini gelip dökəbilsin. Ben efendimizden birkaç yerde işittim: **“İçindeki zayıfın hakkı güçlüden serbestçe alınamayan bir millet hiçbir zaman kurtulamaz.”** buyurmuştu. Müminlere merhametli ol. Sakın halkından uzun müddet saklı durma!

Halkın münasebetsiz sözlerini, yahud dertlerini

anlatmaktaki aczlerini hoş gör. Kendilerine karşı hırçınlık etme, azamet gösterme. Onları incitmezsen Cenab-ı Hak sana rahmetini açar, taatına mukabil sevabını ihsan eder. Verdiğini güler yüzlü, gönül hoşluğu ile ver, vermediğin takdirde kabul olunabilecek özürler dile.

Gerçek olan şu ki, niyet halis olmak ve halkın selametine yaramak şartıyla bu meşgalelerin hepsi Allah için iseler de sen yine vakitlerinin en hayırlısını Allah ile arandaki haller için nefsinde hasret. Sırf Allah rızası için eda edeceğin taatin en başta geleni de Zât-ı ilâhiye has olan farızaları yerine getirmekten ibaret olsun.

Gecende gündüzünde, bedeninde Allah’a ait bulunan kulluk duygusunu ayır ve seni Hakk’a yaklaştıran bu taatı, vücuduna her neye mal olursa olsun eksiksiz gediksiz eda et.

Şayed namazında halka imam olmuşsan sakın ne bıktıracak ne de bir hayra yaramayacak şekilde kıldıırma. Çünkü halkın içinde öyleleri vardır ki, hastalık sahibidir, öyleleri de vardır ki, acele işi vardır. Efendimiz beni Yemen'e gönderirken "Onlara namazı nasıl kıldıırıyım?" demiştim. "En zayıfının durumuna göre" buyurmuşlardı.

Müminlere merhametli ol. Sakın halkından uzun müddet saklı durma. Çünkü valilerin halktan saklanması bir nevi sıkıntı olduktan başka, memleket meselelerine vukuflarını azaltır.

Valilerin perde arkasında oturmaları perdenin dışında dönen işlere muttali olmasını engeller. Binaenaleyh nazarlarında hadiselerin büyüğü küçülür, küçüğü de büyür. Güzeli çirkin, çirkini güzel olur. Hak batıl ile barışır. Vali de nihayet beşerdir. Halkın

kendi nazarında gizli kalan işlerini nereden bilecek?

Hakkın üzerinde nişâneler yok ki ona bakarak doğruluğun her türlüşünü yalanın her türlüşünden ayırmak mümkün olabilsin. Şimdi sen mutlaka iki zümreden birisin: Ya hak yolunda gayret sarfeden gönlü zengin bir adamsın. O halde neye şart olan bir hakkı ödemekten yahud ihsan edici bir harekette bulunmaktan çekinip saklanırsın? Yahud öyle değilsin de cimrilikle mübtela bir adamsın. Bu ihtimale göre de halk ihsanından ümidlerini kestikleri gibi istemekten o kadar çabuk vazgeçer ki!. Bununla beraber halk tarafından sana arzedilecek dertlerin çoğu ya bir zulümden şikayet, ya bir muamelede adalet isteğı gibi şeylerdir. Bunları halletmek de senin asli vazifendir!

Sakın kendini beğenme! Sakın nefsinin sana hoş gelen yönlerine gü-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

venme! Sakın yüzüne karşı övülmeyi isteme! Zira iyilerin ne kadar iyiliği varsa hepsini mahvetmek için şeytanın elindeki fırsatların en sağlamı budur.

Sonra sakın halkına ettiğin ihsanı başlarına kakma! Yahut yaptığın işleri mübalağalı gösterme! Yahud kendilerine olan vâdinden cayma. Çünkü başlarına kakmak, ihsanı bitirir, mübalağa hakikati söndürür. Vadinden dön-

mek ise Hâlıkın da halkın da nefretini celbeder. Cenab-ı Hak, “Böyle sizin yapmadığınız bir şeyi söylemeniz Allah indinde ne menfûr bir harekettir” buyuruyor.

Sakın işlere vaktinden evvel atılma. Sakın vakti gelince de aşırı, acelecilik yapma! Sakın açıklık kazanmamış işlerde inad etme, açığa kavuştuğu zaman da gevşeme. Sonra işlerin herbirini yerine koy, işin herbirini yerinde yap.

Herkesin ittifak ettiği noktalarda kendini kayırmaktan çekin! İstihdam ettiğin adamların açık fenalıklarına karşı senden beklenen hareketten habersiz gibi davranma. Çünkü başkasının hesabına sen ceza görürsün. Biraz sonra işlerin üzerindeki perdeler gözlerinin önünde açılır ve mazlumun hakkı senden alınır.

Hiddetine, gazabına, eline, diline hakim ol! Ve bunların hepsinden uzak kalabilmek için bâdirelerden geri durup şiddetini tehir et ki öfken geçsin ve irâdene malik olasın. Bundan başka Cenab-ı Hakka rücu edeceğini hatırlayarak endişeye düşmedikçe nefesine hâkim olmak imkânını kat'ıyyen bulamazsın.

Akrabalarına menfaat sağlama! Çünkü bunun kârı senin değil onun, ârı (utanması) ise dünyada da ahirette de senindir.

Sonra sana yakın veya uzak herkesi hakkı kabule mecbur et. Ve özel yardımcılarının ve yakınlarının için her neye mal olursa olsun bu hususta sebat ve dikkat göster. Nefsine ağır gelecek olan bu hareketin sonunu gözet. Çünkü sonu hayırdır.

Şayed halkta senin zulmettiğin kanaati hasıl olmuşsa kendilerine özürünü bildirerek kanaatlerini değiştir. Çünkü bununla hem nefsinin kırmış, hem halka yumuşaklıkla muamele etmiş, hem de kendini mazur göstermiş olursun. Böylece onları hak üzerinde dâim kılmaktan ibaret bulunan maksadını da elde edebilirsin.

Hazreti Ali, Kümeyl bin Ziyâd'ien-Nahai'nin elini tutup şehrin dışına çıkardılar. Sahraya varınca bir ah çektiler de buyurdular ki;

Ey Kümeyl, bu gönüller kaplardır; en hayırlı kap da içindekini en iyi koru-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

yanıdır. Benden duyduğün sözü aklında tut. İnsanlar üç kısımdır: Rabb'e mensup bilgin, kurtuluş yolunda bilgi belleyen, bunlardan başkaları pisliğe bulanmış sineklerdir; her seslenen kişiye bilmeden uyan, her yele kapılıp giden kişilerdir. Onlar ne bilgi ışıklarıyla ışıklanmışlardır, ne kuvvetli bir desteğe dayanmışlardır.

Ey Kümeyl, ilim malından hayırlıdır; ilim seni korur, sense malı korursun. Mal, vermekle azalır, ilim öğretmekle çoğalır. Mal sâhipleri malın zevâliyle zevâl bulup giderler.

Ey Ziyâdoğlu Kümeyl, bilgiyi elde etmek, âdetâ dindir ki Allah'a onunla yol bulunur. İnsan, yaşarken onunla tâat elde eder; ölümünden sonra da iyilikle, hayırla anılır. İlim hâkimdir, malsa hüküm altındadır, mağluptur.

Ey Kümeyl, malları hazineelerde biriktirenler, di-

riyken ölmüşlerdir; bilginlerse dünyâ durdukça yaşarlar. Kendileri yok olup gitmişlerdir, fakat eserleri yüreklerde mevcuttur. (Göğüslerine işaretle) Burada öylesine derin, öylesine geniş bir bilgi var ki ne olurdu, bunu anlayabilecek biri bulunsaydı. Evet, tez anlar birini buluyorum, fakat emin değilim ondan, din hükümlerini dünyâya âlet edebilir; Allah'ın nimetleriyle Allah kullarına, Allah'ın delilleriyle Allah'ın dostlarına karşı üstünlük dâvâsına girebilir. Yahut gerçeğe sâhip olanlara boyun eğen, fakat önüne ardına dikkat etmeyen, can gözü açık olmayan, daha başlangıçta şüpheyeye düşüp gönlünden işkillenen birini bulabiliyorum. Oysa ne buna inanılabilir ne ona. Yahut da dünyâ lezzetine sarılan, hemencecik şehvetlere atılan, yahut da mal mülk toplamaya hırslı olan birini buluyorum; oy-

sa bu ikisi de hiç bir hususta dîne riayet edenlerden değildir. Bu iki bölüm, ancak otlayan hayvanlara benzer. İşte ilim, ilim ehlinin ölümüyle böylece ölür gider.

Allah'ım, evet; yeryüzü, Allah için delil ve hüccet olan, onun adına kaim bulunan birisinden hâlî kalmaz; o, ilmi ve dîni ayakta tutar; ama meydana gelir, bilinir, tanınır, yahut hikmete mebnî kor- kar görünür, gizlenir. Allah'ın hüccetlerinin, Allah'ın apaçık delillerinin batıl olmaması için hüküm budur, böyledir. Ama bu, niceye bir böyle sürer gider? Andolsun Allah'a ki onların sayıları azdır. Allah katında dereceleri pek büyüktür. Allah delillerini, onlara bezeyenlere ısmarlayıncaya, kendi benzerlerinin gönüllerine verinceye dek onlarla korur. Allah onların can gözlerini açar, bilgiyi onlara sunar; onlar da yakın ruhuyla kuvvetle-

nirler; güçlükleri kolay görürler, bilgisizlerin kaçındıkları, hoş görmedikleri şeyler hoş görünür onlara; canları yüceler yücesi olan yakınlık duraklarında olduğu halde bedenleriyle dünyâ ehlinden görünürler, onlarla görüşüp konuşurlar. İşte bunlardır Allah'ın halîfeleri, yarattığı yer yüzünde. Bunlardır halkı dînine çağırانlar. Âh, âh, ne de özlerim onları görmeyi. Ey Kumeyl, istersen dön, git artık.

Menkıbe: Hazreti Ali'nin veciz sözleri:

"Cahil; bilimediğini sormaktan utanmasın. Âlim, içinden tam çıkmadığı bir meselede; en iyisini Allah bilir demekten sıkılmasın..."

"Sizin için korktuğum şeylerin en başında, faydasız işlere dalmak ve uzun emelli olmak gelir. Bu insanı, hak yoldan alır. Uzun emelli olmak ise; âhireti unutturur..."

ALİ BİN EBİ TÂLİB

“Fakihlerin fakihi odur ki; insanlara Allah’tan ümit kestirmeye... Ve Allah’ın azabından emin kılmaya... Allah’a isyan yolunda taviz vermeye...”

“Bilgisiz yapılan ibadette hayır yoktur. Anlayış vermeyen ilimde hayır yoktur. Tefekküre götürmeyen kıraatte Kur’an okumakta hayır yoktur..”

“İlim kaynakları olunuz. Gecelerin aydın lambaları haline geliniz. Elbiseniz eski de olsa kalbleriniz yeni ve temiz olsun. Böyle olunca, semalarda yaşayan melekler âlemini görür, yeryüzündekilere anlatırsınız.”

“Kalbler; içi boş kablara benzer; hayırlı olan hayırla dolu olanıdır.”

“Takva; hataya devamı bırakmak ve amellere güvenip aldanmamaktır.”

“Elinde bol dünyalık varsa; onunla çok ferahlanma... Ve ondan kaybettiğin olursa, hüzne boğulma...

Bütün gayretini, ölümden sonrası için harca...”

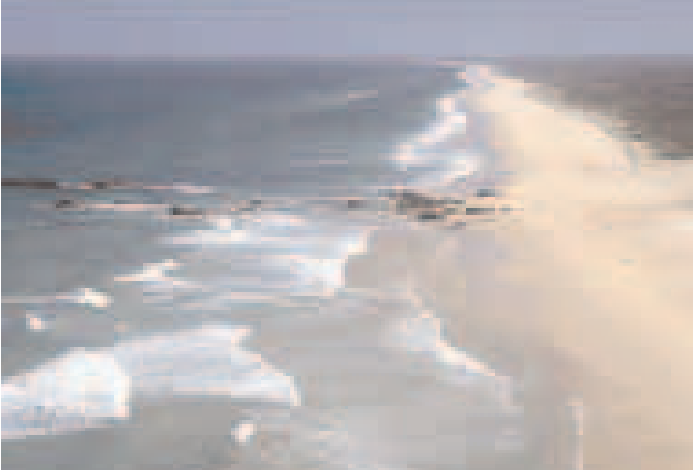
“Dünya, bir cîfedir yani leştir. Ondan bir şey isteyen, köpeklerle dalaşmaya dayanıklı olmalı.”

“Kişi dili altında saklıdır. Konuşturunuz; kıymetinden neler kaybettiğini anlarsınız.”

“Dünya, kâbuslu bir rüya gibidir ki, sahibini sıkıntılı ve huzursuz kılar. Zahirde bal gibi tatlı görünür, fakat içinde öldürücü zehir gizlidir. Zevk-u safâsı varsa da, üzüntü ve keder ile karışıkıdır.”

“İyi düşünün, ihtiyatlı bulunun ki, nefis ve geçim sıkıntısı sizi aldatmasın. Herşey fânidir; biter tükenir. İnsan oğlunda ise, yalnız kazanmış olduğu güzel ahlak kalır.”

“Zenginliğin en iyisi akıl zenginliğidir. En büyük fakirlik de ahmaklıktır. En büyük yalnızlık kendini beğenmektir. En büyük şeref güzel ahlâktır.”

“Dünya; sonu nimetleri giderip sıkıntıları çeken ve gıdası insan ömrü olan bir dâr-i fenâdır. Verir; fakat verdiğini geri alır. İtaat eder; fakat itaatinde bile bin hile gizler. Görünüşteki güzelliğine aldanan hüsranda kalır.”

“Akıllı kimse, günahlarını tövbe ile örtendir. Cömert, kötülük yapana iyilikle karşılık verendir.”

“Kimseye danışmadan iş yapan helak olur; insanlara danışan onların akıllarına ortak olur.”

“Fitneye karşı iki yaşındaki deve gibi ol;Onun ne binilecek sırtı ne de sağılacak sütü vardır.”

“İnsanların en acizi, arkadaş kazanmada acizlik edendir.Ondan daha acizi ise, kazandıktan sonra kaybedendir.”

“Dünyaya sarılan, kendini alçaltır. Düştüğü sıkıntıyı açıklayan zillete razı olur.Dilini kendisi üzerinde emir sahibi yapan , kendine ihanet etmiş olur.”

“Acze düşenlere rahat bir nefes aldirmek, mazlu-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ma yardım etmek büyük günahların kefaretlere dendir.”

“Sızlanmak, zamanın belalarına yardım eder; sabır, düşmanı oklara hedef eder.”

“Zaman uzasa ve sonuç gecikse bile, sabreden zaferi kaybetmez.”

“Bir topluluğun yaptığına razı olan, onlardan sayılır. Batıl konusunda onlara dahil olanın iki suçu vardır: Onu yapmak ve yapılmasına razı olmak.

“Her kap içine bir şey konuldukça daralır. Ancak bilgi kabı müstesnadır. O, bilgi konuldukça genişler.”

“Cevap çok uzun olduğu zaman sorunun cevabı gizli kalır.”

“Şiddet, zulüm son haddine geldiğinde ferahlık hasıl olur, bela halkaları iyice sıkıştığında rahatlık ortaya çıkar.”

“Mümin, kardeşine karşı kibirlenmeye, öfkelenmeye başladığı zaman ondan ayrıldı demektir.”

"Ayıbın en büyüğü, ayıbını kendisinde de varken başkasını ayıplamaktır."

Kendisine, "Bize akıllıyı anlat" denilince; "Akıllı, her şeyi layık olduğu yere koyandır" dedi. "Cahili anlat" denilince; "anlattım ya" dedi.

"Bir haber duyduğunuz zaman onu nakletmek için değil ona uymak için belleyip düşünün. Çünkü ilimi rivayet edenler çoktur, fakat riayet edenler pek azdır..."

"Âlim, cahili hemen tanır, çünkü daha önce o da cahildi. Cahil âlimi tanımaz, çünkü daha önce âlim değildi."

"Doğruluk kurtarır, yalan felâkete sürükler"

"Affetmek fazilettir. Kararlı olmak metâdır, sahip olunan maldır. Kararsız olmak ise zâyî olmaktadır. Doğruluk emanet, yalancılık hıyanettir. İnsaf rahatlık, şer küstahlıktır. Emanete hıyanet

etmemek, imandandır; güleryüzlülük ihsandır.

Doğruluk kurtarır, yalan felâkete sürükler. Kanaat insanı zengin yapar, yerinde kullanılmayan zenginlik azdırır. Dünya aldatır, şehvet kandırır. Lezzet oyalar, nefsin arzuları alçaltır. Haset yıpratır, nefret çökertir."

"Akıllı kimse, ibadetle, nefsin arzusuna karşı gelendir. Cahil kimse, günah işleyerek nefsin arzusuna uyandır."

"İlim; güzel bir miras, genel bir nimettir. İnsaf, ihtilafı giderir, ülfeti getirir."

"Adalet; imanın başıdır, ihsanın birleştiği noktadır ve iman en yüksek mertebesidir."

"Âlim; sözü işine uygun olandır. Âlim ilime doymaz."

"Hikmet; akıllıların bahçesi, ermişlerin mesiresidir, gezinti yeridir."

ALİ BİN EBİ TÂLİB

“Akıllı; şehvetten uzaklaşan, ahireti dünya ile de-
ğişmeyendir. Akıllı, yalnız
ihtiyacı kadar ve delille ko-
nuşur, sadece ahiretinin
ıslahı için çalışır. Akıllı, gü-
nahlardan sakınır, ayıplar-
dan uzak durur. Cömertlik
günahları siler, kalblere
sevgi eker.”

“Cahil; dayakla uslan-
maz, nasihatlerden payını
almaz.”

“İlim; insanı akla götü-
rür, kim ilim öğrenirse
akıllanır. İlim; ruhu ihya
eder, diriltir. Akı aydınlatır,
cehaleti öldürür.”

“Zulüm; ayakların kay-
masına, nimetin yok ol-
masına, milletlerin helaki-
ne sebep olur.”

“Gerçek müminin sev-
gisi, kızması, birşeyi alma-
sı, yapması ve terki, hep
Allah için olur.”

“Kâmil mümin gizli
şükreder, belaya karşı sab-
reder, ümit hâlinde iken
bile korkar.”

“Allaha kavuşmak, kö-
tü insanlardan uzak dur-
makla olur.”

“İhtiraslı kimse, bütü-
nüyle dünyaya malik olsa
bile, yine fakirdir.”

“Doğruluk, İslâmın di-
reği, imanın desteğidir.”

“Allahın azabından
korkmak, müttekîlerin, tak-
va sahiplerinin işaretidir.”

“Dinin esası, emaneti
yerine vermek, sözünde
durmaktır.”

“Haset eden daima
hastadır, cimri insan, da-
ima fakirdir.”

“Başa kakan, nefret
ateşini körükler.”

“Kanaatkâr olmak, bo-
yun eğme zilletinden daha
hayırlıdır.”

“Olgunluk üç şeyde ge-
reklidir: Musibetlere sabır,
isteklerde aşırıya kaçma-
mak ve isteyene vermek-
tir.”

“Yumuşaklık, durulma-
yı çabuk sağlar ve zor olan
şeyleri kolaylaştırır.”

ALİ BİN EBİ TÂLİB

“Akıl ve ilim, birbirinden ayrılmayan ve zıt olmayan iki kardeş gibidir.”

“İman ve hayâ, birbirinden kopmayan bir bütündür.”

“İman ve ilim, ikiz kardeş ve birbirinden ayrılmayan arkadaş gibidir.”

“Öfke, tutuşturulmuş bir ateş gibidir. Her kim ki, öfkesine hâkim olursa, onu söndürür ve her kim onu salıverirse, ilk yanan kendisi olur.”

“Ahmaklık, dermanı bulunmayan bir dert, şifası olmayan bir hastalıktır.”

“Allah için kardeş olanların sevgisi, sebebi daim olduğu için devam eder. Dünya için kardeş olanların sevgisi, sebebi devam etmediği için, kısa sürer, bir an gelir son bulur.”

“Akıllı, sustuğu vakit tefekkür, konuştuğu vakit zikreder, baktığı vakit de ibret alır.”

“Kendisi amel etmeksizin Allah yoluna çağıran

kişi, oksuz yaya benzer.”

“Dünya müminin hâpishânesi, ölüm hediyesi, cennet de varacağı yerdir. Dünya kâfirin cenneti, ölüm korkulu rüyası, cehennem de varacağı son duraktır.”

“Sükût, sana vakar kazandırır ve seni özür dileme zahmetinden kurtarır.”

“İhtiras, gafillerin kalbinde şeytanların sultanıdır.”

“Hikmet, her müminin kaybettiğidir, onu münâfıkların ağzında olsa dahî alınız.”

“Hasetçilerin en ehveni, haset ettiği kişinin elindeki nimetlerin yok olmasını ister.”

“İlim, insanı Allahın emrettiği şeylere götürür, zühd ise o şeylere erişilmesini kolaylaştırır.”

“Korkaklık, ihtiras ve cimrilik, Allaha karşı kötü zannın bir araya getirdiği kötü arkadaşlardır.”

ALİ BİN EBİ TÂLİB

"Mal, harcandığı kadar sahibine ikramda bulunur. Kişinin yaptığı cimrilik kadar ona ihanet eder."

"Mal ve çocuklar, dünya hayatının zinetidirler. Salih amel de, dünyadan ahirete götürülen mahsuldür."

"Kârlı olan, dünyayı ahiretle değiştirendir."

"Allah için seven bir arkadaş, en yakından daha yakın, anne ve babalardan daha merhametlidir."

"Amel eden cahil kişi, yoldan başka yerde yürüyen gibidir. Bu yürüyüşü ona, ihtiyacından uzaklaşmaktan başka birşey kazandırmaz."

"İnsan, sözü ile tartılır veya işi ile değerlendirilir. Seni zinet yönünden ağır getirecek şeyi söyle ve kıymetini artıracak şeyi yap!"

"Yalancı, sözünde suçludur, isterse delili kuvvetli ve ağzı laf yapan biri olsun."

"İstişare, danışma sana rahatlık, başkasına yorgunluktur."

"Allaha taatle uğraşmak en kârlı iş, doğru konuşan dil ise, en güzeldir."

"Gaddarlık, herkes için kötü bir şeydir. Şan, şeref sahibi ve büyük zatlar için daha çirkindir."

"Takva, dini ıslah, nefsi muhafaza eder ve mürüvveti süsler."

"Akıllı; alçak dünyadan el çeken, cennet-i a'lâyâ göz dikendir."

"Sabır en güzel huy, ilim en şerefli süs eşyasıdır."

"Kalblerin gafletine, gözlerin uyanık olması fayda vermez."

"Sıkıntıya düşmeden önce tedbirini alan kimse, ayağını sağlam yere basmış olur."

"Sabır, insanın başına gelene katlanması demektir. Onu kızdırana karşı da

kendisine hâkim olmaktır.”

“Cimri, dünyada kendi nefesine cömert davranmaz, bütün malını mirasçılara vermeye razı olur.”

“İhtiras, rızkı artırmaz.”

“Mal, sahibini dünyada yükseltir, ahirette alçaltır.”

“Haset, bir dert ve hastalık olup, haset eden veya olunan helak olmadıkça, çaresi bulunmaz.”

“Günahlar birer dert olup, devası istigfardır.”

“İlim, maldan daha ha-

yırlıdır. İlim seni, sen de malı korursun.”

“Sabır iki kısımdır: Sevmediğin şeye sabretmek ve sevdiğin şeye sabretmek.”

“Sabır, en güzel iman kisvesi ve insanların en şerefli ahlâkıdır.”

“Şek, şüphe, yakîni bozar, imanı yok eder.”

“Mürüvvet; insanın, kendisini lekeleyecek şeylerden kaçınması ve güzellik kazandıracak şeylere yaklaşmasıdır.”

ALİ BİN EBİ TÂLİB

“Cömertlik ve cesaret, şerefli maksatlar olup, Allahü teâlâ bunları sevdiği ve denediği kişilere ihsan eder.”

“Sıkıntıya karşı sabretmek, bolluk anındaki afiyetten daha efdaldir.”

“Mümin, baktığında ibret alır. Bir şey verilirse, şükreder. Musibet ve belaya uğrayacak olursa, sabreder. Konuşacak olursa, Allahü teâlâyı hatırlar.”

“Akıllı, iyiliklerini canlandıran, kötülüklerini öldürendir.”

“Tûl-i emel [Fazla yaşama arzusu], serap gibidir, bunu gören su sanıp aldanır.”

“İyiliği tamamlamak, yeniden başlamaktan daha hayırlıdır.”

“Kendi nefsinden razı olan, aldanmıştır. Ona güvenen, mağrur ve yolunu şaşırmıştır.”

“Gerçek dost, ayıbını görüp nasihat eden, gıya-

bında seni koruyan ve seni kendisine tercih edenidir.”

“Ahmaklık; herşeyi fuzuliymiş gibi hiçe saymak ve cahil insanlarla arkadaşlık kurmaktır.”

“Allah için dost olan, kişiye doğru yolu gösteren, fesattan uzaklaştıran ve ibadetlerinde yardımcı olanıdır.”

“Fazilet; çok mal ve büyük işlerle değil, güzel kemâliyet ve hayırlı işlerle olur.”

“İslâmiyet, teslimiyettir. Teslimiyet, yakîndir. Yakîn, tasdîktir. Tasdîk, ikrardır. İkrar, edâdır, yerine getirmektir. Edâ ise ameldir.”

“Fazilet, en iyi maldır. Cömertlik, en güzel mücevherdir. Akıl, en güzel zinet. İlim, en şerefli meziyettir.”

“Adalet, halkın dirliği ve düzeni, idarecilerin süsü ve güzelliğidir.”

“Akıllı kimse; dilini kötü söz ve gıybetten koru-

yan; mümin, kalbini şek ve şüpheden temizleyendir.”

“Yumuşaklık, öfke ateşini söndürür. Hiddet ise öfke ateşini körükler.”

“İyilikle emretmek, insanların en faziletli amel leridir.”

“İffet; nefsin koruyucusu ve kirlerden paklayıcıdır.”

“Sabır iki kısımdır; belaya sabır iyi ve güzeldir. Bundan daha güzeli, haramlara karşı sabırdır.”

“Haramlardan çekinmek, akıllıların şanı, şeref lilerin tabiatındandır.”

“Allah korkusundan dolayı gözyaşı dökmek, kalbi nurlandırır. Tekrar günah işlemekten insanı korur.”

“Yaptığı günah bir işle övünmek, o günahı yap maktan daha kötüdür.”

“Ârifin, yüzü nur ve te bessüm, kalbi korku ve hüzün doludur.”

“Dünya; güzel, aldatıcı ve geçici bir serap, çabuk yıkılan bir dayanaktır.”

ALİ BİN EBİ TÂLİB

“Sevgi, kalblerin birbine yakınlaşması ve ruhların ünsiyetidir.”

“Mümin, baktığında ibret alır. Bir şey verilirse, şükreder. Musibet ve belaya uğrayacak olursa, sabreder. Konuşacak olursa, Allahü teâlâyı hatırlatır.”

“Akıl, müminin dostu; ilim, veziri; sabır, askerlerinin komutanı ve amel ise silahıdır.”

“İman ile amel, ikiz kardeş olup, birbirinden ayrılmazlar.”

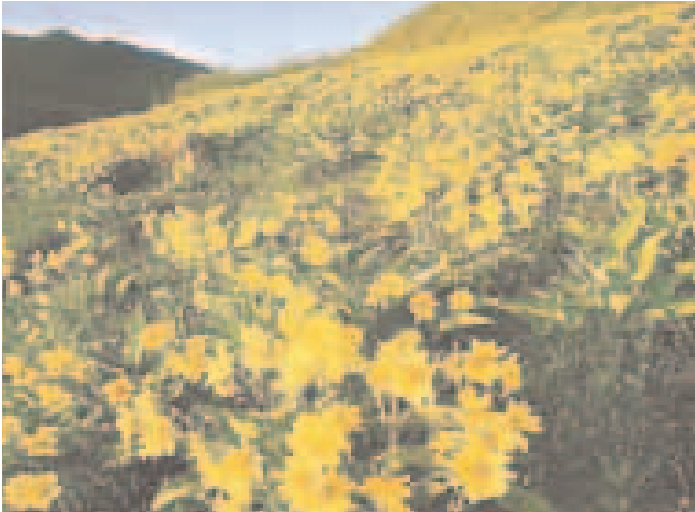
“Haset edenin sevgisi sözlerinde görülür. Kinini işlerinde gizler. Adı dost, fiili düşmancadır.”

“Yumuşak başlı olanlar; en sabırlı, derhal affedici ve en güzel huylu olan kimselerdir.”

“Allahü teâlâdan hayâ etmek, insanı cehennem azabından korur.”

“Gaflet, insana gurur getirir, helake yaklaştırır.”

“Mümin, dünyaya ibret gözü ile bakar. İhtiyacı için

karnını doyurur. Dünya-
dan konuşulduğu vakit,
nefret ve tenkit kulağı ile
dinler.”

“Fazilet, gücü yettiğin-
de affetmektir.”

“Hayâ ve cömertlik, ah-
lâkların en efdalidir.”

“Kötü insan, hiç kimse-
ye iyi zan beslemez. Çün-
kü o, herkesi kendisi gibi
görür.”

“Kâmil olan kimse, ak-
lı, arzu ve isteklerine galip
gelendir.”

“Söz ilaç gibidir. Azı
faydalı, çoğu zararlıdır.”

“Ahmak ve cahil ile ar-
kadaşlık etme! Ondan
kendini koru! Nice ahmak-
lar var ki, arkadaş oldukla-
rı akıllı kimseleri helak
ederler. Kişi arkadaşı ile
ölçülür. Kalbler buluştuğu
zaman birinin diğerine te-
siri vardır.”

“Dostların kötüsü, se-
nin için külfete giren, seni
özür dilemeye mecbur bı-
rakandır.”

“Cehennemlik görmek
istiyen, kendi oturduğu
hâlde, başkasını ayakta tu-
tan kimseye baksın!”

“Bedende baş ne ise,
imanda da sabır aynıdır.
Başsız beden, sabırsız
iman da olmaz.”

“Dost edinin! Onlar si-
zin için dünya ve ahiret
sermayesidir.”

“Müslümanlar ahirete
inanıyor. Kitapsız kâfirler
inkar ediyor. Tekrar diril-
mek olmasaydı, inanmı-
yanlar, bir şey kazanmaz,
Müslümanlar da zarar et-
mezdi. Fakat herkes diri-
lince, kâfirler sonsuz azab
çekeceklerdir.”

“Kendilerinden hayâ
edilen kimselerle arkadaş-
lık etmek suretiyle amelle-
rinizi güzelleştiriniz!”

“Mürüvvet iffetli ol-
mak, nefse hakim olmak,
darlıkta ve genişlikte bol
bol ihsanda bulunmaktır.”

“Halkın bir kısmı, beni
çok sevip Eshab-ı kirama
buğzeder. Ben bunları

ALİ BİN EBİ TÂLİB

sevmem. Ben peygamber değilim. Bir kısmı da bana buğzedip, Sahabenin bir kısmını sever. Bunlar da Cehennemliktir.”

Hükümdarlara nasihatı: “Ey hükümdar, sakın ki-birlenme! Büyüklük taslı-yanlara özenme. Çünkü Allahü teâlâ, her zorbayı zelil, her büyükleneni ha-kir ve zelil eder.

Affettiğinden dolayı as-la pişman olma; cezalan-dırdığın için de sakın se-vinme!

Halkının ayıbını gücün yettiği kadar ört ki Allah da senin halkından gizli kalmasını istediğin şeye-lerini örtsün. Kimseye kin gütme! intikam iplerini kes. Şunu bunu gammaz-layanın sözüne sakın çar-çabuk inanma. Çünkü gammaz ne kadar saf gö-rünürse görünsün yine hi-lekardır.

Sadık ve kanaatkar adamları kendine sırdaş edin. Eğer bunlar seni al-

kışlamazlar ve yapmadı-ğın bir takım işleri sana is-nad ile keyfini getirmezler ise bunu da anlayışla kar-şıla. Zira alkışa ve yersiz övgüye müsamaha etmek insanı büyüklenmeğe sev-keder. Sakın insanların iyi-si ile kötüsü, senin yanın-da bir olmasın. Zira onları böylece eşit görmek bir ta-rafta iyileri iyilikten soğu-turken kötülerin de fenali-ğe olan meylinde onlara cesaret verir.”

Menkıbe: Bir gün Resû-lullah Efendimiz buyurdu-lar ki, **“Yâ Ali! Müjde ol-sun ki, sana kıyâmet gü-nünde, Allahü teâlâ Cen-net hazînedârına emrey-ler. Her kim Cennet’e gi-rerse, yâ Ali, senden se-ned almayınca, Hazreti Rıdvân Cennet’e koymaz. Yâ Ali, sen de kimden râzı isen, sened verirsin, Cen-net’e girer. Kimden ki râzı değil isen, sened vermez-sin, Cennet’e giremez.”**

Hattâ bir gün yolda gi-derken, Hazreti Ali, Hazreti

Ebû Bekr ile buluştular. Hazreti Ebû Bekr, Hazreti Ali'ye latîfe yolu ile buyurdular ki: Yâ Ali! Senden sened olmayınca Cennet'e girilmez. O zamanda bana sened verir misin. Hazreti Ali buyurdular ki, gerçek buyurursun. Lâkin, Resûlullah Efendimizden işittim; yâ Sıddîk! Hazretinize danışmayınca bir ferde sened vermem. O takdirce, cenâbınız bizim üzerimize nâzır gibi olursunuz. Bizim senedimize ne ihtiyâcınız olur. Belki biz size mûraacat ederiz, deyip, birbiriyle latîfe eyleyip, muhabbet ile, herbiri yollarına müteveccih oldular.

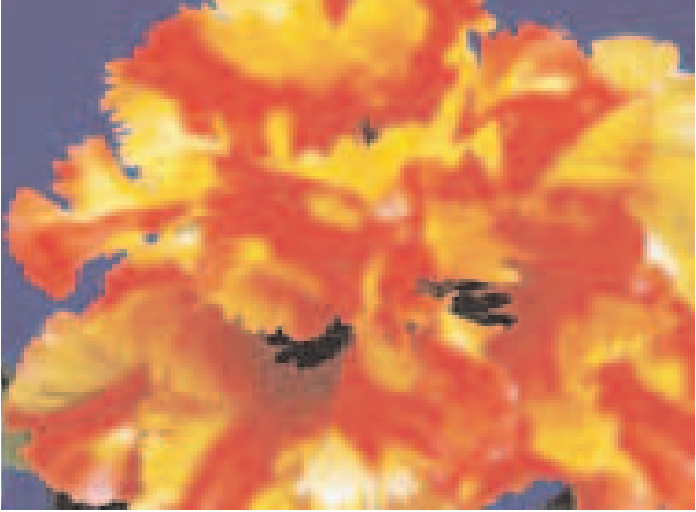
Menkıbe: Resûlullah Efendimizin gazâlarından bir gazâda kâfirler ile karşılaşıldı. Kâfir askerlerinden bir kâfir, meydana at sürüp, er diledi. Yüksek ses ile bağırıp, dedi ki: Yâ Muhammed! Bana er gönder, döğüşelim, ne durursun, senin yanında bu

denli cihângir bahâdırlar vardır. Niçin göndermezsin. Çünkü onlar meydana gelmeye korkarlar. Hâşâ, Eshâb-ı güzîn ondan korkmazlardı. Lâkin hikmeti var idi. Dedi, bârî amcan oğlu Ali'yi gönder. Gelsin, erlik nice olur, göstereyim. Hemen Ali bin Ebî Tâlib kâfirin sesini işitti. Durduğu yerde arslanlar gibi kükredi. Eshâbdan birisini Resûlullah Efendimizin huzur-u şerîflerine gönderdi. O kâfirin bulunduğu meydana girmeye izin talep etti. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **"Var Ali'yi benim yanıma getir."** O Eshâb da varıp, Hazreti Ali'yi getirdi. Huzur-u şerîflerine geldikte buyurdu ki: **"Yâ Ali! O kâfirle ceng etmek ister misin!"** Hazreti Ali dedi ki: Yâ Habîb-i rabbil'âlemîn! Senin dinin uğruna cânım fedâdır. Ümit ederim ki, icâzet verip, himmet buyurasınız ki, varıp, o kâfirin şerrini Müslümanların üzerinden

ALİ BİN EBİ TÂLİB

def' edeyim. Resûlullah Efendimiz, Hazreti Alî'nin eline yapışıp, buyurdu ki; **"Yâ Ali! Seni, yerleri ve gökleri yaratan Allahü teâlâyâ ısmarladım."** Bunu işiten Ali, yaydan ok çıkar gibi, o kâfire karşı at sürüp, yüksek sesle nâra atıp, haykırdı ki, kıyâmet koptu sandılar. O kâfir de meydan ortasında, kurulup dururken, Hazreti Ali yetişip, karşısına geldikte, dedi ki, yâ mel'ûn! İmâna gel! Yoksa sen bilirsin. O kâfir de ceng istedi. Aralarında birkaç hamle geçtikten sonra, yine İslam'a da'vet etti. Gördü ki, kâbi-liyet yoktur. Bir darbe ile atından yere düşürüp ve göğsünün üzerine çıkıp, kılıncını boğazı üzerine koydu. Yine dîne da'vet etti. O kâfir gördü ki, hiç kurtuluş yoktur. Ağız dolusu pis tükrüğünü Hazreti Alî'nin mubârek yüzlerine boşalttı. Tükrük yüzüne gelince üzerinden kalkıp, kılıncını kınına koydu. O

kâfir de ayağa kalkıp, dedi ki, yâ Ali! Önceden sen beni ve ben seni bilmez iken, bana emân vermeyip, beni helâk etmek ister iken, ben cânımın acısından böyle iş işledim. Dahâ çok gadab edip, beni helâk etmen lâzım ve vâcib iken, üzerimden kalkıp, kılıncı kınına koymaktan maksadın nedir, bana bildir, dedi. Şâh-ı merdân Aliyyül mürtedâ buyurdu ki, sana o mühleti vermeyip, helâk etmek istemem dîn-i İslam gayretine ve Allahü teâlâ ve tekaddes aşkına idi. Sonra sen böyle edince, nefsimе güç geldi. Korktum ki, seni katledersem, nefsimin arzûsu ile etmiş olurum. O sebeple seni elimden bıraktım. O kâfir dedi ki, bu hâlis niyet ve bu fütüvvet sizde vardır. Dininiz hak dindir. Bana îmânı telkîn eyle. İmâna geleyim. Hazreti Ali ona kelime-i şehâdet telkîn edip, Müslüman oldu. O gün o pehlivânın îmâna

gelmesi ile yetmiş bahâdır pehlivân î mânâ geldi. O pehlivân Hazreti Alî'nin mubârek ayaklarına baş koyup, hizmet-i şerîflerinden ayrılmadı.

Menkıbe: Bir gün sabah namazı vaktinde, Hazreti Ali mescide giderken, yolda bir ihtiyâra rast geldi. İhtiyârın ak sakalına hurmet edip, önüne geçmeyip, âheste âheste ardınca giderdi. Mescid kapısına vardıkda ihtiyâr içeri girmeyip, gitti. Hazreti

Ali anladı ki Hıristiyan imiş. Mescidde Resûlullah Efendimizi rûkû'da buldu. Güneşin doğma zamanı yaklaşmış idi. Cemâ'ate uyup, namazı kıldılar. Namazdan sonra, Sahâbe-i kirâm, Resûlullah Efendimizden sordular ki: Yâ Resûlallah! Birinci rûkû'da âdet-i şerîfinizden ziyâde durdunuz. O kadar ki, güneşin doğması yaklaştı. Lütuf edip, sebebini beyan ediniz. O Server-i Enbiyâ buyurdular ki, "**Âdet mik-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

tarı rükû' tesbihini edâ ettikten sonra, Semî'allahülimen hamideh deyip, kıyâma kalkmak istediğimde, Cebrâîl aleyhisselâm sidret-ül muntehâdan sür'atle gelip, kanadı ile arkamı basıp, başı ile başımı tutup, kalkmama engel oldu. Bundan başka, hikmetinin ne olduğunu ben de bilmiyorum" buyurdular. Allahü teâlâ, Hazreti Cebrâile emretti ki, var Habîbime, sebebini bildir. Eshâbına bu sırrı açıklasın. O sâat Hazreti Cebrâil aleyhisselâm Habîbullahın huzuruna gelip, haber verdi ve dedi ki: Yâ Resûlallah! Mubârek başınızı rükû'dan kaldırmak istediğiniz zaman, Allahü teâlâ bana emretti ki, var Habîbimin arkasını tut; rükû'dan kalkmasın ki, benim kulum Ali, yolda, bir ak sakallı ihtiyârın, sakalına hurmet edip, âheste yürümekle, cemâ'at sevâbından mahrûm kalıyor. Kalmasın, Habîbime eriş-

sin. İftitâh tekbîrinin sevâbına nâil olsun. Ben de geldim, Sultânımı rükû'da tuttum ve Ali geldi. Hak teâlâ hazretleri beni sizi rükû'da tutmaya gönderdiği zaman kardeşim İsrâfilî de güneşi tutmaya gönderdi ki, çabuk doğmasın ve Hazreti Ali size erişinceye kadar eğlesin. İşte hikmeti budur. Sonra, Resûlullah Efendimiz bu haberi Eshâb-ı kirâma nakil buyurdular. Hepsi vâkıf oldular ki, Hazreti Alî'nin Rab-bil'âlemîn dergâhında hürmeti ve izzeti ne mertebe imiş ve yaşlılara hürmet etmek fazîletine de bundan hissedâr oldular.

Menkıbe: Hazreti Ali gazâyâ gitmişti. Allahü teâlâ, fetih müyesser edip, çeşitli ganîmetler ile, yüz akı ile, sağ ve sâlim döndü. Resûlullah Efendimiz ile buluştuğunda, huzur-ı şerîflerine gazâ malından bir kese altın getirdi. Server-i âlem o altınları, taksîm etti. Hazreti Alî'ye ancak, o

altınlardan üç tane verdi. İnsanlık îcâbı, Hazreti Ali'nin hâtırlarına, Sultân-ı kâinât benim ne mertebe ihtiyâcım olduğunu bilir, diye biraz üzüntü hâsıl oldu. O hüzn ile seadethâ-nelerine geldi. Gece rüya-da gördü ki, kıyâmet kopmuş. Bütün herkesi Arasat meydanında hesâb için habsetmişler. Hazreti Ali'ye, yâ Ali! Sen de üç altının hesâbını ver, dediler. Öyle bir harâret ve ızdırâb kapladı ki, beyni kaynardı. Bu ızdırâbdan sıkılıp, birkaç adım döşeğinden dışarı atladı. Suçunu bilip, tövbe ve istigfâra mecbûr oldu. Resûlullah Efendimizin Âsitâne-i Seadetlerine [evlerine] varıp, ayaklarına yüz sürdükte, Fahr-i âlem Efendimiz, Aliyyül mürtedâ'yı bu hâl ile gördükte, tebessüm edip, buyurdu ki; **"Yâ Ali! Üç altının hesâbını vermekte, bu şekilde zahmet çektin. Dahâ ziyâde olsa idi, hâlin nice olurdu."** Hazreti Aliyyül

mürtedâ, elbette bu menkıbede anlatılandan dahâ yüksektir.

Menkıbe: Resûlullah Efendimizin zaman-ı şerîflerinden önce, Arabistan'a bir pehlivân gelmişti. Anter adlı bir dilâver, gürbüz pehlivân idi. Fahr-i âlemin zaman-ı şerîflerine gelinceye kadar böyle bir pehlivân gelmemişti. İbrâhîm aleyhisselâmın dîni üzerine idi. Bedi'üzzaman, Kâsım, âlemşâh gibi oğulları vardı. Bu kıssayı Hazreti Hamza'ya isnâd ederler. Ya'ni bunlar Hazreti Hamza'nın oğullarıdır, derler. Nihâyet Resûlullah Efendimiz buyurmuştur ki, **"Medhedecekseniz, benim amcam Hamzayı medh ediniz!"**. Kıssa kitaplarını te'lîf edenler, bu hadîs-i şerîfi sened olarak alıp, Antere, Hazreti Hamza'dır, dediler. Gâyet kuvvetli, bahâdır pehlivân idi. Zaman-ı şerîflerinde, Hazreti Hamza'nın karşısına çıkacak bir pehlivân yok

ALİ BİN EBİ TÂLİB

idi. Allahü teâlâ bir al at vermişti. Adına Eşkâr derlerdi. O asrda ondan güzel at yok idi. O, zamanın sâhib kırânı idi. Hazreti Hamza Hazreti İbrâhîm aleyhis-selâmın dîni üzerine idi. Peygamber Efendimizin amcası idi. Gâyet riâyet edip, severdi. Resûl-i ekrem Efendimiz de Hazreti Hamzayı severdi. Vahy nâzil oldukça, dîn-i İslam ile müşerref oldular. Dâimâ Eşkâr adındaki atına binerdi. Mubârek arkasını [sırtını] kimse yere getirememiş idi. Hattâ ilk önce Muhammed Mustafâ Efendimizin (sallallahü aleyhi ve sellem) emr-i şerîfi ile kan döken Hazreti Hamza olmuştur. Uhud gazâsında şehîd olmuştur. Server-i kâinât aleyhi ekmelûttehiyyât, Ona "Reîs-üş şühedâ" diye zikretmiştir. Menkıbelerinin nihâyeti yoktur.

Sözümüze dönelim: Bir gün Resûlullah Efendimizin huzurlarında Anterin

erliğini ve dilâverliğini, boyunu-posunu ve yaptığı gazâları anlattılar. Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali orada hâzır idi. Anterin evsâfını, kulağı ile işitince, Antere âşık oldu. Kalbinden geçirdi ki, ne olaydı Anteri, silâhı ve atı ile görüp, konuşaydım. Resûl-i sakaleyn Efendimiz, nübüvvet nûru ile, kalbinden geçeni bilip, buyurdular ki, **"Yâ Ali! Anter'i görmek istersen, falan dereye var. Yâ Anter, bana gel diye, çağır!"** Hazreti Ali o dereye varıp, seslendi, yâ Anter, beri gel. O dereden ve etrâfında olan dağlardan ve düzlüklerden, birçok, hepsiz sesler geldi ki, lebbeyk, lebbeyk [buyur] yâ Ali, hangimizi istersin, diyorlardı. Şaşırdı. Ne yapacağını bilemedi. Gaybdan bir ses geldi ki, yâ Ali! Birçok Anter dünyaya gelip, toprak içinde yatarlar. Onu anası ve babası ismi ile çağır. Tekrar Hazreti Ali filan oğlu Anter deyip, çağırdık-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ta, Anter bütün silâhlarını kuşanmış olarak, Allahü teâlânın emri ile, Hazreti Ali'nin huzur-ı şerîflerine gelip, selâm verdi. Hazreti Ali Allahın Arslanı iken, erlikte ve bahâdırlakta eşi ve benzeri yok iken, Anterin boy, pos, heybet ve selâbetini müşâhede ettikte, kalb-i şerîflerine bir korku geldi. Kâdir-i mutlak olan Allahü teâlâyı tenzîh ve takdîs, tekbîr ve tesbîh etti.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **"Ben ilmin şehriyim. Ali kapısıdır."** Hâricîler bu hadîs-i şerîf için, Hazreti Ali'ye hased ettiler. Hattâ hâricîlerin büyüklerinden on kimse, dediler, biz Hazreti Ali'den hepimiz birer mes'ele soralım. Eğer her birimize ayrı ayrı cevap verirse, biliriz, âlimdir, ve fâdıldır. O on kişi Hazreti Ali'nin huzur-u şerîflerine varıp, birisi sordu: Yâ Ali! İlim mi efdaldır, mal mı efdaldır. Hazreti Ali seadetle buyurdular ki, ilim efdal-

dir. Bunlar dediler ki: Ne delîl ile söylersin. Hazreti Ali buyurdu ki, ilim Enbi-yâdan mîrâsıdır. Mal Kârûn'dan ve Fir'avn'dan ve Hâmân'dan mîrâsıdır. Bir başkası [ikincisi] sual etti ki; ilim mi efdaldır, mal mı. Hazreti Ali cevap buyurdu ki: İlim maldan efdaldır. Zîrâ ilim, sâhibini saklar. Malı, sâhibi saklar. Biri de [üçüncüsü], onlar gibi sordu: Hazreti Ali cevap verdi ki, ilim efdaldır. Zîrâ, mal sâhibinin düşmanı çoktur. İlim sâhibinin dostu çoktur. Biri de [dördüncü] aynı şekilde sual etti. Hazreti Ali cevap verdi. İlim efdaldır. Zîrâ malı tasarruf etse-ler eksilir. İlimi tasarruf etse-ler artar [ziyâde olur]. Birisi [beşinci]de aynı şekilde sual etti. Cevap buyurdu ki, mal sâhibi cimri diye çağrılır. İlim sâhibi büyük isimler ile çağrılır. Biri [altıncısı] da, aynı şekilde sordu. Hazreti Ali cevap buyurdu ki: Mal harâmîden hıfzolunur. İlim ha-

râmîden hıfz olunmaz. Biri de [yedincisi] aynı şekilde sordu. Hazreti Ali seadetle cevap buyurdu ki: Mal çok durmakla zâyî' olur. İlim her ne kadar durur ise de zâyî' olmaz. Biri de [seki-zinci] aynı şekilde soru etti. Cevap buyurdular ki: Mal kalbe kasâvet verir. İlim kalbi nûrlandırır. Biri de [dokuzuncu] aynı şekilde soru etti. Cevâbında buyurdular ki: Mal sâhibi, mal sebebi ile tanrılık da'vâsında bulunur. İlim sâhibi böyle etmez. Biri dahî [onuncu] aynı şekilde soru etti. Cevâbında seadetle buyurdu ki: Mal, sebeb-i kasâvettir [kalbi katılaştırır]. İlim, sebeb-i rahmettir. Bundan sonra, Hazreti Ali buyurdu ki, eğer bunlar benden, devamlı soru etseler, ben bunlara hayatta olduğum müddetçe devamlı cevap verirdim. O on hâricî gelip, Hazreti Alî'ye mutî' oldular. **"Mişkât-ül en-vâr"**dan alınmıştır.

Menkıbe: Hazreti Ali buyurdu ki, Resûlullah Efendimiz beni Yemen'e kâdî olarak gönderdi. Halk arasında dinin hükümleri ile hüküm edecektim. Dedim: Yâ Resûlallah! Ben âlim değilim. Kazâ ahkâmını bilmem. Mubârek elini göğsüme koyup, buyurdu ki: **"Yâ Rabbi! Kalbine hidâyet, diline doğruluk ver!"** Ondan sonra bana, iki kişi arasında hüküm vermekte şüphe hâsıl olmadı. Hattâ Hazreti Ali buyurmuştur ki: Resûlullah Efendimiz bana buyurdu ki: **Yâ Ali! Benim deveme binip, Yemen'e git. Falan tepeye vardığında, ki o tepe Yemen'e yakındır. Tepe üzerine çıktığın vakit, görürsün ki, halk seni, karşılamağa gelirler. O zaman: "Ey taşlar, ey ağaçlar! Allahın Resûlü size selâm ediyor, diye söyle"** buyurdu. Hazreti Ali oraya varıp, selâmı tebliğ ettiğinde, yeryüzünde bir hoş galgale [uğultu, gürültü] meydana

ALİ BİN EBİ TÂLİB

na geldi ki, "essalâtü ves-selâmü alâ Resûlillah!" diye ağaçlar ve taşlar cevap verdi. Halk bunu işittiler ve cümlesi î mân getirdiler.

Menkıbe: Ümm-i Ma'bed'den şöyle rivâyet edilir. Fahr-i âlem Efendimiz bir gece benim çadırımda istirahat edip, uyuyordu. Uyandı ve su istedi. Mubârek ellerini yıkadı ve mazmaza etti. O suyu, çadırın bir tarafında bulunan bir diken dibine dök-tü. Sabah oldu. Gördük ki, o yerden bir ağaç yetişmiş. Büyük, büyük yemişler vermişti. Kokusu anber kokusu gibi, tadı şeker gibi idi. Aç kimse yese doyar, susuz kimse yese kanardı. Hasta yese sıhhat bulurdu. Gamlı kimse yese, mesrûr olurdu. Yaprğını yiyen her koyun ve deve bol miktarda süt verirdi. Biz o ağacın adına "Şece-re-i Mubâreke" koymuştuk. Etraftan hastalara şifâ için, meyvesinden almaya gelirlerdi.

Bir gün seher vaktinde gördüm ki meyveleri dökülmüş, yaprakları küçük olmuş. Çok üzıldüm. Fer-yâd ettim. O sırada Resû-lullah Efendimizin vefât haberi geldi. O vak'adan otuz sene geçti. Bir gün yine sabah vaktinde dışarı çıktım. Baktım ki, o ağaç kökünden dallarına kadar her tarafı diken olup, yemişleri de dökülmüş. Sonra Aliyyül mürtedâ'nın şehâdeti ve bu dünyadan öbür âleme göçüşü haberi geldi. Artık yemiş [meyve] vermedi. Ammâ yapraklarından faydalanırdık. Bir gün yine gördüm. Özünden hâsıl olan kan akar, yaprakları da solmuş. Üzüntülü ve gamlı olup, oturduk. Sonra imâm-ı Hazreti Hüseyin'in şehâdet haberini getirdiler. On dan sonra o ağaç, dibinden kuruyup, belirsiz oldu. **"Şevâhid-ün nübüv-ve"**den alınmıştır.

Menkıbe: Abdullah ibni Abbâs rivâyet buyurmuş-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

tur; Resûlullah Efendimiz, Hudeybiye gününde Mekte-i Mükeremeye doğru yola çıktılar. Müslümanlar susadılar ve hiçbir yerde su bulunmadı. Resûlullah Efendimiz Cuhfe'de konakladı. Buyurdu ki; **"Müslümanlardan bir cemâ'at ile falan kuyuya varıp, su kaplarını [tulumları] o kuyudan doldurup, bize getiren kimseye, Allahü teâlânın onu Cennet'ine koyması için kefil olacağım."** Bir kişi kalktı, dedi ki: Yâ Resûlallah! Ben giderim. Onu sakalardan [suculardan] bir cemâ'at ile gönderdi. Seleme-teb-

ni Ekvâ der ki: Ben de onlar ile berâber idim. O kuyuya yakın geldik. O yerde ağaçlar var idi. O ağaçlardan ses işittik. Hareketler gördük. Ateşsiz dumânlar meydana geldi. Bizim üzerimize çok korku verdi. O ağaçlardan öteye geçmeye kâdir olamadık. Geri dönüp, Resûlullah'ın huzuruna geldik. Durumu arz ettik. Buyurdular ki, **"Onlar cinnîlerden bir cemâ'at idi. Sizi korkuttular. Eğer siz, korkmadan [emredilen gibi] gitseydiniz, hiç zararları erişmezdi."** Bir kişi dahî onu işitti. Yerinden kalktı. Ben gideyim yâ

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Resûlallah, dedi. O da sucular ile gitti. Bunlara da o hâl vâki' oldu. Dönüp, Resûlullah'ın huzuruna geldiler. Yine buyurdular ki: **"Eğer siz emrettiğim gibi gitseydiniz, hiçbir zarar size erişmez idi."** Bu esnada gece oldu. Eshâb-ı kirâm çok susadılar. Resûlullah Efendimiz, Hazreti Ali'yi çağırttı ve buyurdu ki: **"Yâ Ali! Bu sakalar [sucular] cemâ'ati ile, sen var, o kuyudan su al, getir."** Seleme-tebni Ekvâ der ki, dışarıya çıktık. Tulumları arkamıza aldık. Kılınçlarımızı ellerimize aldık. Hazreti Ali önümüzce yürürdü. O mekâna varınca, ki o sesler ve o hareketler açığa çıktı. Biz de korktuk. Kendi kendimize dedik ki, Hazreti Ali de o iki kişi gibi geri dönse gerektir. Hazreti Ali yüzünü bizden yana dönüp, buyurdu ki, benim ardımca yürüyünüz. Gördüklerinizden korkmayınız, onlardan ziyân erişmez. Sonra o ağaçların ortasına girdik.

Hiç ateş yok iken, büyük ateşler çıkmaya başladı. Kesilmiş başlar ortaya çıktı. Korkulu sesler çıkarılırlar ki, akılları durduracak şekilde idi. Emîr-ül mü'minîn Ali o başlar üzerinden yürüdü ve bize dedi ki, ardımca geliniz. Sağa ve sola bakmayınız. Hiç korkmayınız. Biz de onun ardınca vardık. Kuyuya eriştik. Bir kovamız vardı. Berâ' bin Mâlik bir iki kova su çekti. Kovanın ipi koptu. Kova suya düştü. Kuyunun dibinden gülme ve kahkahâ sesi geldi. Hazreti Ali buyurdu ki: Kim askerlerden bir kova getirecek. Hepsi dediler, hiç kimse'nin tâkati yoktur ki, o ağaçlardan geçebilsin. Hazreti Ali beline bir ip bağlayıp, kuyuya indi. Gülme ve kahkahâ sesleri dahâ çok arttı. Sonra kuyunun ortasına vardı. Boğazlanan bir kimsenin bağırıldığı şekilde sesler geldi. Sonra emîr-ül mü'minîn Ali seslendi: Allahü ekber,

Allahü ekber, ben Allahın kulu ve Resûlullah'ın kardeşiyim. Tulumları aşağı salınız. O tulumların tamamını doldurdu. Ağızlarını bağladı. Bir-bir yukarı çıkardı. Ondan sonra kendisi iki tulum, biz birer tulum götürdük. Sonra ağaçların yanına geldik. Önceki gördüğümüz nesnelerin hiçbirisi yok idi. O ağaçlardan geçmeye az kaldıkta, hâtıftan bir heybetli ses işittik: Resûlullah'ın ve Hazreti Alî'nin menkıbelerinden söyler idi. Resûlullah'ın huzur-ı şerîflerine geldik. Hazreti Ali kıssayı tamamen anlattı. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"O duyduğunuz ses Abdullâh adındaki cinnînin sesi idi. Safâ dağında sânem putların şeytânı olan Mes'ûrî öldürdü."**

Menkıbe: Hazreti Osman'ın şehid edilmesinden sonra, o gün Sahâbe-i kirâm istediler ki, Hazreti Ali ile bî'at etsinler. Mugîre tebni Şûbe dedi ki, sab-

redelim. Bakalım Hazreti Osman'ın kanını taleb eden kim olur. O gün bî'at te'hîr edildi. Ertesi gün, Mugîre, Hazreti Alî'nin huzur-ı şerîfine vardı. Dedi ki, dünkü tedbîr bî'atında duraklamak hatâdır. Sür'at kazandırmak lâzımdır. Abdullâh ibni Abbâs, Hazreti Ali'ye dedi ki, Mugîre dünkü sözünden vaz geçti. Hicretin otuzbeşinci senesinin Zilhicce ayının dokuzuncu gününde hilâfet Hazreti Ali üzerine mukarrer oldu [ona bî'at edildi]. Talha hazretlerinden bî'at taleb ettiler. Talha da bî'at etti. Hazreti Ali hilâfet makâmına oturdu. Diğer taraftan, Hazreti Mu'âviye ve Amr ibni Âs, Hazreti Osman'ın kanını taleb ettiler. Ma'lûm ola ki, bu şekil hâlleri nakletmekten nehy olunmuşuzdur. Bir Müslümana Eshâb-ı kirâm arasındaki çekişmeleri ve muhârebeleri tafsilâtı olarak nakletmek helal olmaz. Sahâbe-i güzîn zikrolun-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

duğu mahalde Müslüman olana lâzım olan Allahü te-ala doğrusunu bilir demektir.

Menkıbe: Hazreti Molla Câmi, **Şevâhid-ün nübüv-ve'**de rivâyet etmiştir. Aliy-ül Mürtedâ, bir mubârek günde, sabah namazını cemâ'at ile kılıp, evrâd-ı şerîflerini okuyup, hamdele, tasliye ve duadan sonra, mubârek arkalarını mihrâba döndürdü. Eshâb ve sâir ahhâb yerli-yerinde sâkin olduktan sonra, Hazreti

Ali cevher ve inciler saçan güzel sözler söyleyip, buyurdular ki, ba'zı şeyler vardır ki, gençlere söylenmeyip, o işle alâkalı olan kişilere söylenir. O meclisde hâzır olan tâze yiğitler kendi rızâları ile mescidden dışarı çıkıp, gittiler. Sonra Ali bin Ebî Tâlib Eshâbdan birisine buyurdu ki, Kufe'nin falan mahallesinde ve falan sokağında, falan mescidin yanında bir kapı vardır. Git o kapıya vur. İçeriden bir erkek ile bir kadın çıkacaktır. İkisini

Hazreti Ali'nin Kûfe Mescidi'nde namaz kıldırırken yaralandığı makâm

de alıp, benim huzuruma getir. Onlara sözüm vardır. Sonra o şahıs emre itâat edip, gitti. Araya araya Hazreti Alî'nin buyurduğu alâmetler ile o kapıyı bulup, vurdukta, içeriden bir erkek ile bir kadın çıktı. Onlara dedi ki, Emîr-ül mü'minîn sizin ikinizi de ister. Onlar da, gelen emri kabûl edip, o kimse ile beraber Aliyyül mürtedâ'nın huzurlarına varıp, seadet-hânelerine yüzlerini sürdüler. Hazreti Ali teveccüh edip, kadına dedi ki, sana bir süâlim vardır. Kat'iiyen inkâr etmeyip, doğrusunu söyleyesin. Kadın da dedi ki, yâ imâm! Ben başımdan ne geçmişse söyleyirim. Hâşâ ki senden saklayıp, inkâr eylemem. Hazreti Ali kadını, yakınına getirip, buyurdu ki, yâ âdem evlâdı! Çocukluğunda bir amcan vefât etti. Bir oğlunu baban evinize getirdi ki, kimsesi yoktur; bir öksüzdür. Evimizde oğlumuz gibi olsun, her hizmeti gör-

sün diye. O ümit ile amcan oğlunu yanına alıp, besledi. Büyüyüp, yiğit olduktan sonra, bir gün seni hanımlığa istedi. Baban huzursuz olup, sen benim evimde büyüyesin. Kızım ile rızân ile kardeş olasın. Allahü teâlâdan revâ değildir, dedi. O ânda amcan oğlunu kendi hânesinden uzaklaştırdı. Bir yerde gezerken fırsat bulup, seni tuttu. Zorla tasarruf etti ve hâmile oldun. Herkesten sakladın. Düşürmeye çare bulamadın. Bu sırrı Allahü teâlâ biliyordu. Bir de vâliden biliyordu. Müddet tamam olup, bir gece gizlice bir oğlan doğurdun. Annen ile bir bez parçasına sarıp, onu katl de edemeyip, bir yüksek yere koydunuz. Birkaç adım gittiniz ki, bir köpek o çocuğu koklamaya başladı. Annen bu köpeği görünce, eline bir taş alıp, o köpeğe attı. Allahü teâlânın hikmeti, o atılan taş, o çocuğun alnına dokundu. Eyvâh kendi eli-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

miz ile bu bîçare çocuğu katlettik deyip, yanına vardıkta, baksa ki, çocuğun alnında bir miktar yara eseri, alnı kanamış. Bir bez ile yara üzerini bağladı. O kimsesiz bîçare çocuğu, annen ile orada bırakıp, evinize gittiniz. Bunu Allahü teâlânden başka kimse bilmez. Siz oradan gittiğiniz gibi, o yoldan bir kervân gelip, geçerken, orada bir çocuk sesi duydular. Ona doğru vardılar ki, bir küçük bîçare çocuğu sarıp koymuşlar. Feryâd ile ağlayıp, yatar. O kervân sâhibi de o çocuğun ne olduğunu sormayıp, zâhirde bir çocuktur. Eğer terbiye olunup, ömrü olur ise bir dilâver yiğit olur diye, alıp, gitti. Vilâyetine götürdü. Bir nice müddet terbiye edip, kemâle erişti. Sonra efendisi olan bezirgân ile hacca gitti. Takdîr-i Rabbânî o bezirgân eceli gelip, Mekte-i mükeremede vefât etti. Defnettikten sonra, bu yiğit efendisi vefât ettiğinden,

üzüntüden kurtulmak düşüncesi ile seyâhate çıktı. Dolaşıp, yolu Kufe şehrine uğradı. Vilâyetin eşrâfı arasına karıştı [Onlar ile tanıştı]. Onsuz olmazlar idi. Neticede bu şehirde kalmak, bu şehirde yerleşmek istedi. Sonra eşrâfın herbiri bir tarafa çektiler. Hâsıl-ı kelâm, seni bu [Misafir gelen] gence nikâh ettiler. Bu gece zifâfa koydular. Yâ kadın! Sakın yalan söyleme; dediğimiz gibi olmadı mı? Gerçekten yâ Ali, buyurduğunuz gibidir ve doğrudur. Yâ Halife-i Resûlallah! Bu hâllere, benim bu sırrıma, Allahü teâlânden gayri ve annemden başka ve hazretinizden gayri, bu âna gelinceye kadar kimse vâkıf değildir. Ondan sonra Hazreti Ali buyurdu ki; ey kadın! Bu [erkek], senin yola bıraktığın oğlundur. O yiğide de, aç alnını diyerek, işâret buyurdu. O da alnını açtıktan, taş yeri henüz gitmemiş. Açıkça göründü. Ka-

dın hemen o yara izini gördü. Dedi, yâ Ali! Doğru söyledin. Bütün sözlerin doğrudur. Ondan sonra, Hazreti Ali o yiğide sordu ki, bu gecenin içinde olan ceng ve cidâlin [kavga ve münâkaşanın] sebebi ne idi. Allahü teâlânın izni ile bize ma'lûm olmuştur. Lâkin bu meclisde hâzır olanların da ma'lûmları olsun. Onun için söyle. O yiğit dedi ki, yâ Ali! Allahü teâlâ bilir. Ne zaman ki bu hâtu-na el uzatsam, o sırada üzerime bir hınzır yavrusu hamle ederdi ki, aklım başımdan giderdi. Hemen elimi çekerdim. O görünen hınzır kaybolurdu. Belki hayâldir diye, tekrar elimi kaldırıp, kadına elimi uzatmak istediğim zaman, yine o hınzır açığa çıkıp, üzerime hücûm ederdi. Elimi çekince kaybolurdu. Kadın ise huzursuz olup, derdi ki, niçin cefâ edersin. Benimle alay mı edersin. Elini kâh uzatır, kâh çekersin. Sâir erkekler gibi elimi

alıp, erkek ile kadın mu'âmesi etmezsin. Sabaha kadar bu kadın ile ceng ve cidâlimiz bu idi. Hazreti Aliyyül mürtedâ buyurdu ki, Allahü teâlâ, kemâl-i lütfundan ve gayretinden ana-oğul ile cimâ olmaya revâ görmediği için, böyle hâl vâkî' oldu. Bunun emsâli ahvâl Hazreti Ali'den zuhûra gelmesi çok değildir. Zîrâ bu şekilde kemâlât ve makâmât ve kerâmetlerine nihâyet yoktur.

Menkıbe: Hazreti Ali'nin bütün fazîletlerinden, ilmi o seviyede idi ki, bir gün minber basamaklarını şereflendirdikte, buyurmuştu ki, rûhum kabza-i kudretinde olan Allahü teâlâya yemin ederim ki, Zebûr ve Tevrât ve İncil konuşabilse idi, ben onların bütün esrârlarından haber verebilirdim. Onlar da ittifâk ile beni tastik ederler idi.

İbâdeti o mertebede idi ki, her gece yalnız olarak

ALİ BİN EBİ TÂLİB

[gece halvetinde], farz ve sünnet tekbîrlerinden ayrı olarak bin tekbîr işitildi. Hilmi o derecede idi ki, bir gün bir kölesine yedi kere çağırdı [seslendi]. Cevap vermedi. Sebebini anlamak için çıktı. Hücre [ev] kapısında durmuş idi. Niçin cevap vermediğini sordu. Yâ Efendi! İstedim ki, seni gadablandırayım. Hazreti Ali dedi ki, ey gâfil! Allahü teâlânın izni ile ben gadablanmam. Fakat seni imtihâna teşvîk edeni kızdırayım. Onun için o köleyi âzâd etti. Ömrü oldukça [yaşadığı müddetçe] ma'îşet için çalıştı. Tevâzû'u o derecede idi ki, hilâfet zamanında mülkü, doğuda Semerkand'a kadar genişlemişti. Çok vakit yaya yürür, ata binmezdi. Bir gün ba'zı ihtiyâçlarını alıp, kendi götürür idi. Hizmetçilerinden birisi dedi: Yâ Emîr-el mü'minîn! Bu hizmet bizimdir, biz yapalım. Buyurdu ki: "Âilenin ihtiyâcını te'mîne en çok hak-

kı olan babadır." Hizmetçi dedi ki, siz zamanın halifesi ve cihânın sultânısınız. Bu hizmet cenâbınıza hafiflik verir. Buyurdu ki: İyâlinin [çoluk-çocuğunun] ihtiyâcını taşımakla insan kemâlinden birşey kaybetmez. Sehâveti [cömertliği] o mertebede idi ki; bir vakitte dört dirheme mâlik idi. Bir dirhemini gizli, bir dirhemini âşikâre, bir dirhemini gündüz, bir dirhemini gece tasadduk etti [sadaka] verdi. Şânlarının büyüklüğü için meâl-i şerîfi **"Gece ve gündüz, gizli ve açık, mallarını sarf edenlerin mükâfâtlarını Rableri verecektir.."** olan Bekara sûresinin 274.cü âyet-i kerîmesi nâzil olup, bütün âleme yayıldı ve şöhret buldu. Fakîr-fukarâya çok düşkün idi ki, bu husustaki şânlarının büyüklüğü için, meâl-i şerîfi **"Onlar kendileri arzû ettikleri hâlde, yiyeceği, yoksula, öksüze ve esîre yidirirler"** olan, Hel etâ [in-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

san] sûresi 8.ci âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Kemâl derecedeki ihsânı, meâl-i şerîfî **"Sizin dostunuz ancak Allahü teâlâ, Onun Peygamberi ve namaz kılan, rükû' eden ve zekât veren mü'minlerdir"** olan Mâide sûresi 55.ci âyet-i kerîmesi ile sâbit olmuştur.

Şevâhid-ün nübüvve'de nakledilmiştir. Esmâ binti Ümeys, Fâtıma-tüz-zehrâdan nakletmiştir: Zifâf gecesinde onun [Ali'nin] yer ile konuştuğu-

nu duydum. Sabah olduktaki öğrenmek maksadı ile, o hâli Fahr-i âlem Efendimize arz ettikte, secde-i şükür edip, buyurdu ki, **"Ey Fâtıma! Müjdeler olsun sana ki, Allahü teâlâ; zevcine seadet ve üstünlük verip, yeryüzündeki mahlûkların seçilmişlerinden yaptı."**

Menkıbe: Yine **Şevâhid-ün nübüvve'**de yazılıdır. Sıffîn harbine giderken askerler çok susamışlar idi. Su aradılar. Rastladık-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ları bir kilisenin rahibi, falan yerde bir çeşme vardır, dedi. Askerler bulundukları yerden o istikâmete gidiyorlardı. Şâh-ı Merdân Ali başka tarafa gitmeyi- niz, o tarafta bir taş görüp, işâret edip, bunu kaldırınız buyurdu. Bütün askerler, o taşı kaldırmakdan âciz olup, kaldıramadılar. Hazreti Ali o taşı kaldırdı. Altından, hoş ve güzel, kaynayan su çıktı. Bütün asker o sudan içip, kandıktan sonra, yine o kaynak üzerine o taşı koyup, kapadılar. Rahip, bu kerâmeti görüp, dedi ki, ey azîz! Sen Resûl müsün? Ali, hâyır, velâkin Resûlün vasîsiyim buyurdu. Rahip ihlâs ile Resûlullah Efendimize îmân getirip, Müslüman oldu. Hazreti Ali Müslüman olmasının sebebini sual buyurdukta, cevap verdi ki: Yâ Ebe'l Hasen [Hasenin babası]. Önceki geçenlerimizden işitmişiz ve kitaplarımızda yazılıdır ki, bu mevkî'de bir çeşme

var. Onun açığa çıkması Resûl veyâ Resûlün vasîsi olmadıkca, müyesser olmaz. [Ya'ni onlar açığa çıkarır.] Bugün ise sizden bu kerâmet açığa çıktı. Anladım ki, siz Resûlün vasîsisiniz! İşittiğim ve gördüğüm muhakkak olup, murâdıma erdim.

Nakledilmiştir ki, dünyayı terkedip, Hazreti Ali'nin hizmetinde bulunup, muhârebeye katılıp, şehîd oldu.

Menkıbe: Emîr-ül mü'minîn Ali buyurdu ki, Resûlullah Efendimiz vasiyet etti ki, vefâtlarında, mubârek bedenlerini benim yıkamamı emir buyurdular. Her kim o hazretin cesed-i şerîfine baksa, anlayışı ve hâfızası kuvvetli olur. Hat-tâ emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali'nin diğerleri üzerine fehmi [anlayış] ve hıfzı [hâfızası] çokluğundan sordular. Buyurdu ki: Resûlullah Efendimizi yıkadım. Gözünün hânesinde bir miktar su kalmış gör-

düm. O suyu dilim ile aldım ve içtim. Bu kuvvetli hâfıza, o ser-çeşmenin bereketindendir. “Şevâhid-ün nübüvve” den alınmıştır.

Menkıbe: Ebûl Esved Düeli demiştir ki, Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali'den işittim. Buyurdu ki: Dışarı çıktım, ayağımı atın özen-gisine koydum. Abdullah bin Selâm hazretleri çıka geldi. Dedi ki, yâ Ali! Nereye gidiyorsun. Irâk'a gidiyorum, dedim. Dikkatli ol ki, eğer sen Irak'a gider isen, başına kılınc dokunsa gerektir. Hazreti Ali yemin etti ki, ben bu sözü, Resûlullah Efendimizden işitmişim. **Şevâhid-ün nübüvve'**de vardır.

Menkıbe: Hazreti Ali bir şahısa dedi ki, benim haberimi Mu'âviye'ye niçin götürürsün. O şahıs inkâr etti. Hazreti Ali yemin eder misin, dedi. O şahıs yemin etti. Hazreti Ali buyurdu ki, eğer yemininde yalancı isen, Allahü teâlâ senin

gözlerini kör eylesin. Bir hafta geçmeden gözleri kör oldu. **Şevâhid-ün nübüvve'**den alınmıştır.

Menkıbe: Hazreti emîr-ül mü'minîn Ali bir gün minbere çıktı. Buyurdu ki: Ben Allahın kulu, Resûl-ünün kardeşi, Cennet kadınlarının seyyidesinin nikâhlısıyım. Her kim ben-den gayri bu da'vâda bulunsa, Allahü teâlâ o kimseye belâ verir. O meclisde olan bir kişi, dedi ki: Allahın kuluyum ve Resûlullah'ın kardeşiyim sözü kimseye hoş gelmez, bu söze kimse inanmaz. O şahıs yerinden kalkmadan, aklını kaybedip, deli oldu. Onu, ayağından yapışıp, mescidden dışarı sürüdüler. Komşularından, ona dahâ önce böyle bir şey olmuş mu idi diye sordular. Dediler ki, olmamışdı. Herkes bildiler ki, emîr-ül mü'minîn Ali'ye ta'n yani düşmanlık sebebi ile oldu. **“Şevâhid-ün nübüvve”** den alınmıştır.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Altmışıkkinci Menkıbe:

Bir gün Mu'âviye dedi ki, ne olaydı, ne zaman öleceğimizi bilseydim. Hâzır bulunanlar dedi ki, biz onun nasıl olacağını bilmeyiz. Hazreti Mu'âviye dedi ki: Ben onu Hazreti Ali'den öğrenirim. Onun bildiği herşey doğrudur. Dilinden çıkan şeyler doğrudur, bâtil değildir. Kendinin güvendiği kimselerden üç kişi çağırdı. Onlara dedi ki: Üçünüz berâber yol arkadaşları olup, Kufe'ye gidiniz. Kufe'ye bir menzil kalınca [yaklaşınca], birbirinizin ardınca Kufe'ye giriniz. Her biriniz benim öldüğüm haberini veriniz. Lâkin her biriniz, hastalığımda, ölüm günümde ve sâatinde ve mahallinde ve namazımı kılan kimse hakkında ve sâir hususta birbirinize uygun söyleyiniz. O üç kişi, Mu'âviye'nin dediği şekilde, Kufe'ye gittiler. Bir menzil kaldı. Birisi Kufe'ye girdi. Sordular, nereden gelirsin. Dedi, Şâm-

dan gelirim. Dediler, ne haber var. Dedi ki: Mu'âviye vefât etti. Hazreti emîr-ül mü'minîn Ali huzurlarına bu haberi ilettiler. Hazreti emîr-ül mü'minîn Ali asla iltifât buyurmadılar. İkinci gün biri dahî geldi. Yine Mu'âviye'nin vefâtının haberini verdi. Yine Hazreti Ali Cevap vermedi. Üçüncü gün biri dahî geldi. Öncekilere muvâfık haber verdi. Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali'ye ilettiler. Haber mütevâtir oldu. Sıhhatinde şüphe kalmadı. Muhakkak Mu'âviye vefât etmiştir, dediler. Hazreti Emîr-ül mü'minîn Ali mu-bârek başını ve yüzünü göstererek; "Bundan akan kan ile bu bulaşmayınca, Mu'âviye vefât eder mi" buyurdu. O üç kimse bu haberi Mu'âviye'ye ilettiler. Mu'âviye anladı ki, kendisi Hazreti Ali'den sonra kalacaktır ve hem de kazâ-i ilâhî ile öyle oldu. "**Şevâhid-ün nübüvve**"den alınmıştır.

Menkıbe: Rivâyet edilmiştir. Resûlullah Efendimiz Vedâ haccından dönerken, Gadîrhum denilmekle ma'rûf menzilde namazdan sonra, Eshâb-ı kirâm hazretlerine dönüp buyurdular ki, **"Ben mü'minlere nefslerinden dahâ sevgili, dahâ yakın değil miyim."** Orada hâzır olanlar ittifâkla tastik edip, dediler, "Evet, yâ Resûlallah." Sonra Hazreti Ali'nin elinden tutup, buyurdu ki: **"Ben kimin mevlâsı isem, Ali onun mevlâsıdır."** [Beni seven Ali'yi sever.] **"Yâ Rabbî, ona düşmanlık edene düşmanlık et. Onun ile dost olana dost ol. Onu hor tutanı hor tut. Ona yardım edene yardımcı ol. Nerede olur ise olsun, ona hakkı, doğruyu bildir."**

Menkıbe: Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali, bir miktar henüz topraktan ayrılmamış altını Resûlullah Efendimizin huzurlarına getirdi. Resûl-i ekrem Efendi-

miz onu Necd ehline taksîm etti. Kureyş ve Ensâr dediler ki: Yâ Resûlallah! Bizi bırakıp da Necd ehline taksîm buyurdun. Resûlullah buyurdu ki: **"Bunu, onun için onlara taksîm ettim ki, ehl-i İslam ile ve Müslümanlar ile ülfet etsinler!"** Bu sözleri söylediği sırada bir şahıs çıka geldi. Gözleri çukurlaşmış, sakalı yüzünü bürümüş, vücûdunu kıllar kapatmıştı. Dedi ki: Yâ Muhammed! Allahü teâlânın emrini yerine getir. Resûlullah Efendimiz, **"Eğer ben, Allahü teâlânın emirlerini dinlemez isem, kim dinler"** buyurdu. Hâlid bin Velîd orada hâzır idi. Dedi ki: Yâ Resûlallah! İzin ver, katledeyim. İzin vermedi. Sonra o şahıs yüzünü dönüp, gitti. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **"Bunun neslinden bir kavim zuhûra gelecektir. Kur'ân-ı azîm-üş-şânı okurlar. Ammâ boğazlarından aşağı geçmez. Ehl-i İslam'ı kat-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

lederler. Okun yaydan çıktığı gibi, dîn-i İslamdan çıkarlar!” Hâricîler o kavim-dendir. Vahhabilerin de bunun soyundan olduğu kitaplarda yazılıdır.

Menkıbe: Fahr-i âlem Efendimiz, Hazreti Ali'ye haber vermiş idi ki, **“Sen, cemâ'atinden dinden çıkan hâricîler olacak, onlar ile harp edeceksin...”** Sonra bazı haricileri tavsif ettiler.

Rivâyet ederler ki, Hazreti Ali hâricîler üzerine zafer buldu. Onlardan çoğu helâk oldu. Hazreti Emîr-ül mü'minîn Resulullah Efendimizin tarif ettiği şahıslardan birini istedi. Aradılar, bulamadılar. Hazreti Emîr yemin etti ki, vallahi ben yalan söylemem. Bana da söyleyen yalan söylememiştir. Bir defa dahâ istediler. Kırk ölünün altında, emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali'nin Resûlullah Efendimizden naklettiği gibi buldular.

Menkıbe: Hazreti Ali, İslam askeri ile hâricîlere karşı harp etmeye giderken, Nehrevân yolunda bir kilisede bulunan bir rahip dedi ki; ey İslam askeri, emîriniz bu tarafa gelsinler. Hazreti Ali'ye arz olundukta, Hazreti Emîr o tarafa doğru yönelip, kiliseye vardılar. Rahip dedi ki, ey Müslüman askerlerinin serdârı! Bugün tâlih yıldızı Müslümanların mağlûbiyetini gösteriyor. Sabrediniz. Hazreti Emîr-ül mü'minîn buyurdu ki: Ey rahip! Bana yıldızlara bakıp, hüküm söylersin. Falan setâreden [yıldızdan] bana haber ver. Rahip dedi ki: Ben o yıldızı bilmiyorum. Hazreti Ali buyurdu ki: Ey rahip! Ma'lûm olsun ki, gök ilmini [ilim-i nücûmu] bilmiyorsun. Yer [arz] ilminden sorayım. Hâlen ayağının bastığı yerin altında ne vardır. Rahip dedi ki: Bilmiyorum. Hazreti Ali, Ben sana söyleyeyim. Şu şekilde bir kab, kabın için-

de şu kadar, şu vasıfta, na-kışta, akçe vardır, buyurdu. Rahip dedi, ey azîz! Bu şekilde keşfetmek sana nereden hâsıl oldu. Buyurdu ki: Resûlullah Efendimiz bana haber vermiş idi ki, bir grub asker ile harp edesin ki, onların askerinden, on kişiden azı kurtulur. Senin askerinden ondan eksik şehîd olur. Rahip, hayret edip, imtihân için ayağı altındaki yeri kazdı. O ta'rif edilen şekilde akçeler bulup, o nişân ile çıkıp, o şekilde görünce, î mânâ geldi. Rivâyet edilir ki, o dörtbin hâricîden üçbindokuzyüzdoksanbir adedi öldürölüp, dokuz asker firâr etmiştir. İslâm askerinden dokuz seadetli kimse şehâdet şerbetini içip, gerisi sıhhat ve selâmet üzere kalmıştır.

Menkıbe: İmâm-ı Müstagfirî, **Delâil-ün nübüvve** adlı kitabında, Firâs bin Amr'dan nakleylemiştir. Ona Resûlullah Efendimiz zaman-ı şerîflerinde bir

baş ağrısı ârız oldu. Resûl-i ekrem Efendimiz iki gözü ortasını tuttu. Mubârek parmakları ile tuttuğu yerden kirpi kılı gibi kıl çıktı. O ağrı ondan gitti. Hâricîlerin Hazreti Alî'nin üzerine hücûm ettikleri günde, Firâs de onlara uydu. O vakit o kıllar alnından dökölündü. O sırada o ağrı tekrar başladı. Ona dediler ki, bu iş sana hâricîlere uyduğun için hâsıl oldu. Tövbe ve istigfâr etti ki, o kıl alnında çıkıp, o ağrı ondan tamamen gitti. **Şevâhid-ün nübüvve**'den alınmıştır.

Menkıbe: Ali bin Zeyd demıştır. Sa'îd bin Müseyyib bir şahsı bana gösterdi ve dedi ki, var o şahsı gör. Dedim, hâlini bana anlat. Benim görmeme ne lüzûm var. Bu şahıs Osman ve Alî'nin hakkında kötü sözler söyler idi. Ben münâcat ettim, Allahü teâlâyâ ki, eğer senin katında Osman'ın ve Alî'nin kıymetleri var ise; bana bir nişân göster. Sonra o bed-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

bahtın yüzü siyâh oldu. **Şevâhid-ün nübüvve'**den alınmıştır.

Menkıbe: Kureyşli biri rivâyet etti. Şâm'da bir kişi gördüm ki, yüzünün bir tarafı kapkara idi. Onu dâ'imâ bir nesne ile örterdi. Ondan bu durumunu sordum. Dedi ki: Allahü teâlâya ahdettim ki, her kim bu hâli benden sorarsa, ben ona hikâye edeyim. Ben, Hazreti Ali'ye buğz ederdim. Hakkında uygunsuz sözler söyledim. Bir gece uykumda gördüm ki, bir kişi geldi. Sen benim hakkımda uygunsuz sözler söylersin, dedi. Yüzümün bir tarafına bir nesne ile vurdu. Sabah gördüm ki, yüzümün o tarafı siyâh olmuş. **Şevâhid-ün nübüvve'**den alınmıştır.

Hazreti Ali'ye sordular: Hazreti Ebû Bekr ve Ömer'in zaman-ı şeriflerinde, hilâfetleri çekişme, kavga, fitne ve ihtilâflı değişti. Sizin ve Osman'ın hilâfetlerinin zamanları sı-

kıntı ve değişiklik ve fitneden hâli olmadı. Hazreti Ali buyurdu ki: Onun sebebi şudur. Ben ve Osman, Ebû Bekr ve Ömer'in mu'âvinleri idik. Sen ve senin emsâlin, benim ve Osman'ın yardımcımız oldunuz. Böyle oldu. **Şevâhid-ün nübüvve'**den alınmıştır.

Menkıbe: Emîr-ül mü'mînîn Ali, Yenbû köyünde hasta oldu. Ona dediler ki, niçin burada durursun. Eğer vefât edersen, hizmetlerini görmezler. Medîne'ye gidersen, kardeşlerin işini görürler. Ali buyurdu ki: Ben şimdi vefât etmem. Resûlullah Efendimiz bana haber vermiştir. Mubârek başını gösterip **"buranın kanı"**, mubârek yüzünü gösterip **"burayı boyamayınca"** ben vefât etmesem gerektir. **Şevâhid-ün nübüvve'**den alınmıştır.

Menkıbe: Ammâr bin Yâser bir gün Hazreti Ali'ye dedi ki: Yâ Ali! Sa-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

na, insanların bedbahtlarından haber vereyim mi! Bunlar; Sâlih aleyhisselâmın devesini kılınçla vuranlar ve senin başına kılınçla vurup, yüzünü kana boyayanlardır.

Menkıbe: Bir gün emîr-ül mü'minîn Ali, Kufe mescidinde, kendisini katledecek olan İbni Mülcem mel'ûnunu gördü. Ona hitap edip, buyurdular ki, ey Mülcem oğlu. Senin câhiliye zamanında ve çocukluk günlerinde hiç lakabın var mı idi. Dedi, bilmiyo-

rum. Buyurdu ki: Sana; "ey şakî, ey Sâlihın devesini kısırlaştıran" diyen, bir Yahudi hizmetciniz var mı idi. Evet var idi, dedi. Emîr-ül mü'minîn birşey söylemedi.

Menkıbe: Bir gün Hazreti Ali, Hazreti Zübeyr ile gizli söyleşirler idi. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Yâ Ali! Zübeyr'e gizli söylersin** [sırrını söylersin]. **Hâlbuki o seninle mukâtele** [harp] **edecektir."** Deve vak'ası olduğu zaman, Ali bu hadîs-i şerîf

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ile Zübeyr'i andı. Zübeyr muhârebeden vaz geçti. Dönüp gitti. Bir şahıs ardından varıp, katl eyleyip, kılıncı Hazreti Alî'ye getirdi. Hazreti Ali buyurdular ki, "Hazreti Zübeyr'in kâtiline, Cehennem ateşi müjdelersun!" **Şevâhid-ün nübüvve'**den alınmıştır.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz Hendek kazdıkları gün; Ammâr bin Yâser'in, mubârek eliyle arkasını sığadı. Buyurdu ki, **"Seni ehl-i bâğiden bir cemâ'at katletse gerektir!"** Sonra Sıffın günlerinde harp şiddetlendi. Ammâr bin Yâser, Hazreti Alî'nin yanında yemin etti ki, bu gündür ki, Resûlullah Efendimiz bana o günde şehâdet va'd buyurmuştur. Emîr-ül mü'minîn Ali hiç cevap vermedi. Üçüncü defa yine yemin etti. Hazreti Ali buyurdu ki: Evet, bu gün o gündür. Hemen Hazreti Ammâr tekbîr aldı. Hoş yeller esmeye başladı. Yüzünü kar-

şı tarafa çevirerek savaşımaya başladı. Sonunda şehit düştü.

Abdullah bin Amr bin As buyurdu ki, Resulullah Efendimiz mescidi bina ettikleri günde herkes bir taş getirdi. Ammâr iki taş getirdi. Resûl-i ekrem Efendimizden işittim, buyurdular ki, **"Ey Ammâr! Seni ehl-i bâğiden bir cemâ'at katledeceklerdir."** Sonra bana buyurdular ki: **"Ey Abdullah! Ammâr'ı katledeni Cehennem ateşi ile müjdele!"**

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz bir gün buyurdu ki, **"Yâ Ali! Yakın zamanda, seninle Âişe arasında bir hâdis vâki' olacaktır."** O buyurdıkları Cemel harbine işâret idi. Hazreti Ali dedi: Yâ Resûlallah! Eshâb-ı güzîn içinde, bu bana mı mahsustur. Habîbullah Efendimiz buyurdu: **"Evet, sana mahsustur."** Hazreti Ali dedi ki: Öyle olur ise ben Eshâbın en bedbahtı olu-

rum. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Yok öyle ol-mazsın. Velâkin, öyle bir hâdise vâkî’ olduğu za-man, onun üzerine gâlib olursun. Onu geri yerine, makâmına gönder!”** Şüp-hesiz, emîr-ül mü’minîn Ali Cemel vak’asında, Hazreti Âişe’nin askeri üzerine zafer buldu. Hazreti Âi-şe’yi ikrâm ve ihtimâm ile Medîne-i münevvereğe gönderdi.

Menkıbe: İmâm-ı Müs-tagfirî, **Delâil-ün nübüvve** kitabında bildirmiştir. Rum kayseri, Hazreti Ömer’in hilâfeti zamanında zor su-âllerini yazdı. O suâlleri Hazreti Ömer’e gönderdi. Hazreti Ömer onu okudu. Emîr-ül mü’minîn Alî’nin önüne koydu. Hazreti Ali onu okudu. Divit ve kalem istedi. Onların cevâbını yazdı. Kâğıdı katlayıp, kay-serin elçisine verdi. Elçi, bu cevâbı kim yazdı diye sordu. Hazreti Ömer bu-yurdu ki, Resûlullah Efen-dimiz’in amcası oğlu, dâ-

mâdı ve dostu Hazreti Ali yazdı.

Derler ki, Yahudi’den ba’zıları geldiler, dediler ki, ne oldu size ey Müslüman tâifesi. Peygamberinizin vefâtından sonra, bu kısa zamanda ba’zınız ba’zını-zın üzerine hücûm edip, muhârebeye başladınız. Hazreti Ali buyurdu ki: “Ey Yahudi tâifesi! Size ne ol-du ki, henüz ayaklarınız denizin ıslaklığından kuru-mamış idi. Yâ Mûsâ! Bize de başkalarının ilâhları ol-duğu gibi ilâh yap, dedi-niz!” Bu cevap ile yüzlerini kara edip, cevap veremi-yecek hâle bıraktı.

Abdullah ibni Abbâs buyurmuştur ki, “Alî’ye il-min on bölüğünden dokuz bölüğü verildi. Vallahi geri kalan bir bölüğünde de or-taktır.” Hattâ imâm-ı Ah-med bin Hanbel buyur-muştur ki, Sahâbe-i kirâm-dan bize Hazreti Alî’nin hakkında o kadar fazîlet gelmiştir ki, Alî’den başka-sı için gelmemiştir.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Seyyid-üt-tâife Cüneyd-i Bağdadi buyurmuştur ki: Hazreti Ali muhâlifleriyle muhârebeden fırsat bulsa idi, elbette ondan tasavvuf ilmi o kadar olurdu ki, gönüller ona tâkat getiremezdi. O, âriflerin başıdır. Onun sözleri vardır ki, ondan önce kimse söylememiştir ve ondan sonra da kimse mislini söylemeye kâdir olmamıştır. Şu şekildedir ki, bir gün minbere çıkmış idi. Buyurdu ki, bana arşın altındakilerden sorunuz! Benim içim

ilim ile doludur. Bu ağzımdaki Resûlullah'ın mubârek ağzının suyudur. O şol nesnedir ki, bana bölük-bölük verdi. Onun içindir ki, Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, eğer izin olsa, Tevrât'ın ve İncîl'in içinde olanları haber verirdim. Beni o ikisi tastik ederlerdi.

Hazreti Emîr-ül mü'mînîn bu kelâmı kerâmet eseri buyurdu. O meclisde Da'leb Yemânî derler bir kişi var idi. Dedi ki: bu kişi ne garîb da'vâda bulundu. Elbette ben bunu imtihân

ederim. Yerinden kalkıp, dedi, bir suâlim vardır. Hazreti Ali buyurdu ki, öğrenmek ve bilmek için sor. Tecrübe ve imtihan için sorma. Da'leb; sen beni onun üzerine mecbûr ettin deyip, sordu, Rabbini gördün mü yâ Ali! Hazreti Ali buyurdu: "O Hakkı, gözler dünyada gördükleri şekilde göremezler. Lâkin gönüller bekâ hakikatleri ile görür. Benim Rabbim birdir. Şerîki yoktur. Benzeri bulunmaz. İkincisi olmaz. Yer [mekân]dan münezzehtir. Üzerinden zaman geçmez. Akıl ile idrâk edilmez. Yarattıkları ile kıyâs edilmez.

" Da'leb bu sözleri işitip, yüzü üzeri düştü. Bayıldı. Bir zaman sonra kendine geldi. Dedi ki; Hak teâlâyâ söz verdim ki, kimseye imtihan niyeti ile sual sormıyacağım.

Hazreti Emîr-ül mü'minîn buyurdu ki, "Eğer iş senin elinde olursa."

Menkıbe: İmâm-ı Fâhreddîn-i Râzî, **Tefsir-i kebir**'de nakletmiştir. Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali'nin sevenlerinden birisi bir siyâh köle idi. Bir gün onu hırsızlık yaparken tutup, Hazreti Ali'ye getirdiler.

Hazreti Emîr-ül mü'minîn sordu ki, "Sen mi hırsızlık ettin." Evet ben hırsızlık yaptım, dedi. Elini kesti. O siyâh köle, Hazreti Emîrin meclisinden çıkıp, gitti. Yolda Selmân-ı Fârisî ve İbni Zekvân'a rastladı. İbni Zekvân o siyâh köleye, elini kim kesti, dedi. Siyâhî dedi ki: Emîr-ül mü'minîn kesti. İbni Zekvân dedi: O senin elini kesti, sen onu methediyorsun. Dedi ki, niçin methetmeyeyim ki, muhakkak elimi hak üzerine kesti ve beni Cehennem ateşinden halâs etti.

Selmân bu sözü siyâh köleden işitip, geldi, Hazreti Ali'ye haber verdi. Hazreti Ali o siyâh köleyi

ALİ BİN EBİ TÂLİB

çağırdı. O kesilen elini yine bileği üzerine koydu. Bir mendil ile örttü. Dua etti. Sonra örtüyü aldı. Eli Allahü teâlânın izni ile önceki durumuna gelmişti.

Menkıbe: Kufe halkı dediler ki: Yâ Emîr-el mü'mînîn. Fırat suyu bu sene azdı. Çok ekinleri zâyî' etti. Ne olur, Allahü teâlâdan dileyessin ki, su az olsun. Hazreti Ali seadethânelerine girdi. Halk kapıda beklerler idi. Sonra dışarı çıktı. Resûlullah Efendimizin cübbesini üzerine giymiş, mubârek sarığını başına koymuş, asâsını eline almıştı. At istedi. Ata bindi. Orada olanlar ve çocuklar etrâfında olmak üzere, Fıratın kenârına geldiler. Aşağı indi. İki rekat namaz kıldı. Durdu. Asâyı mubârek eline aldı, köprü'nün üstüne çıktı. Hazreti Hasen ve Hazreti Hüseyin de berâber çıktılar. O asâ ile sudan tarafa bir defa işâret etti. Su bir miktar azaldı. Buyurdu ki, bu kadar kifâyet eder

mi. Hepsi dediler, yâ Emîr-el mü'mînîn, kifâyet eder.

Menkıbe: Hazreti Ali Berâ' bin Âzib'e dedi ki, "Benim oğlum Hüseyin katlolunsa gerektir. Sen o vakitte ona yardım etmeyeceksin." Emîr-ül mü'mînîn Hazreti Hüseyin şehid oldu. Berâ' bin Âzib, Hazreti Ali doğru söyledi. Hazreti Hüseyin katlolundu. Ona yardım yapamadığıma pişmânım, dedi.

Menkıbe: Hazreti Ali bir seferinde Kerbelâ'ya uğradı. Sağına ve soluna baktı. Ağlıyarak geçti ve buyurdu ki: "Vallahi onların develerinin çökeceği ve onların katlolunacakları makâm burasıdır." Eshâbı dediler: Ey Emîr-ül mü'mînîn! Bu ne makâmdır. Buyurdu ki: "Burası Kerbelâdır. Bu yerde, bir kavim katlolunsa gerektir. Onlar hesapsız Cennet'e girerler." Hiç kimse bu sözlerin ma'nâsını Hazreti Hazreti Hüseyin'in vak'ası olunca ya kadar anlamadı.

Menkıbe: Hazreti Ali Kufe'den asker istedi. Bir takım söz ve hareketden sonra, asker gönderdiler. Gelmezden önce Hazreti Ali buyurdu ki: Kufe'den iki bin er ve de bir kişi geliyor. Eshâbdan biri, bu sözü işittim, o askerleri bir bir saydım, buyurduklarından ne eksik, ne fazla idi, dedi.

Menkıbe: Hak teâlâ, Hazreti Ali için, güneşi batıdan geri döndürdü. Resûlullah Efendimizin zamanlarında idi. Ümm-ü Seleme ve Esmâ binti Ümeys ve Câbir bin Abdullah-el Ensârî ve Ebû Sa'îd-il Hudrî rivâyet etmişlerdir. Resûlullah Efendimiz bir gün seadethânelerinde oturuyorlardı. Hazreti Ali da huzurlarında idi. O sırada Cebrâîl aleyhisselâm vahy getirdi. Vahyin ağırlığından Hazreti Ali'nin dizine mubârek başını koydu. Güneş batıncaya kadar kaldırmadı. O sırada, güneş battı. Hazreti Ali

ikinci namazını kılmamıştı. Resûlullah Efendimiz vahyden sonra, önceki hâline geldi. Buyurdu ki, **yâ Ali! Senin ikinci namazı geçti mi.** Evet, yâ Resûlallah! Kımıldayamadım, kaldım, dedi. Ancak namazı î mâ ile kılmıştı. Hazreti Habîbullah, güneşe emir buyurdu. Güneş geri dağın üzerine çıkıp, durdu. Hazreti Ali, namazını kıldı. **Şevâhid-ün nübüvve'**den alınmıştır.

Menkıbe: Selmân-ı Fârisî rivâyet etmiştir. Yağmurlu bir günde mescidde, Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerinde, Eshâb-ı güzînden bir cemâ'at ile oturmuştuk. O sırada yüksek ses ile birisi, Esselâmü aleyküm, dedi. Hepimiz sesi işittik. Ammâ selâm vereni görmedik. Resûlullah Efendimiz selâmı alıp, bize buyurdu ki; **"Cin tâifesinden kardeşiniz, selâmını alınız!"** Hepimiz, aleyküm selâm, dedik. Fahr-i âlem hazretleri

ALİ BİN EBİ TÂLİB

buyurdular ki, **“Sen kim-sin!”**. Yâ Resûlallah! Köle-niz, cin tâifesinden Şem-rah oğlu Arfetâyım. Hazre-ti Habîbullah buyurdular ki, **“Merhabâ yâ Arfetâ! Allahü teâlâ sana rahmet eylesin. Kendi sûretin ile bize görün!”** O ân bir kıllı kimse zâhir oldu ki, yüzü-nü saçı bürümüş, iki göz-leri bir tarafta, ağzı göğsü-nün üzerinde ve fil dişleri gibi dişleri var ve tırnak yerine kıymıkları var. Bu şekilde bunu görünce, he-pimiz elimizde olmadan korkup, Resûlullah Efendi-mize baktık. O şahıs, Haz-reti Sultân-ı Enbiyâya hu-lûs ile açıklayıp, dedi ki: Yâ Habîb-i Rabbil’âlemîn! Kavmimi dîne da’vet için ben kulunuz ile bir kimse gönder. Yine sağ-sâlim in-şâallahü teâlâ getirip, hu-zur-ı şerîfinize teslîm ede-rim. O Fahr-i âlem ve sey-yid-i âdem Resûl-i ekrem hazretleri buyurdular ki, **“Bu hizmete bunun ile kim gider ise, ona Cennet**

vâcib olur.” Hazreti Ali ayağa kalkıp, dedi ki, yâ Resûlallah! Emreyle bu hizmete ben gideyim. Haz-reti Resûlallah dönüp Ar-fetâ’ya buyurdu ki, **“Bu gece Harre adlı mevzi’de hâzır ol! Senin yanına bir kimse vereyim ki, benim hükümüm ile hükümeyley. Ve benim dilim ile söyles. Ve benden cin tâifesine haberi doğru olarak iletir.”**

Hazreti Selmân der ki, Arfetâ kaybolup, akşam oldu. Sonra yatsı namazı-nı Resûlullah ile edâ ettik. Eshâbın hepsi dağıldıktan sonra, buyurdular ki: **“Yâ Selmân! Yâ Ali! Benim ile geliniz!”** Biz de hizmetle-rince gittik. O Harre adlı mevzi’e vardığımızda gör-dük ki, koyun büyüklüğün-de bir deveye Arfetâ ken-disi binmiş, at büyüklü-ğünde bir deveyi de, elin-de tutmuş. Hazreti Habî-bullah Hazreti Ali’yi o boş deveye bindirdi. Beni de arkasına bindirdi. Benim belimi Hazreti Ali’nin beli-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ne bağladı. Gözlerimi sarı-
ğın ucu ile bağlayıp, bu-
yurdu ki, **“Yâ Selmân! Sa-
kın Ali gözünü aç deme-
yince, gözlerini açma. De-
veden in demeyince deve-
den inme. Allahü teâlânın
ismi ile meşgûl ol. İşittik-
lerinden korkma!”** Dö-
nüp, Hazreti Alî’ye de vası-
yet etti. **“.... Lâ havle ve lâ
kuvvete illâ billah.”** bu-
yurdular. Sonra vedâ edip,
Arfetâ önümüzce delîl
olup, sür’atle yola koyul-
duk. Sabah oldu. Hazreti
Ali bana in, dedi. Ben de
indim. Gözümü açtım.

Gördüm ki, otsuz, susuz,
ağaçsız, taşlık bir yere gel-
mişiz. Hazreti Ali imâm
olup, ben ve Arfetâ ona
uyup, sabah namazını kıl-
dık. Ortalık aydınlandıkta
gördük ki, etrâfımızı cin
askerleri çevirmişti. Şöyle
ki, her birinin gözleri
meş’âle gibi ışık çıkarır.
Heybetli şekillerde sağ ve
sol tarafımızda dururlar
idi. Hazreti Ali asla bunla-
ra iltifât etmeyip, âdet-i şe-
rîfleri üzere çeşitli dualar
ile meşgûl oldular. Güneş
doğup, yükselene kadar,
Allahü teâlâyâ münâcât

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ve ibâdet ve ta'at ettiler. Ondan sonra, ayağa kalkıp, Allahü teâlâyâ hamd ve senâ ettikten sonra, cin tâifesini İslam'a da'vet etti. İçlerinden biri inatçı ve kendi başına büyümüş ifrit i'tirâz edip, dedi ki, yâ Ali! Âbâ ve ecdâdımızın dîni bize bâtıl mıdır, demek istersin. Bu dediğin olmaz deyip, inât ettikte, Hazreti Ali: "Biz doğru yoldayız. Sen, Allahü teâlânın âyetlerini tastik etmiyor, inkâr ediyorsun" buyurup, mubârek yüzünü gök yüzüne döndürüp, İsm-i a'zam ve dua okuyup, Kehf ve Tâ-sin ve Yasîn ve Nûn ve Kalem sûreleri üzere yemin edip, "Ey yar-dım edicilerin en hayırlısı olan Allahım! Bunların üzerine ateş yağdır. Bunların kötü fiiller işleyenleri ve inat edenleri helâk olsun" diye dua ve tazarru' ve niyâz etti. Hazreti Sel-mân der ki, o ânda gördüm ki, bir zelzele olup, gökten ateş yağmaya baş-

ladı. Cinnîler bunu görünce hepsi, yüz üzerine düştüler. Ben de kendimden geçmişim. Bir zamandan sonra, kendime geldim. Gördüm ki, bir takım cinnîleri semâdan gelen ateş yakmış. Üzerlerini dumân kaplamış. Bir zaman sonra dumân üzerlerinden gitti. Hazreti Ali sağ olanlarına seslenip, buyurdu ki, Ey cin kavmi, başınızı kaldırın. Muhakkak, Allahü teâlâ zâlim ve mütekebbir olanları helâk etti. Tekrar da'vete meşgûl olup, "Yâ cin kavmi ve Şemrâh oğulları, Berrâr sâkinleri! Biliniz ve âgâh olunuz ki, şimdi Muhammed Mustafâ aleyhisselam devridir. Hâtem-ül enbiyâ devridir. Yeryüzü baştan başa zulüm ile dolmuş iken, îmân ve adâlet ile dolsa gerektir," deyip, Habîb-i ekremi methedip, apaçık mu'cizelerinden beyan etti. Onu anlatan işâretlerinden anlattıktan sonra, cin tâifesinin kurtulanları Hazreti

Alî'nin ilim ve kemâlinden hayret edip, Hakka boyun büküp, Resûlüne ittiba' edip, "Allaha, Allahın Resûlüne ve Resûlünün elçisine inandık. Sözleri doğrudur. Seni yalanlamıyruz!" deyip, îmânlarını sağlam ettiler.

Hazreti Selmân buyurdular ki: Bu esnada gece oldu. Yine o deveye binip, Arfetâ önümüzce, sabah olmadan Harre denilen yere bizi ulaştırdı. Deveden inip, sabah namazını Resûlullah Efendimiz ile edâ ettikten sonra, bizi görüp, Allahü teâlâyâ hamd ve senâ etti. Buyurdu ki, **"Yâ Ali! Cin kavmini ne hâlde [nasıl] buldun!"** Hazreti Ali cevap verdi ki, yâ Resûlallah! Hayırlı duanız bereketi ile, Elhamdülillah, Allahü teâlâyâ îmân getirip ve Resûlüne ittibâ' edip, îmân nûru ile münevver oldular. Ammâ hakkı kabûl etmeyenleri, semâdan Allahü teâlânın izni ile ateş inip, helâk ol-

duklarını beyan ettikte, Fahr-i âlem hazretleri, bu yurdular ki, **"Elhamdülillah! Onlardan kıyâmete kadar korku gitmez."**

Menkıbe: Ebû Hüreyre'den rivâyet edilmiştir. Bir gün Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerine vardım. Meğer önlerinde bir tabak içinde hurma var imiş. Mubârek avuçları ile bu bendenize bir avuç hurma ihsân ettiler. Saydım yetmiş üç adet hurma geldi. Sonra Hazreti Alî'nin huzur-ı şerîflerine vardım. Onların da önlerinde bir tabak hurma var idi. Yüzüme baktı. Tebessüm edip, bir avuç hurma verdiler. Bunu da saydım. Tamamı yetmiş üç adet hurma geldi. Hayretimi bildirmek için, Resûlullah Efendimiz'in huzur-ı şerîflerine geldim. Bu hayretimi söyledim. Buyurdular ki; **"Yâ Ebâ Hüreyre! Bilmez misin ki, Alî'nin eli benim elimdir. Adâlette berâberdir."**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Menkıbe: Enes bin Mâlik'den rivâyet edilmiştir. Bir gün Resûlullah Efendimizi bütün Eshâb-ı güzîn hazretleri ile çevirip, oturmuş idik. O sırada Hazreti Ali içeri girdi. Resûlullah Efendimiz, Eshâb-ı güzînin nûrlu yüzlerine, kim yer verecek diye baktılar. Ebû Bekr-i Sıddîk, Resûl-i ekrem hazretlerinin sağ tarafında oturmuş idi. Yerinden kalkıp, Hazreti Ali'ye yer verdi. Hazreti Ali oturdukta, Habîb-i Rabbil'âle-

mîn Efendimizin mubârek yüzünde, sürûr ve sevinç müşâhede olunup, Ebû Bekr-i Sıddîk'a teveccüh edip, buyurdular ki, **"Yâ Ebâ Bekr! Fazîlet sâhibini, ancak fazîlet sâhibi bilir!"**

Menkıbe: Fadl bin Sâlim rivâyet etmiştir. Bir gün Hazreti Ali pazara varıp, bir gömlek satın aldı. Terziye bunun yenleri [kol uçları] uzundur, kes dedi. Terzi, dedi ki: Kesmem, zîrâ kusûrlu olur. Hazreti Ali; aybı benim, sen kes diye

emir buyurup, kestirdi. Terzi, Hazreti Alî'nin kim olduğunu bilmez idi. Hey, görün bu kişi mecnûn olmuş dedi. Hazreti Ali bunu işittikte, şâd ve handân olup, Elhamdülillahi teâlâ, dedi. Sordular, yâ Emîr-el mü'minîn! Bu beyhûde ve ma'kul olmayan söze niçin hamd ettiniz. Buyurdular ki, bir gün, Fahr-i âlem Efendimizden işittim, buyurdular ki: **"Bir kimseye deli denilmedikçe îmânı tamam olmaz!"** Niçin hamd etmeyeyim ki, bu kimse benim îmânıma şehâdet etti.

Menkıbe: Lübâb-ül-el-bâb adlı kitapta yazılıdır. Muhammed bin Cerîr Taberî der ki, Hazreti Ali Nehrevân cenginden döndü. Abdürrahmân bin Mülcem ve Pîrek bin Abdullah ve Amr bin Ebî Bekr; her üçü hâricîlerden idiler. O muhârebeden, çok insan katlolunduğu için korkmuşlardı. Üçü aralarında, Mu'âviye, Ali

ve Amr bin Âs'ı katletmeyince, âlem, fitne ve fesat ve muhârebeden kurtulmaz. İslam kuvvetli olmaz. Eğer biz de katlolunursak, yine sevâb kazanırız. Zîrâ büyük fitneyi def' etmek hayırlı iştir, diye anlaştılar. Abdürrahmân bin Mülcem dedi; ben Alî'ye kâfi gelirim. Amr bin Ebî Bekr dedi; ben Amr bin Âs'a kifâyet ederim. Pîrek dedi, ben Mu'âviye'ye kâfi gelirim. Her üçü tedbîr aldılar ki, aynı günde ve aynı saatte bu işi işleyeler. Abdürrahmân bin Mülcem; Hazreti Alî'ye vardı. Pîrek; Hazreti Mu'âviye tarafına gitti. Amr bin Ebî Bekr, Mısır'a Amr bin Âs tarafına gitti. Her biri bin dirheme bir kılınç almıştı ve zehir ile su vermişlerdi. Hazreti Mu'âviye namaza geldi. Pîrek o kılınç ile ona vurdu. Mu'âviye düştü. Halk toplanıp, Pîrek'i tuttular. Hazreti Mu'âviye dedi, bu işi niçin yaptın. Pîrek hâdisenin tamamını, üçünün

ALİ BİN EBİ TÂLİB

arasında olanları haber verdi. Hazreti Mu'âviye emretti, onu öldürdüler. Tabîb getirdiler. Tabîb gelip, Mu'âviyeyi gördü. Dedi ki, yâ Mu'âviye, sizin yarınız, zehirli kılıncı yarasıdır. Üç şey arasında muhayyersin. Yâ ölümü istersin. Yâ sabredersin, yarayı dağlarım. Yâ sana bir şerbet veririm ki, içtikten sonra asla çocuğun olmaz. Hazreti Mu'âviye dedi ki: Ölümü isteyemem. Ateşe [dağlamağaya] da dayanamam. Ammâ bir evlâdım var. Ona kanâat ederim, deyip, şerbeti içti. İyi oldu. Hazreti Mu'âviye ondan sonra buyurdu; Cum'a mescidinde bir maksûre yaptılar. Bu maksûre âdetini Hazreti Mu'âviye koydu ki, halifeler düşmanların hîlelerinden uzak olsunlar. Amr bin Ebî Bekr; karârlaştırılan vakitte Amr bin Âs'ın yanına vardı. Amr bin Âs'ın yüreği tutmuştu, ya'ni rahatsızlanmıştı. O

gece namaza çıkamadı. Sehl Amirî'yi yerine nâib gönderdi. Amr bin Ebî Bekr, kılıncını ona vurdu. Onu öldürdü. Amr bin Ebî Bekr'i tuttular. Amr bin Âs'ın huzur-u şerîflerine getirdiler. Amr bin Âs hazretleri emir buyurdu. O fâsık ve münâfığı öldürdüler.

Ba'zı âlimler dediler ki, Emîr-ül mü'minînin şehâdet sebebi o idi ki, Nehrevân harbi yapıldı. Hâriciler dört bin er idiler. Tamamı öldürüldüler. Dokuz er kurtulup, Kufe tarafına doğru firâr ettiler. Kufe şehrine vardılar. Kufe şehrini fer-yâd-ı figân kapladı. Abdürrahmân bin Mülcem yoldan geçerken, öldürülenlerin birinin evinden ağlama sesleri işitti. Kutâm adında genç bir kadının babası ve kardeşleri o harpte katlolunmuşlardı. İbni Mülcem o kadının ardınca gitti. Dedi ki, eğer erin [kocan] yoksa; senin, vasıfları şu şekilde olan bi-

ri, erin olmak ister, râzı olur musun. Kadın dedi, niçin râzı olmayayım. Lâkin, benim velîlerim ve akrabâlarım vardır. Onlara danışmam lâzım. İbni Mülcem dedi, ma'kûldür. Kadın gitti. İbni Mülcem izince [ardından] gitti. Kadının bir eve girdi. İbni Mülcem'e dedi ki, sen burada dur. Seni çağırdığım zaman içeri gir. O kadın içeri girip, kendini süsledi. Kolar süründü. Pâk [güzel, temiz] elbise giydi. Gâyet cemâl ve kemâlde oldu. Evdekilere dedi ki, bir kere bana baktıkda perdeyi salınız. Sonra İbni Mülcem'e, içeri gel, dedi. Abdürrahmân bin Mülcem içeri girip, o şekiliyle bir kere ona baktı. Hemen ona âşık oldu. Kadını istedi. Kadın dedi, sen benim mehrime ta'kat getiremezsin. O dedi ki, ne miktar istersin. Kadın dedi, üçbin dirhem sâfi gümüş. İki çalgıcı câriye ve Ali bin Ebî Tâlib'in katli. İbni Mülcem

dedi ki: Gümüş ve câriye kolaydır, ammâ, Alî'nin katli mümkün olmaz ki, ben Alî'nin sirâclarındayım. Bunu nasıl yapabiliyim. Eğer beni ister isen, muhakkak bunu yapmalısın. Gümüş ve câriye için fikrini yorma. İbni Mülcem dedi ki: Bir darbeye kanâat edersen, kabûl ediyorum. Bir kılınc getir. Kadın, zehirli su verilmiş kılınc getirdi. Ramezân-ı şerîfin onüçü idi. Emîr-ül mü'minîn Ali oturdu. Hasen ve Hüseyin'e buyurdu ki, bugün Ramezân-ı şerîfin kaçıncı günüdür. Dediler, onüçüncü günüdür. Buyurdu ki: Kaç gün kaldı. Dediler, onyediy gün kaldı. Buyurdu ki: Muhakkak, yüzüm başımın kanı ile boyanacaktır. Abdürrahmân bin Mülcem için dedi ki, "Ben onun yaşamasını istiyorum. O benim öldürülmemi istiyor." Abdürrahmân bunu işitti. Emîrin huzuruna vardı. Dedi ki: Yâ Emîr-el mü'minîn! İşte

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

elim, işte boynum. İster isen elimi kes, ister isen boynumu vur. Emîr-ül mü'minîn Ali hazretleri buyurdu ki, Resûlullah Efendimiz, bana nişân vermiştir ki, seni "Benî Murâd"dan bir kimse öldürse gerektir. Ben günâh etmemişe karşılık yapmam. Ramezân ayının yirmi üçü oldu. Bu la'în evinde yatmıştı. Sabah oldu. Emîr-ül mü'minîn, namaza gitmek için kalktı. Sarayda [evinde] bir kaz vardı. Çağırdı, [bağırmağa başladı]. Hazreti Ali buyurdu ki: "Bağır-maları, ağlamalar ta'kîb eder." Hasen hazretleri dedi: "Yâ babacığım! Bu ne sözdür!" Buyurdular ki: Bu söz odur ki, gönlüm şehâdet olacağımı haber verir. Ben bu ayda katlolunurum. Sonra sarayın [evinin] kapısını açtı. Bir çivi kaftanına takılıp, yırttı. Hazreti Emîrin gönlü daraldı. Mescide vardı ve "Allah yolunda mücâhede eden, bir olan Allahdan

başkasına ibâdet etmeyen mü'mine yol açın" diye halkı uyardı. Abdürrah-mân bin Mülcem o zaman kadın ile berâber idi. O zaman müezzinin sesini işitiler. Kadın dedi ki, kalk işi-ni iyi gör. Gönlün şâd olarak geri dön. Ben işittim, Ali bin Ebî Tâlib hazretle-rinden ki; Resûlullah Efen-dimiz buyurdular ki; **"Önce gelenlerin en şakîsi, Sâlih aleyhisselâmın devesi-ni öldürenler, sonra gelenlerin en şakîsi de Alî'nin kâtilidir."**

İbni Mülcem kalktı. Kılıncını kuşandı. Kendisini gizledi. Emîr-ül mü'minîn Ali mihrâba geçti. O la'în bedbaht iki secde arasında, Hazreti Emîr-ül mü'minînin mubârek başına bir kılınç vurdu. Kazâ-i ilâhî ile o kılınç darbesi, Ahzâb harbinde, Amr bin Abdûd Hazreti Alî'nin mubârek başına vurmuştu; oraya rast geldi. Hazreti Ali akılı başından gidip, kalktı. Eli-ni bir direğe vurdu. Mubâ-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

rek parmakları taş direkte iz etti. Hazreti Hasen imâmete geçti. Namazı sür'atle kıldılar. Bir kavilde Hazreti Emîr, Cu'de bin Cübeyr'e imâm ol diye buyurdu. Hazreti Emîr-ül mü'minîn düştü. Halk kalktı, kâtili aramaya gittiler. Hazreti Ali buyurdu ki: Ne ararsınız. Beni vuran kimse, şimdi filan kapıdan içeri girer. Bütün yollar İbni Mülcem üzerine bağlandı. Geri döndü. Hazreti Emîr-ül mü'minînin işâret

buyurduğu kapıdan girdi. Hayrân ve dermande bir kimse ona dedi ki: Sana ne olmuştur, meğer Emîr-el mü'minîni vuran sensin. O inkâr etmek istedi. Sonra ikrâr etti. Onu tutup, Hazreti Emîrin huzuruna getirdiler. Hazreti Emîr buyurdu ki: Ey bîçare. Niçin bu işi yaptın. Evlâdlarımı yetîm ettin. Mü'minlerin gönüllerini gamlı ettin. İslâm askerinin belini kırdın. İbni Mülcem durdu. Bir şey deme-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

di. Emîr-ül mü'minîn buyurdu: Vefât edinceye kadar bunu zindâna koyun. Hasen ve Hüseyin ve Muhammed bin Hanefiyye'yi huzurlarına getirip, vasiyet etti. Buyurdu ki: Her zaman esîrlerinize yiyecek veriniz. Aç koymayınız. Emîr-ül mü'minîn, kerimesi Ümm-ü Gülsüm hazretlerine buyurdu ki, evden dışarı çık. Evin kapısını bağla. Çıkıp kapıyı kapadı. Hazreti Hasen orada oturdu. Evin içerisinden bir ses işitti ki, meâl-i şerîfi, **"Âyetlerimizi inkâr edenler bize gizli değildir. Kıyâmet gününde ateşe atılan mı, güven içinde gelen kimse mi dahâ iyidir. Dilediğinizi işleyin. Doğrusu o yaptığınızı görendir"** olan Fussîlet sûresinin 40.cı âyet-i kerîmesini okuyordu. Ondaki sonra şu sesi işittiler ki, "Resûlullah Efendimiz vefât etti. Ebû Bekr vefât etti. Ömer, Osmân ve Ali katledildi [şehîd edildi]." Hazreti Hasen anladı ki, Hazreti

Ali vefât etti. Evin kapısını açtı. Gördü ki, dünyadan göç etmiş. Hasen ve Hüseyin hazretleri yıkadılar. Muhammed bin Hanefiyye su döktü. O Resûlullah Efendimizden arta kalan hanûtu mubârek bedenine saçtılar ve defnettiler. Kufe mescidinin ortasında defnedildi. Ertesi günü İbni Mülcem'i katletmek için getirdiler. Dedi ki, beni öldürmeyin. Gidip, Mu'âviyeyi öldüreyim. Yemin ederim ki, yine geri gelirim. Hazreti Hasen, hâyır, senin öyle bir işin olamaz, buyurdu. Onu öldürdüler. İmâmın şehâdet mertebesine kavuştuğu gün, Ramezân-ı şerîfin yirmiyedisi idi. Ba'zıları demişler ki, yirmiüçü idi. Ba'zıları elli-sekiz yaşında idi, dedi. [63 yaşında idi.] Dört sene on ay hilâfet etti. Dokuz hanımı nikâh ile almış idi. Hazreti Fâtıma-tüz-zehrâ hayatta iken hiç hanım nikâh etmedi. Fâtıma Validemizden üç oğlu oldu. Hasen,

Hüseyin ve Muhsin. Muhsin çocuk iken vefât etti. Ba'zı âlimler ve eshâb-ı hâdîs rivâyet eylemiştir ki, Hazreti Ali bütün gazâlarda Resûlullah Efendimiz ile berâber bulunmuştur. Annesi Fâtıma binti Esed bin Hâşim olup, Müslüman olmuştu. Mekke-i mükерemeden Medîne-i münevvereye hicret edip, orada vefât etti. Resûlullah Efendimiz cenâze namazını kılıp, defnettikte, buyurdu ki, **"Bu benim anamdır"**.

Namazını kıymetli evlâdı Hazreti Hasen kıldırıldı. Resûlullah Efendimizin, Ebû Bekr ve Ömer'in yanında idi. Yüzüğünde; "Allahü melik-ül hakk-ül mübîn" yazılı idi. Kâtibi Abdullah bin Râfî'i idi.

Menkıbe: Emîr-ül mü'minin Hazreti Ali'nin âdet-i şerîfleri bu idi ki, namaza dursa, âlem alt-üst olsa, hiç haberi olmazdı. Hattâ rivâyet ederler ki, bir cengde, mubârek ayağına ok

dokunup, demir kısmı kemiğe girmiş idi. Çıkmayıp, kemikte kaldı. Cerrâha gösterdiler. Cerrâh dedi ki, sana bayıltıcı bir ilâc içirmek icâb eder. Aklın gitsin [bayılasın]. Ondan sonra demiri çıkarmak lâzımdır. Yoksa, bunun ağrısına tahammül edemezsin. Emîr-ül mü'minin hazretleri, buyurdu: İlâca ne lüzûm var. Sabreyle. Namaz vakti gelsin. Namaza durduktan sonra çıkar. Namaz vakti geldi. Hazreti Ali namaza durdu. Cerrâh da, mubârek ayağını yarıp, kemik arasından demiri çıkardı. Cerahat yerini sardı. Hazreti Ali namazı bitirdi ve cerrâha sordu ki, çıkardın mı. Dedi, evet çıkardım. Fakat, Hazreti Ali, ben bu demiri çıkardığını duymadım, buyurdu. Ne güzel Ali ki, ne güzel namazı okırmıştır. İbni Mülcem o mubâreğin bu ahvâline muttâli olduğu için, gözetip, namazda vurmuştur [şehîd etmiştir].

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ali türbesinin giriş kapılarından biri

Menkıbe: Bir gün Hazreti Ali buyurdu ki, dün gece Peygamber Efendimizi rüyada gördüm. Dedim ki: Yâ Resûlallah! Ümmetinden bana gelen bu miynetler ve husûmetler nedendir. Buyurdu ki, **“Onlar üzerine dua eyle!”** Dedim ki: Yâ Rabbî! Bana onlardan iyi karşılık ver. Onların üzerine benden dahâ az

faydalı olanı getir. Hemen o günde duası müstecâb olup, şehîd oldu.

Menkıbe: Hazreti Ali vefat ettikten sonra, Hazreti Hasen ve Hazreti Hüseyin babalarını defn edip geri dönerken, yolda bir fakîre rast geldiler. Hazîn ses ile figân ediyordu. Hâlini sorduklarında, Cevap verdi ki: Ey azîzler! Ayrı düşmüş bir garîbim. Miynetim çok. Gamımı paylaşacak kimse yok. Dediler: Yâ bu âna kadar gamını kim ile paylaştırdın. Dedi ki: Bir seneden beri, hergün bu şehirden bir şahıs gelip, benim ile, ünsiyet eder, alâkalanırdı. Bütün ihtiyâçlarımı te’mîn edip, giderdi. İsmi nedir, dediler. İsmi bilmiyorum. Sordum, cevap vermedi ve benim merhametim Hak içindir, dünya şöhreti için değildir. Sûreti [yüzü] ve hey’eti [vücûdu] nasıldı, dediler. Dedi ki: Ben a’mâyım. Ammâ, bu kadar bilirim ki, iki gündür yanıma

uğrayıp, ahvâlimi sormuyor. Dediler: Davranışları nasıldır. Dedi ki: Meşguliyeti tesbîh ve tehlîl ile idi. Belki, kapı ve duvarların ta'zîm ettiğini de his ederdim. "Miskîn miskîn ile garîb garîb ile oturur" buyururdu. Şehzâdeler bu haberden giryân olup, dediler ki; Ey dervîş bu dediğin nişânlar, Ali bin Ebî Tâlib'in nişânlarıdır. Dedi ki: Ey mahdûmlar [oğullar]. Ona ne oldu. Dediler, bir bedbaht onu şehîd etti. Biz onun kabrinden geliriz. Dervîş o haberden muzdarib olup [üzülüp], figâna başladı. Dedi ki: Ey şehzâdeler. Büyük ceddiniz hürmeti için olsun, beni o serverin mezârı yanına götürün. Hazreti Hasen ve Hüseyin merhamet edip, bir elini Hazreti Hasen ve bir elini Hazreti Hüseyin tutup, Emîr-ül mü'minîn Alî'nin kabri şerîfine götürdüler. O dervîş, kabir üzerine düşüp, dedi ki: Ey Allahım! Bu kabir sâhibi-

nin hürmeti için, ben fakîri, hor ve zelîl, kimsesiz bırakma. Bu dertlerime ortak olana kavuştur. Duası Allahü teâlânın kazâ hükümüne uygun olup, o ân rûhunu teslim etti.

Şehzâdeler o dervîşin techîz ve tekfînini yapıp, namazını kılıp, o mevki'de defnettiler.

Menkıbe: Hazreti Hüseyin, Kerbelâ'da, çoluk çocuğu ve eshâbı şehâdet şerbetini içip, yalnız kaldıktan sonra, Zeynel'âbidîn'i huzur-ı şerîflerine çağırdı. Dedesinden ve babasından vedî'a bırakılan emânetleri ona verdi. Kendisini Vâcib-ül vücûd hazretlerinin hükümüne bıraktı.

Emânetleri teslim ettikten sonra, Cennet ziyâfetine gideceğini anlayıp, kârâr kılıp, dostlar düğününe giderken süslenmek âdettir, deyip, saçlarının ve yüzünün tozlarını gideyip, kıymetli kumaştan ye-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ni elbiselerini giydi. Resûlullah Efendimizin sarığı-nın sargılarını yeniledi. Şehîdlerin seyyidi Hazreti Hamza'nın kalkanını omu-zuna alıp, Ali Mürtedâ'nın Zülfikâr'ını kuşandı. Resûl-i ekrem Zül-cenâh isimli Burak gibi giden atı-na bindi. Mubârek eline bir mızrak alıp, zînetlerini tamamlayarak, ehl-i beyti-ne [çoluk çocuğuna] vedâ edip, meâl-i şerîfi **"Seni, Allahü teâlânın görmesi kâfidir"** olan âyet-i kerî-meyi yâd edip, harp mey-danına girdi. Yezîd'in as-kerleri Hazreti Hüseyin'in üzerine hücûm edip, ok yağmuruna tuttular. Hazreti İmâm bu hâli görüp, hamle etmek üzere iken, bir toz bulutu hâsıl olup, her taraf karanlık oldu. Bu hâlde iken, acâib kılıklı, heybetli bir şahıs göründü. Hazreti Sultân-ı Kerbelâ'nın hizmeti ile müşerref olup, ceddine, babana, selâm olsun, dedi. Hazreti Hüseyin de onun selâmı-

na cevap verip, dedi ki: Ey bahtlı kimse. Sen kimsin. Bu tenhâ yerde garîb olarak ne yaparsın. Dedi ki: Yâ Resûlallahın torunu! Bu diyârda bulunan cinnî-lerin serveri [efendisi]yim. Bana "Za'fer" cin derler. Temiz ceddinin şerefli zamanında Müslüman olmuşum. Azîz babanın âzâdlısıyım. Senin kemter kölenim. Efendimsin, efendim oğlu efendimsin. Geldim ki, hizmetinde bulunayım. İzin veresin ki, sana sitem edenlere amellerinin netîcesini, onlara göstereyim. Hazreti Hüseyin ona buyurdu ki; Benim babam ne zaman senin ile bulunmuştur. Za'fer dedi ki; Müslüman olduktan sonra, kâfir cinnîler ile harp ederken, gâlib geldiler. Beni askerim ile berâber helâk edecekleri sırada çaresiz kalıp, kimseden de yardım ihtimâli kalmamış idi. Zarûrî olarak, yüzümü yerlere sürüp, Rabbimin dergâhı-

na münâcat edip ve ced-din Muhammed Mustafâ'yı şefâ'atçı yapıp, dedim ki; Yâ Rabbî! Bu kadar mü'min ve muvahhid kullarını müşriklere kırdırır mısın diye ağlayıp, sızladım. Hâtıfdan bir nidâ geldi ki, Resûlullah Efendimizin Eshâbından birisi Basrâ şehrine gitmiştir. Onu çağır dedi. Ben de kim olduğunu bilmiyordum. Hemen sesli olarak üç kere çağırdım: Ey Resûlullah'ın sahâbesi, Allahü teâlânın izni ile gel dedim. O hâl içinde gördüm ki, bir şânı yüksek Sultân zuhûr edip, yetişti. Hiç fırsat vermiyip, kâfir cinnîleri kırıp, helâk etti. Ben âcizi onların ellerinden kurtardı. Sonra yanına varıp, mubârek ayaklarına yüzümü sürüp, dedim ki, Sultânım, sen kimsin! Buyurdu ki, Resûlullah Efendimizin eshâbından Ali bin Ebî Tâlib'im. Ondan sonra yine seadetle ve devletle Basrâ şehrine vardılar.

Hazreti Hüseyin buyurdu ki: Yâ Za'fer! Hüsn-i i'tikâdına ve vefâkâr yâr olduğuna memnûn olduk. Lâkin insan şekline girmeye eğer kudretin var ise, muhârebeye girmene izin veririz. Za'fer, dedi ki: İnsan şekline girmeye izin yoktur. Hazreti Hüseyin buyurdu ki: İnsan şekline girmeye izin yok ise, muhârebeye girmeye de izin yoktur. Erlik değildir, bu heybetin ile bu kadar insanı sana kırdırmak; hoş değildir. Yâ Za'fer, tam hizmet mahallinde yetiştin. Allahü teâlâ senden râzı olsun. Za'fer de ağlıyarak vedâ edip, gitti.

Hadîka kitabında Nakledilen rivâyet de şöyledir; Hazreti Hüseyin buyurdu ki; Yâ Zafer! Siz latîf cisimsiniz. Sizin insanlar ile muhârebe etmeniz insâf olmaz. Zîrâ bu zulüm olur. Ben zulmü revâ görmem. Zafer dedi ki: Yâ İmâm! İnsan sûretine girip, ceng edelim. Nitekim Bedr mu-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

hârebesinde melekler insan sûretine girip, Resûlullah'a yardımcı oldular. Hazreti Hüseyin buyurdu ki, yâ Za'fer! Resûlullah Efendimize Bedr muhârebesinde şehâdet va'd olunmamıştı. Kurtulması için yardım olunması lâzım idi. Allahü teâlâ meleklerle yardım emri verdi. Hâlbuki ben ilim-i ilâhîde görmüşüm ve bilmişim ki, bugün şehîd olup, Rabbime kavuşurum. Bu dünyadan öbür âleme göç ederim. Bu bir sâat için dostlarımı zahmete salmak münâsib de-

ğildir. Za'fer, muhârebeye girmek için izin alamadı. Vedâ edip, ağılya ağılya geri döndü. Gayret sâhibinin gayreti gidince, zulmet ortaya çıkar. Hazreti Hüseyin meydana çıktı. Bu hikâyeden ma'lûm olur ki, Hazreti Hüseyin'in lütuf ve keremlerine nihâyet yoktur. Zîrâ, bu cümleden anlaşılıyor ki, eğer karşı taraftan intikâm almak istese idi, cinnîler askerine emreyler, bir an içinde o zâlimleri kırıp, târumâr ederlerdi. Kendileri de o tehlikeden kurtulmak imkânı bulurdu .

YEDİNCİ BAB

**Ebû Bekr, Ömer, Os-
mân ve Ali'nin Menkıbele-
ri:**

Menkıbe: Muhyissün-
ne İmâm-ı Begavî, **Meâli-
müt-tenzîl** kitabında, Fetih
sûresinde, meâl-i şerîfi,
“**Muhammed aleyhisse-
lâm Allahü teâlânın Resû-
lûdür. Onunla berâber
olanlar, kâfirlere karşı
sert, birbirlerine karşı
merhametlidirler.....**” olan
âyet-i kerîmenin tefsîrin-
de, buyuruyor. Mubârek
bin Füdâle'den, o da Ha-
sen'den rivâyet eder, “**Al-
lahü teâlâ kâfi olan şâhid-
dir ki, Muhammed Allahın
Resûlûdür.**” buyurulduk-
dan sonra; “**Onun ile olan
kimse**” kelâmı ile Ebû
Bekr-i Sıddîk kasedilmek-

tedir. “**Kâfirlere karşı şid-
detlidirler**” ile Ömer bin
Hattâb kasedilmektedir.
“**Birbirlerine karşı merha-
metlidirler**” ile Osmân bin
Affân kasedilmektedir.
“**Onları rûkû'da ve secde-
de görürsün**” ile Ali bin
Ebî Tâlib kasedilmekte-
dir. “**Allahü teâlâdan, dün-
yada ve âhirette her iyili-
ği, üstünlüğü ve rızasını
isterler!**” kelâmı ile Cen-
net ile müjdelenen “**Âşe-
re-i Mübeşşere**”nin geri
kalanı kasedilmektedir.
“**Onların hâlleri, şerefleri,
Tevrât'ta ve İncilde bildiril-
miştir. İncilde bildirildiği
gibi, onlar ekine benzer.**”
kelâmı ile Resûlullah Efen-
dimiz kasedilmektedir.
“**İnce bir filiz çıkarır**” kelâ-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

mı ile Ebû Bekr-i Sıddîk, **“Onu kuvvetlendirir”** kelâmı ile Ömer bin Hattâb , **“Onu kalınlaştırır”** kelâmı ile, ya’ni yumuşak iken İslam dîni için sert olur kelâmı ile Osmân bin Affân , **“Onu ayakta durdurur”** kelâmı ile, İslam’ı kılınç ile müstekîm ettiği için Ali bin Ebû Tâlib , **“Herkes hayrete düşer”** kelâmı ile diğer mü’minler kasdedilmektedir. **“Kâfirler kızarlar”** kelâmı ile, sık, kalın, kuvvetli ve güzel ekin gibi ve kuvvetli olan mü’minlerin kâfirleri kîne boğacağı bildirilmektedir. Ömer

îmân ile müşerref olunca; **“Bugünden sonra artık gizli ibâdet etmeyiz”** buyurmuş idi.

Menkıbe: “Hulefâ-i râşidinin” yüce şânları için nâzil olan âyet-i kerîmeler beyanındadır. Ma’lûmdur ki, yerlerin ve göklerin yaratanı Allahü teâlâ, Âdem aleyhisselâmdan beri, Peygamberlerine indirdiği yüzdört kitabın baş tarafında; Resûlullah Efendimizin ve Eshabının fazîletlerini beyan etmiştir. Bu tertîbin keşf ve beyanını ve şerh

ve îzâhını, Allahü teâlânın tevîk ve yardımı ile açıklıyalım.

Allahü teala on suhuf Âdem aleyhisselama gönderdi. İlk suhufun başlangıcı Muhammed Mustafâ ve Çihâr yâr-i güzînin fadlı beyanında idi. Ondan sonra elli suhuf da Şit aleyhisselama gönderdi. Açık olarak ilk sahîfelerinde, Peygamber Efendimizin ve Dört Halifenin şeref ve fadlının beyanı vardı. Ondan sonra otuz suhuf da İdris aleyhisselama gönderdi. Bunun da başlangıcı yine Resûlullah Efendimizin ve Çihâr yâr-i güzînin ve Eshâb-ı kirâmın fadlı beyanındadır. Ondan sonra on suhuf da İbrâhîm Halîl aleyhisselama gönderdi. Bunun da başlangıcında aynı şekilde, onların fazîletleri açıklandı. Mûsâ aleyhisselama Tevrât'ı gönderdi. O büyük kitap içinde, birçok yerde Resûlullah Efendimizi ve Eshâbını anlattı.

Ebû Hüreyre rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz, meâl-i şerîfi **“Biz nîdâ ettiğimizde, Tûr cânibinde sen olmadın”** olan, Kasâs sûresinin 46.cı âyet-i kerîmesinin tefsîrinde buyurur ki, Cebrâîl aleyhisselâm benim yanıma geldi. Allahü teâlâdan selâm getirdi. Dedi ki, Hak celle ve şânühü buyurur ki: Ben Hak teâlâyım. Cümle eş-yâyâ kâdirim. Mûsâ bin İmrân’a Tûr-i Sînâ’da vâsîtasız otuzbin kelime söyledim. Mûsâ’ya işittirdiğim otuz bin kelimenin yetmiş kelimesi Mûsâ hakkında ve ümmeti hakkında idi. Yirmidokuzbin dokuzyüzotuz kelimesi, yâ Muhammed, senin hakkında ve yârânın hakkında, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ömer-ül Fârûk ve Osmân-ı Zinnûreyn ve Ali Mürtedâ ve gayri eshâbın ve ümmetinin hakkında idi. Allahü teâlânın kelâmı kadîmdir. Ve azîmdir. Ve mecîddir. Ve kerîmdir, ezeli ve ebedîdir.

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Ve evveli ve âhiri yoktur. Başlaması ve bitmesi yoktur. Lâkin, Allahü teâlânın kelâmında bildirilen rakam, Mûsâ aleyhisselâmın duymasına [işitmesine] nisbetledir. Zebûr’u Dâvûd aleyhisselâma gönderdi. Orada da, Muhammed Mustafâ’nın ve Çihâr yâr-i güzînin üstünlüklerini bildirdi. İncîl’i İsâ aleyhisselâma gönderdi. Resulullah Efendimiz ve Çihâr yâr-i güzînin üstünlüklerini orada da bildirdi. Fûrkân-ı azîm-üş-şânı gönderdi. Kur’ân-ı azîm-üş-şânda gelen [Alak sûresinin] beş âyetini, Allahü teâlâ Muhammed aleyhissalâtü vesselâm hazretlerinin şânı hakkında göndermiştir.

Bu âyet-i kerîmeler şunlardır:

1- Meâl-i şerîfi “Herşeyi yaratan Rabbinin ismi ile oku!” olan [Alak sûresindeki] âyet-i kerîme, Resûlullah Efendimizin baht-ı hümayûn ve şân-ı şerîfleri

hakkındadır. Meâl-i şerîfi, **“İnsanı alaktan yarattı”** [kan pıhtısından yarattı] olan âyet-i kerîme Ebû Bekr-i Sıddîk’ın şân-ı şerîfleri hakkındadır. Meâl-i şerîfi **“Oku, Rabbin ekremdir”** olan âyet-i kerîme; Ömer-ül Fârûk’un şân-ı şerîfleri hakkındadır. Meâl-i şerîfi **“O kimse ki kalem ile ta’lîm etti”** olan âyet-i kerîme, Osmân bin Affân’ın şân-ı şerîfleri hakkındadır. Meâl-i şerîfi **“İnsana bilmediğini bildirdi”** olan âyet-i kerîme, Hazreti Ali bin Ebî Tâlib’in “kermallahü vecheh” şân-ı şerîfleri hakkındadır. Âlimlerin ekserîsi, bunun üzerindedir ki, Resûlullah Efendimiz üzerine nâzil olan bu sûrenin o beş âyet-i kerîmesinden, Onun fadlı ve şerefi anlaşılmalıdır.

Abdullah bin Amr bin Âs buyurdu ki, Resûlullah Efendimize dedim; “Sizden işittiğim hadîs-i şerîfleri yazayım mı?”. Buyurdular ki, “Yaz ki, Allahü te-

âla böyle buyurur: **“Kalem ile ta’lîm etti. İnsana bilmediğini öğretti.”**”

Katâde buyurdu ki: Kalem, Allahü teâlâdan büyük bir ni’mettir ki, eğer kalem olmayaydı, din yüzünde bâkî kalmazdı. Kimse kendi maslahatını hıfzedemezdi [saklıyamazdı].

2– Allahü teâlâ, Resûlullah Efendimizi ve Dört Halifeyi, Sûre-i Fâtiha’da yâd etmiştir ve buyurmuştur. Bismillâhirrahmânirrahîm. **Elhamdülillahi rab-bil’âlemîn.** Bu âyet-i kerîme Resûlullah Efendimizin şân-ı şerîfleri hakkındadır. Delîl odur ki, Allahü teâlâ, meâl-i şerîfi **“Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik”** olan âyet-i kerîmede buyurmuştur. **“Errahmânirrahîm.”** Bu âyet-i kerîme Ebû Bekr-i Sıddîk’ın şân-ı şerîfleri hakkındadır. Hücçeti, delîli, Resûlullah , **“Ümmetimin en çok merhametlisi Ebû Bekr’dir”** buyurmuş-

tur. Fâtihâ sûresinin üçüncü âyet-i kerîmesi, Ömer-ül Fârûk’un şân ve şerefi hakkındadır. Delîli o hadîs-i şerîfdir ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **“Allah’ın dininde en kuvvetliniz, Ömer-ibnül Hat-tâb’dır.”** Fâtihâ sûresinin dördüncü âyet-i kerîmesi, Osmân bin Affân’ın şân-ı şerîfleri hakkındadır. Resûlullah Efendimiz buyurmuştur: **“Hayâda en sâdık olanınız, Osmân bin Affân’dır.”** Fâtihâ sûresinin beşinci âyet-i kerîmesi, Ali bin Ebî Tâlib’in şân-ı şerîfleri hakkındadır. Fahr-i âlem Efendimiz; **“Ümmetimin en çok ikrâm edeni ve âlimi, Ali bin Ebî Tâlib’dir”** buyurmuştur. Sûre-i Fâtihâ’nın geri kalan âyet-i kerîmesi, Allahü teâlânın gadab ettiği ve dâlâlette kalan kimseler, Yahudiler, hıristiyânlar, bozuk kimseler hakkındadır.

3– Allahü teâlâ Sûre-i Fâtihâ’dan sonra, Kur’ân-ı azîm-üş-şânda yemin ede-

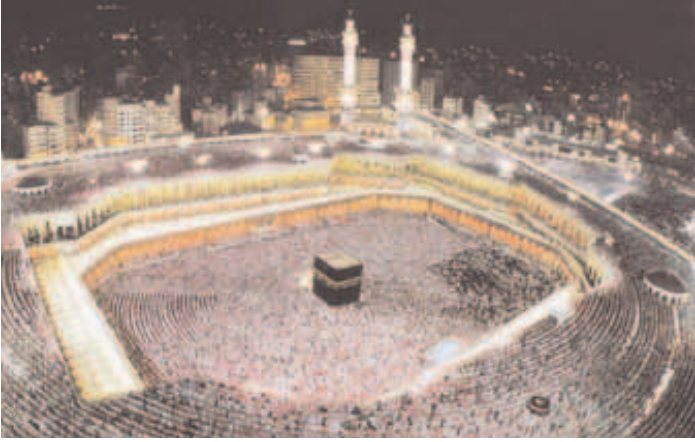
ALİ BİN EBİ TÂLİB

rek buyurur ki: “Elif. lâm. mim”. “Elif”; Allahü teâlânın ilâhlığı ve vahdâniyeti hakkı için, “Lâm”; Cebrâîl aleyhisselâmın elçiliği ve imâmeti hürmeti için, “Mim”, Muhammed aleyhisselâmın nübüvveti ve risâleti hürmeti için denilmektedir. “Elif”, Allah lafzının elifidir. “Lâm”, Lâ ilâhe illallah lafzının “lam”ı, “mim”, Muhammed aleyhisselâmın ismindeki “mim”dir.

Sahâbe-i güzînden on kişinin rivâyetiyle hadîs-i şerifte bildirmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki; “Ümm-i Hânî’nin sedathânesinden, beni mi’râca ilettikleri o gece, “Kabe kavseyn” makâmına giderken, Arşın önünde, arkasında, sağında ve solunda üçyüzbiner perdesinden her birinde, “**Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah. Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömer-ül Fârûk, Os mân-ı Zinnûreyn, Aliyyül Mürtedâ**” yazılı idi. Bu sû-

re-i azîmenin başlangıcında, Allahü teâlâ buyurdu ki, “elif, lâm, mim” ve bu kase neden ötürüdür? “Bu ulu kitaptır ki, size bunun ile va’de vermiştik ve bu Kur’ân’dır ki, yirmiüç senede teenni ile size göndermişim ve bu kitaptır ki, yüzyirmiüçbindokuzyüzdoksandokuz Nebî [Mevcut Nebîlerin bir noksanı] Allahü teâlâdan bu kitâbı istemişler ve Kur’ân-ı kadîm arzûsu ile dirilmişlerdir. Bunun arzûsu ile intikâl buyurmuşlar [göç etmişler]dir. Bunu ne görmüşler ve ne işitmişlerdir. Bu büyük bir ni’mettir.

Ey Müslümanlar, yüzondört sûre olan bu Kur’ân-ı kerîmin kıymetini bilemez, hak ve hurmetini gözetemezsiniz. [Bunun için çalışmalıdır.] Ondan sonra Allahü teâlâ **“Onda şüphe yoktur.”** buyurur. Ey benim kullarım! “Elif”; benim hakkım için, zât ve sıfatım hakkı için. “Lâm”, Cebrâîl-i emînim hurmeti

için. “Mim”, Resûlüm ve seçilmişim Muhammed hürmeti için ki, bu kitap Kur’ân’dır. Kur’ân-ı azîme doğrulukta şüphe yoktur. Bu Kur’ân benim kelâmımdır. Benim kelâmımın doğruluğunda şek ve şüphe yoktur. Kadîmdir, ciddîdir [oyun değildir], sonradan meydana gelme ve mahlûk değildir. Her ne kadar çok okunursa, dostların dili üzerinde, o kadar hafîf gelir. Kimse onu okumaktan usanmaz, bıkmaz. Onu ne kadar işitirler ise, dostların kalbinde ferâhlık olur. Onu işitmekle kim-

seye bıkkınlık gelmez. **“Müttekiler için hidâyetir”**, beyandır ve delîldir. Mü’min ve zühd sâhiblerine ve müttekilere bu kitap doğru yoldur. Bu Kur’ân âşıkların gönlüne şifâdır. Fakîrlerin rûhuna gıdâdır.

Ey Müslüman! Bu Kur’ân-ı azîm-üş-şân devleti ve bu îmân nîmeti, bütün Müslümanlar ve cümle mü’minler hakkında umûmîdir. Lâkin, Hulefâ-i Râşidîn, mürşid-i emîr-ül mü’minin Ebû Bekr-i Sıddîk ve emîr-ül mü’minin Ömer-ül Fârûk ve

ALİ BİN EBİ TÂLİB

emîr-ül mü'minîn Osmân-ı zinnûreyn ve emîr-ül mü'minîn Aliyyül Mürtedâ hazretlerinin haklarında husûsîdir. Bunun delîlini Kur'ân-ı azîm-üş-şândan getireyim. **"Gayba î mân eden kimseler"** meâlindeki âyet-i kerîme, bütün mü'minler için umûmî, Ebû Bekr-i Sıddîk hakkında husûsîdir. **"Namazlarını kılarlar"** meâlindeki âyet-i kerîme, bütün mü'minler için umûmî, Hazreti Ömer-ül Fârûk hakkında husûsîdir. **"Onlara verdiğimiz rızıklardan dağıtırlar"** meâlindeki âyet-i kerîme, bütün mü'minler hakkında umûmîdir. Hazreti Osmân bin Affân hakkında husûsîdir. **"Sana indirilen kitâba ve senden önce indirilenlere inananlar.."** meâlindeki [Bekara sûresi 4] âyet-i kerîme, bütün mü'minler için umûmîdir. Hazreti Ali ibni Ebî Tâlib hakkında husûsîdir.

4- Ebû Bekr-i Sıddîk'ın sehâveti [cömertliği], Alla-

hü teâlânın muhabbetinde olduğu için, kabûl edip, âgâh olmak için; meâl-i şerîfi; **"... Fakat, iyilik şu kimselerin iyiliğidir ki, Allahü teâlâyâ, Âhıret gününe, Meleklerle, Kitâba, Peygamberlere inanır, sevdiği malını yakınlarına, yetimlere, fakîrlere yolculara verir ve rikâbda sarf eder"** olan Bekara sûresinin 177.ci âyet-i kerîmesinde buyurulmuştur. Bu âyet-i kerîmede bildirilen güzel vasıflar, Ebû Bekr-i Sıddîk'ta mevcut idi.

Abdullah bin Mes'ûd buyurdu ki: Eğer ister isen sen de o dereceye nâil olmak, çok sevdiğin o malını, sıhhatin kemâlde iken, cimrilik yapmayıp, hâlisâne olarak; Allahü teâlâ için sadaka ver. Fakîr olmaktan korkma. Şükür et, fakat öğünme. Hazreti Sıddîk-ı ekber bütün malını, mülkünü dîn-i İslam uğruna sarf edip, bir palas ile kalmış idi. Bu husûs birçok menkıbelerinde beyan

olundu. Niçin mal yağarsın. Cânın hulkûma [rûhun gargaraya] geldiği ânda falana bu kadar verin; demenin kıymeti yoktur. Yukarıdaki âyet-i kerîme Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk hakkındadır.

“Namazı kılar” meâli şerîfindeki âyet-i kerîme bütün namaz kılan mü’minler için umûmîdir. Hazreti Ömer hakkında husûsîdir. **“Zekâtını verir”** meâl-i şerîfindeki âyet-i kerîme, zekât veren bütün mü’minler için umûmîdir. Hazreti Osmân hakkında husûsîdir. **“Verdikleri sözde dururlar”** meâl-i şerîfindeki âyet-i kerîme; ah-dinde vefâ gösteren bütün mü’minler için umûmîdir. Hazreti Ali hakkında husûsîdir.

5- Allahü teâlâ, [Âl-i İmrân sûresi 17.ci âyet-i kerîmesinde meâlen] **“Sabredenler”** buyurdu. Ya’ni Resûlullah Efendimiz ki, tâat etmek üzerine ve müşriklerin cefâsı ve yaramazlık

larına sabr etti. **“Sâdık olurlar”** buyurulması, ya’ni o kimseler ki, sırda gizlide ve açıkta doğru olurlar, Ebû Bekr-i Sıddîk içindir. Meâl-i şerîfi **“Devamlı itâ’at edenler”** olan âyet-i kerîmede bahsedilenler, devam üzere Allahü teâlâyâ mutî’ olan kimselerdir. Ömer bin Hattâb içindir. Meâl-i şerîfi **“İnfâk edenler”** olan âyet-i kerîmede anlatılan kimseler, Allahü teâlâ yolunda infâk ederler, ya’ni malını dağıtırlar, buyurulması, malını Allah yolunda dağıtan Osmân bin Affân içindir. Meâl-i şerîfi **“Seher vaktlerinde istigfâr edenler”** olan âyet-i kerîmede bahsedilen kimseler, seher vaktinde istigfâr ederler. Aliyyül Mürtedâ içindir.

6- Allahü teâlâ [Âl-i İmrân sûresi 134.cü âyet-i kerîmesinde meâlen] **“O kimseler ki infâk ederler, sürûr ve sıkıntılı hâllerinde.”** buyurdu. Her zaman, mubârek eli sehâvetden

ALİ BİN EBİ TÂLİB

[cömertlikten] ve fakîrlere yardımdan geri kalmayan, Ebû Bekr-i Sıddîk içindir. **“Gadablarını içine atanlar”** meâlindeki âyet-i kerîmede kastedilen o kimseler, asla kendi nefsi için gadablanmayan, kızacağı zaman kendini tutanlardır. Ömer ibnül Hattâb ki, kendisi için gadaba gelmezdi. Geldiği takdîrde gadabını tutardı. Bu âyet-i kerîme Hazreti Ömer içindir. **“İnsanları affederler”** meâlindeki âyet-i kerîmede buyurulan o kimselerdir ki, intikâma kâdir oldukları hâlde insanları affederler. Ya’ni

Hazreti Osmân bin Affân ki, dâimâ suçluları hatâ ve sehv etseler de affeder, onlara ikrâmı bulundurdu. Bu âyet-i kerîme Hazreti Osmân içindir. **“Allahü teâlâ, ihsân edicileri sever”** meâlindeki âyet-i kerîme, Aliyyül Mürtedâ içindir.

7- Hazreti Resûl-ü Hudâ Muhammed Mustafâ ve Çihâr yâr-i güzîn, şu âyet-i kerîmeleri dualarında okurlardı. Resûl-i ekrem Efendimiz, meâl-i şerîfi, **“Yâ Rabbî! Mahlûkâtı boş yere, bâtil yaratmadın. Seni tenzîh ederim.**

Bizi Cehennem azâbından koru.” olan Âl-i İmrân sûresi 191.ci âyet-i kerîmesini okurdu.

Ebû Bekr-i Sıddîk , meâl-i şerîfi, **“Yâ Rabbî! Cehennem’e atdığın kimseyi çok zelîl edersin. Kâfirlerin [zulüm edenlerin] yardımcıları yoktur.”** olan Âl-i İmrân sûresi 192.ci âyet-i kerîmesini okurdu. Hazreti Ömer-ül Fârûk , meâl-i şerîfi, **“Yâ Rabbî! İnsanları îmâna çağırان bir münâdî işittik, îmân ettik.”** olan, Âl-i İmrân sûresi 193.cü âyet-i kerîmesini okurdu. Hazreti Osmân , meâl-i şerîfi, **“Yâ Rabbî! Günâhlarımızı mağfiret et. Rûhlarımızı, sâlihlerin rûhları ile berâber et.”** olan, Âl-i İmrân sûresi 193.cü âyet-i kerîmesinin devamını okurdu. Hazreti Aliyyül Mürtedâ, meâl-i şerîfi, **“Yâ Rabbî! Resûllerin lisânı üzere bize va’d ettiğin sevâbı ver. Kıyâmet günü bizi rûsvay eyleme. Elbette sen va’dinden dönmez-**

sin.” olan, Âl-i İmrân sûresi 194.cü âyet-i kerîmesini okurdu.

8– Allahü teâlâ, Çihâr yâr-i güzîn hakkında; Âl-i İmrân sûresi 200.cü âyet-i kerîmesinde meâlen: **“Ey îmân edenler! Sabrediniz!”** buyurdu. Ya’ni, îmân getirmiş o kimselersiniz ki, Hazreti Ebû Bekr’in dostluğunda sabrediniz, demektir. **“Sabr edici olunuz!”** Ya’ni Hazreti Ömer’in dostluğunda, kâfirler ile gazâda sabırlı olunuz, demektir. **“Rabt edici olunuz!”** Ya’ni Hazreti Osman’ın dostluğunda sebât ediniz, demektir. **“Allahü teâlâdan korkup, sakını-**

9– Allahü teâlâ, Resûlullah Efendimiz ve Çihâr yâr-i güzînin vasıfları hakkında mutî’ olan mü’minlere müjde verip, buyuru-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

yor ki: **“Her kim ki mutî olur, Allahü teâlâya ve Resûlullah Efendimize. O mutî olanlar ol kimselerdir ki, Allahü teâlâ onları ni’metlendirmiştir!”** [Nisâ sûresi 69.cu âyet-i kerîmesi.] **“Nebîlerden”,** Resûl-i ekrem Efendimiz, **“Siddiklerden”,** mübâlega ile sâdık olanlardan, Ebû Bekr-i Siddîk hazretleri, **“Şehidlerden”,** Ömer-ül Fârûk, **“Sâlihlerden”,** Hazreti Osmân, **“Onlar ne güzel refîktir”** buyurulması ile Ali bin Ebî Tâlib kasedilmektedir. Meâl-i şerîfi **“Bu fadl Allahdandır”** olan Nisâ sûresi 70.ci âyet-i kerîmesi ile Ehl-i sünnetin kalbindeki Habîbullahın ve Çihâr yâr-i güzînin ve eshâbının sevgisi, Allahü teâlâdan olduğunu bildirmektedir.

10– Allahü teâlâ [Mâide sûresi 55.ci âyetinde meâlen], **“Sizin veliniz ancak Allahü teâlâ ve Resûlüdür...”** buyuruyor. Ya’ni, mü’minlerin velîsi, Allahü teâlâdan sonra Muham-

med Efendimizdir. **“Îmân eden kimselerdir”**; buyurulmakla, Ebû Bekr-i Siddîk kasedilmektedir. **“Namazlarını kılarlar”**; buyurulmakla, Ömer-ül Fârûk kasedilmektedir. **“Zekâtlarını verirler”** buyurulmakla, Osmân bin Affân kasedilmektedir. **“Rükû’da sadaka verirler”** buyurulmakla, Hazreti Ali kasedilmektedir. Müfessirler buyurmuşlardır ki, bir dilenci mescide gelip, birşey istedi. O sırada Hazreti Ali o mescidde namazda olup, rükû’a varmış idi. Rükû’ içinde yüzüğünü işâretle çıkarıp, o dilenciye verdi. [Mâide sûresi 56..cı âyetinde meâlen] **“Kim Allahü teâlâyı, Resûlünü ve mü’minleri dost edinirse, bilsin ki, şüphesiz Allahü teâlâdan yana olanlar üstün gelirler.”** buyuruldu. Allahü teâlânın Resûlünü ve mü’minleri velî edinenler, Eshâb-ı güzînin düşmanları üzerine gâlib gelirler.

11- Allahü teâlâ [Enfâl sûresi 2.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], **“Hâlis mü’minler o kimselerdir ki, Allahü teâlânın ismi zikrolununca, kalblerinde korku hâsıl olur.”** buyurdu. Bu, Ebû Bekr-i Sıddîk içindir. **“Onlara Allahü teâlânın âyetleri zikrolunduğu zaman îmânları ziyâde olur”** buyurulması, Hazreti Ömer-ül Fârûk içindir. **“Onlar Rablerine tevekkül ederler”** [Enfâl sûresi 2.ci âyetinin devamı]; buyurulması, Hazreti Osmân içindir. [Enfâl sûresi 3.cü âyetinde meâlen], **“Namazlarını kılanlar ve verdiğimiz rızıklardan dağıtanlar..”** buyurulması, Ali ibni Ebî Tâlib içindir. [Enfâl sûresi 4.cü âyetinde meâlen], **“Onlar hakîkî mü’minlerdir”** buyurulmuştur. O büyüklüklerin ve onları sevenlerin hakîkî mü’min oldukları bildirilmektedir.

12- [Tövbe sûresi 71.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], **“Mü’min erkekler**

ve mü’min kadınlar, onlar ba’zıları ba’zılarının velîleridir. Ma’rûf ile emir ederler. Ya’nî nusret ile ve himmet ile ve hayrât ile. Ve münkerden nehy ederler.” buyurulması, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk içindir. **“Namazlarını kılarlar”** buyurulması, Ömer-ül Fârûk içindir. **“Zekâtlarını verirler”** buyurulması, Hazreti Osmân içindir. **“Allaha ve Resûlüne itâ’at ederler”** buyurulması, Hazreti Ali içindir. Âyet-i kerîmenin devamında meâlen, **“Onlara Allahü teâlâ yakında rahmet edecektir”** buyurulmuştur.

13- [Tövbe sûresi 112.ci âyet-i kerîmesinde; Allahü teâlâ meâlen buyuruyor]: **“Allahü teâlâyâ tövbe edenler”** [şirkden ve nifâktan] ile Ebû Bekr-i Sıddîk , **“İbâdet edenler”** ile Ömer-ül Fârûk, **“hamd edenler”** ile Hazreti Osmân , **“Oruc tutup, hac edenler”** ile Hazreti Ali, **“rükû’ ediciler”** ile Hazreti

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Ebû Bekr, **“Secde ediciler”** ile Hazreti Ömer, **“Sünnet ile ma’rûfu emir ediciler ve bid’atten nehy ediciler”** ile Hazreti Osmân, **“Allahın hadlerini muhâfaza ediciler”** ile Hazreti Ali kasedilmektedir. Âyet-i kerîmenin devamında **“Yâ Muhammed! Mü’minleri Cennet ile müjdele.”** buyurularak; bu dört Halifeyi sevmeyi emir buyurmuştur.

14– [Allahü teâlâ Ra’d sûresi 19.cu âyet-i kerîmesinde meâlen buyuruyor]: **“Ancak akıl sâhibleri ibret alırlar.”** Burada Hazreti Ebû Bekr kasediliyor. [Aynı sûrenin 20.ci âyet-i kerîmesinde meâlen buyuruluyor]: **“O kimseler Allahü teâlânın ahdinde vefâ ederler, ahidlerini bozmazlar.”** Burada Ömer-ül Fârûk kasedilmektedir. [Aynı sûrenin 21.ci âyetinde meâlen buyuruluyor]: **“Allahü teâlânın sıla etmesini emrettiği kimselere sıla-i rahm**

ederler. Rablerinden korkarlar. Hesâbın zorluğundan korkarlar.” Burada Hazreti Osmân kasedilmektedir. [Aynı sûrenin 22.ci âyet-i kerîmesinde meâlen buyuruluyor]: **“Onlar Allahü teâlânın rızâsını kazanmak için sabrederler** [emirleri yapmak ve yasaklardan kaçmak sûreti ile, birbirlerinin rızâsını talep etmekten ötürü]. **Namazlarını kılarlar. Ve bizim onlara verdiğimiz rızıktan gizli ve âşikâre olarak infâk ederler. Kötülüğe iyilik ile karşılıkda bulunurlar. Cennet sarayı onlar içindir.”** Burada Hazreti Ali kasedilmektedir. [Aynı sûrenin 23-24.cü âyetlerinde meâlen buyuruluyor]: **“Adn Cennet’ine dâhil olurlar şu kimseler ki, onların babaları, hanımları ve çocukları sâlih amel işlemiş olurlar. [Bu mü’minler Adn Cennet’ine dâhil olurlar.] Melekler onların yanına gelirler. Her kapıdan girdiklerinde selâm**

verirler. Dünyada yaptığınız sabr sebebi ile, ne güzel saraya kavuştunuz derler.” Ya’ni Çihâr yâr-i güzînin dostlarıdır, demektir.

Mukâtil, kendi tefsîrinde nakletmiştir ki, dünya günlerinden bir gün bir gece miktarı zamanda melekler üç kere onların yanlarına gelip selâm verirler ve hediye getirirler. Derler ki, hoş olsun size ey Çihâr yâr-i güzîn muhibleri [sevenleri]. Bütün bu ni’met-

leri ve kerâmetleri onların dostluğu sebebi ile buldunuz.

15– Mü’minûn sûresi birinci âyet-i kerîmesinde meâlen; **“Mü’minler, muhakkak felâh buldular.”** buyuruldu. İkinci âyet-i kerîmesinde, meâlen, **“Onlar, namazlarında huşû üzere olan kimselerdir”** buyuruldu. Burada Ebû Bekr-i Sıddîk kasdedilmektedir. Üçüncü âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Öyle mü’minler ki, lehv ve**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

la'bdan kaçarlar" buyuruldu. Burada Ömer-ül Fârûk kasdedilmektedir. Dördüncü âyet-i kerîmede meâlen, **"Zekâtlarını veren mü'minler"** buyurulmaktadır. Burada Hazreti Osmân kasdedilmektedir. Beşinci âyet-i kerîmede meâlen, **"Öyle mü'minler ki, kendi ferclerini harâmdan hıfz edici olurlar"** buyuruldu. Burada Aliyyül Mürtedâ kasdedilmektedir.

16- Furkân sûresi 63.cü âyet-i kerîmesinde meâlen, **"Allahü teâlânın kulları, şu kimselerdir ki, yer-yüzünde, sükûnet ve vakâr ve tevâzu', ilim ve hikmet ile yürürler."** buyuruldu. Burada Ebû Bekr kasdedilmektedir. Âyet-i kerîmenin devamında, **"Câhil-ler onlara kehânet olunan bir şey ile hitap ettikleri zaman, günâh olmayan şeylerle veyâ susarak karşılık verirler!"** buyurulmaktadır. Burada Ömer-ül Fârûk kasdedilmektedir.

Furkân sûresi 64.cü âyet-i kerîmesinde meâlen, **"Onlar gecelerini, Rableri için evlerinde, secde edip, ayakta durarak geçirirler."** buyurulmaktadır. Burada Hazreti Osmân kasdedilmektedir. 65.ci âyetinde meâlen: **"Onlar, Yâ Rabbî! Bizden Cehennem azâbını çevir, uzaklaştır, derler"** buyurulmaktadır. Burada Hazreti Ali kasdedilmektedir.

17- Şûrâ sûresi 36.cı âyet-i kerîmesinde meâlen, **"... Allahü teâlânın katında hayırlı ve bâkî olanlar; îmân edenler ve Rablerine tevekkül ve i'timâd edenler içindir..."** buyurulmaktadır. Burada Ebû Bekr kasdedilmektedir. 37.ci âyet-i kerîmede meâlen, **"O kimseler için ki, büyük günâhlardan ve çirkin şeylerden kaçınırlar. Gadaba geldiklerinde affederler"** buyurulmaktadır. Burada Ömer kasdedilmektedir. Otuzsekizinci âyet-i kerîmesinde me-

âlen; **“Rablerine icâbet edenler, namaz kılanlar, işleri için aralarında meş-veret edenler ve verdiği-miz rızıklardan dağıtanlar içindir”** buyurulmaktadır. Burada Hazreti Osmân kasedilmektedir. Müfessirlerden ba’zısı der ki, bu âyet-i kerîme Ebû Bekr-i Sıddîk’ın şân-ı şerîfi için nâzil olmuştur. Çünkü eli-ne ne geçerse dağıtırdı. Kötülediler ve azarladılar. Cevap vermedi. O vakit nâzil oldu. 39.cu âyet-i kerîmesinde, **“Onlara zulüm isâbet etse, onlar adl ile karşılıkda bulunurlar”** buyurulmaktadır. Burada Hazreti Ali kasedilmektedir.

18– Zâriyât sûresi 17.ci âyet-i kerîmesinde me-âlen; **“Onlar geceleri az uyurlar ve çok ibâdet ederlerdi”** buyuruldu. Burada Hazreti Ebû Bekr kasedilmektedir. 18.ci âyet-i kerîmesinde meâlen **“Seher vaktlerinde istigfâr ederlerdi”** buyuruldu. Bu-

rada Hazreti Ömer kasedilmektedir. 19.cu âyet-i kerîmede meâlen **“Onların mallarında birşey istiyenin ve [bir şey istemeyip de] mahrûm kalanların da hakkı vardı”** buyuruldu. Burada Hazreti Osmân kasedilmektedir. 20.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Yakîn sâhibi kimselere yeryüzünde âlâmetler vardır”** buyuruldu. Burada Hazreti Ali kasedilmektedir.

19– Beled sûresi 17.ci âyet-i kerîmesinde me-âlen, **“Bunları yapan kimselerin [köleleri âzâd eden ve fakîrleri doyuran] îmân-lı olması lâzımdır”** buyurulmaktadır ki, Hazreti Ebû Bekr kasedilmektedir. Âyet-i kerîmenin devamında, **“Sabrı tavsiye ederler”** buyurulmaktadır ki, Hazreti Ömer kasedilmektedir. Ve **“Merhameti tavsiye ederler”** buyurulmaktadır ki, Hazreti Osmân kasedilmektedir. 18.ci âyet-i kerîmede me-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

âlen, **“Onlar meymene es-hâbıdır”** [sağ taraf veyâ bereket eshâbı] buyurulmaktadır ki, Hazreti Ali kasedilmektedir.

20– Tîn sûresinde, Allâhü teâlâ meâlen **“İncire yemin ederim”** buyuruyor. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk’a kasedir ki, Hazreti Sıddîk-ı Ekber incire benzer idi ki, zâhiri ve bâtını güzel ahlâk ile dolu idi. [İncir güzel meyvedir, hazmı kolaydır.] **“Zeytine yemin ederim”** buyuruyor. Haz-

reti Ömer-ül Fâruk’a yemindir ki, Hazreti Ömer zeytine benzer idi ki, onun içi, dış görünüşünden daha iyi idi. **“Tûr-i sînine yemin ederim”** buyuruyor. Osmân-ı Zinnûreyn’e kasedir ki, Hazreti Osmân Tûr-i sînâyı andırır. Zâhiri meyveler ile bezenmiş, bâtını çeşmeler ile donanmış idi. **“Ve bu Beledil-emîne yemin ederim”** buyuruyor ki, Hazreti Aliyyül Mürtedâ’ya kasedir ki, Hazreti Ali Beledil-emîne

ya'ni Mekke-i Mükerreme-ye benzerdi. Her kim Mekke şehrinde olursa, azâbdan emîn olur. Her kim Hazreti Alini severse [ya'ni onun gibi inanır, ibâdet ederse], azâbdan emîn olur.

21- Tîn sûresi 6.cı âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Ancak îmân edenler”** buyuruluyor. Hazreti Ebû Bekr içindir. **“Sâlih amel işleyenler”** buyuruluyor. Ömer bin Hattâb içindir. **“Onlar için kesilmez ecir vardır”** buyurulması, Hazreti Osmân içindir. 7.ci âyet-i kerîmede meâlen, **“Ey Resûlüm! Seni ne tekzîb eder ve Ey insan! Senin kıyâmet gününü inkâr etmen, bildirdiğimiz delillerden sonra ne sebepledir”** buyuruldu ki, Hazreti Ali içindir.

22- Asr sûresinin üçüncü âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Ancak îmân eden kimseler”** buyuruluyor. Hazreti Ebû Bekr hakkındadır. **“Sâlih amel işleyen-**

ler” buyuruluyor. Hazreti Ömer hakkındadır. **“Birbirlerine hakkı tavsiye ederler”** buyuruluyor ki, Hazreti Osmân hakkındadır. **“Birbirlerine sabrı tavsiye ederler”** buyuruluyor ki, Hazreti Alî'nin şânındandır.

23- Âyet-i kerîmede işâret olundu ki, Allahü teâlâ, Resûlullah Efendimize va'd buyurdu ki, yâ Muhammed! Cennet'te dört nev' ırmak vardır. Su ve süt, şarap ve bal. Her birisi ayrı bir lezzettedir. Dünyada da senin eshâbından dört dost tutarım. Ebû Bekr, Ömer ve Osmân ve Ali “radiyallahü teâlâ an-hüm”. Onların herbirinin ayrı bir özelliği vardır. [Cennet'teki o dört ırmağa benzerler.] Muhammed sûresi 15.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Müttekîlere va'd edilen Cennet'te, kokusu ve tadı bozulmamış sudan nehirler vardır!”** buyuruyor. Bu su kokmaz. Hazreti Ebû Bekr

ALİ BİN EBİ TÂLİB

su gibidir. Her şey su ile hayât bulmuştur. İslam dîni de Ebû Bekr ile hayât bulmuştur. Nitekim Allahü teâlâ Enbiyâ sûresinin 30.cu âyetinde meâlen **“Biz her şeyi su ile diri kıldık”** buyurmuştur. Muhammed sûresinin 15.ci âyet-i kerîmesinde devamla; meâlen, **“Tadı bozulmamış sütte nehirler vardır”** buyuruluyor. Hazreti Ömer süt gibidir. Herkes süt ile kuvvet bulduğu gibi, İslam dîni de Hazreti Ömer ile kuvvet bulur. Aynı sûrenin devamında meâlen, **“İçenlere lezzet veren şaraptan nehirler vardır”** buyuruluyor. [Bu şarap, dünya şarabı gibi değildir.] Osmân Cennet şarabı gibidir. Nice gençlerin gönüllerinin neş’esi ve sürûru şarap ile olduğu gibi, gâzîlerin kalblerinin de kuvveti ve sürûru Hazreti Osmannın fî sebîlillah infâkı ile olur. [Allahü teâlânın rızâsı için verdiği şeyler ile olur.] Âyet-i kerîme-

nin devamında, meâlen **“Saf baldan nehirler vardır”** buyuruluyor. Hazreti Ali bal gibidir. Nice hasta kimselerin şifâsı bal iledir. Mü’minlerin gönüllerinin şifâsı, Hazreti Ali’nin kâfirler ile karşı karşıya gelmesi ve muhârebe etmesi iledir.

Nükte: Cennet’in hayât suyunu içmek istersen, Hazreti Sıddık-ı ekberi sev ki, Cennet suyuna benzer. Cennet sütünü içmek istersen, Hazreti Ömer’i sev ki, Cennet sütüne benzer. Cennet şarabını içmek istersen, Hazreti Osmân’ı sev ki, Cennet şarâbına benzer. Cennet balını bulmak istersen, Hazreti Ali’yi sev ki, Cennet balının benzeridir.

“İşâret”: Nehir, ırmağaderler. Ayn, çeşmeye derler. Cennet’te çeşmeler de vardır. Selsebîl gibi ve zencebîl gibi. Ve rahîk ve kâfûr gibi. İnsan sûresinin 5.ci âyetinde meâlen, **“Eb-râr, âhîrette, içinde şarap**

olan **“ke’s”**den [çanak-dan] **içeceklerdir. Mizâcî kâfûrdur**” buyuruldu. 6.cı âyetinde meâlen, **“Bu kâfûr bir çeşmedir. Allahü teâlânın seçilmiş kulları, çanaklarla şarabı kâfûr suyu ile karışık içerler. O çeşmeyi istedikleri tarafa akıttırlar”** buyurulmuştur. Yine İnsan sûresi 17.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Cennet’te onlara zencebîl ile karışık şerâbdan çanaklar ile verilir”** buyuruldu. 18.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Cennet’te selsebîl isminde bir çeşme dahâ vardır”** buyuruldu. Mutfâfîn sûresi 25.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Onlara hatm okunmuş Rehikden içirilir”** buyuruluyor. Çihâr yâr-i güzîn hazretlerinin isimlerinin baş harfları **“Ayn”** kelimesinin baş harfi ile aynıdır. Atîk, Ömer ve Osmân, Ali buna delîldir. [Bu kelimelerin baş harfleri Ayndır.] Cennet’te o dört çeşmeyi bu dört yâr tutarlar. Her kim

onları severse, o dört çeşme onun için olur. Bu dört muhteşemi sevmeyen ve buğzeden, iki cihânda mahrûm ve biçare kimse-dir. Onun için, Ehl-i sünnet i’tikâdında olmak, farzları yapıp, harâmlardan kaçmak, o büyükleri sevmek lâzımdır.

Bu dört ırmağın ve bu dört çeşmenin bedeli, Cehennem’de dört nesnedir. Gıslîn ve Sadîd ve Hamîm ve Mehl. Allahü teâlâ El-hakka sûresinin 36.cı âyetinde, meâlen, **“Cehennem’dekilerin yiyeceği Gıslîndir”** buyuruyor. [Gıslîn: Yaradan çıkan irin.] İbrâhîm sûresi 16.cı ve 17.ci âyetlerinde meâlen, **“Cehennem’dekilere Sadîd suyundan içirilir. Onu yudum yudum alırlar. Hemen yutamayıp, boğazlarında kalır”** buyuruluyor. [Sadîd: Cehennem’dekilerin derilerinden çıkan irindir.] Duhân sûresi 43 ve 44.cü âyet-i kerîmelerinde meâlen, **“Cehennem’de**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

büyük günâhlıların yiyeceği zakkûm ağacıdır” buyuruluyor. [Zakkûm ağacı, Cehennem’de bir ağacdır, meyvesi acı ve kerîhdir.] Aynı sûrenin 45 ve 46.cı âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Erimiş bakır gibi karınlarında galeyân eder. Hamimin galeyânı da böyledir”** buyuruluyor. Allahü teâlâyâ sığınırız. Yâ Rabbî! Bizi dört büyük Sahâbeyi hâlis ve sâdık sevenlerden eyle. Amin.

Menkıbe: Şimdi, Resûlullah Efendimizin buyurduğu, âlimlerin bildirdiği hadîs-i şerîfleri bildirelim:

1– Kâdî Nizâmüddîn Cemâl-ül-İslam Ebû Muzafer bin Hibetullah-il Esed, isnâd ile Ebû Hüreyre’den naklediyor. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali’den müteşekkil dört kişinin sevgisi, ancak mü’min kulun kalbinde toplanır.”**

2– Yine üstâdım, Kâdî imâm-ı Nizâmüddîn’den isnâd ile, Mu’âz bin Cebel’den naklediyor. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Ümmetim arasında bid’atler yayılıp, Eshâbım şetm olduğu [kötülendiği] zaman, Âlimler üzerine lâzımdır ki, ilimlerini açıklasınlar [doğruyu bildirsınler]. Eğer bildirmezler ise, Allahü teâlânın ve meleklerin la’neti onların üzerine olsun.”** Âlimlerin açıklayacağı ilim nedir, yâ Resûlallah, dediler. Buyurdu ki, **“Ehl-i sünnet vel cemâ’at mezhebini açığa çıkarmak, Sahâbe-i güzînin fazîletlerini bildirmek. Tâ ki, bid’at fırkaları fırsat bulmayıp, Ehl-i sünnet mezhebi gâlib gelsin [kuvvetlensin].”**

3– İmâm-ı Refî’uddîn, Tâc-ül-İslam Osmân bin Aliy Mersedî, sahîh isnâd ile, Abdullah bin Ömer’den rivâyet eyler. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Muhakkak Allahü teâlâ,**

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

sizin üzerinize namazı, orucu, haccı ve zekâtı farz etti ise, Ebû Bekr, Ömer ve Osmân ve Ali'nin (radiyalahü teâlâ anhüm) sevgilerini de farz etti. Her kimse bu dördünden birine buğz ederse, onun ne namazını kabûl eder. Ve ne orucunu kabûl eder. Ve ne zekâtını ve haccını kabûl eder. Kıyâmet günü kabrinden Cehennem'e gitmek üzere haşr olunur."

4- İmâm-ı Zührî sağlam isnâd ile, Enes bin Mâlik'den rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurmuşlardır ki: "Allahü

teâlâ size, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali'nin sevgisini, namaz, oruc, hac ve zekât gibi farz etti. Allahü teâlâ onların üstünlüklerini inkâr edenlerin namazlarını, oruc, hac ve zekâtlarını kabûl etmez."

5- Rükneddîn Ahmed bin Cürcânî, Abdullah bin Ömer'den rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, "Zaman ve mekândan mukaddes, kemiyet ve keyfiyetden münezze olan Allahü teâlâ, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali'nin sevgisini si-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

zin üzerinize farz etmiştir. Nasıl ki, namazı ve zekâtı, orucu ve hacı farz etmiştir. Nasıl ki, tenleriniz [vücûdlarınız], namazın ve zekâtın ve orucun, hacın şerefi ile şereflenir ise, kalbleriniz de, Ebû Bekr ve Ömer, Osmân ve Ali'nin (radiyallahü teâlâ anhüm) muhabbetleri ile süslenir, şerefli olur. Âgâh olunuz. Her kim benim ümmetimden, bedeni ile namaz kılar ve eliyle zekât verir ve ağzı ile oruc tutar ve ayağı ile hacca gider, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali'yi kalbi ile dost edinir, o kimse, Allahü teâlâ huzurunda, Cebrâîl ve Mikâîl aleyhi-messelâm gibidir. Her kim namaz kılar, zekât verir, oruc tutar ve hac eder ve lâkin, gönlü ile Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali'yi (radiyallahü teâlâ anhüm) sevmezse, o kimse, Allahü teâlâ dergâhında iblis gibidir ve iblisden kötü ve mel'ûndur." Allahü teâlâ muhâfaza etsin. Amin.

Eğer bir kimse, cehâlet ve tenbellikden dolayı ömrü boyunca az ibâdet işlemiş olsa ve şartlarını yerine getirememiş olsa, kalbiyle bu dört serveri sevsen, sonunda Firdevs-i alâya gelir. Eğer bir kimse Nûh ve Lokmân aleyhi-messelâm hazretlerinin ömrü kadar yaşayıp, her sâatinde bir çeşit hizmet ve tâat işlese, kalbinde bu Çihâr yâr-i güzîne, bir zerre buğz olsa, sonunda Lazy Cehennem'inden başka yere gitmez. Sonunda, bin sene tâat ve ibâdet, bir zerre sevilenlere buğz ile faydasız hâle gelip, Cehennemlik olur. Bin sene boyunca hatâ ve ma'siyyet işlese, bir zerre Çihâr yâre sevgi ile Cennetlik olur. Tabî'atiyle, ehl-i sünnet itikâdında olanların günâhından îmân ve tevhîd ve seadet kokusu gelir. Mübtedî'lerin [bid'at fırkasında olanların] tâat ve ibâdetinden Küfür ve ilhâd ve şekâvet kokusu ge-

lir. Ebû Bekr-i Sıddîk namaza benzer. Ömer-ül Fârûk zekâta benzer. Osmân-ı Zinnûreyn oruca benzer. Aliyyül Mürtedâ hacca benzer. Senin de böyle bilmen lâzımdır. Netîcesinde iyilik bulursun.

6- Refi'üddîn, Enes bin Mâlik'den rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Muhakkak ben ümmetimdendir, onları Lâ ilâhe illallah, Muhammedün Resûlullah kavline da'vet ettiğim gibi, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Alî'nin (radiyallahü teâlâ anhüm) sevgisini de isterim."** Bu hadîs-i şerîf hakkında açıklanacak çok şey vardır. Eğer onları beyan edersek, söz uzar.

7- Enes bin Mâlik, sahih rivâyet ile bildirmiştir. Resûlullah buyurdu ki: **"Ben ilmin şehriyim. Ebû Bekr zemînidir. Ömer duvarlarıdır. Osmân semâsıdır. Ali kapısıdır. Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali hakkında hayır söyleyiniz!"**

Eğer hayır söylerseniz, önünüze hayır gelir. Onların dostlukları bereketinden hepiniz hayır bulursunuz. Eğer bedbahtlık ve şer söylerseniz, onların yüksekliklerine zerre miktarı eksiklik gelmez. Lâkin, o ni'mete kavuşamamış bîçare kendi bedbaht olup, o şer [kötülük] sebebi ile, o din serverlerinin şefâ'atinden mahrûm olur. Asla kurtuluş bulmaz.

8- Sahîh rivâyet ile Abdürrahmân ibni Avf bildirdi. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ben yakında ölürüm. Siz de ölürsünüz. Kıyâmet günü amelilerinizden size sual olunur. Size oğul, baba ve dede fayda vermez. Ancak selim kalb ile Allahü teâlânın huzuruna gelen kurtulur. Günâhı olanlara kıyâmet gününde şefâ'at etmemi ihsân, ikrâm etmişlerdir. Benim şefâ'atim, benim eshâbıma kötü söyleyenlere, dil uzatanlara harâm olur."**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

9– Abdullah bin Ömer rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Eshâbıma söğen kimseleri gördüğünüz zaman, her neye kâdir iseniz, tövbe etmeleri için onu yapınız. Müslüman olsunlar. Eğer onlar Ehl-i sünnet ve cemâ’at olmazsa aranızdan gitsinler [aranızdan çıkarınız]. Sakın onlar gibi sapık fikrlere aldanmayınız, yanarsınız.”**

10– Refi’üddîn, Enes bin Mâlik’den rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Ebû Bekr**

benim vezîrimdir. Benim yerimi tutar. Ömer benim dilimdir. Ondan söz söyler. [Sözleri bendendir.] Osmân bendendir. Ben Osmân’danım. Ali benim amcamın oğlu ve kardeşimdir. Yâ Ebâ Bekr! Öyle zan ediyorum ki, kıyâmet günü, benim ümmetime şefâ’at edeceksin!”

11– Sahîh rivâyet ile Abdullah ibni Abbâs’dan bildirilen hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Ebû Bekr dinin direğidir. Ömer fitnenin kilididir. Ömer hayatta ol-**

dukça fitne olmaz. Osmân münâfıkların mihnetidir. Ya'ni ibtilâsıdır. [Belâya düşürdükleri kimsedir.] **Onun kâtilleri tarafında olanlar, münâfık olup, Cehennem'in aşağılarında olsalar gerektir. Ali bendendir ve ben Alîdenim. Onun olduğu yerde ben olurum. Benim olduğum yerde Ali olur."**

12- Abdullah bin Ömer'den rivâyet ile bildirilen hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ebû Bekr benim ümmetimin en iyisi ve en sâdığıdır. Ömer ümmetimin en azîzidir. Osmân ümmetimin en hayâlisidir ve en çok ikrâm edenidir. Ali ümmetimin en nûrlusudur."** Bir rivâyette **"En âlimidir."**

13- Abdullah bin Mes'ûd rivâyeti ile bildirilen hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ebû Bekr, İslam'ın tâcıdır. Ömer, İslam'ın hüllesidir [elbisesidir]. Osmân,**

İslam'ın cevâhiri ile süslü imâmesidir. Ali, İslam'ın güzel kokusudur." Her kim başına tâc koymak, hulle-i örtünmek, süslü imâmeyi [sarığı] başına bağlamak ve güzel koku sürünmek isterse, karanlığın [zulmetin] ışığı ve doğru yol üzere olan bu imâmlara uymalıdır. Zîrâ onlar yağmura benzer ki, nereye düşerlerse faydalı olurlar.

14- Hubeyş bin Hâlid rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Âişe; Allahü teâlânın âlidir. Ali ve Hasen, Hüseyin ve Fâtıma; benim âlimdir. Allahü teâlâ kıyâmet gününde, kendi âli ile benim âlimin arasını Cennet bahçelerinden bir bahçe ile birleştirir."**

15- Zübeyr bin Avvâm rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Yâ Rabbî! Ümmetimden eshâbıma verdiğin bereketi geri tutma. Eshâ-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

bımdan Ebû Bekr'e verdiğin bereketi ondan geri tutma. Eshâbımı Ebû Bekr etrâfında topla. Onun işlerini dağınık etme. Ebû Bekr dâimâ senin işini kendi işleri ve meşgûliyetleri üzerine tercih etmiştir. Allahım! Sen Ömer bin Hattâbı azîz kıl. Osman'ı sabr ve tahammül üzerine kıl. Alî'ye tevfiği refik kıl."

16- Enes bin Malik rivâyeti ile bildirilen hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ebû Bekr'in sevgisi gufrânı vâcib kılar. Ömer'in sevgisi isyânı mahv eder. Osman'ın sevgisi îmânı kuvvetlendirir. Alî'nin sevgisi, Cehennem ateşini söndürür."**

17- Ali bin Ebî Tâlib rivâyeti ile bildirilen hadîs-i şerifte; Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Allahü teâlâ Ebû Bekr'e rahmet etsin. Bana kızını tezvîc etti. Beni hicret şehrine götürdü. Ya'ni bana deve**

verdi ve bana mu'âvenet etti. Ve yoldaş oldu. Mekke-i Mükeremeden, Medîne-i münevvereye vardık." Âlimlerden bazıları derler ki, "hamelenî dâr-ı hicret" [Beni hicret diyârına taşıdığını]nın manâsı odur ki, Resûlullah Efendimiz hicret gecesi, Mekke'den dışarı çıktılar. Bir miktar yaya gittiler. Bir miktar yol gittikten sonra yoruludular. Gitmeye ta'katları kalmadı. İstedi ki o yere otursunlar. Hâlbuki müşrikler yollara gözcüler koymuşlar idi. Ebû Bekr hazretleri, kâfirler izlerince gelip, bunları bulurlar diye korktu. Resûlullah Efendimizi arkasına alıp, Allahü teâlânın kendisine güç ve kuvvet vermesi ile, üç mil yahut dahâ ziyâde mesâfe miktarı götürdü. Sonra deve-lerin yanına vardılar.

"Allahü teâlâ şânühü rahmet etsin Ömer'e ki, acı da olsa, hakîkati söyler. Allahü teâlâ rahmet etsin Osmân'a ki, melekler on-

dan hayâ ederler. Allahü teâlâ Alî'ye rahmet etsin. Allahım! Alî'ye, her bulunduğu yerde hakkı söylemesini muvaffak eyle."

18- Ebû Hüreyre'nin rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Rabbimden, ümmetimden râzı olmasını sual ettim. Allahü teâlâ, bana vahy gönderdi ki, ben ümmetinden, üç kimse hâriç râzı oldum. Bunlar [ya'ni, râzı olmadıklarım], Kur'ân-ı azîm-üş-şâna mahlûkdur diyen. Diğeri o kimse ki, senin eshâbını seb' etti [kötüledi]. Biri o kimse ki, kader ile tekellüm eder [konuşur]." Ya'ni Kaderî olur. [Ehl-i sünnet itikâdında olanlar kadere inanmış, hayrın ve şerrin Allahü teâlâdan olduğuna îmân etmişlerdir.]

19- Âişe-i Sıddîka'nın rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Ümmetimin en şerhileri Eshâbımı kötüleyenlerdir."

20- Enes bin Mâlik'in rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Allahü teâlâyâ iblîs münâcât edip, dedi ki, Yâ Rabbî! Âdem aleyhisselâm Cennet'ten yeryüzüne indi. Ben bilirim ki, ona kitap, resûl gönderilir. Onların kitâbı nedir. Resûlleri kimdir. Allahü teâlâ buyurdu ki: Onların Resûlleri melekler olur. Kendilerinden Peygamberler olur. Onların kitâbı Tevrât ve İncil ve Zebûr ve Fûrkân olur. Dedi, yâ Rabbî! Benim kitâbım nedir ve Resûlüm kimdir. Allahü teâlâ azze ismühü buyurdu ki: Senin kitabın odur ki, a'zâlarını [uzuvlarını] iğne ile döğüp [iğne batırıp], üzerlerine çivid sürmek ve şiir okumak. Resûllerin kâhinlerdir ki, remil atarlar, gayb söylerler, cadılık ederler. Ta'âmın [yiyeceğin] o yiyecektir ki, onun üzerine benim İsm-i şerîfim anılmaya. Şarabın [içeceğin]

ALİ BİN EBİ TÂLİB

sarhoş eden her nesnedir ve evin hamâmdır. Âdem oğlu eğer bir hatâ edip, bir günâh işlerse, sonra pişmân olup, istigfâr ederse, o günâhı yok olur. İblîs dedi; ben onların kalblerine bir günâh salarım ve gözlerinde zînetlendiririm ki, o günâhdan istigfâr ile halâs olmazlar. [Bu günâh] Ebû Bekr ve Ömer ve Osmân ve Ali "radiyallahü teâlâ an-hüm" hakkında kötü söz söylemek, Onlara düşman olmaktadır."

21- Abdullah bin Abbâs'ın rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Her şeyin bir aslı vardır. İmânın aslı vera'dır. Her şeyin bir fer'i vardır. İmânın fer'i sabrdır. Her şeyin bir koruyucusu vardır. Bu ümmetin koruyucusu amcam Abbâs'dır. Her şeyin bir torunu vardır. Bu ümmetin torunu, oğullarım Hasen ve Hüseyindir. Herşey için bir kanat vardır. Bu üm-

metin kanadı, Ebû Bekr ve Ömer'dir. Her şey için bir hisâr vardır ki, onun sebebi ile düşman fırsat bulamaz. Bu ümmetin kalkanı ve hisârı, Osmân ve Ali'dir."

22- Sahîh rivâyet ile Ebû Zer-i Gıfârî'nin bildirmiş olduğu hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Yay gibi oluncaya kadar Allahü teâlâya ibâdet etseniz, yay kirişi gibi oluncaya kadar oruc tutsanız, dizleriniz kuru oluncaya kadar namaz kılsanız, ehl-i beytimden veyâ eshâbımdan birisine buğz etseniz, elbette Allahü teâlâ sizi burnunuz üzerine sürüyerek Cehennem'e dâhil eder."

23- Enes bin Mâlik'in rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Her Peygamberin bir nazîri vardır. Benim ümmetimden Ebû Bekr İbrâhîm Halîle (aleyhisselâm) benzer. Ömer, Mûsâ kelîme (aleyhisse-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

lâm) benzer. Osmân, Hârûn'a (aleyhisselâm) benzer. Ali bana benzer. İsâ bin Meryeme (aleyhisselâm) bakmayı seven, Ebû Zer-i Gıfârî'ye baksın . "

24– Bera' bin Azîb'in rivâyet etmiş olduğu hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Arş üzerinde, Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah, Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömer-ül Fârûk, Osmân-ı Şehîd ve Aliyyül Mürtedâ yazılıdır."**

25– Ebû Hüreyre'nin rivâyet etmiş olduğu hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ebû Bekr ne iyi kişidir. Ömer ne iyi kişidir. Osmân ne iyi kişidir. Ali ne iyi kişidir. Ebû Ubeyde ne iyi kişidir. Mu'âz bin Cebel ne iyi kişidir."**

26– Seleme tebnil-Ekvâ'nın rivâyet etmiş olduğu hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Yıldızlar, semâ ehli için emân halk olundu. Es-hâbım, ümmetime emân**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

için halk olundu.” Yıldızlar gökte olduğu müddetçe, semâ ehli âfetlerden emîndirler. Eshâbımın muhabbeti, gönüllerde oldukça, ümmetim türlü azâblardan emîn olur.

27– Enes bin Mâlik’in rivâyet etmiş olduğu hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Üç şey Enbiyâ işlerindedir. Mu’allimlere ve üstâdlara hediye vermek. Âlimleri mükerem tutmak. Eshâbımı sevmek.”**

28– Ebû Sâid-il Hudrî’nin rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Eshâbımı kötülemeyiniz! Allahü teâlâ hakkı için, eğer sizin biriniz Uhud dağı kadar altın sadaka fakîrlere verseniz, onlardan birisinin bir müd miktarı sadakasının yerini tutmaz ve yarım müdünün sevâbına erişmez.”** Bir müd ikiyüz yetmişüç dirhem ve iki dank eder. [875 gramdır.]

29– Hazreti Ümm-i Seleme’nin rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Gökten bir kovanın indiğini gördüm. Ben ki, Resûlullahım! O kovadan on yudum içtim. Sonra ondan Ebû Bekr ikibuçuk yudum içti. Ömer onbuçuk yudum içti. Ondan sonra Osmân onikibuçuk yudum içti. Sonra bu kova semâyâ kaldırıldı.”** Bunun manâsı, Allahü teâlâ bilir, odur ki, Resûlullah Efendimizin o zaman ömrü on sene kalmıştı. Ebû Bekr ikibuçuk sene hilâfet ettiler. Ömer onbuçuk sene halife oldular. Osmân onikibuçuk sene halife oldular.

30– Ebû Sâid-i Hudrî’nin rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Peygamber Efendimiz buyurdular ki: **“Size kelâm-ı kadîm ile bildirilenleri yapmanız lâzımdır. Amel etmemekte asla özürünüz makbûl değildir. Eğer Kitâbullahda olmaz-**

sa, benim sünnetim ile amel ediniz. Eğer benim sünnetimde de olmazsa, benim Eshâbımın söyledikleri ile amel etmekle meşgûl olunuz. Zirâ, muhakkak benim eshâbım gökteki yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız, hidâyet bulursunuz. Eshâbımın ihtilâfı size rahmettir.”

Resûl-i muhterem Efendimizin kavli-i şerîflerine muvâfık [uygun] olarak başka yerlerde de buyurulmuştur. **“Ümmetim arasında ihtilâf rahmettir.”** Ya’ni ümmetimin âlimleri, dinin aslını muhâfaza etmekte hırslıdırlar. Kitap, Sünnet, İcmâ’ ve Kıyâs”dan dışarı çıkmazlar. Allahü teâlâ bir ümmette bir tâife yarattı. Bu söz sâhibi âlimler fûrû-ı dinde ihtilâf ettiler. Dinin aslını kıyâmete kadar, saklı tutular [Üsûl-i dîne dokunmadılar.] Eshâb-ı hadîs, eshâb-ı rey’ ehl-i sünnet vel cemâ’at üzeredir. On-

ları hıfz etmiştir. Şer’î konularda birbirlerinin arasında ihtilâf olan âlimler, birbirlerine kâfir demezler. Mu’tezile, hâricî vb. tâifelerinden başka hiçbir tâife yoktur ki, başka tâifeye kâfir desin. Muhakkak ki onların sıfatı ile alâkalı olarak Allahü teâlâ kelâm-ı kadîminde buyurmuştur: **“... Ancak Rabbinin rahmeti ile anlaşp, ayrılmayanlar müstesnâdır...”** [Hûd sûresi 119]

Eshâb-ı kirâmın ihtilâfında bizim için rahmet vardır. Onların herbirini sevmelisin ki, rahmete kavuşasın.

31– Refî’üddîn’den sahîh rivâyet ile bildirildi. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Eğer Ebû Bekr’in fazîletlerini gök üzerine koysalar idi, ateş üzerinde tencerenin kaynaması gibi, göğün kaynamasını iştirdiniz. Hazreti Ömer, o kimsedir ki, heybeti meleklerle te’sir eder. Hazreti Osmân o**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

kimsedir ki, melekler gelip, Onun Kur'ân-ı kerîm okumasını dinlerler. Hazreti Ali o kimsedir ki, üzerinde yürüdüğü için yer onunla öğünür."

32- Sahîh rivâyet ile Rûknül-İslam Ahmed-el Cürcânî, Enes bin Mâlik'den bildirmiş olduğu hadîs-i şerifte, Resûlullah efendimiz hazretleri buyurdu ki: **"Muhakkak benim havzım için dört rûkn vardır."** Ya'ni bu havzın şarabına dört yol vardır. Çihâr yâr-i güzîn olan Ebû Bekr, Ömer, Osmân,

Alî'nin tasarrufundadır. Nebîlerden sonra, gelmiş ve gelecek bütün insanların üstünüdürler. Kevser havzının birinci rûknü Ebû Bekr'in elinde olur. İkinci rûknü Ömer'in elinde olur. Üçüncü rûknü Osman'ın elinde olur. Dördüncü rûknü Alî'nin elinde olur. Yüzyirmidörtbinden ziyâde Peygamberin ümmetinden bir kimseye Çihâr yâr-dan iznsiz o havuza varmağa izin yoktur. Kimse-nin onun ile işi yoktur. Halk o gün susuz ve başı açık ve hasta ve yanmış olup, Havz-ı Kevser ile fer-

yâdlarını gidermeğe, ferâhlamağa muhtâcdır. Her kim Ebû Bekr'i sever, Ömer'i sevmezse; o kimse Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinin yanına gidip, su isterse, o kimseye su vermez. Her kim Ömer'i sevip, Ebû Bekr'i sevmezse, o kişi Hazreti Ömer'in yanına varınca, Hazreti Ömer, Ebû Bekr'i sevmeyene su vermez. Her kim Hazreti Osmân bin Affân'ı sevip, Hazreti Ali'yi sevmese, o kişi Hazreti Osman'ın yanına vardıkta, Hazreti Osmân, Hazreti Ali'yi sevmiyene su vermez. Her kim Hazreti Ali'yi sevip, Hazreti Osman'ı sevmezse, Hazreti Osman'ı sevmiyen Hazreti Ali'nin yanına vardıkta, Hazreti Ali, ona su vermez.

Eğer dersen ki, Hazreti Ebû Bekr, Hazreti Ömer'i sevmiyeni, Hazreti Ali Hazreti Osman'ı sevmiyeni nereden bilir?

Resûlullah Efendimiz buyurmuştur ki, **"Bir kim-**

se, benim eshâbımın zerre miktarı buğz ve adâvetini gönlünde tutarsa, alnında siyâh bir hat şeklinde yazı olduğu hâlde kalkar: "Bu kimse Allahü teâlânın rahmetinden ümidini kesmiştir" yazılıdır."

Ondan sonra Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Bir kimse ki, dilinin sözünü ve kalbinin i'tikâdını, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın büyüklüğünde ve temizliğinde iyi tutup ve Ebû Bekr-i Sıddîk'ı hak üzere halife bilse, din ve İslam'ını doğru etmiştir. Allahü teâlânın rahmetine kavuşamamak derdinden emîn olmuştur. Her kim dilinin sözünü ve kalbinin i'tikâdını Ömer-ül Fârûk'un büyüklüğünde ve temizliğinde iyi tutup, Ömer'i Ebû Bekr'den sonra emîr ve imâm bilirse, kendi kurtuluş yolunu bütün şüphelerden pâk eder Hakikat ve yakîn ile yükü hafifliyenler ve kurtulan-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

lar cümlesinden olur. Bir kimse ki, dilinin sözünü ve kalbinin itikâdını, Osmân bin Affân'ın büyüklüğü ve temizliğinde iyi tutarsa [dili ile ve kalbi ile onu iyi bilirse], Ömer'den sonra halife ve imâm bilirse, nûr-ül lütf ve kemâl-i îmân ile ve Kur'ân-ı kerîmin nûru ile münnevver ve rûşen olur ve kabir karanlığını o sebeb ile kendinden uzak tutmuş olur. Bir kimse dilinin kavlini [sözünü] ve kalbinin itikâdını Aliyyül Mürtedânın büyüklüğü ve temizliğinde iyi tutup [onu iyi bilip], Ali'yi Osmân'dan sonra halife ve imâm bilirse, o kimse, takvâ elini îmân ağacının budaklarından [dallarından] bir budağa uzatmış, dostluk ve âşinâlık ahdini Allahü teâlâ ile ve melekler ile ve Nebîler ile ve bütün mü'minler ile sağlamlaştırmış olur. Bir kimse, benim bütün eshâbıma ve Ehl-i beytime, küçüğüne ve büyüğüne, günâhkârı-

na ve günâhsızına, dili ile medh-ü senâ etse, kalbiyle, hayır ve salâh, sıdk ve sevâb ve reşâd itikâd etse, o kimse mü'mindir. Bir kimse benim eshâbıma, aralarındaki muhârebelerden ve sulhden, hayırdan ve şerden, fayda ve zarardan, onlar hakkından dili ile kötü söz söyler ise, kalbiyle onları inkâr ve buğz ederse, o kimse münâfıktır. Ebedî Cehennem'de kalır ki, Allahü teâlâ (Sûre-i Nîsâ 145.ci âyet-i kerîmesinde meâlen), "Münâfıklar elbette Cehennem'in esfel derekesinde olurlar. Onlar için hiçbir yardımcı yoktur." buyurmuştur.

Resûlullah Efendimizin bu havzına Kur'ân-ı azîm ve kitap-ı kadîmde delîl vardır. Söz uzayacak ise de, bahsetmek lâzımdır. Resûlullah Efendimizin mübârek sözleri, Kur'ân-ı azîm-üş-şânda bildirilmiştir. Allahü teâlâ buyuruyor: "Bismillâhirrahmânirrahîm. Innâ a'taynâ"

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Bu sûrenin harflerini ve kelimelerini beyan edelim. Sonra fazîletini beyan edelim. Bu sûre üç âyettir. Kelimeleri ondur, harfleri kırkikidir. Emîr-ül mü'mînîn Ali haber verdi. Resûlullah buyurdu ki: **"Her kim bir kere İnnâ a'taynâ sûresini okursa, Allahü teâlâ, o kimseye, Cennet'te o kadar ni'met ve hil'at, makâm ve derece verir ki, tamamı, yeryüzü doğudan-batıya kadar deve ile dolu olsa ve her deve üzerinde bir kitap olsa, her kitabın eni ve uzunluğu bütün yeryüzü kadar büyük olsa, o kitapların tamamı kıl kalem ile ince yazılmış olsa, cümlesi bu sûre-i azîmeyi okuyanın kazandığı ni'metlerin, mülklerin, köşklerin, çardakların, odaların vasıflarını açıklamaya ancak yeter."**

Allahü teâlâ Peygamber Efendimize buyurdu ki: **"Biz sana senden ötürü ve senin ümmetinden ötürü bir havz i'tâ ettik,**

verdik. Bütün Peygamberler ve ümmetleri o kıyâmet günü o havzın şarâbını arzû edici olurlar." Resûlullah Efendimiz o günde Cebrâîl aleyhisselâm'dan **İnnâ a'taynâ** sûresini işitti. Sonra Mî'râca çıktığında, gözleri ile gördü.

Eshâb-ı güzîn arasında Kevser havzından bahsedilmediği ân az olur idi. Dünyada, yaratıldığı ândan beri Havz-ı Kevsere benzer bir havz görülmemiştir. Bundan sonra da kıyâmete kadar olması mümkün değildir. Onu gördükten sonra, onun akması sesini işitti. Murâd etti ki [istedi ki], Kevser

ALİ BİN EBİ TÂLİB

havzının sesini vafsetsin. Mümkün olmadı. Zîrâ o ibâre Eshâb-ı güzînin kudretine ve fehmine sığmaz. Cebrâîl aleyhisselâm geldi ve dedi ki, yâ Resûlallah! Allahü teâlâ buyurdu ki: **“Sen onun sesini vafsetmekte zorluk çekiyorsun. Eshâbının da fehmetmeye [anlamağa] kudretleri yoktur. Biz kemâl-i lütfumuz ile, zahmetsiz ve sıkıntısız, Kevser havzı suyu dört ırmağının sesini işittirdik ki, havz-ı kevsere gider. Su, süt, şarap ve bal**

ırmaklarından gider. İşte senin eshâbına ve ümmetine gösterdik. Her kim isterse ki, söyle, iki parmağını iki kulağına koysun. O sesi bunca yıllık yoldan kendi kulağı ile işitir.”

33– Kevser havzı vafı için söylenen haberler devamla şöyledir. Abdullah bin Ömer’in rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Muhakkak benim için bir havz vardır. Rabbim bana va’detmiştir. Kıyâmet günündeki, o havuzdan çok**

hayır ve fayda görülse gerektir. O havzın adı Kevser'dir. O havzın sâkileri, Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömer-ül Fârûk, Osmân-ı Zinnûreyn ve Aliyyül Mürtedâ'dir. O havzın eni doğu ile batı arası kadardır. Uzunluğu gök ile yer arası kadardır. Onun çanakları ve kadehleri, ibrikleri ve maşrapalarının sayısı, yıldızlar adedince, beşyüz senelik yol boyunca güzel bir şekilde dizilmiş. Her [âhiret] şarâbı içici, bu bardaklar, kadehler, ibrik ve maşrapalar ile içer. Üzerlerinde kudret-i ilâhî ile bütün [mü'minlerin] isimleri yazılmıştır. Her yer bir cevherden ve her kadeh bir bakırdan, her cam bir heykelden, her kadeh bir sûretten, her ibrik bir hilkat-tendir. O havzın dibinde taş parçaları ve kum yerine kırmızı yâkut ve yeşil zeberced vardır. O çakıl taşlarının altında çamur yerine, kokucu misk ve çamurun altında yer ve

toprak yerine güzel kokulu kâfûr, her tarafı nûr üzerine nûr, sürûr üzerine sürûrdur. Etrâfında za'ferân kubbeleri, mercân incisi çadırları, her yerde renk renk döşekler döşenmiş, her yerde tahtlar ve istinât yerleri koyulmuş. O havzın şarâbı sütün beyaz ve baldan tatlı, kardan soğuktur. Dünyada olan her güzel kokudan dahâ güzel kokusu vardır. Âb-ı hayattan ziyâde hazmolucudur. Her kim o havuza dalsa, boğulmaz. İstese ki o havuzdan bir dağ kadar su götürebilir. Gücü yeter, zayıflık yoktur. Her kim ki, onun şarabından bir katre tatsa, başından ayağına kadar bütün ağrılardan, dertlerden, hastalıklardan kurtulur. Hiç susamaz. Korkudan emîn olur. Kim ki bir katrenin kokusunu o havz-ı kevserden alsın, bütün insanların ve kokuların ve ferâhlığın aslını ve fer'ini, o kimse cânında ve teninde işitir. Menba'ı

ALİ BİN EBİ TÂLİB

[kaynağı] ve yolu Tûbâ ağacının kökündedir. Aslı sidret-ül müntehâdandır. Dört ırmaktır, dört tarafından gelir. O ırmaklar birbirine mülâkat ettikten sonra, havz-ı kevsere gelir. Biri su ırmağı, biri süt ırmağı, biri şarap ırmağı, biri bal ırmağı. Su ırmağı Ebû Bekr tâlî'ine, süt ırmağı Ömer-ül Fârûk tâlî'ine, şarap ırmağı Osmân-ı Zinnûreyn tâlî'ine, bal ırmağı Aliyyül mürtedâ tâlî'ine akarlar. Bir şarap ki, hem simâ' eder, hem cemâl verir, hem kuşlar gibi uçar, döner, hem ma'şuklar ve dilberler gibi işve ve naz eder. İçenler ile söyleşir. Onda her vakit tavus var, ve gelin var. Kuşlar var. Deve boynu gibi boynu olan herbir kuş, o şarabın [havz suyunun] üzerinde, dostların murâdı üzerine gelirler."

Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ömer-ül Fârûk dediler ki: Yâ Resûlallah! O kuşlar ik-râm edici mi olurlar. Resû-

lullah Efendimiz buyurdular ki: "O kimseler ki, o kuşları yir. Onlar ziyâde ik-râm edici olur." Sonra, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **Muhakkak benim havzımın dört rüknü olur. Birincisi Ebû Bekr'in elinde olur. İkinci rüknü Ömer'in elinde olur. Üçüncü rüknü Osman'ın elinde olur. Dördüncü rüknü Ali'nin elinde olur.**

34- Câbir bin Abdullah rivâyeti ile bildirilen hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Allahü teâlâ bütün âlemlerden, Peygamberlerden ve Resûllerden beni seçti. Peygamberler ve mürselînden gayri, bütün âlemler üzerine benim Eshâbımı seçti. Bütün Eshâbımdan dördünü seçti. Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali. Bunları bütün eshâbımdan büyük ve faziletli yaptı. Sonra yüzyirmidört binden ziyâde Peygamberin ümmeti arasında benim ümmetimi ihtiyâr etti

[seçti]. **Ümmetim arasından dört devr seçti. Bu dört devrden üçü birbiri akabincedir. Sahâbe, tâbî'in, tebe-i tâbî'in. Bir kavim ki, vakti İsâ aleyhisselâmın nüzûlü vaktidir.** [Dördüncü devre, bu devredir.] **Bu dört tâifenin zikri Kur'ân-ı mecîdde, Vâkıa sûresinin evvelinde gelmiştir. O üç tâifenin hakkında, "Onların büyük kısmı eski ümmetlerdendir" diye bildirilmiş, dördüncü kısımdakiler ise, "Bir kısmı da sonrakilerdendir" buyurularak bildirilmiştir. [Vâkıa 13-14]**

35– Nu'mân bin Beşîr rivâyeti ile bildirilen hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ümmetimin en merhametlisi Ebû Bekr'dir. Allahın dininde en kuvvetli olanınız Ömer'dir. Hayâda en sâdık olanınız Osman'dır. En isâbetli hüküm vereniniz Ali'dir."**

Allahü teâlâ bu ümmete mahsus dört büyük

ni'met vermiştir ki, hiçbir ümmete, insanların evveli Âdem aleyhisselâmın zaman-ı şerîfinden bu ümmete gelinceye kadar böyle ni'met vermemiştir. Bu dört ni'metin şükrünü bu ümmetten bunun hüccetini ve hikmetini bilen bu dört kimse üzerine farz etmiştir. Birincisi, Muhammed "aleyhisselâtü vesselâm" hazretleri gibi bir Peygamber, ya'ni Resûl ni'metidir. İkincisi, İslam dîni gibi, kıymetli bir din ni'metidir. Üçüncüsü, Kur'ân-ı kadîm gibi, bir kelâm-ı kerîm ni'metidir. Dördüncüsü, kendi zât-ı pâkına mahsus muhabbeti, dostluğu, bu ümmete hediye etme ni'metidir. [Allahü teâlâ Mâide sûresi 54.cü âyetinde meâlen **"Allahü teâlâ onları sever. Onlar da Allahü teâlâyı severler"** buyurmuştur.] Âlem yaratıldığından beri, bizden başka kimseye, Allahü teâlâdan bu dört ni'met müyesser olma-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

miştir. Bu dört hil'at veril-memiştir. Bizden önce olan ümmetlerde Pey-gamberler çok idi. Lâkin Muhammed Efendimiz gibi yok idi. Bu ümmetle-re de kitap nâzil olmuş idi. Lâkin Kur'ân-ı azîz ve me-cîd-i kerîm gibi nâzil ol-mamışdı. Bizden önceki ümmetlere Allahü teâlâ çok ni'metler verdi. Lâkin kendi husûsî muhabbeti gibi kimseye vermedi. [Bu ümmete verdi.] Ondan dolayı ki, Cebrâîl ve Mikâ-îlin kulluğu husûsî ni'met-ler ile, İsrâîl ve Azrâîlin kulluğu husûsî hil'atlar iledir. Bunun gibi, Ruhâni-yân ve Kerûbiyân melek-lerinin kulluğu husûsî ni'metler iledir. Hamele-i arş ve kürsîyi nakl eden meleklerin ve Levh-i mah-fûz emînlerinin ve Kalem-i alâ rakîblerinin kulluğu husûsî hil'at iledir. Üm-met-i Muhammed'in ya'ni bize mahsus hil'at ve ni'met, onun dostluğu-dur.

Allahü teâlâ, bu ümme-te dört büyük ni'met ve hil'at ihsân buyurdu. Bu dört ni'metin şükrünü ta-mam ve lâyük olduğu üze-re, bu ümmetten talep etti. Buyurdu ki: Eğer siz bu dört ni'metin şükrünü iste-nilen şekilde yerine getirir-seniz, üzerinize hıfzede-rim. Onun üzerine dîdâr ve cemâlimi görmeyi ziyâ-de ederim. [İbrâhîm sûresi 7.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], **“Ni'metlerime şükür ederseniz, onları arttırırım”** buyurulmuştur. Burada, **“arttırırım”** kelâ-mı, dîdâra, Cenâb-ı Hakkın cemâlini görmek ma'nâsı-nadır. Çünkü, Yûnûs sûre-si 26.cı âyetinde meâlen, **“Dünyada güzel amel işle-yenlere Hüsnâ ve ziyâde vardır”** [Cennet ve Allahü teâlâyı görmek vardır] bu-yurulmuştur. Lâkin, bu cümle ile Allahü teâlâ bilir ki, bizim ömrümüz, diğer ümmetlerin ömründen kı-sadır. Bizim bedenimiz, di-ğer ümmetlerin bedenle-

rinden küçüktür. Bu ni'metleri ki bize verdi ve şükrünü vâcib kıldı. Bilir ki, Ona lâıyk şükür etmeye kâdir değiliz. Şükür kemâl üzere olmayıp, azledilmiş ve ayrı düşmüş kalırız. Sonra kendi fadlı ve rahmeti ile takdîr ve tedbîr edip, bu ümmetten dört kimseyi, bu dört ni'metin şükrü için seçti. Birincisi, Ebû Bekr-i Sıddîkı, Muhammed Mustafa ni'metinin şükründen dolayı seçti. İkincisi, Ömer-ül Fârûk; dîn-i İslam ni'metinin şükründen dolayı seçti. Üçün-

cü; Osmân Zinnûreyni, Kur'ân-ı azîm ni'metinin şükründen dolayı seçti. Dördüncü, Aliyyül Mürte-dâ'yı, kendi muhabbeti ni'metinin şükründen dolayı seçti. Ebû Bekr-i Sıddîk, Muhammed Mustafâ ni'metinin şükrünü lâıykı ile edâ etti. Teni ve cânı ve malı ve evlâdı ile yardımda bulundu. Fayda ve zararını hep onun işi yoluna harc etti. Ömer-ül Fârûk, İslam ni'metinin şükrünü kemâli ile edâ etti. Bütün gayretini, şiddetini İslamiyet yolunda kullandı. Gizli

ALİ BİN EBİ TÂLİB

İslam'ı âşikâr etti. Osmân-ı Zinnûreyn Kur'ân-ı azîm-üş-şânın şükrünü gerektiği gibi edâ etti. Kur'ân-ı kerîmi topladı. Kendi beş adet Kelâmullah yazdırdı. İslam'ın dört bir tarafındaki beldelere gönderdi. İki rekât namazda Kur'ân-ı kerîmi hatmetti. Aliyyül mürtedâ, özel muhabbetin şükrünü hakkıyla edâ etti. Kılıncını kınından çekti. O kılıncın kahrı ile dostları düşmanlardan ayırdı. O dört ni'metin hayır ve bereketi ve o dört hil'atin şükrü, bugün dünyada ve yarın âhîrette ebedî kalacaktır. Bizim üzerimizde o hayrın manâsı şudur: Resûlullah buyurdu ki: **"Ümmetimden, ümmetim üzerine en merhametlisi Ebû Bekr-i Sıddîk'tır. Allahü teâlânın dininde en kuvvetli olanınız Ömer-ül Fârûk'tur. Hayâ cihetinden en sâdık olanınız, Osmân bin Affân'dır. En cömerdiniz, hem beden, hem mal ile Ali bin Ebî Tâlib'dir."**

Rahmetin en kâmil olanı Ebû Bekr'in nasîbidir. Kuvvetin tamam olanı Hazreti Ömer'in nasîbidir. Hayânın en yükseği Hazreti Osman'ın nasîbidir. Cömertlik ve yiğitlikte en önde olmak Hazreti Alî'nin nasîbidir. Hazreti Ebû Bekr rahmet ile vasıflandırılmıştır. Rahmetin yeri gönüldür. Hazreti Ömer kuvvet ile vasıflandırılmıştır. Kuvvetin mahalli bedendir. Hazreti Ebû Bekr gönül yerindedir. Hazreti Ömer beden yerindedir. Gönül ile beden birbiri ile berâber bulunur. Lâkin beden gönlün hizmetindedir. Gönül bedenın âmiridir. Hazreti Ebû Bekr hilâfetin aslıdır. Hazreti Ömer fer'idir. Bunun gibi, hayâ Hazreti Osman'ın sıfatıdır. Civân-mertlik Hazreti Alî'nin sıfatıdır. Hayânın mahalli gözdür. Civân-mertlik el ile olur. Göz ve el ikisi de kişinin zînetidir. Lâkin göz elden üstündür. O sebepten ki, yarın kul kıyâmet gü-

nünde, eli ile Allahü teâlânın hil'atını tutar. Ammâ, Allahü teâlânın bîcûn ve bîcûgüne [nasıl olduğu anlaşılamıyan ve anlatılamıyan] cemâl-i ezelîsini, gözü ile [nasıl olduğu anlaşılamıyan ve anlatılamıyan şekilde] müşâhede eder.

36- Zührî, isnâd ile Abdürrahmân bin Avf'dan rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz, bir gün Medîne-i münevverenin mescidinde, Ömürlerinin altmışüç yaşının son günlerinde, çok cemâ'at arasından kalktı. Minbere çıktı. Allahü teâlâyâ hamd ve senâ etti. Başlangıç sözünden sonra buyurdu. **"Bana ne olmuştur ki, sizi ihtilâf içinde görürüm. Ey havâs ve avâm! Benim sevgim, ehl-i beytimin sevgisi, Es-hâbımın sevgisi, benim ümmetimin üzerine kıyâmet gününe kadar farzdır."** Buyurdu ki, **"Ebû Bekr-i Sıddîk nerededir."** Ebû Bekr de olduğu yer-

den sür'atle ayak üzerine kalkıp, dedi ki, yâ Resûlallah! Ben buradayım. Hazreti Server-i âlem buyurdu: **"Bana yakın gel yâ Ebû Bekr!"** O da yakınına vardı. Buyurdu: **"Minber üzerine gel."** Minber üzerine vardı. Resûlullah'ın huzuruna vardı. Onu yanına aldı. Onun yüzünü kendi mubârek sînesine [göğsüne] tuttu. Bir müddet yüzünü, mubârek sînesine sürdü. İki gözünün arasından öptü. Orada o kadar ağladı ki, mubârek gözlerinin yaşı, mubârek yüzünden kendi üzerine ve Ebû Bekr'in üzerine akıyordu. Yüksek ses ile: **"Ey Müslümanlar! Bu gördüğünüz Ebû Bekr-i Sıddîk'tır. Muhâcîr ve Ensârın seyyidi ve büyüğüdür. O kimsedir ki, Allahü teâlâ bana emretti ki, ben onu kendime, dünyada baba mertebesinde tuttum. Âhirette sonsuz olarak dost edindim. Bu benim musâhibimdir. Cümle halk beni tekzîb**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ederken, o beni tastik etti. O vakit ki, bütün herkes beni sürdüğü zaman bu beni mekânlandırdı, makâmlandırdı. Herkes benden kaçıp, nefret ettiği zaman bu benimle ülfet ve ünsiyet etti. Herkes beni öldürmek istediği zaman, malını, cânını, bedenini bana fedâ etti. Kızı Âişe-i Sıddıkayı bana tezvîc etti. Bilâl'i kendi malından benim için âzâd etti. Allahü teâlânın la'neti ve meleklerin la'neti, bütün insanların la'neti, buna buğzenlerin üzerine olsun. Allahü teâlâ buna buğzenlerden bîzârdır. Ben de bîzârim. Her kim isterse ki, Allahü teâlândan ve benden bîzâr olmak; Ebû Bekr'den bîzâr olsun." Sonra buyurdu ki; "Ey Müslümanlar! Burada bulunup, benim sözlerimi işitiyorsunuz! Bu sözleri, benim ümmetimden burada bulunmıyanlara, kıyâmete dek iletiniz. Yâ Ebâ Bekr! Geri dön, yerin-

de otur. O şeyi ki, ben senin hakkında söyledim. Allahü teâlâ bilir, gerçektir, sâbittir. Ve benim söylediğimden ziyâdedir." Ebû Bekr minberden inip, yerine oturdu.

Sonra buyurdu ki, "Ömer bin Hattâb nerededir". Hazreti Ömer yerinden sür'atle kalkıp, dedi ki, "Yâ Resûlallah! Ben buradayım." Buyurdu: "Yâ Ömer, benim yanıma gel!" O da geldi. Buyurdu: "Yâ Ömer, minber üzerine gel." Ömer da minber üzerine geldi. Resûlullah Efendimiz onun yüzünü mubârek sînesine [göğsüne] dayadı. İki gözünün arasından öptü. Gördük ki, mubârek gözlerinin yaşı Hazreti Ömer'in üzerine damladı. Sonra minber üzerinde yüksek ses ile buyurdu ki; "Ey Müslümanlar! Bu Ömer-ibnül Hattâbdır. Muhâcir ve Ensârın büyüğüdür. Bu o kimsedir ki, Allahü teâlâ bana emretti ki, ben bunu

yardımcı ve meşveret edici olarak aldım. Bu o kimsedir ki, Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmi bunun lisânı, kalbi ve yed-i üzerine nâzil etmiştir [indirmiştir]. Bu o kimsedir ki, acı da olsa, hakkı kabûl eder. Bu o kimsedir ki, Allahü teâlânın emir ve yasaklarında, ayıplayanların ayıplamalarından çekinmez. Bu o kişidir ki, şeytân ondan kaçır. Bu odur ki, bunun heybetinden, hârâ taşı, demir ve çelik erir ve mahv olur. Bu odur ki, yarın Cennet'in ışığıdır ve Cennet ehlinin mefâhiri-dir. Buna buğzedenin üzerine Allahü teâlâyın, meleklerin ve bütün halkın la'neti olsun. Allahü teâlâ buna buğzedenlerden berîdir [uzaktır], ben de uzağım."

Sonra "Osmân bin Affân" nerededir, buyurdu. Osmân bin Affân oturduğu yerden sür'atle kalkıp, "Yâ Resûlallah! İşte ben buradayım" dedi. Buyur-

du: "Yâ Osmân bana yakın gel!" O da gelip, minbere çıktı. Onu da mubârek göğsüne çekip, iki gözünün arasından öptü. Sonra o kadar ağladı ki; Nakleden der ki: Mubârek gözlerinin yaşı akıp, Hazreti Osman'ın üzerine döküldüğünü gördüm. Sonra yüksek sesle buyurdu: "Ey Müslüman cemâ'ati! Bu Osmân bin Affân'dır. Muhâcir ve Ensârın büyüğüdür. Bu, o kimsedir ki, Allahü teâlâ bana emretti ki, ben onu sened ve dâmâd ittihâz ettim [seçtim]. İki kızımı vererek dâmâd seçtim. Eğer üçüncü kızım olaydı, onu da tezvîc ederdim. Bu, o kimse-dir ki, gökteki melekler bundan hayâ eder. Buna buğzedenler üzerine Allahü teâlânın ve bütün la'net edenlerin la'neti olsun!"

Sonra buyurdu: "Ali bin Ebî Tâlib nerededir." Hazreti Ali oturduğu mekândan sür'atle kalkıp, de-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

di ki: “Yâ Resûlallah! Ben burada hâzırım.” Resûl-i Hudâ Muhammed Mustafâ Efendimiz, **“Bana yakın ol”** buyurdu. O da yakın oldu. **“Minber üzerine gel”** buyurdu. O da geldi. Yüzünü mubârek göğsüne bastı. İki gözünün arasından öptü. O kadar ağladı ki, mubârek gözlerinin yaşı Hazreti Alî'nin üzerine aktı. Sonra mubârek eli ile tutup, yüksek sesle buyurdu ki, **“Ey Müslüman cemâ'ati! Bu Ali bin Ebî Tâlib'dir. Bu Muhâcir ve En-sârın büyüğüdür. Ve benim kardeşimdir. Amcam oğludur. Ve benim dâmâ-**

dımdır. Tenimdendir, kanımındandır, tüyümdendir. Bu, iki torunumun babasıdır. Hazreti Hasen ve Hüseyin ki, Cennet gençlerinin seyyidleridir. Bu, çok gam ve gussayı benden gidermiştir. Çok alçak ve kuvvetli düşmanları susturmuştur. Bu o kimsedir ki, adı mukâbilinde, Allahü teâlânın aslanı ve kılıncıdır. Allahü teâlânın ve bütün la'net edenlerin la'neti, yeryüzünün düşmanlarına ve buna buğzedenlere olsun. Allahü teâlâ ona buğzedenlerden berîdir [uzaktır]. Ben de berîyim [uzağım]. Kim Al-

lahü teâlâdan uzak olmak istemezse, Ali bin Ebî Tâlib'den uzak olmasın. Sizden hâzır olanlarınız, bu Vasiyetleri, burada bulunmıyanlara ulaştırsın."

Sonra buyurdular ki; "Var otur, yâ Ebel Hasen. Her ne ki, senin hakkında söyledim. Allahü teâlâ âlimdir ki, fazlası ile doğrudur." Ondan sonra yüksek sesle buyurdu: "Ey Müslümanlar! Eğer, Allahü teâlâyâ ibâdet etmekten yay kirişi gibi incelseniz, dizleriniz kuruyuncaya kadar namaz kılsanız, ondan sonra ehl-i beytimden ve eshâbımdan birine buğz etseniz, Allahü teâlâ sizi, Cehennem zebânîlerine emrederek, yüzünüz üzerine Cehennem'e dâhil ederler."

37- Câbir bin Abdullah rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "O gün ki, Hazreti Cebrâîl-i emîn aleyhisselâm bu âyet-i kerîmeyi getirdi. Allahü teâlâ [Mâide sûresi

6.cı âyet-i kerîmesinde meâlen] buyurur: "Ey îmân edenler! Namaza kalktığınız zaman, yüzünüzü ve dirseklere kadar kollarınızı yıkayınız! Başınıza mesh ediniz! Topuklara kadar ayaklarınızı yıkayınız!" Cebrâîl aleyhisselâm, Hilâfet hüccetini [delîlini], abdest âyet-i kerîmesi ile bana bildirdi. Dedi: Yâ Muhammed! Muhakkak, yüz ve eller, baş ve ayaklar tahârette, Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömer bin Hattâb, Osmân bin Afân, Aliyyül Mürtedâ gibidir." Bunun beyanı uzun sürer, ammâ, onu söylemekten başka çare yoktur.

Bu Çihâr yâr-i güzîni sevmek farzdır. Bunu anlatmak îcâb eder. Bu dört işin yapılması birbirinden ayrı değildir. Birbiri ile alâkalıdır. Bu Çihâr yârın dostluğu [sevgisi] de ayrı değildir. Birbiri ile alâkalıdır. Tahâret [abdestte yıkanacak] mahalli dört uzuvdur. Halifelik mahalli de

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dört şahıstır. Tahârette yıkanacak farz olan mahal dördttür. Lâkin o mahallerin aslı birdir ki, kalb ve dindir. Bu dört işin doğruluğu, bu dört mahalde niyete bağlıdır. Niyet olmayınca tahâret olmaz. Diğer taraftan bu dört büyük halifenin sevgisi risâlete [Peygamberliğe] bağlıdır. Risâlet olmayınca halifelik olmaz. Zîrâ burada, bu dört uzuvun tahâretinde tertîb farzdır. Önce yüzü yıkamak, sonra kolları yıkamak, ondan sonra başı mesh etmek, ondan sonra ayakları yıkamak. Burada da Çihâr yâr-i güzînin dostluğunda tertîb farzdır. Önce Ebû Bekr, ondan sonra Ömer, sonra Osmân, dahâ sonra Ali'dir "radiyallahü teâlâ anhüm". Ebû Bekr abdestte yüz menzilesindedir. [Ya'ni yüz gibidir.] Yüzün tamamını yıkamak farzdır. Ömer abdestte kol yerindedir. Kolların yarısını yıkamak farzdır. Osmân abdestte baş yerindedir. Ba-

şın dörtte birini mesh etmek farzdır. Ali abdestte ayak yerindedir. Ayağı topuğu ile yıkamak farzdır. [Bacağın] sekizde biridir. Bunun gibi, tamamı yıkanan uzuv, yarısı yıkanan uzuvdan efdaldır. Yarısı yıkanan uzuv, dörtte biri mesh olunan uzuvdan efdaldır. Dörtte biri mesh olunan uzuv, sekizde biri yıkanan uzuvdan efdaldır. Böylece Ebû Bekr, Ömer'den; Ömer, Osmân'dan; Osmân, Ali'den efdaldır. Hazreti Ali, kendi vaktinden kıyâmete kadar olan bütün Müslümanlardan efdaldır.

İşâret: Ebû Bekr-i Sıddîk, tahârette yüz [çehre] menzilesindedir. Ömer-ül Fârûk el [kol] menzilesindedir. Osmân-ı Zinnûreyn baş menzilesindedir. Ali-yül mürtedâ ayak menzilesindedir. Yarın Cennet'te ayağın işi ve meşguliyeti, tahta oturmak ve bir Cennet bineğine binmektir. Başın Meşguliyeti ve işi,

gölgelik ve tâc takmaktır. Elin işi ve meşguliyeti, yemek, içmek ve alıp vermektir. Yüzün işi ve meşguliyeti, Allahü teâlânın, cemâl-i ezeliyesini müşâhede etmektir. [Kıyâmet sûresi 22.ci âyet-i kerîmesinde meâlen buyuruldu ki:] **"Kıyâmet günü bir kısım yüzler güzel ve parlak olup, Allahü teâlâya âşikâre, hicâbsız nazar ederler."**

38- Nu'mân hazretlerinin rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Allahü teâlâdan mî'râcda, sidret-ül müntehâda sual ettim. Rabbim o makâmda yok idi. Rabbim o makâmlardan münezzehdir. Dedim, yâ Rabbî, yâ Pâdişâh-ı Mutlak! Benden sonra benim eshâbım aralarında ihtilâf ederler. Ve aralarına ihtilâf salarlar. Sen o hilâf edenlere ve ihtilâf salanlara ne yaparsın. O kimselerden ba'zısı diğerinin sözünü tutar. Ba'zısı bir baş-**

kasının sözünü tutar. Allahü teâlâ buyurdu: "Benim Habîbim, benim azîzim! Senin Eshâbın benim katımda yıldızlar gibidir. Ba'zısı ba'zısından nûrludur. Aralarında olan ihtilâflardan dolayı onları affederim. Her kimse ki, onlardan birisinin kavliyle ve fetvâsıyla amel eder ve yol giderse, hidâyet üzere-dir. O yolu hidâyet ile süslemişim."

39- Abdullah bin Abbâs'ın rivâyet ettiği hadîs-i şerifte; Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Benim Eshâbım Nûh aleyhisselâmın gemisi gibidir. Nûh aleyhisselâmın ümmetinden, Nûh aleyhisselâma îmân getirip, verdiği habere i'tikâd edip, emrine uyup gemiye binen, dünyada tûfan azâbından, âhirette, Cehennem azâbından ve hicrândan, mahrûmlukdan emîn oldu. Her kim ki, Nûh aleyhisselâm hazretlerine îmân getirmedi ve i'tikâd**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ile emrine uymayıp, gemiye girmedi, dünyada tûfandan boğulmağa müb-telâ olup ve âhırette mah-rûmluğa, hicrâna ve azâba düşâr oldu [yakalandı]. Böylece, benim ümmetinden her kim ki, eshâbıma muhabbet ederse, dünyada bid'at ve dalâlet deryâsına gark olmaktan halâs olur [kurtulur]. Âhırette, ayrılık, mahrûmluk, hicrân azâbından selâmet bulur. Ümmetinden bir kimse, eshâbıma muhabbet etmeyip, benim eshâbım hakkında söylediğim habere i'tikâd etmeyip, eshâbıma buğz ve adâvet etse, dünyada hâricî ve râfizî yolunu tutmuş, bid'at ve dalâlet tûfanında gark olmuştur [boğulmuştur]. Âhırette hüsrân ve nedâmet ve hicrân acısına gömülüp, artık, kurtuluş ümîdi kalmaz."

40- Sahîh rivâyet ile bildirilen bir hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, "Allahü te-

âlâ, Cebrâîl aleyhisselâm vâsıtası ile bana vahy etti ki, sizin Rabbiniz olan ben, Ebû Bekr'in isteklerini yerine getirdim. Bunların en aşağısı olarak, kıyâmete kadar onu sevenleri ve onun dostlarını af ettim."

41- Yine sahîh rivâyet ile bildirilen bir hadîs-i şerifte; Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Ömer-ibnül Hattâb , hüccet ve izzet ve gayret ve salâbet cihetinden, Allahü teâlânın katında demir bir dağ gibidir. Emir ve yasakları yerine getirmekte kötöleyenlerin [ayıplayanların] sözü ona mâni' olamaz."

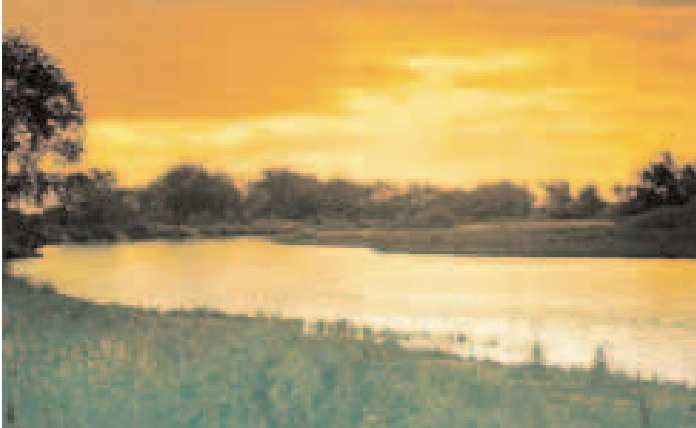
42- Yine sahîh rivâyet ile bildirilen bir hadîs-i şerifte; Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Allahü teâlâ meleklerine, ümmetimin hepsi için umûmî, Os-mân ve Ali (radiyallahü anhüm) için husûsî olarak öğünür."

ALİ BİN EBİ TÂLİB

43– Yine bir hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Ebû Bekr’in günlerinden bir gün, Ömer’in kendi günlerinden ve kendi vaktinden kıyâmete kadar olan günlerden hayırlıdır. Ömer’in günlerinden bir gün, Osman’ın bütün günlerinden ve kendi zamanından kıyâmete kadar olan günlerden hayırlıdır. Osman’ın aynı şekilde. Alî’nin günlerinden bir gün, bütün ümmetin kıyâmete kadar olan günlerinden hayırlıdır.”**

44– Sahîh rivâyet ile bildirilen bir hadîs-i şerif-

te, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Muhakkak, dünya göğünde, seksenbin melek vardır ki, Ebû Bekr ve Ömer’i “radıyallahü anhümâ” sevenler için istigfâr ederler. İkinci gökte seksenbin melek vardır ki, Ebû Bekr ve Ömer’e “radıyallahü anhüm” buğzedenlere la’net ederler. Üçüncü gökte de seksenbin melek vardır ki, Osmân ve Alî’ye “radıyallahü anhüm” muhabbet edenlere [sevenlere] istigfâr ederler. Dördüncü gökte de seksenbin melek var-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dır ki, Osmân ve Alî'ye buğzedenlere la'net ederler."

45- Bir hadîs-i şerifte, Resûlullah buyurdular ki: **"Allahü teâlânın, her gökte dörtyüz meleği vardır ki, Allahü teâlâ onları benim eshâbımın dostlarına hayır dua etmeye, düşmanlarına nefret ve la'net etmeye vazifelendirmiştir."**

46- Bir hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Her gökte ikiyüzbin melek dâimâ, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Alî'nin dostlarına istigfâr ederler. İkiyüzbin melek dâimâ, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Alî'nin düşmanlarına nefret ve la'net ederler."**

47- Bir hadîs-i şerifte, Fahr-i âlem ve Resûl-i muhterem Efendimiz buyurdular ki: **"Allahü teâlâ, Cennet'i yarattığı zamandan bugüne ve bugünden kıyâmete kadar, hergün-**

de, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Alî'nin dostları için, birbirine benzemiyen yediyüz çeşit rahmet ve seadeti Cennet'te meydana çıkaracaktır."

Menkıbe: Çihâr yâr-i güzînin şerefli şânları hakkında mu'teber kitaplarda nakl olunan haberler hakkındadır:

Sahih isnâd ile Muhtâr bin Abdullah, Enes bin Mâlik'den rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz bir gün Medîne-i münevvereden çıktı. Ben de çıktım. Ensârdan birinin bostânına girdi. Ben de girdim. Buyurdu ki: **"Yâ Enes! Kapıyı bağla."** Ben de bağlayıp, huzur-ı şerîflerine geldim. O sâatte bir şahıs gelip, kapıyı çaldı. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Yâ Enes! Var kapıyı aç! O şahısı Cennet ile müjdele. Ona benden haber ver ve söyle ki, Benden sonra ümmetim üzerine halife olacaktır!"** Ben de vardım, kapıyı açtım. Hâlbuki, ka-

pıyı çalanın kim olduğunu bilmiyordum. Baktım ki, Ebû Bekr-i Sıddîk'dır. Ben de Hazreti Server-i âlemin buyurdukları haberi verdim. Kapıyı bağladım, geldim.

Bir kişi dahâ gelip, kapıya vurdu. Resûlullah yine buyurdu ki: **"Yâ Enes! Var kapıyı aç, o kişiye Cennet ile haber ver ki, Ebû Bekr'den sonra, ümmetim üzerine halife olsa gerektir."** Ben de vardım, kapıyı açtım. Hâlbuki kim olduğunu bilmezdim. Baktım ki, Ömer-ül Fârûk'tur. Hazreti Seyyid-i veledi Âdem'in buyurdukları müjdeleri haber verdim. Sonra kapıyı bağladım, geldim.

Sonra bir şahıs dahâ gelip, kapıyı çaldı. Resûlullah yine buyurdu ki: **"Yâ Enes! Var kapıyı aç! O şahısa Cennet ile müjde ver. Ebû Bekr ve Ömer'den sonra, ümmetim üzerine halife olacağını haber ver. Ve haber ver ki, hilâfeti za-**

manında, mazlûm ve günâhsız olarak öldürülse gerektir ve o kanını akıttıkları zaman sabretsin."

Ben de kapıyı açmağa vardım. Hâlbuki kim olduğunu bilmiyordum. Kapıyı açtım, baktım ki, Osmân-ı Zinnûreyndir. Habîb-i ekrem ve Nebiyyi muhterem Efendimizin buyurdukları haberleri söyledim. O dedi ki, "Yâ Rabbî! Yardım, herkese Senden gelir. Bize sabr ihsân eyle." Kapıyı bağladım.

Ondan sonra bir şahıs dahâ kapıya vurdu. Resûlullah yine buyurdu ki: **"Var yâ Enes, kapıyı aç! O şahısa Cennet'i müjdele. Ve haber ver ki, Ebû Bekr, Ömer ve Osmân'dan sonra, ümmetim üzerine halife olsa gerektir. Hilâfet onun ile tamam olur. Hilâfetin sonunda, namaz kılariken katlolunsa gerektir."** Ben de vardım. Hâlbuki kim olduğunu bilmezdim. Kapıyı açtım. Aliyyül Mürtedâ'dır. Resû-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

lullah Efendimizin buyurdıkları müjdeleri haber verdim.

Menkıbe: Yine Enes rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz ile bir vakitte de bir bostâna vardık. O tertîb ile Çihâr yâr-i güzîn gelip, Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerinde ayak üzeri durdular. Resûlullah Efendimiz bostândan dışarı çıktılar. Ben önde Çihâr yâr-i güzîn arkamda, Resûlullahı ta'kib ettik. Mubârek gözleri yaşlı idi. Çihâr yâr-i güzîn ve ben de

ağladık. Gözlerimiz yaş ile doldu. Resûlullah Efendimiz, bostândan dışarı çıktıktan bir müddet sonra, buyurdular ki: **“Yâ Enes! Görür müsün ki, haber verdiğim o sözlerden, hepimizin gözleri yaş ile doldu. Yâ Enes! Ondan gayri ilâh olmayan Allah hakkı için, benim vefâtımdan kıyâmete kadar, benim ümmetimden, eshâbımın ve ehl-i beytimin çektiği sıkıntılar için gözleri yaşaran [ağlıyan] ve kalbleri mahzûn olan [üzülen] kimselere Allahü teâlâ na-**

zar eder. Allahü teâlânın nazar ettiği kimse, Cehennem azâbından emîn olur."

Menkıbe: Bir vakit Ceb-râîl-i emîn aleyhisselâm, Resûlullah Efendimizin huzurlarına geldi. Dedi ki: Senden sonra ümmetin üzerine Ebû Bekr halife olacaktır. Allahü teâlâ de Mi'râc gecesi vâsıtasız olarak [harfsiz ve sessiz olarak] Resûlullah Efendimize buyurmuştu ki, "Senden sonra ümmetin üzerine İslam halifesi ve hak üzere halife Ebû Bekr olacaktır." O Ebû Bekr'in halifeliği senin emrinle olmadı. Sonunda Alî'nin halifeliği de senin emrinle olmadı. Allahü teâlânın emri ile ve mü'minlerin seçmesi ile olmuştur. Eğer bunu yakîn üzerine bilmek istersen, Huzeýfe bin Yemân rivâyet buyurduğu haberi dinle. Rivâyet eder ki, Sahâbe-i güzîn "Yâ Resûlallah! Bizim gönülleri-miz onun sebebi ile emîn

olması ve muhâliflerin [düşmanların] dedi-kodularının kesilmesi için, kendi ihtiyârın ile bizim üzerimize bir halife ta'yîn buyurur musun!" dediler. Resûlullah cevâbında buyurdular ki: **"Eğer sizin üzerinize benden sonra kendi emrim ile halife ta'yîn etsem, sonra siz ona âsî olmanız, üzerinize azâb nâzil olur. Ben kendi murâdım ile ümmetimin başına halife ta'yîn etmeyi uygun bulmam ki, Mûsâ-i kelîm aleyhisselâm Hârûn aleyhisselâmı kendi ihtiyârı ile, kırk gün kavmi üzerine halife ta'yîn etti. Geri döndükte, sekiz bin adem buzağıya tapıp, kâfir oldular, dinden çıktılar. Ben de eğer ümmetim üzerine kendi re'yim ile halife ta'yîn etsem, bilirim ki, kıyâmette hiçbir kimseyi, doğru din üzerine, Kitap ve Sünnet ahdi üzerine geri bulmam. Lâkin, ben bir iş işlerim ki, Allahü teâlâyı ümmetim üzerine**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

halife kılarım. “Vallahü halifeti aleyküm.” Ben ümmetimi Allahü teâlâyâ ısmarladım. Allahü teâlâ bilir. O kimi irâde ederse, tarafından ta’yîn buyurur.” Allahü teâlâ, kendi tarafından Ebû Bekr-i Sıddîkî halife yaptı. Bütün âlem bilir ki, Ebû Bekr-i Sıddîk, beyanları ile ve nişânlar ile, Resûlullah Efendimizin halifesidir.

Lâkin burhân ve fermân ile Allahü teâlânın halifesidir. Bilmiş ol ey civân mert. Sen ki, benim cânım sana fedâ olsun. Âlem halk olunan zamandan, kıyâmete kadar, Resûlullah Efendimiz gibi bir Nebî ne gelmiştir ve ne de gelecektir. Bundan dolayı ki, Ebû Bekr-i Sıddîk gibi bir sâdık takvâ sâhibi ne gelmiştir ve ne de gelecektir.

Menkıbe: Câbir rivâyet eder. Bir vakit, muhâcir ve ensârdan, kalabalık bir cemâ’at ile, Medîne-i münevverenin bir mahallin-

de, ensârdan sâlihâ bir hâ-tunun ziyâfetinde, Resûlullah Efendimiz ile berâber oturmuştuk. Elimizi yiyeceğe uzatmadan önce, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **“Bu saatte [şimdi] Cennet ehlinde bir merd gelir ki, benden sonra o merd, ümmetim üzerine hak üzere halife olur.”** Bunu söylediği sırada Ebû Bekr-i Sıddîk içeri girdi. Sonra buyurdu ki, **“Şimdi, ehl-i Cennet’ten bir merd dahâ gelir ki, ümmetimin üzerine Ebû Bekr’den sonra, hak üzere halife olur.”** Bunu söylediği ânda, Ömer-ül Fârûk meclise dâhil oldu. Sonra buyurdu ki: **“Bu vakitte ehl-i Cennet’ten bir şahıs dahâ bu meclise dâhil olur ki, Ömer’den sonra hak üzere halife olur.”** Sözü tamamlandığı ânda Osmân-ı Zinnûreyn meclisde hâzır oldu. Sonra buyurdu ki: **“Ey benim eshâbım, yârlarım! Yemek hâzır oldu. Lâkin bir merd dahâ kal-**

miştir ki, o merdin de bu yemekde bizim ile berâber rızıkı vardır. Ehl-i Cennettir. Osmân'dan sonra ümmetim üzerine hak üzere halife olur. Bu sırada gelir. Ondan sonra ta'âm yenecektir." Câbir dedi ki, Resûlullah Efendimiz bu sözü söyledi. Bir sâat bekledi. Mubârek yüzünü kapı tarafına çevirip, başka şey ile meşgûl olduğu hâlde dua edip, buyurdu: **"Yâ Rabbî, Ali'yi bu zümrede kıl!"** Üç kere bu duayı buyurdu. Hemen Aliyyül Mürtedâ kapıdan girdi. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Ta'âmı koyunuz. Size âfiyet olsun!"**

Menkıbe: Sa'îd bin Cübeyr rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz Medîne-i münevverede, Mes-cid-i şerîfi binâ etmek istediler. Onbinden ziyâde taş toplanmışdı. Resûlullah Efendimiz bu kadar taştan bir taş kaldırdı. Hazreti Ebû Bekr'e buyurdular ki: **"Sen de bir taş kaldır!"**

Sonra Hazreti Ömer'e buyurdular ki: **"Sen de bir taş kaldır!"** Sonra Hazreti Osmana buyurdular ki: **"Sen de bir taş kaldır!"** Sonra Hazreti Ali'ye buyurdular ki: **"Sen de bir taş kaldır!"** Her birisi bir taş kaldırdılar. Ya'ni ellerine taş aldılar. Eshâb-ı güzîn, muhâcir ve ensâr, huzurda el kavuşturup, dururlardı. Resûlullah Efendimiz, mubârek elleri ile kaldırdığı taşı, götürüp, gerekli yere koydu. Ondan sonra buyurdular ki: **"Yâ Ebû Bekr! Kaldırdığın taşı getir, benim koyduğum taşın yanına koy!"** O da getirip, yanına koydu. Sonra buyurdular ki: **"Yâ Ömer! Sen de getir, o taşı Ebû Bekr'in taşının yanına koy!"** O da getirip, koydu. Ondan sonra buyurdular ki: **"Yâ Osmân! Sen de getir o taşı Ömer'in taşının yanına koy!"** O da getirip, koydu. Ondan sonra buyurdular ki: **"Yâ Ali! Sen de getir o taşı Osman'ın**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

taşının yanına koy!" O da getirip, koydu. Sonra, Resûlullah Efendimiz, Eshâb-ı güzîne hitap edip, buyurdular ki: **"Ey Eshâbım! Bu taşlar arasında gördüğünüz sıra, benden sonra halife, Ebû Bekr, ondan sonra Ömer, ondan sonra Os mân, ondan sonra Alî'nin olacağına açık bir delildir. Siz ki benim eshâbım, muhâcir ve ensâr! Herkes ne miktar bu taşlardan ister ise, alıp nereye ister iseniz koyunuz."** Medîne-i münevvere mescidinin yapılışındaki bu taş haberi çok yerde anlatılmıştır. Ammâ, bize gelen haberlerin en sahîhi budur.

Menkıbe: Bu haberin râvîsi Sefîne Hazretleridir (radiyallahü anh)'dir. Sefîne, Sahâbe-i güzînden olup, Ümm-i Seleme'nin kölesidir. Ümm-i Seleme hazretleri Ezvâc-ı tâhirattan idi. Sefîne'yi alıp, hayâtı boyunca [yaşadığı sürece] Resûlullah Efendimizin hizmet-i şerîflerinde

bulunması şartı ile âzâd etti. O da bu şart ile âzâd olmayı kabûl etti. Resûlullah Efendimizin hizmet-i şerîflerinde bulunurdu. Bir gün ondan sordular. Sefîne adını sana kim koydu. Dedi ki: Ma'lûmunuz olsun ki, biz Resûlullah Efendimiz ile, bir seferde idik. Bir konak yerinde, eşyâlarımız ve silâhlarımız çoğaldı. Davâlarımız zayıf idi. Bir büyük kilimimiz var idi. Resûlullah ben kuluna buyurdu ki, **"O kilimi yere döse ve askerin fazla eşyâsını o kilim üzerine topla."** Ben de o sâatte kilimi yere döşeyip, eşyâları ve silâhları o kilim üzerine topladım. Bana buyurdu ki, **"Kilimin uçlarını bağla! Kilimin içinde olan sefer takımlarını götür. Yola gir. Mert şekilde git ki, sen Sefîne'sin!"** Ben de o bütün silâhları Onların himmetleri ile götürüp, atlılar ile berâber yürüdüm. Gideceğimiz menzile eriştim. Asla yolda bir zorluk ve elem

görmedim. O günden bugüne kadar istediğim zaman on devenin yükünü götürürdüm. On menzil yere ilettirdim. Bunu Resûlullah Efendimizin mubârek lafzları [sözleri] bereketiyle yapardım. O zamandan beri ismim Sefînedir.

O Sefîne rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz hergün sabah namazının farzını edâ ettikten sonra, mubârek yüzünü, eshâbına döndürüp, sual buyururlar: **“Sizden bir kimse bu gece bir rüya görmüş ise, haber versin.”** Eğer gören var ise anlatırdı. Dinleyip, tâbirini beyan buyururlardı. Eğer kimse görmemiş ise, Nebiyyi muhterem Efendimiz uygun buldukları bir konuda onlar ile sözleşip, kalkarlar idi. Bir gün de hiç kimse rüya görmemişti. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Ey eshâbım! Bu gece ben acâib bir rüya gördüm. Gördüm ki, gökten bir terâzî aşağı**

asıldılar. O terâzinin iki latif ve güzel ve büyük kefeleri var. Beni terâzinin bir kefesine koydular. Ebû Bekr’i diğer kefesine koydular. İkimizi tarttılar. Ben Ebû Bekr’den ziyâde [ağır] geldim. Sonra beni terâzinin kefesinden çıkardılar. Ömer’i koydular. Ömer ile Ebû Bekr’i tarttılar. Ebû Bekr Ömer’den ağır geldi. Sonra Ebû Bekr’i çıkardılar. Osman’ı o kefeye koydular. Ömer’i Osmân ile tarttılar. Ömer Osmân’dan ağır geldi. Ömer’i çıkardılar. Ali’yi o kefeye koydular. Osman’ı Ali ile tarttılar. Osmân Ali’den ağır geldi. Osman’ı o kefedden dışarı çıkardılar. Sonra Ali’nin vaktinden kıyâmete kadar, cümle ümmeti o kefeye koyup, bütün ümmeti Ali ile bir tarttılar. Ali cümleden ziyâde geldi [ağır geldi]. Sonra o terâzîyi gök yüzüne çektiler.”

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Ondan başka ilâh olma-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

yan Allahü teâlâya yemin ederim ki, âlemin yaratılmasından beri hiç bir Nebî ve Mürsel, ümmetlerinden Ebû Bekr-i Sıddîk'tan fazîletli kimse ile sohbet etmemiştir." Yine Resûlullah Efendimiz buyurmuştur ki, "Âlem halk olunalıdan beri, yüzyirmidört bin Peygamberden hiçbirisi, Ömer bin Hattâb gibi dîni kuvvetli birisi ile sohbet etmemiştir." Yine Resûlullah buyurmuştur ki: "Hiç kimsenin dili, Allahü teâlânın kelâmını, Os-mân'dan çok zikretmemiştir." Yine Resûlullah buyurmuştur ki: "Âlem vücûda geleliden beri, hiçbir bahâdırın eli ve kolu ehl-i kâfirin başına, Alî'nin eli ve kolu kadar kuvvetli kılıç vurmamışdır."

Menkıbe: Abdullah bin Ebî Baysânî'ye Allahü teâlânın Arşından sordular. O dedi ki, Yahyâ bin Ebî Tâlib'den; Allahü teâlânın Arşından سوال ettim. O da dedi ki, ben de, Abdülveh-

hâb bin Atâ'dan, Rabbil'izzenin Arşından سوال ettim. O da Sa'îd bin Urve'ye Rabbil'izzenin Arşından سوال ettim, dedi. O da, Kâtâde bin Diâme'ye Rabbil'izzenin Arşından سوال ettim, dedi. O da, Enes bin Mâlik'e Rabbil'izzenin Arşından سوال ettim, dedi. O da, Resûlullah Efendimize سوال etti. Resûlullah seadetle buyurdular ki: "**Ben de Rabbimin Arşından Cebrâil aleyhisselâma سوال ettim. O dedi, سوال ettim, Mikâil aleyhisselâmdan, Rabbil'izzenin Arşından. O buyurdu, سوال ettim İsrâfil aleyhisselâmdan, Rabbil'izzenin Arşından. O buyurdu; ben سوال ettim Levh-i mahfûza, Rabbil'izzenin Arşından. O dedi, سوال ettim, Allahü teâlâya, Arşından ve Arşın büyüklüğünden. Allahü teâlâ buyurdu ki, Arş-ı Mecîdin üçyüzaltmışbin kâimesi var, ya'ni ayağı var. Her ayağının altmışbin kere yedi kat gök ve**

yer kadar büyüklüğü var. Her ayağının altında altmışbin sahrâ, her sahrâda altmış bin âlem, her âlemin yaratılan insan ve cinnin altmış bin katı kadar mahlûku var.” Burada anlaşıldığı üzere, Allahü teâlânın yarattıkları kemâl üzeredir ve cemâldedir. Ondan dahâ mükemmelinin olması mümkün değildir. Herkes Allahü teâlânın yarattıklarını fehm edip, Allahü teâlânın azamet ve celâlini anlıyamaz. Herkesin ilmi ve akıllı, Allahü teâlâyın melekûtünün izzetine ve ceberûtünün sırrına erişemez. Allahü teâlânın gayb-ül gayb esrârının sırrından, cümle halkdan bir kimse bir nefesi âşikâre alamaz.

Çok sayıdaki mahlûklar ve melekler, Allahü teâlânın Âdem’i ve evlâdını, iblîsi, gökleri ve yerleri Cennet’i ve Cehennemi yarattığını bilmezler. Sâdece Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali “radiyallahü teâlâ

anhüm” hazretlerine ve onların muhib sâdıklarına istigfâr ederler. Onların af olunmasını talep ederler. Burada Ehl-i sünnet vel cemâ’at itikâdında olanlara büyük şeref ve fazîlet vardır. Bunun için sevinmeli, Allahü teâlâyâ şükür ve hamd etmelidir.

Menkıbe: Bu hadîs-i şerîfin tercümesi çoktur ve uzundur. Lâkin lâzım olduğu miktar beyan edelim. Abdullah ibni Abbâs rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **Allahü teâlâ ne vakit ki, vâsıtasız ve âletsiz Âdem’i** (alâ nebiyyinâ aleyhissalâtü vesselâm) **kendi yed-i kudreti ile halketti. O zaman onu bir aksırma ile imtihân buyurdu. Aksırma Âdem’in** (aleyhisselâm) **mubârek ağzından çıktı. Cân-ı azîzi [rûhu] istedi ki, aksırma ile bedeninden ayrılsın. Allahü teâlâ Âdem aleyhisselâma ilhâm buyurdu. O zaman Allahü teâlâyâ tahmîd et-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ti. [Ya'ni Elhamdülillah, dedi.] Karşılığında Allahü teâlâ “Yerhamükellah” buyurdu. Manâsı şudur: Allahü teâlâ sana rahmet eder ve senin nesline rahmet eder ve bereket verir. “Elhamdülillah” bereketi ile Âdem aleyhisselâmın bedeni aksırma sıkıntısından kurtuldu, rahata kavuştu. “Yerhamükellah” bereketi ile cân-ı azîzi [rûhu], mübârek bedeninde rahatlayıp, rahat oldu. Lâkin, Allahü teâlâdan “Yerhamükellah” mübârek lafzını işitince, hemen o zaman iki elini, başı üzerine

koyup, dedi ki, âh, âh, herhâlde bir günâh işledim. O melekler o vakit orada hâzır idiler. Dediler ki: Yâ Âdem! Sen ilim-i gaybı bilmezsin. Olmamış günâhı nasıl bildin. Âdem aleyhisselâm buyurdu ki: Evet, ben ki, Âdemim. O zelleği işlemeseydim Allahü teâlânın rahmetine kavuşmazdım. Zîrâ, Allahü teâlânın rahmeti ve mağfireti müslümanların günâhkârları içindir.

Abdullah ibni Abbâs der ki, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “Âdem aleyhisselâmın bedeninin

bir bölümü canlı, bir bölümü cansız olduğu vakit, Âdem arkası ile göğsü arasından bir söyleyicinin sesini işitti ki, Âdem'in rûhu o sesin aşkı ile titredi. O söyleyici dedi ki, "Rabbimize şükür olsun. Onun çocuğu yoktur. Mülkünde ortağı yoktur. Onu çok büyük bilmek lâzımdır." Ondan sonra bir ses dahâ işitti ki, "Doğru söyledin. Rabbimiz büyüktür. Azîzdır." diyordu. O sesden sonra gördü ki, bir nûr mubârek göğsünde meydana geldi. O nûrun şevketinden Cennet'in kapıları açıldı. Ondan sonra o nûrun berâberinde birbirine müsâvî iki nûr dahâ Âdem aleyhisselâmın göğsünde meydana geldi. O iki nûr birbirine muvâfakat ve müsâadetle, öyle bir parıldadılar ki, Cennet'in dereceleri ve bu derecelerde ne var ise hepsi, açıkça göründüler. Beşinci kere Âdem aleyhisselâm kendi bânını aynasında

[rûhunun aynasında] bir şahıs sûreti gördü. Şemâ ilinde [görünüşünde] heybet ve şefkat sebeplerinden ve eserlerinden çok çok zuhûra gelip hâsıl olmuş bir şahıs ki, çok kuvvetli, gâyet şiddetli, fevkal'âde heybetli, iri yapılı ve sıhhatli idi. Aynı zamanda kemâl-i gayret ve salâbetle süslü bir kılınc sûreti de o sûretin omuzuna konulmuş. Âdem aleyhisselâm buyurdu ki, o beş nesne o beş kimse-dendir. Birinci, söyleyiciden, ikinci, tastik ediciden, üçüncü, nûrdan, dördüncü, nûrdan, beşinci söyleyen ve o kılıncı taşıyan heybetli ve siyâsetli şahısdan ki, onun gibi birbirine ulaşmış ve rahmet ve kerâmetle süslenmiştir."

Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, "Cebrâîl aleyhisselâm dedi: Âdem aleyhisselâmın, üst yarısı rûhu ile canlı, alt yarısı cansız olduğu vakitte, ken-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

di baş gözü ile ve gerekli kulağı ile o beş nesneyi ve o beş nesneden görmesi gerekeni gördü, işitmesi gerekeni işitti. O acâibliği görünce, başından kendi kendine hareket etti. Mu-bârek lisânını tesbîh ve tehlîl ve tahmîd ve tekbîr ile Allahü teâlânın yüceliğini dile getirdi. "Sübhâneke rabbî. Sübhâneke rabbî. Sübhâneke rabbî. Mâ a'zameke ve mâ a'zam kudreteke ve mâ evsa' mağfireteke ve rahmeteke. Lâ ilâhe illâ ente tebârekete ve teâleyte rahmeten vesiat külle şey'in ilmen ve ahseyte külle şey'in adeden." [Ey noksan sıfatlardan münezzeh olan Rabbim. Seni tesbîh ederim. Seni noksan sıfatlardan tenzîh ederim. En büyük kudret, en geniş mağfiret ve rahmet sendendir. Senden başka ilâh yoktur. Sen çok büyüksün ve şânın çok yüksektir. İlmin herşeyi içine almıştır.] Yâ Rabbel'âlemîn! Bana

haber ver ki, bu gördüğüm şaşılacak iş nedir. İşittiğim güzel ses neden ötürüdür. O kimse kim idi. Sana şükür ve senâ etti. İkinci kim idi ki, öncekini tastik etti. O nûr ne nûr idi ki, Cennet'in kapıları o nûr ile açıldı. Yâ o iki nûrlar da ne nûr idi, o nûrdan sonra ki, Cennet'in dereceleri o iki nûrdan aydınlandı. O âhirette gördüğüm; heybetli, salâbetli sûret, kimin sûreti idi. Allahü teâlâ buyurdu ki: Yâ Âdem! Henüz onların meydana çıkmaları vakti gelmedi. Ammâ sen bu saatte Âdemsin. Sana lâzımdır ki, onlardan iki nesneye kanâat edesin. Birincisi, onların adları o yerde yazılmıştır; göresin. İkincisi, sıfatlarını benden işitesin. Âdem "aleyhisselâm" dedi ki: Yâ Rabbil'âlemîn! Sen neyi irâde edersen o olur. Ne buyursan o meydana gelir. Allahü teâlâdan buyruk geldi ki, "Yâ Âdem! Biz bu sırrı sana açtık, perdeyi

kaldırdık. Bak, göresin.” Âdem aleyhisselâm iki gözünü arş tarafına çevirdi. Arşın kenârında, “Lâ ilâhe illallah. Muhammedün Resûlullah! Ebû Bekr-i Sıddîk. Ömer-ül Fârûk. Osman-ı Zinnûreyn. Aliyyül Mürtedâ.” yazılmış gördü. Âdem “aleyhisselâm” dedi ki: Yâ İlâhî! Meğer bunları benden önce yaratmışsın. Allahü teâlâ buyurdu: Yâ Âdem, ben onları senden önce yaratmadım. Muhakkak senin neslinden yaratacağım. Lâkin adlarını gökten ve yerden, Cennet ve Cehennem’den ikibin kere bin sene önce, Arş üzerinde ve tâcî üzerinde yazmışım. Senin evlâdların dünyada, her ne vakit ki, benim isimlerimi zikrederler. Benim benderim olan melekler de, ulvî âlemde, onların isimlerini zikrederler. Âdem aleyhisselâm dedi: Yâ Rabbî! Onların yüzünü görmeyip ve onları görmekle şâd ve hurrem olmadıktan son-

ra, bana onların adlarını görmekten ne fayda olur. Allahü teâlâ buyurdu: Yâ Âdem; onların adlarını bu vakitte görmenin faydası şudur ki, ilmî yakîn bilesin ki, senin hayâtın vaktinde veyâ senin evlâdın vaktinde karşılaşacağınız her lüzûm ve ihtiyâc, onların sebebi ile görülür. Onların şefâ’atinden gayri kurtuluş yoktur. Senin ettiğin her dua veyâ senin evlâdının ettiği duaların kabûlüne sebep onların şefâ’atlarından gayri yoktur. Bu söz söylendi ve geçti.

Hayât Âdem aleyhisselâmın mubârek teninde karâr kıldı. [Yâ’ni bedeni canlandı.] Cennet’e girdi. Yasak edilen ağaçtan (meyve) yedi. Bu sebeple Cennet’ten dışarı düştü [çıkarıldı]. Türlü türlü ve çeşitli üzüntüler ile karşılaştı. Üçyüz sene aralıksız Allahü teâlâdan hayâ edip, istigfâr ve dualar etti. Üçyüz sene tamam oldukça, bir gün yukarıda

ALİ BİN EBİ TÂLİB

söylenen sözler hâtırına geldi. Hemen o saatte iki elini kaldırıp ve iki gözünü arş-ı azîm tarafına dikip, dedi ki: Ey âlemlerin Rab-bî! O beş kimsenin hürmeti için ki, onların rûhlarını kendi sînemde müşâhede ettim. Ve isimlerini Arşın kenârında yazılmış gördüm. Onlar, Muhammed Mustafâ Efendimiz ve Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ömer-ül Fârûk ve Osmân-ı Zinnûreyn ve Aliyyül Mürtedâdır "radiyallahü teâlâ anhüm ecma'în". Benim hatamı onların hürmetine af et. Hemen Cebraîl aleyhisselâm geldi ve dedi ki: Yâ Âdem, senin özürün ve düzelmen ve tövben kabûl olması, O kimselerin hürmetine ve haşmetine oldu. Âdem "alâ nebiyyinâ ve aleyhissalâtü vesselâm", işte böyle işleri ve sözleri işittikten ve gördükten sonra, o beş kişinin şânını ve hâlini Allahü teâlâdan sual etti. Allahü teâlâ onların hâllerini, sî-

retlerini, yollarını ve güzel mu'âmelelerini beyan buyurdu. O vakitte Âdeme bildirdi ki, yâ Âdem! Şükür ve senâ ettiğin o söyleyici, âlemin vücûdunun aslıdır ve âlemde yaşayanların kutbudur. Üzerine hüccettir. Bütün varlıklar onun sâyesinde vardır. O kimsedir ki, halkla, benimle ve kendi ile doğrudur. O kimse ki, şirkin ve nifâkın kökünü ve temelini keser. İnâd perdesini yırtar. O, bâtılın başını ve boynunu kırar. Ve söndürür. O, küfürün hiçbir yerinde kâdir ve kıymetini koymaz. O, benim ismetimin sırrındadır. Ve nusretimin himâyesindedir. O bir çırağdır. Ben kara gönülleri o çırağın nûru ile parlatır, aydınlatırım. O bir dostdur ki, ben onun dostlarının cürüm ve cefâsını ve kendi dostlarımla sehv ve hatâsını onun hürmeti ile örterim. O resûl, rahmet ve kerâmettir. O kıyâmet gününde, yalnız başına mahşerdekilere

şefâ'at eder. O Arabî olan Ahmed, Hâtem-ül nebiyyin ve Kureysi olan Muhammed'dir. Bütün Resûllerin seyyididir.

Yâ Âdem! O ikinci ki, birinciği üç kere tastik etti. O Ebû Bekr-i Sıddîk'tır. O ihtiyâr [şeyh] çok büyük, kemâl ve cemâl ile süslenmiştir. Ahlâkı güzelliklerde öğülmüş ve beğenilmiş bir yegânedir [eşsizdir]. Hayırlı ve çok iyidir. Dinin muhiblerinin [sevenlerin] güzîdesidir. Hiçbir amel işlemezden önce bizim kabûl olunmuşumuzdur. Vücûda gelmezden [yaratılmadan] önce, husûsî muâmele edilen üstün kimse-lerin tanınmışıdır. Onun sîreti ehl-i İslam'a ışıklı yoldur. Onun tarîkati [yolu] ehl-i sünnet vel cemâ'at için ana caddedir. Hem râzı olmuş, hem de râzı olunmuştur. Hem muvâfak, hem mukarrebdir. Sâbıkdır ve sâdıktır. Müslümanlık dininin aslında, doğru ve dürüstdür. Atfîki

ezhardır. Sâdık-ı ekberdir. Yüzyirmidörtbin ümmetin büyüğü ve efendisidir.

Yâ Âdem! O nûr ki, onun ışığı ile Cennet'in kapıları açıldı. O kimsedir ki, bu kendi gönderdiğim Hak dînime onunla nusret veririm. Ben İslam'ı onunla azîz ederim. Ben hakkı ve hak ehlini onunla meydana çıkarırım. Bâtıl ve bâtıl ehlini onunla yok ederim. Şeytânı onun ile korkuturum ve kaçırırım. Ben îmânı küfrden, küfrü îmandan onunla ayırırım. Âhır zamanda Muhammed Mustafâ'nın (sallallahü aleyhi ve sellem) dine nusreti onunla peydâ ederim. O milletin direğidir. Zînetidir, hüccetidir; çırâğıdır. O vâhib "af eden", evvâb, tevvâb [tövbe edici] ve Ömer-ül Hattâbdır.

Yâ Âdem! Ammâ o iki nûr ki, birbirine muvâfık ve müsâid ve birisi îmân nûru ve birisi Kur'ân nûrudur. O iki nûrun ehli ve o

ALİ BİN EBİ TÂLİB

nûrun mahremi, hayâ sâhibi Osmân bin Affân'dır. Hem nâşîr-i Kur'ândır. O, benden râzıdır. Ben ondan râzıyım. Doğru kanâatli ve doğru düşüncelidir. Her ne yaparsa ihlâs üzeredir. Her ne söyler ve buyurur ve işitirse ihlâs üzeredir. Geceleri kıyâmda ve kuûdda [ka'dede], rûkû'da ve secdede diri tutar. Nebîlerin rûhunu ve meleklerin şahısını, kendi tehlîl ve tesbîhi ile âsûde ve rahatlıkta tutar. Dirlik vaktinde [sulh zamanında] kerâmet ehli olur. Kıtâl [harp] vaktinde, kemâl ve şehâdet ehli olur.

Yâ Âdem! O civân mert ki, onun sûreti sînenle iki yanın arasında tasvîr edilmiştir. O merddir ki, fütüvvet ve mürüvvet esâsı olarak ne varsa, şecâat ve şehâmet temeli olarak ne mevcut ise, hepsi bir onun şemâilinin rûzgârında yer tutmuştur. Civân merddir ve şîr-i merddir [aslan gibi yiğittir]. Sığınılacak bir

kal'adır. İlim hazînesidir. Hilm kaynağıdır. Süvârî olduğu [ata bindiği] vakitte, mukaddem ve sâbıktır. Yaya olduğu zaman müctehîdlerin büyüğü, hidâyet ehlinin sancağı ve vilâyet ehlinin rabbânîsidir. Kendi ameli ile sâbık ve benim hükümümle nâtıktır. Her gâlib üzerine gâlib ve adı Ali ibni Ebî Tâlib'dir .

Diğer rivâyet: Âdem aleyhisselam onların İsm-i şerîflerini arşda gördüğü vakit, dedi ki: Yâ Rabbî! Gördüm ve bildim, ammâ, onların her birşeyi benimle kalır mı, yoksa benden ayrılır mı? Cevap geldi ki, yâ Âdem! Sen bizim ahdimizde vefâ üzerindesin. Bizim emrimizde ve rızâ-mıza tâbî'sin. Bu hediyeler, bu inciler, bu nûrlar, sendedir, seninledir. Ahdimizi bozar ve vefâdan dönersen ve emir ve rızâ-mıza muhâlefet edersen, o vakit sen bilirsin. Hazreti Âdem'in cânı [rûhu], mu-bârek tenine dağılıp, yer-

leşti. Bedende [tende] sü-
kûnet buldu. Cennet hulle-
sini giydi. Kerâmet tâcını
başının üzerine koydu.
Kurbiyet kemerini bağladı.
İzzet tahtının üzerine otur-
du. Aslı misk-i esfer [çok
güzel koku] olan o uğurlu
ve bereketli binek üzerin-
de, gökler melekûtine gel-
di. O binek üzerinde Cen-
netlere geldi. Kudsi âlem-
lerin hepsinde dolaştı. Her
âlemde, o âlem halkının
kıblesi oldu. Cebrâîl ve Mi-
kâîl, Âdem'in ma'iyetinde
gidiyordu. Bütün bu fazî-
letleri, Allahü teâlâ Fahr-i
âlem Efendimizin bereketi
ile verdi. Âdem aleyhisse-
lâmın hullesinin [elbisesi-
nin] rengi yıldız gibi ve
mubârek teninin rengi ay
gibi, mubârek yüzünün
rengi güneş gibi idi. Mu-
bârek alnı üzerinde yazıl-
mış: Lâ ilâhe illallah Mu-
hammedün resûlullah.
Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömer-ül
Fârûk, Osmân-ı Zinnû-
reyn, Aliyyül Mürtedâ.
Mukarreblerden, mukad-

deslerden, rûhânîlerden,
kerûbîlerden o kadar me-
lek, Hazreti Âdem'in gelip-
gececeği yollar üzerine
dururlardı. Âdem aleyhis-
selâmın yüzüne bakarlar,
alnında yazılı olan "Lâ ilâ-
he illallah Muhammedün
resûlullah, Ebû Bekr-i Sıd-
dîk, Ömer-ül Fârûk, Os-
mân-ı Zinnûreyn, Aliyyül
Mürtedâ"yı görürlerdi.
Âdem aleyhisselâm Cen-
net'te ni'metlenip ve zevk-
lendi. Sonra sûrî isyân
olup, Allahü teâlâ, lütuf-i
kereminden tövbesini ka-
bûl edip, zellesini affetti.
Âdem aleyhisselâm dua
edip, dedi: Yâ Rabbî! Bir
kere dahâ o beş nûru bana

Hacer-ül Esved taş

ALİ BİN EBİ TÂLİB

getir. Allahü teâlâ, Âdem aleyhisselâmın duasını kabûl edip, Âdeme Cen-net'in şimşir ağacından bir tabût [sandık] indirdi. O tabutda, ezeli ilmi ve ezeli irâdesi te'alluk etmiş, üç arşın yüksekliği, üç arşın eni vardı. Tabutda yüz-yirmidört bin Nebînin sûreti, o sûretin herbirine bir hâne olmak üzere yüz-yirmidört bin hâne, her hâneye de duvar, dam, kapı, pencere, perde ve perde-dâr halk etmiş. Başlangıçta Âdem aleyhisselâmın hânesi, sonunda Muhammed Mustafâ Efendimizin hânesi vardır. Bir tarafında Enbiyâ hânesi, bir tarafında Resûlullah Efendimiz'in kırmızı yakuttan hânesi. Hâne ortasında namaza durmuş ve sağ elinin ayasını sol elinin üzerine koymuş ve Resûlullah Efendimizin sağ tarafında bir merd-i mutî'nin [itâat eden merdin] sûreti vardır ki, alnında yazılmıştır: Bu Ebû Bekr-i Sıddîk'tır. Sol

tarafında da bir merdin sûreti vardır ki, alnında yazılmıştır: Bu Ömer-ül Fârûk'tur. O merd ki, Allahü teâlâdan gayri kimseden korkmaz. Önünde Osman'ın sûreti ve alnı üzerinde yazılmıştır ki: Bu, iyi merdlerin hâsı ve iyi kulların büyüğüdür. Hazreti Mustafâ'nın arkasında Aliyyül Mürtedânın sûreti, kılıcını omuzuna almış ve alnı üzerinde yazılmış ki, Muhammed aleyhisselâmın birâderi ve amcazâdesidir. Ondan sonra Cihâr yâr sûretinin etrâfında amcaların ve dayıların sûreti ve diğer halifeler ile vekillerinin sûreti, muhâcir ve ensârın gâzîlerinin hepsi, başlarında yeşil imâme ve yeşil tâclar ve yeşil silâhlar ve binekleri de hepsi yeşil. Yarın kıyâmette de böyle gelirler. Dünyada güneşin nûru dünyayı aydınlatdığı gibi, onların atlarının tırnaklarının nûru arasat meydanının nûrlandırır. Âdem aleyhis-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

selâm dünyada hayatta idi; o tabut yanında idi. Âdem aleyhisselâm dünyadan göç ettiler. Şît aleyhisselama mîrâs kaldı. Şît'den, İdrîs'e (aleyhisselâm) ve böylece tâ İbrâhîm Halîl ve İsmâ'îl ve Mûsâ Kelîmullah ve İsâ ibni Meryem'e mîrâs kaldı. Bu kıssa uzundur. Bundan maksad odur ki, Hazreti Âdem'in zaman-ı şerîfinden, Hazreti İsâ'nın zaman-ı şerîfine kadar her bir Nebî ve her bir Resûl, gazâyâ gideceği ve Allahın düşmanları ile harp edeceği zaman o tabutu kendi ile berâber götürürdü. Muhammed Mustafa Efendimizin berekât ve hayrâtından ve Çihâr yâr-i güzînin berekâtından zafer ve nusret ve fırsat müyeser olurdu. Bu konu "Kîsâs"da mevcûttur.

Menkıbe: Sahîh isnâd ile Atâ'dan, o da Abdullah bin Abbâs'dan bildirilen hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki;

"Kıyâmet günü bir nidâ edici, nidâ eder ki, Ehlul-lah olan kalksın! Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali (radi-yallahü teâlâ anhüm) **kal-karlar. Ebû Bekr'e denilir ki: Var, Cennet kapısında dur. Allahü teâlânın rah-meti ile, istediklerini Cen-net'e koy. İstemediğini de Allahü teâlânın kudreti ile Cennet'e koyma. Hazreti Ömer'e denir: Var, mîzân [terâzî] yanında dur! Kimi istersen, Allahü teâlânın bereketi ile mîzânını ağır et. Kimi istersen, Allahü teâlânın bereketi ile, mî-zânını hafif et. Osmân'a denilir. Al bu asâyı. Var Kevser havzının yanına dur! Kimi istersen havuz-dan su içir. Kimi istersen içirme. Alî'ye denilir ki: Bu hulleyi giy! Allahü te-âlâ bu hulleyi senin için hazırlamıştır."**

Şimdi, ey ehl-i sünnet i'tikâdında olan temiz Müslümanlar! Bu dört hâl, Çihâr yâr-i güzîn hazretle-rinin şeref ve fazîletinin

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ifâdesidir. Ma'lûm olsun ki, Hazreti Ali'nin hulle giymesi, ikbâl-i tâmdır. Kevser şarabı üzerine emîn olmak, Osman'ın işi oldu. Adâlet terâzisini kendi fermânında tutmak Ömer'in işi oldu. Cennet'te tasarruf etmek Ebû Bekr'in işi oldu. Cümlesinden üstün ve efdaldır.

Menkıbe: Übeyy bin Ka'b, Eshâb-ı güzîn hazretlerinin Kur'ân-ı kerîm okuyanlarının efdallerindendir. O rivâyet etmiştir. Ben bir gün Vel-Asr sûresini, Resûlullah'ın Efendimizin huzur-ı şerîflerinde

okudum. Bitirince, dedim ki: Yâ Resûlallah! Vallahi, benim canım, babam ve anam sana fedâ olsun ki, lütuf eyleyip, bu sûre-i azîm-üş-şânın tefsîrini beyan buyurun. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: Birinci âyet-i kerîmede meâlen, **"Allahü teâlâ günün âhırine yemin ederim"** buyurmuştur. İkinci âyet-i kerîmede meâlen, **"Elbette, Ebû Cehl'in işi ziyânda, zelil ve başı aşağıdadır"** buyurmuştur. Üçüncü âyet-i kerîmede meâlen, **"Ancak îmân edenler"** buyurması, Ebû

Bekr-i Sıddîk içindir. [ve devamında meâlen] **“Amel-i sâlih işleyenler”** buyurulması, Ömer-ül Fârûk içindir ki, çok amel işleyici ve şükür edici ve iyi işler yapıcıdır. **“Hakkı tavsiye ederler”**; Osmân-ı Zinnûreyn içindir ki, sabr tutucu ve hayâ-hilm sâhibidir. **“Sabrı tavsiye ederler”**, Aliyyül Mürtedâ içindir ki, vefâkârdır ve kendini hıfz edicidir.

Resûlullah Efendimiz, Kelâm-ı kadîm tefsîrinde, Ebû Bekr-i Sıddîk'ı îmâna benzetti. Ömer-ül Fârûk'u amel-i sâlihe benzetti. Hazreti Osmân'ı hak işte vasiyete denk etti. Aliyyül Mürtedâ'yı, sabr işinde vasiyete benzetti. Ebû Bekr îmân yerinde oldu. Ömer amel yerinde oldu. Ömer Ebû Bekr'in fer'idir. Ebû Bekr îmân yerindedir. İmân kalbin fi'lidir. Ömer amel yerindedir. Amel bedenin fi'lidir. Kalb bedene tâbî' değil, beden kalbe tâbî'dir. Allahü teâlânın

Kur'ân-ı kerîminde okursun ve görürsün. Âyet-i kerîmede; **“İmân edenler, sâlih amel işleyenler, hakkı tavsiye edenler, sabrı tavsiye edenler”** buyurulması, burada da, önce Allahü teâlâyı bilesin. Sonra Muhammed Mustafâ Efendimizi bilesin ve dîn-i İslam'ı tutasın. Dîn-i İslam üzerine sülûk edesin [ilerleyesin]. O Hazreti Ebû Bekri hak üzere halife ve imâm bilesin. Ondan sonra Hazreti Ömer'in, ondan sonra Hazreti Osman'ın, ondan sonra Hazreti Ali'nin hak üzere halife ve imâm bilesin. Ümit olur ki, onların muhabbetleri hürmetine Müslüman dirilirsın ve kıyâmet günü Müslümanlar safında olup, Müslümanlar zümresinde haşrolursun. Bütün şiddetlerden ve belâlardan emîn olasın, inşaallahü teâlâ.

Resûlullah Efendimiz buyurdu: **“Her kim bir ke-re namazda veyâ namaz**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

hâricinde vel-asr sûresini okursa, o kimse, Allahü teâlâden iki şey bulur. Biri dünyevî, biri uhrevî. Dünyevî olan odur ki, Allahü teâlâ, ömrünün sonuna kadar sabr mührünü vurur. Tâ ki, o kimsenin ölüm cihetinden hiçbir korku ve sıkıntı önüne gelmez. Uhrevî olan odur ki, Allahü teâlâ o kimseyi kıyâmette hak ehli ile ve kendi hâs kulları ile haş eder. Tâ o kimsenin de gönlüne yalnızlık ve kimsesizlik cihetinden bir korku ve yabancılık fikri gelmez. Her bir okumaya bu iki ni'metin karşılığı hâzır-dır. Bu Vel-asr sûresi hem hakkı zikreder, hem sabrı zikreder. Bu sûreyi okuyanın, dünyada ömrünün sonu sabr üzere olur. Âhırette haşrı, hak ehli ile olur. Âyetleri dörtttür. Kelimeleri ondörtttür. Harfleri altmışsekizdir. Her âyetin sonunda çok tehiyyât ve salavât ve her kelimenin sonunda çok berekât ve

hayrât ve harflerinin mukâbilinde çok derece ve hasenât vardır."

Menkıbe: Bu haber, Çihâr yâr-i güzîn hakkında meşhur haberlerden biridir ve onların fazîlet ve şerefleri beyanında vârid olmuştur. Onların muhabbetleri bizim bedenimizde ve canımızda hayâtımız gibi olmuştur. Cânımızda îmânımız gibi olmuştur. Elhamdülillah! Onların muhabbet güneşleri bundan da fazla olursa, lâyıktırlar. Eğer yüz bu kadar veyâ bin bu kadar veyâ dahâ da fazla olursa yine lâyıktırlar. Hiçbir kimse, bu âna kadar onların dostlğundan dolayı ziyân etmemiştir. Bundan sonra da etmez. Hiçbir ferd bu zamana kadar onlara düşmanlık yapmanın faydasını görmemiştir, zararını görmüştür. Bundan böyle kıyâmete kadar onlara adâvet sebebi ile bir fayda bulmak ihtimâli yoktur. Mutlaka zarar vardır. O

kimseler hem Muhammed Mustafâ'nın (sallallahü aleyhi ve sellem) makbûlü ve mardîsi olur ve hem Muhammed Mustafâ Efendimizin mahbûb ve memdûhu olur. Dahâ ne istersin. Bundan ziyâde ne gerek. Oradan ki, niyet himmettir ve ta'rîf-i muhabbettir. Muhammed Mustafâ Efendimizin ve Çihâr yâr-i güzînin temiz olmalarında ve büyüklüklerinde şek ve şüphe yoktur. Kur'ân-ı kerîmde geçen âyet-i kerîmeleri zikrettik. Menkıbe-ı şerîflerinde ve o haberler ve eserlerin çokluğundan ki, tafsîl ettik ki, şerefli şânlarında gelmiştir. Acaba o insâfsız ve mürüvvetsiz ve zâlim ve münâfık kimseler, bu kadar Kur'ân-ı azîm âyetlerini ve bu kadar Resûlullah Efendimizin hadîs-i şerîflerini okur ve dinlerler de, niçin gönlünde tutmaz ve inkiyâd ile kabûl etmezler. Göklerin ve yerin bile Çihâr yâr-i güzînin şerefine

den haberleri vardır. Cennet ve Cehennem onların nefesinden haberdârdır. Süflî âlem [dünya], üzerinde o büyükleri taşıdığı için iftihâr duyar [öğünür]. Levh ve kalemin her ikisi, Çihâr yâr-i güzîni senâ eder. Arş ve Kürsînin her ikisi Çihâr yâr-i güzîne dua eder. Allahü teâlâ ve Resûli, Çihâr yâr-i güzîni methederler.

[Meâl-i şerîfi; "... **Sabredenler ...**" olan Âl-i İmrân sûresi 17.ci âyet-i kerîmesi, Çihâr yâr-i güzîni ile alâkalıdır.] Sağlam rivâyet ile Abdullah bin Abbâs'ın bildirdiği hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz, bir cemâ'ate karşı buyurdu ki, kıyâmet günü olunca, herkesin niyet ve himmeti, gam ve sıkıntıdan kendisini kurtarmak olur. Önce gelenler ve sonra gelenler, murâdlı ve murâdsız [istekli, isteksiz] bir meydana toplanırlar. Kendi defterlerini okumak üzerine ve kendi yönlerinin katılığı

ALİ BİN EBİ TÂLİB

üzerine ve kendi iyi bahtını kabûl etmek üzerine ve yâ Allahü teâlâ muhâfaza etsin, kendi kötü bahtını kabûl etmek üzerine gönül verirler. Eğer bu tarafta söz söyler isek, söz uzar ise de, eğer söylemeyip, geçerse, gam ve gussada kalırız. Bunun için burayı uygun bir şekilde beyan edelim. Lâkin gönül katılığı ve göz körlüğü fayda vermez. Hazreti Âdem'in zaman-ı şerîflerinden kıyâmet kopuncaya kadar, her kim ki, vücûda gelmiştir, hepsi toplu olarak veya müteferrik olarak tamamı toplanırlar. Bir kavim ayak üzerine durmuş, bir kavim dizleri üzerine durmuş şeklindedir. **"Her ümmeti dizleri üzerine oturarak toplanmış görürsün!"** buyurulmuştur. [Câsiye sûresi 28] Kalbleri göğüste hurûşa gelmiş, beyinleri dîmâglarda çûşâ gelmiş olur. Dizleri üzerine gelmiş kimsenin gönlü sıkıntıda olur. Kendilerinden bîzâr

olurlar. Ümit ettikleri şeylere kavuşamadıklarını, lezzetlerden uzak olduklarını görürler. Gönüllerini [kalblerini] kendi yaptıklarının ve dediklerinin cezası ile başbaşa bırakırlar. Büyük ve küçük günâhlıları, bir tarafta tutarlar. Kuvvetli ve zayıf hasımları diğer tarafta tutarlar. Mürâilik, yankesicilik, nemmâmlık, ikiyezlülük perdelerini yırtarlar. [Ya'ni bu vasıflar açığa çıkar.] Dimâglarda, gönüllerde olan her ne varsa açığa çıkar. Yâ sadet nûruna kavuşur. Veyâ Allahü teâlâ korusun, şekâvet ve zulmetine kavuşur. [Şûrâ sûresi 7.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], **"Bir fırkası Cennet'te, bir fırkası Cehennem'de olurlar"** buyuruldu.

Biz bîçareler ve derdine dermân arayanlar. Ne edelim, ne yapmaya kâdiriz. Biz nasîbsiz kimseler, kime ne söyleyelim, kime ne ağlayıp, sızlayalım. [Meryem sûresi 23.cü

âyet-i kerîmesinde; Îsâ aleyhisselâmın doğumu zamanında; Hazreti Mer-yem'in; **"Ne olaydı bu hâl-den önce ölmüş olsaydım; unutulup gitseydim"** dediği bildirilmektedir.] Yâ Rabbî! Sana karşı ağlayıp-sızlayalım. Muhammed Mustafâ Efendimizi sana şefâ'atçı getirelim. Sonra Çihâr yâr-i güzîn de sana şefâ'atçı getirelim. Evet, evet. Vallahi delîl budur. Gözümüzün suyu, böyle günde, böyle vakitte gâyet hoştur, büyük sermâyedir.

Resûlullah Efendimiz kıyâmet gününün şiddetini, dehşetini beyan ettikten sonra buyurdular ki; bu şiddetli ânda iki minber getirirler. Her ikisi de kemâli nûr ile münevver, her ikisi hâlis nûrdandır. Birisini Arşın sağ tarafına, birisini sol tarafına koyarlar. İki şahıs, ikisi de mukarreb melek, ikisi de heybetli ve haşmetli gelirler. O iki minber üzerine otururlar. Ondandır, o sağ taraf-

ta minberde oturan güzel ses ile der ki, "Beni bilmi-yenler bilsin ki, Cennet'in hâzini Rıdvânım. Cennet'in makâmları, hazîneleri, dereceleri, benim elimdedir. Sevâb işleyenlerin işlerini gören benim. Şimdi emîn olun ve bilin, işte Cennet'in anahtârları bendedir. Bugün Allahü teâlâ buyurdu, yâ Rıdvân! Kilitleri, Muhammed Mustafâya teslîm et. Ben de ilettim. Resûlullah Efendimiz bana buyurdu ki, bu kilitleri Ebû Bekr'e ve Ömer'e teslîm et. İkisine benden selâm da söyle. Ve hem Allahü teâlâdan selâm söyle. Ve onlara söyle ki, Cennet kapılarını açınız. Kendi dostlarınızı, gönlünüzün murâdı üzerine azâbsız Cennet'e götürünüz. Şimdi ben geldim. Kilitleri Ebû Bekr'e ve Ömer'e teslîm ettim. Siz şâhid olunuz.

Ondandır o ikinci melek, Arşın sol yanındaki minberden yüksek sesle

ALİ BİN EBİ TÂLİB

nidâ eder. Heybetlidir ve haşmetlidir. Yâ mahşer halkı. Her kim beni bilirse hoştur. Her kim beni bilmez ise, bilsin ki, ben Cehennem meleği Mâlikim. Azâb ehlini ben bilirim. Cehennem derecelerini, tabakalarını, acı yerlerini bilirim. Cinnîleri ve Âdem oğullarını, eğer istesem; arasat meydanından bir elimle tutar alırım. Ben ki bir sayhâ ile [bağırma ile] ve bir helâk edici bağırma ile insanların ve cinnîlerin başına intikâm getiririm. Eğer istesem, Cehennem'in dörtyüz derekesini bir boncuk gibi, elimin ayası üzerinde döndürürüm. Eğer istesem, ağaçlar yaprağı adedince, sahralar kumu adedince olan zincir ve halkaları, yılan ve akrepleri bir da'vet ile Cehennem'in hâviyesinden dışarı çıkarırım. Şimdi, size haber vermeye ve söylemeye geldim. İyi bakınız ve dinleyiniz. Bunlar, Cehennem'in kilitleridir. Alla-

hü teâlâ bana emretti ki, Cehennem'in bütün kilitlerini Muhammed Mustafa'ya vereyim. Ona söyleyeyim ki, her kimi ister isen, Cehennem'den geri tut. Ben de geldim kilitleri teslim ettim. Allahü teâlânın emirlerini haber verdim. Muhammed aleyhis-selâm buyurdu ki, şimdi sen de, Allahü teâlâ şânühü hazretlerinin emri ile ve benim buyruğum ile Cehennem'in bu kilitlerini, Ebû Bekr ve Ömer'e teslim et. Ve onlara söyle. Her ikiniz düşmanlarınızı Cehennem'e götürünüz. Şimdi, ben ki Mâlikim. İşte getirdiğim kilitleri, Ebû Bekr ve Ömer'e teslim ettim. Siz şahid olunuz.

Ondan sonra, konulan o iki minber üzerine Rıdvan ile Mâlik çıkıp, otururlar. Sonra iki minber dahâ, cemâl ve kemâl-i nûr ile münevver oldukları hâlde getirirler. O iki minberin yanına koyarlar. Birinin sağında ve birinin solunda.

Mukarreb ve mutahhar iki şahıs [melek] gelip, herbiri bir minber üzerine çıkıp, oturlar. Ondan sonra o sağ taraftaki minberde oturan mukarrep melek nidâ eder ve der ki, Yâ mahşer halkı. Ben Mikâîlim. İzzet hazînelerine müvekkilim. Minnet zâhîreleri üzerine düşmüşüm. Suların, rüzgârların ve rızıkların hazînadârı benim. Meşgûliyyetlerin, işlerin, fetihlerin ve nusretlerin koruyucusu benim. Allahü teâlâ şânühû, kevser havzının kaynağını, suyunun dolup-boşalmasını, dağıtım ve tutumunu bundan önce benim emrime vermişti. Bugün bana buyurdu ki, biz o nesneyi, sana vermiş idik. Bizim emrimiz ile benim hâs Resûlüm Muhammed Mustafâ'ya teslîm et. Bugün Kevser havzında cârî olan herşey, Resûlün murâdı ve rızâsı ile cârî olacaktır. Ben vardım bu hükmü ve bu işi, Hazreti Mustafâ'ya teslîm

ettim. Muhammed Mustafâ, bu işi, Osmân-ı Zinnûreyn'e verdi. Kendi dostlarını ve Ebû Bekr, Ömer ve Alî'nin "radıyallahü teâlâ anhüm" dostlarını havzın şarabından içirerek kandırsın. O Çihâr yârin düşmanlarını, havz-ı kevserden mahrûm edip, geri döndürür. Sonra Arşın sol tarafında olan minberdeki melek nidâ eder: Yâ mahşer halkı. İşte cümle meleklerin büyüğü olan rûh benim. Vilâyetin fahri ve memleketin zeyni, cümle meleklerin berâberi benim ki, benim şânımda gelmiştir. Allahü teâlâ [Nebe sûresi 38.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], "... **Kıyâmet günü Rûh ve melekler saf olup, dururlar...**" buyurdu.] Şimdi bakın ve görün ki, sıratdan geçmek berâtı benim elimdedir. Görün ki, Allahü teâlâ şânühû, bundan önce beni, sırat yolcularının gözeticisi etmişti. Hiç kimse, benim icâzetim olmayınca, sırat-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dan geçemez. Bugün Allâhü teâlâ bana buyurdu ki, var bu cevâzı Muhammed Mustafâ'ya ver. Ben de vardım, bu cevâzı Muhammed Mustafâ Efendimize teslîm ettim. Muhammed aleyhisselâm bana buyurdu ki, sen bu cevâzı Aliyyül Mürtedâ'ya teslîm et. Bugün Aliyyül Mürtedâ kendi dostlarını ve Ebû Bekr, Ömer ve Osman'ın dostlarını selâmetle sıratan geçirsin. Düşmanlarını, tepe aşığı Cehennem'e yollasın.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz oturunca, sağ tarafına Ebû Bekr-i Sıddîk, sol tarafına Ömer-ül Fârûk, karşı tarafına Osmân-ı Zinnûreyn, arka tarafına Aliyyül Mürtedâ otururdu.

Ebû Bekr-i Sıddîk , Muhammed Mustafâ Efendimizin sağ tarafında oturmasının sebebi, ondan dolayıdır ki, bu ümmette Ebû Bekr'den dahâ merhametli kimse olmamıştır. Cennet rahmet sarayıdır. Cennet sağ taraftadır. Vâkı'a sûresi 27.ci âyet-i kerîmede meâlen; **“Defteri sağ taraftan verilenler, ne mutlu o eshâb-ı yemine [sağcılara].”** buyuruldu. 28.ci âyet-i kerîmede meâlen; **“Eshâb-ı yemine Cennet'te ne ikrâmlar olacaktır. Onlar, dikenli olmayan, meyvesi çok olan sedir ağaçlarının altında olurlar”** buyuruldu. Hazreti Ebû Bekr'in sağ tarafta oturması bundan dolayıdır.

Ömer-ül Fârûk, Resûlullah Efendimizin sol tarafında oturması ondan dolayıdır ki, iblis-i la'în her kavmin arasına sol taraftan gelir. Ya'ni İblîsin yolu sol taraftan idi. Hazreti Ömer şeytânın yolu üzeri-

ne oturmuş olurdu. Âlem yaratılalıdan beri şeytân kimseden, Hazreti Ömer’den korktuğu gibi korkmazdı. Hangi evde Hazreti Ömer olur ise, şeytân oraya giremezdi. Bir evde şeytân olduğu zaman, Hazreti Ömer o eve girdiği gibi, İblîs firâr ederdi. Dâimâ Ömer, toplantılarda ve meclislerde; Resûlullah Efendimizin sol tarafında otururdu. Tâ ki, iblîs o yoldan kavmin arasına gelmesin diye.

Osmân-ı Zinnûreyn Resûlullah Efendimizin önünde oturmasının pek büyük faydaları var idi. Zîrâ Resûlullah’ın meclisi, dervîşlerin ve gayrilerin ve yetîmlerin ümîdgâhları idi. Bir arzûsu, derdi olanların, çare bulacakları yer idi. Her vakitte, her saatte, gün olurdu ki, on kere, fakîrler ve dilek ve ricâ sâhibleri, ihtiyâçları için bu meclise gelirlerdi. Kendilerine gerekli olan önemli şeyleri o hazretten taleb

ederlerdi. Osmân onların en zengini ve en cömerdi idi. Dinâr dizileri ve dirhem keseleri önünde konulmuş idi. Elbiseleri ve türlü türlü hediyeleri hizmetçileri tutup, dururdu. Resûlullah Efendimiz kalb ile cümlelerin en zengini idi. Lâkin beden ile dervîş idi. İstek sâhibleri gelirler, murâdlarını ve maksadlarını ve arzûlarını talep ederlerdi. Hazreti Osmân kalkar, o meclisin hakkını ve o hazretin hakkını kendi malından edâ ederdi.

Aliyyül Mürtedâ, Resûlullah Efendimizin, mubârek arka tarafında oturmasının sebebi şu idi. Böyle bir mecliste, onun gibi büyük ve iftihâr edilen böyle bir rehber ve Peygamber düşmansız olmazdı ve kıskananları, inatçıları olacaktı. Bu düşman ve hâsid ve muânidler [inatçıları], hîle ve zarar etmeye gelecekleri zaman, çok defa arka taraftan gelirler. Hazreti Ali

ALİ BİN EBİ TÂLİB

onun için muhâfız ve göz-cü "bekçi" idi. Gerçi hakîkî muhâfız ve koruyucu Allahü teâlâdır. Lâkin zâhiren, sebebe yapışarak arkada otururdu. Eğer bir düşman gelip, çirkin bir hareket etse idi, Allahın aslanı o kimsenin başını Zülfikâr adındaki kılıcı ile keserdi.

Menkıbe: Şakîk-i Belhî dedi ki, İslam bir ağaca benzer ki, ona dört şey lâzımdır. Kök, gövde, dal ve meyve. Ebû Bekr İslam ağacının köküdür. Hazreti Ömer gövdesidir. Hazreti Osmân dalıdır. Hazreti Ali meyvesidir. Muhammed

Efendimizin İsm-i şerîfi dört harfdir. Mim; Resûlullah'ın Allahü teâlâyâ uygunluğudur. Ha, Resûlullah'ın Müslümanların işlerinde hasbiyetidir. Ya'ni her ne işler ise, Allahü teâlânın rızâ-ı şerîfi idi. Kim-seden bir nesne tama' etmez, birşey beklemezdi. Mim; akrâba ve ehline muhabbet ve muâşeretir. Dal; İslam dinine kâfirleri da'vettir. Muvâfakat, Ebû Bekr'in nasîbi oldu. Hasbet, Ömer'in nasîbi oldu. Muâşeret, Osman'ın nasîbi oldu. Da'vet Alî'nin nasîbi oldu.

İşâret: Hazreti Ebû Bekr seferde ve hazarda, cânını ve malını fedâ ederek mi-me muvâfakatı hıfz etti. Allahü teâlâdan bu hil'atı buldu ki, **"Mağarada bulunan iki kişinin, ikincisi"** diye anılmak şerefine mazhar oldu. Ve hazîre-i kud-düsde mucâverâtı Rab-bil'âlemîni buldu. Hazreti Ömer âlemi ihtisâb kamçı-sı ile düzene soktu. Binlerce mescidlerin bağrında nûr saçan minberler ta'yîn etti. Hiç kimseden korkmadı. Bütün hâllerinde bağlı-lığını sâdece Allahü teâlâya hasretti. [Muhammed sûresi 11.ci âyet-i kerîme-sinde meâlen]; **"Elbette Allah îmân edenlerin velî-sidir"** buyuruldu. Allahü teâlâ, hakkında böyle buyurdu. Hazreti Osmân mu-âşeret mimini seçti. Allahü teâlâdan başka, bütün yaratıklardan alâkasını kesip, Rab-bil'âlemînin hizmeti ile meşgûl oldu. Her gece iki rekatte bütün Kur'ân-ı kerîmi hatmetti.

Dünya muhabbetini kalbinden dışarı attı. Ni'met ve malını Resûlullah Efendimize ve Eshâb-ı güzîne harcetti. Meâl-i şerîfi **"Dini vazîfelerine devam eden, geceleri secde ve kı-yâmde geçiren..."** olan Zümer sûresinin 9.cu âyet-i kerîmedeki hitâba nâil oldu. Hazreti Ali halkı da'veti seçti. Keskin kılıcı ile kâfirleri kahretti. Sabr ve sebâtından dolayı Cennet'e gitti. [İnsan sûresi 12.ci âyetinde meâlen], **"Sabırları sebebi ile, Onlara Cennet ve ipek elbise giymekle karşılık verir"** buyuruldu ki, buradaki ih-sânlara kavuştu. Resûlullah buyurdu ki: **"Her kim Ebû Bekr'i severse, beni bulur. Her kim Ömer'i severse, beni görür. Her kim Osman'ı severse, o bana lâyıktır. Her kim Ali'yi severse hemnişinim olur."** [hemnişîn: Celis: Meclisinde bulunan].

Menkıbe: Şakîk-i Belhî buyurdu: Ebû Bekr-i Sıd-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dîk'ın ismine câhiliye devrinde "Atîk" derlerdi. İslamiyet zamanında Ebû Bekr dediler. Gökte Sıddîk dediler. Yeryüzünde Abdullah dediler. Cennet'te Zülfadl [fazîlet sâhibi] olacaktı. Arşdakiler Züsse'a [ya'ni vüs'at, kudret sâhibi] dediler. Kur'ân-ı kerîmde sâhib okudular. Kıyâmette Şâfi' okudular. Cehennem'de rahîm okudular. Melekler Cevâd okudular. Allahü teâlânın dîdârına kavuşma ânında Mükerrerem okudular "dediler.

Ömer bin Hattâb câhiliye zamanında Ömer derlerdi. İslamiyet devrinde Ebû Hafs dediler. Düşmanları Bâsita [memleketleri fetih ederek yayılcı] dediler. Cennet'te Sirâc denilecektir. Yeryüzünde Kâhir dediler. Gökyüzünde Fârûk dediler. Kur'ân-ı kerîmde "Eşiddâü alel küffâr" [ya'ni kâfirlere karşı şiddetli davranan] okudular. Kıyâmette Fâtih okudular.

Cehennem'de Hâmid okudular. Melekler âdil dediler. Allahü teâlânın dîdârını görme vaktinde Mu'az zam diyeceklerdir.

Osmân'a, câhiliye devrinde Ebû Ömer dediler. İslamiyet devrinde Osmân dediler. Evinde Zinnûreyn dediler. Arşda Müstehyî [hayâ sâhibi] dediler. Kur'ân-ı kerîmde şehîd okudular. Kıyâmette Sahî [cömerd] dediler. Cennet'te Münfik [nafaka veren] dediler. Cehennem'de Mutık [gücü yeten] dediler. Melekler Kânit [dindâr, itaatli] dediler. Allahü teâlâyı rü'yet vaktinde Muhterem diyeceklerdir.

Hazreti Ali'nin ismine câhiliye zamanında Haydar dediler. İslamiyet devrinde Ebûl Hasen dediler. Gökte Ali dediler. Yeryüzünde Emîr-ül mü'minin dediler. Kur'ân-ı kerîmde Ehl-i beyt okudular. Cehennem'de Kerrâr dediler. Melekler Hâzim-ül ahzâb

dediler. Rû'yet zamanında Müeyyed diyeceklerdir.

Menkıbe: Abdullah bin Abbâs ve Ebû Hüreyre dediler ki, Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerine vardık. Ebû Zer-i Gıfârî huzurlarında oturmuş idi. Buyurdular ki, **“Yâ Ebâ Zer! Muhâcir ve Ensâra câmi’e gelin diye nidâ et!”** O da nidâ etti [seslendi]. Mescidi doldurdular. Resûlullah Efendimiz minbere çıktı. Belîğ bir hutbe okudu. Sonra buyurdu ki, **“Ey Muhâcirler ve Ensâr! Ben size bir hediye vereyim mi? Cebrâil aleyhisselâm, bana yedi kat göklerin üstünden hediye getirdi.”** Biz verin, yâ Resûlallah! dedik. Rıdâ-i şerîflerinin altından bir ayva çıkardı. Ebû Bekr-i Sıddîk’a verdi. Sonra Ömer’e verdi. Ondan sonra Osmân’a verdi. Sonra da Alî’ye verdi. O ayva fasîh lisân ile tesbîh, tahmîd ve tehlîl etmeye başladı. Râvî [nakleden] der ki, Muhâcir ve

Ensâr işitip, konuşma ve güzel sesinden hayret ettiler. O ayva, benim sesimden ve konuşmamdan, siz hayret mi ediyorsunuz, dedi. Muhammed aleyhisselâmı hak Peygamber göndermiş olan Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, Allahü teâlâ, Hazreti Âdem aleyhisselâmı yaratmadan seksen bin sene önce, yedinci gökte, seksen bin şehir yaratmıştır. Her şehirde seksen bin kasr, her kasrda seksen bin ev, her evde seksen bin bostân, her bostânda seksen bin ağaç, her ağaçda seksen bin dal, her dalda seksen bin yaprak, her yaprağın altında seksen bin ayva yaratmıştır. Her ayva tesbîh, tahmîd, tehlîl, takdîs ve tekbîr ederler. Sevâbını Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Alî’nin dostlarına ve muhiblerine verirler.

Menkıbe: Ebû Bekr-i Şiblî’den, Resûlullah’ın buyurduğu **“Ben ilmin şehriyim, Ali kapısıdır”**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

hadîs-i şerîfini sordular. Şiblî cevap verdi ki, Siz Ali'yi; Ebû Bekr, Ömer ve Osmân'dan önce zikrediyorsunuz. Dört nesne Resûlullah'a mahsus oldu. Bu dört nesneyi Allahü teâlâ, Resûlüne mahsus kıldı. Sıdkı Resûlüne mahsus kıldı [Resûlullah'ın sıdkı tamam oldu]. Ma'rifete mahsus kıldı. Ma'rifeti kemâle erişti. İlme has kıldı. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Ben sıdkın şehriyim. Ebû Bekr o şehrin kapısıdır!"** Bunun doğruluğu Kur'ân-ı kerîm ile bildirilmiştir. [Zümer sûresi 33.cü âyetinde meâlen; **"Onlar ki, sıdk ile geldiler ve onu tastik ettiler"** buyuruldu.] Burada kastedilen Ebû Bekr'dir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Ben îmânın şehriyim. O şehrin kapısı Ömer'dir."** Bunun tahkîki kitâbullahdadır. [Enfâl sûresi 64.cü âyetinde meâlen; **"Ey Resûlüm! Sana Allah ve mü'minlerden sana tâbî**

olanlar yetişir" buyuruldu.] Burada kastedilen Hazreti Ömer'dir. Yine Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **"Ben ma'rifetin şehriyim. Osmân o şehrin kapısıdır."** Bunun tahkîki kitâbullahdadır. [Zümer sûresi 9.cü âyetinde meâlen, **"Geceleri devamlı secde ve ayakta ibâdet eden ile Küfür ve isyânda olan bir olur mu?"** buyuruldu.] Burada kastedilen Hazreti Osmân'dır. Sonra Şiblî sükût etti. O sual eden kimse dedi ki; niçin Ali'nin fadlına istidlâl etmeyip, sükût ettin. Şiblî buyurdu; biz şunun üzerine şüphe etmeyiz ki, Resûlullah buyurdu: **"Ben ilmin şehriyim! O şehrin kapısı Ali'dir."** Bunun tahkîki kitâbullahdadır. [İnsan sûresi 7.ci âyet-i kerîmesinde meâlen; **"Nezrlerinde vefâ gösterenler, şiddeti yaygın olan kıyâmet gününden korkarlar"** buyuruldu.] Burada kastedilen Hazreti Ali'dir.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Menkıbe: Sahîh rivâyet ile naklolunmuştur. Cebrâ-îl aleyhisselâm, Resûlullah Efendimize, dört elma getirdi. Resûlullah, birisini Ebû Bekr'e verdi. Birisini Ömer'e verdi. Birisini Osmân'a verdi. Birisini Alî'ye verdi. Ebû Bekr'in elması üzerinde "Hâzâ hediyyetün minel Melik-işşefik alâ Ebî Bekr-i Sıddîk" [Bu meliküşşefikden Sıddîk'a hediye dir] yazılmıştı. Ömer'in elması üzerinde "Hâzâ hediyyetün minel melikil vehhâb alâ Ömer-il Hattâb", [Bu melikül vehhâbdan, Ömer-ül Hattâb'a hediye dir] yazılmıştı. Hazreti Osman'ın elması üzerine "Hâzâ hediyyetün minel melik-ül hannân el mennân alâ Osmân bin

Affân" [Bu, melikül Hannân ve mennândan Osmân bin Affân'a hediye dir] yazılmıştı. Hazreti Alî'nin elması üzerinde, "Hâzâ hediyyetün minel melikil Vâhibil Gâlib alâ Ali ibni Ebî Tâlib" [Bu, Melikül Vâhibül Gâlibden, Ali bin Ebî Tâlib'e hediye dir] yazılmıştı. Yine Ebû Bekr'in elması üzerine, "Ebû Bekr'e buğzeden zındıkdır" yazılmış idi. Ömer'in elması üzerine, "Ömer'e buğzedenin yeri Sekar [Cehennem]dir" yazılmış idi. Hazreti Osman'ın elması üzerine "Osmân'a buğzedenin hasmı Rahmândır" yazılmış idi. Alî'nin elması üzerine "Alî'ye buğzedenin hasmı Nebîdir" yazılmış idi.

Menkıbe: Hadîs-i şerifte Resûlullah Efendimiz bu yurdular ki: "Nûh aleyhisselâm, kavminden, hadinden ziyâde eziyet ve müşkilât çekip, Müslüman olmalarından da kat'î ümî-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dini kesip, dua edip, [Nûh sûresi 26.cı âyet-i kerîmesinde meâlen buyurulduğu gibi], **“Yâ Rabbî! Veryüzünde dolaşan hiçbir kâfiri bırakma.”** dedi. Allahü teâlâ duasını kabûl etti. Cebrâîl aleyhisselâm gelip, tûfanın nasıl olacağını ve nasıl gemi yapacağını söyledi. Nûh aleyhisselâma neccârlığı [marangozluğu] ta’lîm etti ve dedi ki: Allahü teâlâ buyurdu ki, bir gemi yapacaksın. Nûh aleyhisselâm dedi; nasıl yapmam lâzım. Cebrâîl aleyhisselâm dedi: Her bir Peygamber adına birer tahta yont. Nûh aleyhisselâm buyurdu: Yâ Cebrâîl! Ben bütün Peygamberlerin adlarını bilmem. Cebrâîl aleyhisselâm dedi: Allahü teâlâ, senin tahta yontmanı emir buyurur. Cümle eşyanın hâlıkı olarak, ben onların adlarını halk edip, tahtalar üzerinde zuhûra getiririm buyurur. İlk tahtayı ki kesip, yontdu. Âdem aleyhisselâmın ismi o tah-

ta üzerinde meydana geldi. Bir tahta dahâ yonttu. Şis [Şît] aleyhisselâmın ismi meydana geldi. Üçüncü tahtada İdrîs aleyhisselâmın ismi, dördüncü tahtada Nûh aleyhisselâmın ismi meydana geldi. Böylece her bir tahta üzerinde bir Peygamberin İsm-i şerîfi meydana geldi. Son tahtayı traş ettikte Muhammed Mustafâ Efendimizin İsm-i şerîfi zuhûra geldi. Sonra aynı miktar çivi yaptı. Her çivi üzerinde bu tertîb ile, bir Peygamberin İsm-i şerîfinin yazılmış olduğunu gördü. Cebrâîl aleyhisselâm geldi ve dedi ki: Allahü teâlâ buyurur: Tahtaları terkîb edip, mıhları [çivileri] muhkem et. Tamamını yerleştirdi. Tamam olmadı. Dört tahtalık yer eksikdi. Cebrâîl aleyhisselâm gelip, dedi. Yâ Nûh! Muhammed Mustafâ hâtem-ün nebiy-yindir. Onun dört yârî vardır. Birincisi Ebû Bekr, ikincisi Ömer, üçüncüsü Os-

mân, dördüncüsü Ali'dir. Allahü teâlâ buyurur ki: Bu dört tahtaya da Çihâr yâr ismine yont ki, senin gemin tamam olsun. Nûh aleyhisselâm dört tahta dahâ yontup, terkîb ettikte, o gemi tamam oldu. Ceb-râîl aleyhisselâm "Şimdi senin sefinen tamam oldu" buyurdu.

İşâret: Yâ Nûh! Mustafâ adı ve Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali adı yazılmış olmayınca, su tûfanından sana kurtuluş olmaz, diye bildirildi. Ey mü'min! Muhammed Mustafâ Efendimizin muhabbeti ve Çihâr yâr-i güzînin muhabbeti senin kalbinde olmayınca, Cehennem ateşinden kurtulamazsın. Ebedî Cennet'e erişmezsin. Bîçûn ve bîçûgûne yani nasıl olduğu bilinemeyen Hak teâlânın dîdârını görmezsin. Dâr-ı İslâm'da doğru oturmazsın.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz "Dîni pâk ve muvahhid her mü'min hâ-

lis kalb ile "Bismillâhırrahmânırrahîm" söylese, Allahü teâlâ, ondan dolayı Cennet'te kırmızı yakuttan bir şehir binâ eder. Her şehirde, zebercedden bin kasr, her kasrda bin saray, her sarayda bin hâne, her hânedede bin taht, her tahtda sündüsden ve harîrden [ipekden] bir döşek. Her döşeğin üzerinde bir hûrî, ayağından beline kadar anber, belinden gerdânına kadar, beyaz kâfûrdan, gerdânından başına kadar nûrdandır. Alnına Ebû Bekr-i Sıddîk, sağ yanağına Ömer-ül Hattâb, sol yanağına Osmân bin Affân, çenesinde Aliyyül Mürtedâ, dudaklarına "Bismillâhırrahmânırrahîm yazılmıştır.". Mutî' ve muhlis olanların hepsi, ömürlerinde dilleri ile bir kere Besmele söylese, onun kurtulmasına ve halâsına sebep olur. Nerede kaldı ki, gece ve gündüzde farz ve nâfile namazlarda mü'minler Besmele okur-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

lar. Gâfil olmayıp, âgâh olanlar, her işlerinin başında Besmele okurlar.

Menkıbe: Abdullah ibni Abbâs'ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerifte, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "Cebrâîl aleyhisselâmdan işittim, dedi ki: Rabbil'âlemîn, Muhammed'in (aleyhisselâm) nûrunu yarattıktan sonra [akabinde], bir kandil halketti. O kandili Arş-ı azîmin altına asdılar. Muhammed Mustafâ Efendimizin nûru o kandi-

lin etrâfında iki bin sene ibâdet etti. Ondan sonra dört katre su o kandilden damladı. Medîne-i münevvereye düştü. Emir geldi ki, yâ Cebrâîl o toprağı kaldır. Bir şemâme yap. Ben de yaptım. Buyruk geldi ki, o şemâmeyi Rıdvân'ın önüne ilet. Onu kâfûr ve anber ile, misk ve za'ferân ile yoğursun. Rıdvân'ın yanına ilettim. O şemâmeyi yoğurdu. Ondan sonra buyruk geldi ki, yâ Cebrâîl! Bu kâfûr ve anber, misk ve za'ferân ile yoğrulan çamuru, rahmet deryâsına daldır. Götürdüm, rahmet deryâsına daldırdım. Bin sene orada kaldı. Buyruk [emir] geldi ki, yâ Cebrâîl! Şimdi, rahmet deryâsından onu çıkar. Heybet deryâsına ilet [götür]. Heybet deryâsına götürdüm. Bin sene de orada kaldı. Emir geldi ki, çıkar, hayâ deryâsına daldır. Ben de hayâ deryâsına daldırdım. Bin sene de orada kaldı. Emir [buyruk] geldi: Tamam ol-

du mu dedi. Tamam oldu, dedim. Her şeyi en iyi şekilde Sen bilirsin, dedim. Emir geldi ki, ondan çıkar, ilim deryâsına götür. Ben de çıkarıp, ilim deryâsına götürdüm. Bin sene de orada kaldı. Emir geldi ki, tamamdır. Cebrâîl aleyhis-selâm der ki, küstahlık edib, dedim ki, yâ Rabbî! Bu nûrdan ne halk etmek istersin. Buyruk geldi ki, yâ Cebrâîl! Bu nûrdan bir kulu halk etmek isterim ki, Arşdan toprağa kadar âlemde ondan azîz bir kul olmaz. Arşın kenârına baktım. Lâ ilâhe illallah, Muhammedün resûlullah, yazılmış gördüm. Senin adını bildim ve dedim, yâ Rabbî! Kâfûr ve anber, misk ve za'ferândan ne halk etmek istersin. Buyurdu ki, onun kemiğini kâfûrdan, halk ederim. Etini anberden, sinirini za'ferândan. Ey Cebrâîl, za'ferân renginde yüzünü, miskten tüyünü ve anberden kokusunu halk ede-

rim. Rahmet deryâsından Ebû Bekr'i halk ederim. Heybet deryâsından Ömer'i, hayâ deryâsından Osman'ı, ilim deryâsından Ali'yi halk ederim.

Menkıbe: Sahîh rivâyet ile gelmiştir. Resûlullah buyurdu ki: Allahü teâlâ bir bostân halk etmiştir. O bostânda kendi kudret ve nusretiyle dört ırmak yaratmıştır. Biri ikrâr ırmağı. Biri tevhîd ırmağı. Biri ah-kâm-ı İslamiyye ırmağı. Biri kelâm ırmağı. Her bir ırmağı bir bucakda [köşede] yarattı. Ebû Bekr muhabbetini bir bucağa [köşeye] koydu. Ömer muhabbetini ikinci bucağa koydu. Osmân muhabbetini üçüncü bucağa koydu. Ali muhabbetini dördüncü bucağa [köşeye] koydu. Her köşede on ağaç hal-ketti [yarattı].

Hazreti Ebû Bekr muhabbetinin köşesinde hal-kettiği on ağacın birincisi şehâdet ağacı, ikincisi havf ağacı, üçüncüsü recâ

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ağacı, dördüncüsü şevk ağacı, beşincisi cehd, altıncısı hayır, yedincisi şükür, sekizincisi tevâzu, dokuzuncusu nusret, onuncusu ihlâs ağacı idi.

Hazreti Ömer muhabbetinin olduğu köşede halkettiği [yarattığı] on ağacın, birincisi emânet ağacı, ikincisi salâbet ağacı, üçüncüsü şefkat, dördüncüsü inâbet, beşincisi muhabbet, altıncısı ihlâs, yedincisi kanâat, sekizincisi rızâ, dokuzuncusu temyîz, onuncusu tevîk ağacı idi.

Hazreti Osmân muhabbetinin köşesinde halkettiği on ağacın birinci ağacı vefâ ağacı, ikincisi haşyet ağacı, üçüncüsü hurmet, dördüncüsü müvâneset, beşincisi tevekkül, altıncısı hamîyyet, yedincisi ilim, sekizincisi hilm, dokuzuncusu sehâ, onuncusu hayâ ağacıdır.

Hazreti Ali muhabbetinin köşesinde halkettiği

on ağacın, birinci ağacı şefâ'at ağacı, ikincisi sehâvet, üçüncüsü istikâmet, dördüncüsü namaz, beşincisi sabr, altıncısı istitâ'at, yedincisi zühd, sekizincisi rahmet, dokuzuncusu yakîn, onuncusu sadâkat ağacıdır.

Bu bostânı hâzır edince, iki tâife bostâna geldiler. Bir tâife riâyet edip, bostâna nazar etmediler. Önlerine baktılar. Adâvet ağacını gördüler. Sağ taraflarına baktılar la'net ağacını gördüler. Sol taraflarına baktılar, şekâvet ağacını gördüler. Arkalarına baktılar, gadab ağacını gördüler. Dediler, gelin bu bostâna girelim. Ayaklarını; adâvet ve la'net ve şekâvet ve gadab vâdisine koymayı kasdettikleri gibi, buyruk erdi ki [emir geldi ki], ey bağban [bahçevân], bunları geri döndür. Ses melekûte yayılınca, bunlar kimlerdir fermânı gelince, bunlar Eshab-ı kirama ta'n edenlerdir denildi. Bun-

dan önce bir tâife bostâna girmek istediler. Edeble ve hurmetle ayaklarını koydukları gibi, Çihâr yârin muhabbeti kalblerinde sâbit olduğu hâlde, nidâ geldi ki, ey bağban [bahçe-vân], kapıyı aç, dostlar içeri girsinler. Bunlar bizim dostlarımız cümlesindedir. Bostâna girdiler. Bir nesne tatmadılar, meyvelerinden yemediler. Ellerini farzlara vurdular. Ayaklarını sünnet makâmına koydular. [Sünnet üzere hareket ederler.] Muhabbet bostânı tarafına giderler. O bostân ortasında tecrîd tahtını koydular. Rızâ yasdığına dayandılar. İhtiyâr döşeğini döşediler. Bu tahtın ortasında hamd simâtını döşediler. O simât [sofra] üzerine hazret ta'âmı koydular. O sofranın kenârlarında şükür şekerini dizdiler. Bu sofranın önünde, seadet ve şehâdet iskemlesini koydular. Ve kerâmet lâmbasını onun üzerine koydular. Ve

ihlâs yağını o lâmbadan içine koydular. Yakîn fitilini ona diktiler [geçirirler]. Muhabbet ateşi ile ışıklандırdılar. Bu ta'âmı yediler. Mahmûr oldular. Ellerini havf çalgısına götürdüler. Sabr ibrişimini ona bağladılar. Aşk mızrâbı ile, sabr ibrişimine vurup, na'me çıkardılar ki; biz Resûlullah'ın Çihâr yârını, ya'ni, Ebû Bekr, Ömer, Osmân, Ali "radiyallahü teâlâ an-hüm" hazretlerini cândan severiz. Sonra, onlara rahmet nazarı ile nazar olundu. Seadet makâmına onları oturturlar.

Menkıbe: Ebû Zer-i Gıfârî rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz ile bir bağa gittik. Hazreti Resûl-i ekrem, bana buyurdu ki, **"Yâ Ebâ Zer! Bilmiş ol ki, Halâk-ı âlem celle celâlühü, bu bağda, Âdem aleyhis-selamdan bin kere bin sene önce bir emânet koymuştur."**

Ebû Zer, der ki, o bağa girdik. Dört dal gördük.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Herbir dalda yapraklar var. Bir dalın yapraklarında, “Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah, ben Ebû Bekr-i Sıddîkım” yazılı olduğunu gördüm. Bunu görünce, istedim ki, geri döneyim. Resûlullah Efendimize haber veriyim. İkinci dal bana dedi ki, sabret, ki göresin. İkinci dal üzerindeki kırmızı yapraklar üzerinde, “Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah, ben Ömer-ül Fârûkum” yazılmış gördüm. İstedim ki, geri döneyim. Üçüncü dal bana dedi ki, sabret, göresin. Üçüncü dal üzerinde, beyaz yapraklar üzerinde “Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah. Ben şehîd Osman’ım” yazılmış gördüm. İstedim ki, geri döneyim. Dördüncü dal bana dedi, sabret de göresin [neler göreceksin]. Dördüncü dal üzerinde, yeşil yapraklar üzerinde “Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah. Ben Aliyyül

Mürtedâyım” yazılmış gördüm. Ayrıca her bir yaprak üzerinde; Allahü teâlânın la’neti, bunları seb’ edenlere, bunlara buğzedenler üzerine olsun, yazılı idi.

Menkıbe: Abdullah ibni Abbâs rivâyet etmiştir. Bir gün Resûlullah Efendimizin huzur-ı şeriflerine vardım. Gördüm ki, mubârek dudağını dudağı üzerine koymuş. Resûlullahı o şekilde hiç görmemiş idim. Mubârek eli ile bana işâret eyleyip, yanına çağırdı. Varıp, yanına, ne oldu ya Resûlallah, dedim. Buyurdu ki, “**Yâ Abbâs oğlu! Bu saatte bir melek yanıma geldi. Bir turunçu bana sundu [verdi]. Elime almazdan önce, turunç dört pâre oldu. Bir pâresi [parçası] ikiye bölünüp, gördüm, içinden bir hûrî çıktı ki, yetmiş bölük kisvesi var. Yetmiş hulle giymiş ki, o hullelerden [elbiselerden], kemiklerinin ilikleri görünür. Eğer ağzının su-**

yu deryâlara [denizlere] salınsa [damlasa], denizler tatlı olurdu. Dedim, sen kimsin ve kimin içinsin. Ben Müslümanların imâmı, muhâcirlerin evveli, Ebû Bekr-i Sıddîk içimim. İkinci parça da iki bölük olup, onun içinden bir hûrî çıktı ki, eğer gözünü açsa idi, gözünün nûrundan, dünya münevver olurdu. Allahü teâlâ, onu kâfûrdan ve miskten ve anberden halk etmiş. Dedim, sen kimin içinsin. Dedi, ben Ömer ibnül Hattâb içimim. Üçüncü parça da iki bölük olup, içinden bir hûrî çıktı. Başı üzerine bir tâc koymuş. O tâcın dört tarafı var. İnci ve yâkut dizilmiş. Ben dedim, sen kimin içinsin. Dedi, ben Os mân bin Affân içimim. Dördüncü parça da bölünüp, içinden bir hûrî çıktı. Hulleler giymiş. Saçlarını [zü-lüflerini] salıvermiş. Ben dedim, sen kimin içinsin. Ben Fâtıma içimim, dedi. Onların [üç halifenin] kar-

şılığı hûrîler oldu. Alî'nin karşılığı hûrî olmadı. Zîrâ Hazreti Alî'ye Fâtıma-tüz-zehrâ verilmiş idi ki, bin kere bin hûrîden dahâ iyidir [kıymetlidir] ”.

Menkıbe: Rivâyet edilmiştir ki, dört âyet nâzil oldu. Bu dört âyet-i kerîmenin herbiri ile, Çihâr yâr-i güzîn, kendini kurtulmaya sebep edindi. Bundan sonra Allahü teâlâ Çihâr yâr-i güzînin senâsı hakkında dört âyet-i kerîme dahâ nâzil kıldı. Meâl-i şerîfi **“İşte onlar, Allahü teâlâyâ karz-ı hasen ile borç verirler...”** olan, Bekara sûresi 245.ci âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Ebû Bekr bu yurdu ki, bu âyet-i kerîme nâzil olduktan sonra, ben dünya malından kendime bir nesne alıkoymam dedi. Her ne malı var ise, hepsini verdi. Meâl-i şerîfi **“İşte o verenler, takvâ sâhibi oldukları için verirler”** olan, Leyl sûresi 5.ci âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Meâl-i şerîfi **“... Cum’a günü na-**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

maz için ezân okunduğu zaman, Allahı anmağa koşun. Alış-verişi bırakınız...” olan, Cum’a sûresi 9.cu âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Hazreti Ömer buyurdu ki, “Allahü teâlâ buyurdu ki, bir sâat alış verişi bırakınız. Bundan sonra alış veriş etmem.”

[Nûr sûresi 37.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], **“O kimselerin alış-verişleri Allahın zikrine engel olmaz...”** buyuruldu. Sonra, meâl-i şerîfi **“Geceleri biraz uyuduktan sonra namaza kalk. Bu senin için nâfiledir...”** olan, İsrâ sûresi 79.cu âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Osmân dedi ki, Allahü teâlâ buyurur: “Bir sâat uyumayın”. Ben bundan böyle geceleri uyumam. Bu âyet-i kerîme nâzil oldu. [Zümer sûresi 9.cu âyet-i kerîmesinde meâlen], **“Bütün gece devamlı secde ederek, ayakta durup ibâdet edip, Rabbinin rahmetini ümit eden...”** buyuruldu.

Meâl-i şerîfi **“Allahü teâlâ mü’minlerin nefslerini, Allah yolunda fedâ etmelerini istedi”** olan, Tövbe sûresi 111.ci âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Hazreti Ali dedi ki, Allahü teâlâ buyurur: “Cihâd eyle.” Ben bundan sonra cihâdı terk etmem. Meâl-i şerîfi **“Allahü teâlâ din yolunda saf olup, cihâd edenleri elbette sever”** olan, Saf sûresi 4.cü âyet-i kerîmesi nâzil oldu.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, Allahü teâlâ beni güzîde kıldı. Benim için Eshâbımı güzîde kıldı. Onların ba’zısını kayınbabam etti. Ba’zısını benim dâmâdım yaptı. Hepsi benim Eshâbımdandır. Bana nusret edicidirler. Onlardan sonra bir kavim gelecektir. Onları seb’ ederler. O kavim ile su içilmez. Onlara kız verilmez. Onların namazı kılınmaz. Onları aranızdan çıkarınız. Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Alî’ye buğz ederler. Toprak onla-

rın başlarına olsun. Güneş ve Ayı ve Ülkeri ve Tan yıldızını sevmeyenler. Ebû Bekr güneş gibidir. Ömer Ay gibidir. Osmân Ülker gibidir. Ali Tan yıldızı gibidir. Meyve güneş ile pişer. Ay ile renk tutar. Ülker ile lezzetlenir. Tan yıldızı ile belâdan emîn olur. İslam, Ebû Bekr'in îmânı ile mekân tuttu. Ömer'in îmânı ile süslendi. Osman'ın îmânı ile hoş oldu. Ali'nin îmânı ile düşman belâsından emîn oldu.

İşâret: Ebû Bekr incir gibi idi. Zâhiri-bâtını bir idi. Ömer zeytin gibi idi. Sırrı, alâniyyesinden iyi idi. Osmân sinîn [Tûr-i sînâ] gibi idi. Zâhiri meyve ile süslü, bâtını su çeşmeleri ile donanmış idi. Ali Mekke-i mükereme şehri gibi idi. Her kim Mekke'de oldu, azâbdan emîn oldu.

Ebû Bekr sâhib-ül gâr [mağara arkadaşı] idi. Ömer şeyh-ül iftihâr idi. Osmân, Fâtih-ül emsâr [şehirler fetih eden] idi. Ali

kâtil-i füccâr [kâfirleri öldüren] idi. Ebû Bekr Resûlullah'a ilim idi. Ömer o hazrete haşmet idi. Osmân dirhem idi. Ali kalem idi. Ebû Bekr ârif idi. Ömer âdil idi. Osmân âkıl idi. Ali âlim idi. Ebû Bekr-i Sıddîk, sıdk ve safâ ile idi. Ömer-ül Fârûk, kuvvet ve salâbet ile idi. Osmân-ı Zinnûreyn cevâd ve sehâ ile idi. Aliyyül Mürtedâ, heybet ve şecâ'at ile idi.

Ebû Bekr tâc-ı İslam idi. Ömer izz-i İslam idi. Osmân nûr-i İslam idi. Ali fahr-ül İslam idi. Ebû Bekr takî idi. Ömer nakî idi. Osmân zekî idi. Ali vefî [vefâlı] idi. Ebû Bekr, Seyyid-üs-sâbikîn idi. Ömer Seyyid-ül-sâdikîn idi. Osmân Seyyid-ül-münfikîn idi. Ali Seyyid-ül-mü'minîn idi. Ebû Bekr, Dâi-i Hak ve Seyyid-ül Berere [Hakka da'vet edici, iyilerin seyyidi] idi. Ömer-ül Fârûk Kâhir-ül-Fecere [fâsıkları kahr edici] idi. Osmân Seyyid-ül-Hiyere [seçkin-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

lerin efendisi] idi. Ali Kâtil-ül-kefere [kâfirleri öldürücü] idi.

Her kim Ebû Bekr'i severse, Allahü teâlâ onu sever. Her kim Ömer'i severse, işleri iyi olur. Her kim Osmân severse, sevâbı hesapsız olur. Her kim Ali'yi severse, karşılığı Cennet ve dîdâr olur. Her kim bunları sevmezse, karşılığı Cehennem ve nâr olur. Devleti baş aşağı olur. Allahü teâlâ ondan bîzâr olur.

Menkıbe: Rivâyet ederler ki, bir gün Resû-

lullah Efendimizin Sahâbe-i güzîni toplanmışlar idi. Kendi hâllerinden söz söylüyorlar idi. Birisi aralarından kalkıp, dedi ki, yâ Ebâ Bekr! Allahü teâlânın izzet ve azameti için söyle, bu mertebeye ne ile eriştin. Buyurdu ki: Yemin verdiğiniz için söylemek lâzımdır. Dünyaya karşı, dîni ihtiyâr ettim [seçtim]. Âhıretten, Allahü teâlânın rızâsını seçtim. Hiçbir gün önüme bir hâl gelmedi ki, o hususta, Allahü teâlânın hakkını, kendi hakkım üzerine üstün tutmıyayım.

[Ya'ni Allahü teâlânın hak-kını üstün tuttum.] Hazreti Ömer'e sual ettiler. Sen bu mertebeye ne ile eriştin. Buyurdu ki: Onunla eriştim ki, muhakkak iki ci-hânda, Allahü teâlânın istediğini azîz ve zelîl ettiğini aklımdan çıkarmadım. Hazreti Osman'a sual ettiler. Sen ne ile bu dereceye eriştin. Buyurdu ki, Kitâbullahı sağ tarafıma koydum. Resûlullah'ın sünnetini sol tarafıma koydum. Muhakkak bildim ki, Allahü teâlâ benim sırrıma muttalîdir. Hazreti Ali'den sual ettiler: Sen ne ile bu dereceye eriştin. Cevap buyurdu ki; cihâd ile eriştim. Otuz sene mücâhede kılıncı ile ve haşyet zırhıyla ve vera' kalka-nı ile, tâat ve ibâdet oku ile, gönül kapısında oturdum. Bir nesneyi ki, gönlüme koymadım ve hâtırıma getirmedim. Allahü teâlânın rızâsı dışında bir nesneyi gönlüme sokmadım.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz buyurdu, **"Ebû Bekr benim görür gözüm-dür ve işitir kulağımdır."** Resûlullah'ın Efendimizin gözüne ve kulağına ta'n eden kimsenin gözleri kör olsun. Yine buyurdu: **"Ömer benim arkam [sırtım] ve sığınağımdır."** O hazretin arkasını ta'n eden kimsenin arkası kırılsın. Buyurdu: **"Osmân benim elimdir."** O Sultân-ı Enbi-yânın elini ta'n eden kimsenin eli kesilsin. Buyurdu: **"Ali benim gömleğim-dir."** Server-i âlemîn gömleğini ta'n eden kimsenin gömleği parça parça olsun. Haberde vârid olmuştur ki, kıyâmet gününde ümmet-i Muham-med'in güzîdeleri [seçilmişleri] arş önüne varırlar. Âsîlerin ahvâllerini görürler ki, arz ederler. Ebû Bekr-i Sıddîk der ki, yâ Rabbî, doğru sözlüleri bana bağışla. Ömer-ül Fârûk der ki, yâ Rabbî! Âdilleri bana bağışla. Osmân der

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ki, yâ Rabbî! Hayâ edenleri bana bağışla. Ali der ki, yâ Rabbî! Civânmerdleri bana bağışla. Muhammed Mustafâ Efendimiz buyurur; yâ Rabbî, fakîrleri bana bağışla.

Menkıbe: Bir gün Resûlullah Efendimiz oturmuş idi. Cebrâîl aleyhisselâm geldi. Cehennem kıssasını söyledi. Ümmet-i Muhammed'in günâhkârlarının Cehennem'e gideceklerini söyledi. Resûlullah üzüldü, mahzûn oldular. Çihâr yâr-i güzîn birbirine baktılar. Dediler, ne dersiniz? Ebû Bekr buyurdu: Ben onların günâhlarının yarısını götürürüm. Ömer buyurdu: Ben de yarısını götürürüm. Osmân buyurdu: Ben Allahü teâlâya dua ederim. Tâ beni onlara fedâ etsin. Beni o kadar büyük [iri] yapsın ki, Cehennem'de onların bütün yerlerini doldurayım. Onlara girecek yer kalmasın. Ali buyurdu: Allahü teâlâ bana o kadar kuvvet versin

ki, sırâtın köşesini düz tuta-
tayım. Tâ ki, onlar selâmetle sırâtı geçsinler. Allahü teâlâ, Meryem sûresi 85.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **"O gün müttekîleri rahmân huzurunda elçiler olarak haşr ederiz"** buyurmuştur. Âyet-i kerîmedeki "Vefd" kelimesi Sahâbelerdir. Kıyâmet gününü olunca, Resûlullah Efendimizin hizmetinde ve ümmet-i Muhammed'in şefâ'atinde kıyâm gösterirler.

Menkıbe: Süleymân bin Zekvân adında, zâhid, derecesi çok yüksek, tatlı bir kimse olduğu rivâyet edilen bir kimse var idi. O der ki: Benim bir komşum var idi. Müfsid ve aşağı bir kimse idi. Gündüz pazarda olurdu. Gece gelir şarap içerdi. Bana çok cefâ verirdi. Âciz oldum. Oğluma dedim, gel; bu mahalle-den bir başka mahalleye gidelim. Bunu görmeyelim. Kalktık, bir başka mahalleye gittik. Orada otur-

duk. Sonra, o adam öldü. O öldükten sonra, vatanı aslîmize geldik. Gecelerden bir gece, bir kimse kapıyı çaldı. Çıkıp, kapımı açtım. Bir mert gördüm ki, ayağı yerde, ama, o kadar yukarı baktım, yüzünü göremedim. Bana dedi ki, dışarı gel. Ben dedim, korkarım. Korkma, dışarı gel, benim ardımca yürü. Ben de dışarı çıktım ve izince gittim. Kabristâna vardık. Bir mezâr üzerinde durduk. Bana dedi ki, bu mezârı aç. Ben de o mezârın toprağını açıp, lahdin kerpicine eriştim. Dedi ki, kerpici kaldı. Kerpici kaldırdığım gibi, bir bağçe gördüm ki, nihâyeti yok. Ve orta yerinde baktım bir taht kurulmuş. Üzerinde elvân döşekiler döşenmiş. O müfsid dediğim mert onun üzerine oturmuş. Bana dedi ki, bu merdi tanırmısın. Ben dedim, bu benim komşumdur. Ben mahalleyi bunun yaramazlığı yüzünden terk et-

miştim. Bana acâib gelmişti [Hayretler içinde kaldım]. O Allahü teâlâ hakkı için ki, sana bu kerâmeti vermiştir. Söyle ki, o mert bu kadar fısk ve fücûr ile bu mertebe-i alıyyeye ne sebeple erişmiştir. O dedi, hakîkten, bu adam senin dediğin gibi idi. Lâkin, bir iyi âdeti var idi. Ben dedim, Allahü teâlâ için, o âdeti beyan eyle. Dedi, âdeti bu idi ki, farz namazı kılıp, selâm verip, namazdan çıktıktan sonra, "Yâ Rabbî! Ebû Bekr'e, Ömer'e, Osmân'a ve Alî'ye rahmet et" diye dua okurdu. Bu kıssadan ma'lûm oldu ki, her kim Çihâr yâre muhabbet besler ise; Allahü teâlâ o kimseye ne kadar mücrim ve günâhkâr dahî olsa da rahmet eyler.

Menkıbe: Ey Müslümanlar, muvahhidler ve sünnîler. Bu makâmda çok şirin bir kelâm edelim; inşâallahü teâlâ. Ma'lûm ola ki, her ikbâl ve devlet, sa-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

lâh ve seadet, çok ve az, Allahü teâlâ âlemde halk etmiştir. O devlet, ikbâl ve salâh ve seadetin aslını ve beyanını dört şeyde koymuştur. O cümlelerin hudûdunu ve sayısını Allahü teâlâdan gayri kimse bilmez. Lâkin o miktar bu hâlde bu fakîr ve bîçarenin fehminde ve ilmindedir. İştin ve hâtırınızda tutun.

1- Allahü teâlâ, çok memleketlerde zamanın salâhını [düzenini] dört şey ile te'mîn etmiştir. Yaz, kış, behâr, güz.

2- Dünyanın salâhını

dört şeyde koymuştur. Nebîler "aleyhimüsselâm" ve âlimler, hâkimler ve be-zîrgânlar [tüccârlar].

3- Cennet'in salâhını dört şeyde koymuştur. Altın ve gümüş, cevher ve nûr.

4- Cehennem'in sıkıntısı dört şeydedir. Bend [Zincirden bağ bukağı], gul [demir tasma], çâh [ateş kuyusu] ve zulmet [karanlık].

5- Gök yüzünün büyüklüğünün [yüksekliğinin] salâhını dört şeyde

koymuştur. [Ya'ni düzeni dört şey iledir.] Yıldız, ay, güneş ve melekler.

6- Yer bostânının [yer-yüzünün] salâhını [düzeni-ni] dört şeye bağlamıştır. Toprak ve su, ateş ve rüz-gâr [yel].

7- Kur'ân-ı azîm-üş-şân dört şeyden hâsıl olmuştur. Harf ve kelime, âyet ve sûre.

8- Îmânın keşfinin salâhını dört şeye bağlamıştır. Sabr ve yakîn, cihâd ve adl.

9- Îmân ve sabrının salâhını dört şeye bağlamıştır. Havf [korku] ve şevk, zühd ve murâkabe.

10- Îmân yakîninin salâhını dört şeye bağlamıştır. Hikmet ve basîret, gayret ve sünnet.

11- Îmân cihâdının salâhını dört şeye bağlamıştır. Emr-i ma'rûf ve nehy-i münker. Hamiyyet ve salâbet.

12- Îmân adlinin salâhını dört şeye bağlamıştır.

Fehm ve ahkâm-ı İslamiyye, ilim ve hilm.

13- Erkeğin kurtuluşunu dört şeye bağlamıştır. [Ya'ni kişinin seadetini dört şeye bağlamıştır.] İyi adı olmak, iyi bahtlılık, te-vazu ve kanâ'at.

14- Kadının salâhını dört şeye bağlamıştır. [Ya'ni kadının iyiliği dört şey iledir.] Gayret ve iffet, setr (örtünme) ve emânet.

15- Aklın salâhı dört şey iledir. Uygunluk, şükür edici olmak. Sakıncı olmak ve iyi işli olmak.

16- Tabî'atin salâhını dört şeyde koymuştur. [Tabî'atin düzeni dört şey iledir.] Harâret [sıcaklık], burûdet [soğukluk], rutûbet [nem] ve yübûset [kuraklık].

17- Dinin salâhı dört şey iledir. Namaz ve zekât, oruc ve hac.

18- Namazın salâhı dört şey ile meydana gelir. Kıyâm, rükû', secde, kade-i ahîre.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

19- Zekâtın salâhı dört şey iledir. Verici ve alıcı, ni-sâb ve hamûl [mal].

20- Orucun salâhını dört şeyde koymuştur. Oruca niyet ve imsâk ve ka'biliyyet, vakit.

21- Haccın salâhını dört şeyde koymuştur. İh-râm ve vukûf, tavâf ve say'.

22- Gazâ etmenin salâ-hını dört şeyde koymuş-tur. Kuvvet ve gayret, şe-hâmet ve secâ'at.

23- Farzın salâhını dört şeyde koymuştur. Şart ve rûkn, eb'az ve hey'et.

24- İnsanın düzeni dört şey iledir. Yiyecek, içecek, giyecek ve ev.

25- Dünyanın salâhını dört şeyde koymuştur. Hil'at, hürmet, muhabbet ve meveddet.

26- Abdest dört şey ile tamam olur. Yüzü yıkamak ve kolları yıkamak. Başını mesh etmek ve ayaklarını yıkamak.

27- Gökten inen büyük kitaplar dört tanedir. Tev-rât ve İncîl, Zebûr ve Kur'ân-ı azîm-üş-şân.

28- Şehâdet kelimesini dört kelimeye koymuştur. Lâ ilâhe illallah, Muham-medûn Resûlullah.

39- Bâtının düzeni de dört şey iledir. İlim ve akıl, havf ve recâ [korku ve ümit].

30- Onsekizbin âlemin salâhını dört şeyde koy-muştur. Arş ve Kursî, Lehv ve Kalem.

31- Doksandokuz esmâ-i hüsnânın salâhını dört isimde koymuştur. Önce ve âhır, zâhir ve bâtın.

32- Yedi kat gökûn ve yedi kat yerin ehlinin hâl ve bağlantısının salâhını dört kimsede koymuştur. Cebrâîl ve Mikâîl, İsrâfil ve Azrâîl "aleyhimüsselâm".

33- Ulvî ve süflî âlem ehlinin salâhını dört şeyde koymuştur. Hareket ve sü-kûn. İctimâ ve iftirak [top-lanmak ve ayrılmak].

34– Âlimlerin salâhı dört şey iledir. Hak söylemek ve nasîhat etmek. İlimi büyük tutmak ve bildiği ile amel etmek.

35– Müteallim [talebe]lerin salâhı dört şey iledir. Hakkı işitmek, nasîhat kabûl etmek. İlim üzerine konuşmak. Âlimi büyük tutmak.

36– Pâdişâhların salâhı da dört şey iledir. Vilâyet, asker, vezîr ve hazîne.

37– Reâyânın salâhı dört şey iledir. Sultânın adâleti. İnfâk, ülfet. Dostlar arasında ve düşmanlardan emîn olmak.

38– Zâhirin salâhı dört şey iledir. Göz ve kulak, el ve ayak.

39– Onsekiz bin âlemin din ve ibâdetinin salâhını, Çihâr yâr-i güzînin muhabbetinde koymuştur. Bunlar, Ebû Bekr-i Sıddîk, Ömer-ül Fârûk, Osmân-ı Zinnûreyn, Aliyyül Mürte-dâ'dır. Bunların hepsini, tafsîl ettik. Her dörtten biri

yerine getirilmez ise veya birisi olmaz ise, o şey zâyî olur ve harâb olur. Eğer, Allahü teâlâ muhâfaza etsin, bir bedbaht ve bir devletsiz ve rezîl ve bir aşağılık, bir utanmaz ve yüzü kara, zerre kadar bu dört yâre buğz ve adâvet ve düşmanlığı beğense ve kalbinde ona yer etse, dünyada ve âhirette hüsrânda, ziyânda, mel'ûn ve bahtsız olur. "Dünyada ve âhirette hüsrân, o kimse-ler içindir."

Menkıbe: "Münebbi-hât" kitabından tercüme olunmuştur. [Bu kitâbı İbni Hacer Askalânî yazmıştır.] O haberleri ve sözleri beyan ederken, önce Resûlullah Efendimizin hadîs-i şerîflerini nakleder. Sonra Çihâr yâr-i güzînin o hadîs-i şerîfe muvâfık tertîbi ile her birinden bir eser "söz" nakleder.

İki maddeli kıymetli sözler: Rivâyet olunmuş ki, Resûlullah Efendimiz bir hadîs-i şerifte buyur-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

dular ki: “İki haslet [özel-lik] vardır ki, o ikisinden efdal birşey yoktur. Allahü teâlâyâ î mân getirmek. Müslümanlara faydalı olmak.” Hazreti Ebû Bekr’den rivâyet olunmuştur: “Bir kimsenin azıksız kabire girmesi, gemisiz denize girmesi gibidir.” Hazreti Ömer buyurdu ki: “Dünyanın izzeti mal ile dir. Âhiretin izzeti amel ile dir.” Hazreti Osman buyurdu ki: “Dünya gammı kalbe zulmettir. Âhîret gammı kalbe nûrdur.” Hazreti Ali buyurdu ki: “Bir kimse ilim talebinde olsa, Cennet de onu talep eder. Bir kimse günah talebinde olsa, nâr [Cehennem] da onu talep eder.”

Üç maddeli kıymetli sözler: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “Bir kimse geçim darlığından şikâyetçi olduğu hâlde sabaha çıksa, Rabbinden şikâyet etmiş gibi olur. Bir kimse dünya işi için üzülerek [mahzûn olduğu hâl-

de] sabaha çıksa, Allahü teâlâyı darıltmış olarak sabahlamış olur. Bir kimse tevâzu etse bir zengine zenginliğinden ötürü, dininin üçte ikisi gider.” Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki: “Üç şeye üç şey ile ulaşılmaz. Zenginliğe arzû ile erişilmez. Yiğitliğe boya ile [süslenmekle] erişilmez. Sıhhate devâlar [ilâçlar] ile erişilmez.” Hazreti Ömer buyurdu ki: “İnsanlar ile güzel geçinmek aklın yarısıdır. Güzel sual sormak ilmin yarısıdır. Güzel tedbîr geçimin, rızkın yarısıdır.” Hazreti Osman buyurdu ki: “Bir kimse dünyayı terk etse, Allahü teâlâ o kimseyi sever. Bir kimse günâhları terk etse, melekler o kimseyi sever. Bir kimse, başka insanlardan tamahı kesse, insanlar onu sever.” Hazreti Ali buyurdu ki: “Dünya ni’metlerinden ni’met olmak cihetinden, İslam sana kifâyet eder. Dünya meşguliyetinden sana ibâ-

det etmek, meşgûl olmak cihetinden kifâyet eder. İbret almak cihetinden ölüm sana kifâyet eder.”

Dört maddeli kıymetli sözler: Resûlullah Efendimiz Ebû Zerr’e buyurdular ki: “Yâ Ebâ Zer! Gemiye yenile. Muhakkak ki, der-yâ derindir. Azık al, zîrâ yolculuk uzundur. Yükünü hafif et. Zîrâ geçilmesi zor geçitler var. Amelini hâlis eyle. Zîrâ; hâlisi-bozuğu ayıran Basîrdir.” Yine Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “Yıldızlar gök ehli için emândır. Ne zaman ki yıldızlar gök ehlinin

üzerine dökülür; kazâ nâzil olur. Benim eshâbım da ümmetim üzerine emândır. Ne vakit eshâbım zâil olursa, ümmetim üzerine kazâ nâzil olur. Eshâbım üzerine de ben emânım. Ben gittim, eshâbım üzerine kazâ nâzil olur. Dağlar yer ehli için emândır. Ne zaman ki dağlar yer üzerinden gitti. Yer ehli üzerine kazâ nâzil oldu.”

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki: “Dört şey vardır ki, dört şey ile tamam olur. Namaz, secde-i sehv ile tamam olur. Oruc sadaka-ı fitr ile tamam olur. Hac fid-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ye ile tamam olur. İmân ci-hâd ile tamam olur.” Hazreti Ömer buyurdu ki: “Deryâlar dördtür: Allahü teâlânın rahmeti, günâhlar için deryâdır. Nefis, şehvetler için deryâdır. Ölüm, ömürler için deryâdır. Kabir, nedâmetler [pişmânlıklar] için deryâdır.” Hazreti Osman buyurdu ki: “Dört şey vardır ki, zâhirleri fazîlettir. Ve bâtınları farzdır. Kur’ân-ı azîm-üşşânın tilâveti fazîlettir. Onunla amel farzdır. İnsanlara ihsân etmek fazîlettir. Hasımları birbirinden râzı ettirmek farzdır. Sâlihler ile berâber bulunmak fazîlettir. Yaptıklarına uymak farzdır. Hastaları sormak fazîlettir. Vasiyetlerini kabûl etmek farzdır.” Hazreti Ali buyurdu ki: “Bir kimse Cennet’e müştak olsa [Cennet’i arzû etse], hayırlı işlere koşar. Bir kimse ateşten [Cehennem’den] korksa, şehvetlerinden kendini men’ eder. Bir kimse ölümü ya-

kın bilse, dünya lezzetlerinden sakınır. Bir kimse dünyayı bilse [tanısa], müsibetler ona hor olur [müsibetlerin te’sîrinde kalmaz].”

Beş maddeli kıymetli sözler: Resûlullah Efendimiz, bir hadîs-i şerifte buyurdular ki: **“Her kim beş nesneyi hakîr ve hor görse, beş nesneden mahrûm olur. Bir kimse ulemâyı hakîr görse, dinden mahrûm olur ve dinine ziyân eder. Bir kimse ümerâyı [âmirleri] hakîr görse, dünyadan mahrûm olur. Bir kimse akrabâsına istihfâf etse [hafîf görse], mürüvvetden mahrûm olur. Bir kimse kendi ehline istihfâf etse [aşağı görse], ma’îşetden mahrûm olur. Bir kimse komşularına istihfâf etse [aşağı görse], menfe’atlerinden mahrûm olur.”** Yine Resûlullah Efendimiz, bir hadîs-i şerifte, buyurdular ki: **“Muhakkak Allahü teâlâ bir kimseye beş şeyi hâzır-**

lamadan beş şeyi vermez. Bir kimseye, ni'metini artırmasını hâzırlamadıkça şükür vermez. Kabûl etmeyi hâzırlamadıkça dua vermez. Affetmeği hâzırlamadıkça istigfâr vermez. Kabûl edeceğini hâzırlamadıkça tövbe vermez. Karşılığını hâzırlamadan sadaka verdirmez."

Hazreti Ebû Bekr'den mervîdir, buyurdular ki, "Beş zulmetin beş ışığı vardır. Dünya zulmettir. Işığı, tâatdır. Günâh zulmettir. Işığı tövbedir. Kabir zulmettir. Işığı, Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullahdır. Âhıret karanlıktır. Bunun ışığı, sâlih ameldir. Sırat karanlıktır. Işığı, yakındır." **"Münebbihât"**dan bizde olan nûshasında, kabir zulmetine ışık, Lâ ilâhe illallah, yazılıdır. Lâkin Hazreti Ebû Bekr'in Menkıbe-ı şerîflerinde zikrolundu ki, Ebû Bekr Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah

sözlerini birbirinden ayrı dememiştir. Bu âdet-i şerîfleri bozulmasın diye, burada da berâber yazıldı. En doğrusunu Allahü teâlâ bilir.

Hazreti Ömer'den mervîdir. Merfû olarak, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **"Eğer böyle olmasa idi, ya'ni Allahü âlem, bu şehâdete magrûr olup, ibâdete ve tâ'ate tenbellik edip, gevşek davranmasalardı, beş kimseye şehâdet ederdim ki, muhakkak onlar Cennet ehлиндendir. Birisi, çoluk-çocuk sâhibi olan kimse. Birisi, zevci ondan râzı olan hanım. O hanım ki, mehrini ve çeyizini zevcine hediye eder. Birisi o kimse ki, anne-babası ondan râzı olur. Birisi o kimse ki, günâhdan tövbe eder."**

Hazreti Osman'dan mervîdir, buyurdu ki, "Beş nesne müttekîler âlâmetlerindendir. Dinini ıslâh eden kimseler ile oturmak. Fercinin ve lisânının üzeri-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ne gâlib olmak. Kendisine dünyadan erişen çok şeyi vebâl görmek. Âhiretten az bir şey erişirse, onu kendisine ganîmet bilmek. Harâm olur korkusu ile helalden mi'desini çok doldurmamak. Başkalarını kurtulmuş, kendisini helâk olmuş bilmek."

Hazreti Ali'den mervîdir, buyurdu ki, "Beş haslet olmasaydı, insanların hepsi sâlih olurlar idi. Câhilliğe kanâ'at etmek. Dünyaya hâris olmak. Malın fazlasına cimrilik. Reyde, fikrde ucb, kendini beğenmek."

Altı maddeli kıymetli sözler: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: "**Altı şey, altı vatanda** [mahal-

de, hâlde] **garîbdir**. Mes-cidler, içinde namaz kılmıyan kavim arasından **garîbdir**. Okumayanlar arasında Kur'ân-ı kerîm **garîbdir**. Kur'ân-ı kerîm, fısk işleyenler yanında **garîbdir**. Kötü huylu, zâlim kocanın elindeki sâlihâ kadın **garîbdir**. Kendini dinlemeyen kavmin arasındaki âlim **garîbdir**. Kötü huylu kadının elindeki sâlih zevc **garîbdir**. Allahü teâlâ onlara kıyâmet gününde **elbette rahmet nazarı ile bakmaz."**

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki: "İblîs, önünde durur. Nefis, sağında durur. Hevâ solunda durur. Dünya arkanda durur. Et-râfında a'zâlar durur. Cebbâr [mekânlı olmayan] seni devamlı görür. İblîs, seni dinini terk etmekten yana da'vet eder. Nefis, seni ma'siyyetten yana da'vet eder. Hevâ, şehvetlerden yana da'vet eder. Dünya, kendini âhirete tercihten yana da'vet eder. A'zâlar

[uzuvlar], günâh işlemekten yana da'vet eder. Cebbâr, seni Cennet ve magfiretten yana da'vet eder. Her kim ki, iblîse icâbet ederse, dîni gider. Her kim ki, nefse icâbet etti, rûhu necât bulmaz. Her kim ki, hevâya icâbet ederse, akıl ondan gider. Her kim ki, dünyaya icâbet ederse, âhîreti gider. Her kim ki, a'zâlara [uzuvlara] icâbet ederse, Cennet elinden gider. Her kim ki, Allahü teâlâyâ icâbet ederse, bütün fenâ ve zararlı şeyler ondan gider. Bütün hayırlara nâil olur."

Hazreti Ömer buyurdu ki, "Muhakkak Allahü teâlâ altı nesneyi altı nesnede gizledi. Rızâ-ı şerîfini tâ'atta gizledi. Gadabını ma'siyette gizledi. İsm-i a'zamı Kur'ân-ı kerîmde gizledi. Evliyâsını insanlar arasında gizledi. Ölümü, ömür içinde gizledi. Kadr gecesini Ramezân-ı şerîf içinde gizledi. Salât-ı vustâyı beş vakit içinde gizledi."

Hazreti Osmân buyurdu ki, "Muhakkak ki, mü'min altı çeşit korkudadır. Birisi, Allahü teâlâ cânibinden [tarafından] korkudadır ki, onun rûhunu ânîden alır, diye. İkincisi, hafaza melekleri cihetinden korkudadır ki, onun üzerine yazdıkları nesne sebebi ile, kıyâmet gününde rüsvay olur. Üçüncü, şeytân cânibinden korkudadır ki, onun amelini bâtıl eder. Dördüncü, melekül-mevt hazretleri cânibinden korkudadır ki, gaflette iken rûhunu alır. Beşinci, dünya cânibinden korkudadır ki, dünyaya magrûr olup, dünya onu âhîretten meşgûl eder. Altıncı, ehl-i ıyâl cânibinden korkudadır ki, onlar ile meşgûl olup, onlar onu Allahü teâlânın zikrinden meşgûl ederler."

Hazreti Ali buyurdular ki: "Altı hasleti bulunduran kimseler, Cennet'e çağrılan yolların hiçbirini terk etmez. Nâra [Cehen-

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

nem'e] götürecektir yolların hiçbirine varmaz. Allahü teâlâyı bilip, ona tâ'at etmek. Şeytânı bilip, ona ıstıyân etmek. Bâtılı bilip, ondan sakınmak. Hakkı bilip, ona ittibâ' etmek. Âhireti bilip, onu taleb etmek. Dünyayı bilip, onu terk etmek.

Yedi maddeli kıymetli sözler: Ebû Hüreyre rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Allahü teâlâ, yedi kimseyi, Arş-ı azîmin gölgesinde o günde gölgelendirir. O gün Arş-ı azîmin gölgesinden başka gölgelenecek yer olmaz. Yalnız Arş-ı azîmin gölgesi olur. Bunlar:**

1- Âdil devlet başkanı,

2- Allahü teâlâyâ tâ'atde bulunarak yetişen genç,

3- Allahü teâlâyı tenhâlarda zikredip ve gözlelerinden Allahü teâlânın korkusundan yaş akıtan kimse,

4- Kalbi mescide bağlı olan kimse,

5- Sağ elinin verdiği sadakayı, sol elinin bilmediği kimse,

6- Birbirini Allahü teâlâ için seven iki kimse,

7- Bir cemâl sâhibi kadının [güzel kadın] kendisini da'vet ettiği zaman, ondan kaçıp, Âlemlerin Rabbi olan Allahü teâlâdan korkarım diyen kimse."

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki, "Bahillerin [cimrilerin] malı, yedi belâdan birinde olur [birine uğrar]. Mîrâs yiyen bir vârisi, malını isrâf eder, onu Allahü teâlânın tâ'atinden başka yerde harcar. Veyâ Allahü teâlâ o bahilin [cimrinin] üzerine bir eziyet edici kimseyi [zâlimi] musallat eder. Onun malını, onun nefsinin hor ve zelil ettikten sonra alır. O bahili [cimriyi] bir şehvet harekete getirir ki, o şehvet ile uygun-suz işler yaparak malını ifsâd eder. Onda bir düşün-

ce peydâ olur. İftihâr [öğünmek] için bir binâ yapar. Yâ bir faydasız harâbeyi ta'mîr eder. Malını onlara sarfeder. Yâ dünya âfetlerinden bir âfet peydâ olur. Suda gark olur, hırsız çalar veyâ ona dâimî bir dert erişir. Malını doktorlara yedirir. Yâ malını bir mekânda saklar. Sonra unuttur."

Hazreti Ömer buyurdu ki, "Çok gülen kimsenin heybeti az olur. Çok şaka yapan istihfâf edilir [hakîr görülür]. Çok konuşan çok yanılır. Çok hatâ edenin hayâsı az olur. Hayâsı az olanın vera'ı az olur. Vera'ı az olanın kalbi ölü olur. Kalbi ölü olanı Allahü teâlâ Cehennem'e dâhil eder."

Hazreti Osmân buyurdu ki: "Allahü teâlâ [Kehf sûresi 82.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], **"Onun altında ikisine âid hazîne var idi."** buyurdu. O kenz altından bir levha idi. On da yedi satır var idi.

1- Ben teaccüb ederim [şaşarım] o kimseye ki, muhakkak, bütün işler takdîr iledir. Hâlbuki o kimse kaçırdığı şeyler için üzülür. 2- Şaşarım o kimseye ki, ölümü bildiği hâlde güler. 3- Şaşarım o kimseye ki, Cehennemi bildiği hâlde günâh işler. 4- Şaşarım o kimseye ki, Cennet'i bildiği hâlde istirahat eder. 5- Şaşarım o kimseye ki, Allahü teâlâyı bildiği hâlde, başkasını zikreder. 6- Şaşarım o kimseye ki, dünyanın fânî olduğunu bildiği hâlde içindekilere rağbet eder. 7- Şaşarım o kimseye ki, Kıyâmette hesâba çekileceğini bildiği hâlde mal biriktirir."

Hazreti Ali'den sual olundu ki, "Gökten ağır olan nedir, yerden geniş olan nedir, denizden engin olan nedir, ateşten sıcak nedir, taştan katı nedir, Zemherîrden soğuk nedir, zehirden acı olan nedir?" Hazreti Ali cevap verdi ki, "Gökten ağır olan, temiz

ALİ BİN EBİ TÂLİB

bir kimseye iftirâ etmektir. Yerden geniş olan; Hak, doğru olan şeydir. Denizden engin olan, kanâ'at eden kalbidir. Ateşten sıcak olan, zulüm eden sultândır. Taştan katı olan, münâfıkın kalbidir. Zemherirden soğuk olan; levm eden, kınayan kimseye ihtiyâcını arz etmektir. Zehirden acı olan, sabretmektir."

Sekiz maddeli kıymetli

sözler: Resûlullah Efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde buyurdular ki: **"Sekiz şey, sekiz şeyden doymaz. Göz nazardan [bakmaktan]. Yer yağmurdan. Kadın erkekden. Âlim ilmden. Sual soran sormaktan. Hâris, mal yıgmaktan. Deryâ [deniz] sudan. Ateş odundan."**

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki, "Sekiz şey, sekiz şeyin zînetidir: İffet, fakrin süsüdür. Şükür, zenginliğin süsüdür. Sabr, belânın süsüdür. Tevâzu, hasebin [asâletin] süsüdür. Hilm,

ilmin süsüdür. Çok ağlamak korkunun süsüdür. Başa kakmamak, ihsânın süsüdür. Huşû' namazın süsüdür."

Hazreti Ömer buyurdu ki, "Bir kimse fuzûlî konuşmağı [fazla lüzûmsuz konuşmağı] terk etse, ona hikmet bağışlanır. Bir kimse fuzûlî bakmayı terk etse, ona huşû' bağışlanır. Bir kimse fuzûlî yimeyi terketse, ona ibâdetin lezzetini duymak bağışlanır. Bir kimse gülmeyi terk etse, ona heybet bağışlanır. Bir kimse mîzâhı [şakalaşmağı] terk etse, ona hüsn ve melâhat [güzellik ve tatlılık] verilir. Bir kimse dünya sevgisini terk etse, ona âhîret sevgisi verilir. Bir kimse, başkalarının ayıbı ile meşgûl olmayı terk etse, ona nefsinin ayıplarını ıslâh etmek nasîb olur. Bir kimse Allahü teâlânın zât-i pâkinin keyfiyetinden tecessüsü, başkalarının ayıplarını araştırmayı terk etse, ona nifâk-

tan berâat bağışlanır [ya'ni o münafıklıktan korunur]."

Hazreti Osman buyurdu ki, "Âriflerin alâmeti sekizdir: Kalbi, korku ve ümit iledir. Dili, hamd ve senâ iledir. Gözleri hayâ ve ağlama iledir. İrâdesi dünyayı terk etmek ve Allahü teâlânın rızâsını kazanmaktır."

Hazreti Ali buyurdu ki, "Huşû olmayan namazda hayır yoktur. Boş söz konuşulmanın terk edilmediği oruçta hayır yoktur. Dikkat etmeden Kur'ân-ı kerîm okumakta hayır yoktur. Vera' olmayan ilimde hayır yoktur. Sehâ [cömertlik] olmayan malda [zenginlikte] hayır yoktur. Devamlı olmayan ni'metde hayır yoktur. İhlâs, ta'zîm ve tekrîm olmayan duada hayır yoktur."

Dokuz maddeli kıymetli sözler: Resûlullah Efendimiz bir hadîs-i şerifte buyurdular ki, "Allahü

teâlâ Mûsâ aleyhisselama Tevrât'ta vahyetti. Muhakkak hatâların anası üçtür. Kibir, hırs ve haset. Onlardan altı hatâ dahâ doğdu. Tamamı dokuz oldu. O altı hatâ; Tokluk. Uyku. Rahatlık. Mal sevgisi. Övünme sevgisi. Reis olma sevgisidir."

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki, "Âbidler üç sınıftır. Her bir sınıfın alâmetleri vardır ki, o alâmetler ile bilinir. Bir sınıfı, Allahü teâlâyâ korku yolu ile ibâdet ederler. Bir sınıfı, ümit yolu ile ibâdet ederler. Bir sınıfı, muhabbet yolu ile ibâdet ederler. Birinci sınıf için üç alâmet vardır: Sevdigi nesneyi bağışlar. Rabbinin râzı olmasına, nefsinin gadabını değişmez. Herhâlde Rabbinin emrini yapıp, nehyinden kaçır. İkinci sınıf için de üç alâmet vardır: Kendi nefsinin hakîr, aşağı görür. Yaptığı ihsânı kıymetsiz bulur. Akranlarını [emsâllerini] üstün görür. Üçüncü sınıf

ALİ BİN EBİ TÂLİB

için de üç alâmet vardır: Herhâlde insanlara önder olur. Bütün insanların cömerdi olur. Allahü teâlâya, halkın tamamının hakkın-da hüsn-i zannı olur.”

Hazreti Ömer buyurdu ki, “İblîsin zürriyetinde dokuz nefer vardır ki şunlardır: Zenbûr; sokaklar sâhibidir. Sokakta bayrağını diker. Vetin; musîbetler sâhibidir. Evân; sultân sâhibidir [onunla berâberdir]. Hefâf; şarabın sâhibidir [onunla arkadaşdır]. Mürre; mizmârlar [çalgılar] sâhibidir. Lekûs, Mecusî'nin sâhibidir [onunla arkadaşdır]. Müsavvit; yalan haberler sâhibidir. Dâsim; hâneler, evler sâhibidir. Eğer bir şahıs evine geldikte, Allahü teâlânın İsm-i şerîfini zikretmezse, o kişi ile hanımı arasında soğukluk ve geçimsizlik vâki' olur. Hattâ aralarında talâk ve hul' ve darb [dövme] vâki' olur. Velhân; abdestte, namazda ve diğer ibâdetlerde vesvese verir.”

Hazreti Osmân buyurdu ki, “Bir kimse beş vakit namazını vaktinde, devamlı kılsa, Allahü teâlâ ona dokuz ikrâmda bulunur. Allahü teâlâ o kimseyi sever. Bedeni sıhhatli olur. Melekler onu korurlar. Onun evine bereket nâzil olur. Sâlihlerin sîmâsi, yüzünde zâhir olur. Allahü teâlâ, onun kalbini yumuşak kılar. Sıratdan şimşek gibi geçer. Allahü teâlâ onu Cehennem'den korur. **“Onlar üzerine korku ve hüznün dahî olmaz”** kelâmı ile medhedilenler ile berâber olur.”

Hazreti Ali buyurdu ki, “Ağlamak üç şeydendir. Birisi, Allahü teâlâ korkusundan, ikincisi, gadabından, üçüncüsü kat'iyyet-i haşyetinden. Birinci ağlamak, günâhlara keffârettir. İkinci ağlamak, ayıplarının temizlenmesidir. Üçüncü ağlamak, vilâyet ve mahbûbun rızâsıdır. Günâhlarının temizlen-

mesinin semeresi, kurtuluştur. Ayıplardan temizlenmenin semeresi, Na'imde, nimetlerde, Cennet'te olmaktadır. Vilâyet ve mahbûbun rızâsının semeresi Allahü teâlâyı rü'yettir."

On maddeli kıymetli sözler: Resûlullah Efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde buyurdular ki, **"Misvâk kullanmağa devam ediniz! Zîrâ onda on haslet vardır. Ağız temizler. Allahü teâlâ ondan râzı olur. Şeytânı gadaba getirir. Hafaza melekleri onu severler. Diş etlerini kuvvetlendirir. Balgamı keser. Ağız kokusunu güzelleştirir. Safra harâretini söndürür. Göze cilâ verir. Ağız**

kokusunu keser." Misvâkı kullanmak sünnettir.

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki: "Allahü teâlâ on haslet ile kullarını âfâttan koruyup, mukarreblerin derecesine çıkarır: 1- Kanâ'at eden kalb ile devamlı sıdk. 2- Devamlı şükür ile, kâmil sabr. 3- Hâzır zühd ile devamlı fakîrlik. 4- Aç karın ile devamlı zikr. 5- Fâsılasız korku ile devamlı hüzn. 6- Mütevâzî beden ile devamlı gayret. 7- Dâim rahm ile devamlı rıfk. 8- Hayâ ile devamlı muhabbet. 9- Devamlı hilm ile faydalı ilim. 10- Sâbit akıl ile dâimî îmân."

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Hazreti Ömer buyurdu ki: “On şey, on şeyden başkası ile düzgün olmaz, ıslâh edilemez: 1- İlim, ve-ra’dan başkası ile ıslâh olmaz. 2- Amel ilmsiz olmaz. 3- Korkusuz kurtuluş olmaz. 4- Sultân, Adâletten başka şey ile ıslâh olmaz. 5- Asâlet [şeref], edeb ile ıslâh olur. 6- Sevinç, emniyet ile olur. 7- Zenginlik, cömerdlik ile ıslâh olur. 8- Üstünlük tevâdû’ ile olur. 9- Fakîrlik, kanâ’at ile ıslâh olur. 10- Tevfik olmadan cihâd olmaz.”

Hazreti Osman buyurdu ki, “On şey, muhakkak kaybedilmiştir: 1- Sual sorulmayan âlim. 2- Amel edilmiyen ilim. 3- Kabûl edilmiyen doğru fikr. 4- Kullanılmıyan silâh. 5- Namaz kılınmiyan mes-cid. 6- Okunmiyan Kur’ân-ı kerîm. 7- Fakîrlere verilmiyen mal. 8- Binilmiyen at. 9- Yalnız dünya için olan ilim. 10- Yol azığı hâzırlanılmadan geçen uzun ömür.”

Hazreti Ali buyuruyor ki, “Mîrâsın hayırlısı ilimdir. Rızkın en iyisi edebdir. Azığın hayırlısı, takvâdir. Sermâyenin en kazançlısı ibâdettir. En iyi rehber sâlih amellerdir. Arkadaşın iyisi güzel huydur. Hilm, en iyi yardımcıdır. Muhtâc olmamanın en iyisi kanâ’atdır. Yardımın hayırlısı tevfidir. Terbiye edicilerin en iyisi ölümdür.” Buraya kadar **Münebbihât’tan** naklolunmuştur.

Menkıbe: Bir gün Resûlullah Efendimiz, Âişe-i Sıddîka’nın mubârek evine vardı. İnsanlık îcâbı karınları acıkmıştı. Buyurdular ki, “**Yâ Âişe! Hiç bir yiyecek var mıdır?**” Mubârek sözlerini tamamlamadan, kapı çalındı. Kapıyı açtılar. Gördüler ki, Ebû Bekr-i Sıddîk’dır. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: “**Yâ Ebâ Bekr! Bu vakit gelmenize sebep nedir?**” Ebû Bekr-i Sıddîk cevap verdi ki, “Yâ Resûlallah! Üç gündür bir ta’âm ye-

medim. Açlık cânıma kâr etti. Geldim ki, mubârek dîdâr-ı şerîfinizin müşâhedesi ile karnım tok olsun.” Bu konuşma sırasında iken, yine kapı çalındı. Kapıyı açtıkta, baktılar ki, Hazreti Ömer’dir. Sonra Hazreti Ali geldi. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **“Gelmenize sebep nedir.”** Buyurdular ki, yâ Habîb-i Rabbil’âlemîn! Üç gündür yemek yimedik. Çok acıktık. Geldik ki, mubârek, emsâlsiz cemâlinizin müşâhedesi ile, bu dağdağadan halâs olup, karnımız tok olsun. Hazreti Ali dedi ki, yâ Resûlallah. Üç gündür Fâtıma-tüz-zehrâ ve Hazreti Hasen ve Hazreti Hüseyin de açlıktan kat’î bunalmışlardır. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **“Üç gündür ben de yemek yemedim. Karnım açtır.”** Hazreti Ali dedi ki, yâ Nebiyyallah! Dün yoldan geçerken, Mu’âz bin Cebel’in bahçesinde olan hurma ağacında hurma gördüm.

Bunu söyleyince, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **“Kalkın, Mu’âz’ın evine gidelim! Bizi hurma ile konuk etsin!”**

Server-i Enbiyâ, Çihâr yâr-i güzîn hazretleri ile, Mu’âz bin Cebel’in kapısına gittiler. Hazreti Ebû Bekr seslendi ki, yâ Mu’âz! Devlet kuşu başına kondu. Allahü teâlânın Resûlü kapına geldi. İçeride olanlardan kimse duymadı. Mu’âz’ın bir küçük kızcağızı var idi. O duydu. Annesini çağırdı. Yâ ana, yâ ana! Ne yatarsın, Hazreti Ebû Bekr kapımıza geldi; çağırıyor. Annesi kızı azarladı. Ne yalan söylersin; hiç bu vakit, Hazreti Ebû Bekr kapımıza gelir mi? Kızı da, ne yapsın; yattı. Birâz sonra, Hazreti Ömer seslendi. Yine kız uyandı. Annesine haber verdi. Annesi önceki gibi azarladı. Birâz sonra da Hazreti Ali çağırdı. Yine kız uyandı. Annesine haber verdi ki, yâ anne! Hazreti Ali kapıya

ALİ BİN EBİ TÂLİB

gelmiş; çağırıp durur. Annesi kızı, yine azarladı. Behey kız, deli mi oldun; ne söylersin. Kız yine sükût edip, yattı. Sonra, Resûlullah, “**Yâ Mu’âz**” diye seslendi. Kız önceki gibi uyanıp, dedi ki, yâ anne! Sana demedim mi ki, Ebû Bekr, Ömer ve Ali kapıya geldiler. Bana inanmadın. İşte Sultân-ı Enbiyâ kendisi çağırır. Annesi diledi ki, yine kızı red eylesin. Kız vâlidesine bakmayıp, babasının yanına vardı. Resûlullah Efendimizin şevkiyle babasını çağırıldı. Yâ baba, ne yatarsın. Devlet ve seadet kuşu başına kondu. Allahü teâlânın Resûlü ve Ebû Bekr, Ömer ve Ali hazretleri kapıya gelmişlerdir. Hemen o sâat, Hazreti Mu’âz kızından bu haberi işitince, acele ile yerinden kalkıp, kapıya koştu. Kapıyı açıp, dedi ki, devlet ve seadet Mu’âz’ın başına kondu. Habîbullah hazretlerine, içeri buyurun, dedi. Fahr-i âlem hazretleri de,

Eshâb-ı güzîn ile içeri dâhil oldular. Ondan sonra buyurdular ki, “**Yâ Mu’âz! Üç gündür ben ve Eshâbım yemek yemedik! Dün Ali yoldan geçerken, senin hurma ağacında hurma görmüş. Onun için geldik ki, bizi hurma ile Misafir edesin.**” Mu’âz dedi ki, yâ Nebiyyallah! O hurmaları bugün düşürdük [ağacından topladık]. Kimini biz yedik. Ba’zısını fakîrlere ve komşularımıza ulaştırdık. Bir hurma kalmamıştır. Resûlullah Efendimiz karşısına baktı. Bir büyük zenbil gördü. Hemen Hazreti Alî’ye buyurdu ki, “**Yâ Ali! Bu zenbili eline al! Bu gördüğün hurma ağacına var. Benden selâm eyle! Ve söyle ki, Resûlullah senden hurma taleb eder.**” Hazreti Ali o zenbili alıp, hurma ağacının yanına vardı. Peygamberin selâmını götürdü, iletti. Allahü teâlânın izni ile hurma ağacı fasîh bir lisân ile selâmı aldı. Ta’zîm eyleyip,

eğildi. Sonra Allahü teâlânın izni ile, ağacda hurmalar doldu. Hazreti Ali o zenbili hurma ile doldurup, Resûlullah'ın huzurı şeriflerine getirdi. O hurmadan yediler. Bütün Eshâba ulaştırdılar. Hattâ o zenbili hurma ağacına asıldılar. Resûlullah Efendimizin dâr-ı bekâyâ intikâline kadar hiç boşalmadı.

Menkıbe: Hazreti Ali bir gün hastalandı. Ebû Bekr, Ömer ve Osmân "radiyallahü teâlâ anhüm" hasta ziyâretine vardılar. Hazreti Alî'nin yanında bir tas bal var idi. Bu tas ile balı bunların önüne götürdü. Tas ak, içindeki bal kızıl idi. O tasın içinde kara bir kıl vardı. Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki, biz baldan, her birimiz bu üçü için bir misâl getirmeyince yimeyiz. Kendisi buyurdu ki, "Dîn-i İslam tasdan münevverdir [nûrludur]. İmân baldan tatlıdır. Dinin hükümü kıldan incedir." Hazreti Ömer buyurdu ki, "Cennet

tasdan münevverdir. Cennet'in ni'metleri baldan tatlıdır. Sırat köprüsü kıldan incedir." Hazreti Osmân buyurdu ki, "Kur'ân-ı azîm-üş-şân tasdan münevverdir. Kur'ân-ı kerîm okumak baldan tatlıdır. Kur'ân-ı kerîmin tefsîri kıldan incedir." Hazreti Ali buyurdu ki: "Misafirin nûru tasdan münevverdir [nûrludur]. Misafirin sözü baldan tatlıdır. Misafirin gönlüne ri'âyet etmek kıldan incedir." Her biri kendi hâllerine münâsib kelâm buyurdular.

Menkıbe: Birgün Resûlullah Efendimiz, Eshâb-ı güzîn ile oturur idi. Kudretten ortaya bir ak tas geldi. İçi ak bal ile dolu idi. Üstünde bir ak kıl vardı. Hayret ettiler. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Gelin her birimiz bu üçüne bir temsil getirmeyince el sürmiyelim."** Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki: "Resûlullah Efendimiz bu tasdan nûrludur. Resûlullah

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ile konuşmak bu baldan tatlıdır. Resûlullah'ın sünnetini yerine getirmek bu kıldan incedir." Hazreti Ömer buyurdu ki: "Îmân bu tasdan nûrludur. Îmân getirmek bu baldan tatlıdır. Îmân ile gitmek bu kıldan incedir." Ondan sonra, Hazreti Osmân buyurdu ki: "Kur'ân-ı kerîm bu tasdan nûrludur. Kur'ân-ı kerîm okumak bu baldan tatlıdır. Kur'ân-ı kerîmin buyurduğunu tutmak bu kıldan incedir." Ondan sonra Hazreti Ali buyurdu: "Misafirin yüzü bu tasdan

nûrludur. Misafir ile yemek yemek bu baldan tatlıdır. Misafirin hâtırını yerine getirmek bu kıldan incedir." Ondan sonra Hazreti Âişe buyurdu ki: "Helal [zevcin] yüzü bu tasdan nûrludur. Helali ile söyleşmek bu baldan tatlıdır. Helalin hizmetini yerine getirmek bu kıldan incedir." Ondan sonra Fâtıma-tüz-zehrâ buyurdu ki: "Kız çocuğun yüzü bu tasdan nûrludur. Annesini-babasını sever olması bu baldan tatlıdır. Kız çocuğunun ayıbsız evlenmesi bu kıldan incedir." Ondan sonra Fahr-i âlem buyurdu ki: "Ümmetimin yüzü bu tasdan nûrludur. Ümmetim için şefâ'at bu baldan tatlıdır. Şefâ'atin kabûl olması bu kıldan incedir."

Menkıbe: Ebû Zer-i Gıfârî rivâyet eder. Bir gün Resûlullah Efendimiz seadethânesinden dışarı çıktı. Yürümeye başladılar. Ben de ardınca gittim. Bir mevzi'e vardı. Ben huzu-

runa vardım. Karşısında selâm verip, oturdum. Bu-yurdu: **“Neden geldin, yâ Ebâ Zer!”** Dedim, “Allahü teâlâ bilir.” O sırada Hazreti Ebû Bekr geldi. Resûlullah Efendimizin sağ tarafına oturdu. Sonra Hazreti Ömer geldi. Hazreti Ebû Bekr’in sağ tarafına oturdu. Sonra Hazreti Osman geldi. Hazreti Ebû Bekr’in sağ tarafında oturdu. Sonra Hazreti Ali geldi. Hazreti Osman’ın sağ tarafında oturdu. Sonra Resûlullah Efendimiz yerden yedi tâne taş aldı. Mubârek avucunun içinde tuttu. O taşlar tesbîh etmeye başladılar. Şöyle ki, onların sesini bal arısı gibi işitir idim. Ondan sonra o taşçağızları yere koydu. Sesleri kesildi. Sonra onları kaldırdı, Hazreti Ebû Bekr’in eline verdi. Yine önceki gibi tesbîhe başladılar. O da yere koydu. Sesleri kesildi. Sonra yine Habîbullah hazretleri onları kaldırdı, Hazreti Ömer’in

eline verdi. Yine önceki gibi tesbîh ettiler. O da yere koydu. Sesleri kesildi. Yine onları yerden alıp, Hazreti Osman’ın eline verdi. Yine tesbîh ettiler. O da yere koydu. Sesleri kesildi. Onları Hazreti Alî’nin eline verdi. Yine tesbîhe başladılar. O da yere koydu. Sükût ettiler. **“Şevâhid-ün nübüvve”**den alınmıştır.

Menkıbe: Menakıb-ı Çihar-ı Yar-ı Güzin kitabının yazarı Seyyid Eyyûb bin Sıddîk der ki, ceddi âlimiz olan Hazreti Bâbâ, huzur veren, hikmet dolu bir kitap te’lîf etmişlerdir. “Bâbâ” demekle şöhret bulmuştur. O kitâba mahsus bir hikâye yazmıştır. Resûlullah Efendimizin na’t-i şerîfleri, medh-i şerîfleri beyanında ve Dört halifenin menkıbeleri anlatır. O hikâyeden de bir miktar teberrüken yazalım. Nûr üstüne nur olsun. Hikâye şiir şeklinde nakledildi ve yazıldı.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

*Bir söziüm vardır, derim ey merdümân [insanlar],
Cânını mum eyleyip, önünce yan.*

*Dinler isen, bir hikâye söyleyim,
Mustafâ'nın Çihâr yârın medh eyleyim.*

*Tabi'i mertane isen gel beri,
Ger usanırsan da gâyet git geri.*

*Neyse ki, meclis bu dem biraz gider,
Aşk ile dinlediğin sana yeter.*

*Aşk ile dinler isen ey dîn eri,
Nitekim bu tanıtır, her bir eri.*

*Var ise göziün yaşı sığa, gide,
Aç kulağı ki, bu söze yer ede.*

*Değme bir sözler gibi sanma bunu,
Kalb içinde mesrûr eyler ol cânı.*

*Başa yüzü sana dâim göstere,
Dünya âhır üstiine kanat gere.*

*Anun ile tanıyasın sen onu,
Maksûda ermek dilersen koy beni.*

*Ben diyenler maksûduna ermedi,
Bil yakîn kim hakka mahrûm olmadı.*

*Andan özge gayri görme aradan,
Dinlemiyen olur saviş git oradan.*

*Tabi'i iblisliğin ma'lûm ola,
Fî'li kubhun [kötü işin] karşına perde ola.*

*Dinleyen için derim ben bu sözü,
Yâ İlâhî! meclise aç ol yüzü.*

*Ola ki, meclisimiz pür nûr ola,
Fikr-i vesvese kalbimizden dûr [uzak] ola.*

*Mü'min isen bir salevât ver ona,
Cümle melek işitip, kalsın dona.*

Dinlesin ki, bunca dîrûd kimedir,
[dîrûd: medh, selâm, dua]
Bu dîrûdun biri ânda binedir.
Bu dîrûd ki adı dilde söylenir,
Cümle eşyâ ol dîrûdu kullanır.
Ol dîrûdu dîme dağ ve taş söyler,
Ol dîrûdun âhırı, asla yeter.
Kim onun yoluna verse bir dîrûd,
Cânım önünce olsun onun şem'i od.
Odur sermâye, onun zülfün tut,
Görmemiş âşık, orada böyle sevd.
Er isen şem' ol, bu yolda yanasın,
Ne ise her harf işitesin kanasın.
Cân fedâ ol, bubde ol cânana sen, [bûb: yaygı]
Başına erişesin cânâne sen.
Ten olasın, câyı onu bilesin,
Cân ve dilden ona ikrâr veresin.
Çün yürürsen, dininle yürü sen,
Çün bilesin aldın imdi biri sen.
Kim onun yoluna verse bir dinâr,
Koymaz onu tamu'da ki yandıra nâr.
Nâr onun içindir onu tanımaya,
Çâr-ı yârına onun inanmıya.
Her ki bu mâni'den almadı haber,
Kılmadı o nefsin zîr-ü zeber.
Bağlamadı beline nûrdan kemer,
Kalbi kara, gözüünü gaflet yumar.
Gaflet olmasa gözündey civân,
Sen seni her dem göresin hoş iyân.
Cümle eşyâ maksûdu sen olduğun,
Hem görürsün âna hayrân kaldığın.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Kim ki tanıdı onu kurtuldu ol,
Ölü gördü nefsi ni Hak buldu ol.
Ey işiten sıdk söyle sâdık ol,
Ândan oldu, ehl-i Hakka doğru yol.
Bil onun dîni ulaşmışdır sana,
Hâl onun zikri ulaşmışdır sana.
Zî beşâret bir tecellîdir gelir,
Hamdû lillâh ki gönül dolmuş gelir.

•

Çâr-i yârin mührü dâim sendedir,
Mustafâ'nın mi'râcî seyrindedir.
Bil yakîn ki, lâıyk oldun dergâha,
Hakkın feyzi her dem içindedir.
Cümle melek tesbîhi oldun bu kez,
Tesbîhine çarh olanlar bendedir.

•

Çâr-ı yârı münkir olan yazık oğul,
Sen bu medhi, bu âsîden yaz oğul.
Nerde olsan sen bunu okuyasın,
Rûha kuvvet, nefsi ni kakıyasın.
Azûben azgın yola gitmiyesin,
Mustafâ'nın dinini unutmiyasın.
Küfrü îmânı bir yere katmiyasın,
Dünyalığa özüni satmiyasın.
Dünyayı gör, niceleri hor etti,
Tuttu zihnini, görmedi kör etti.
Rahmet-i Hakdan onu, kaçâr etti,
Âhır onun yerini nar etti.
Ver salevât, gör tecelli-i safâ,
Mustafâya, hem Çâr-ı yâre bâ-safâ.

Bil ki onlar dinin ırâğıdır,
Ver salevât kalbinin durağıdır.
Ölü gönül Hak ile her dem dirile,
Rahmet-i Hak, gele kalbe dizile.
Hubb-ı dünya kalb içinden sürüle,
Hazreti Hakdan sana hidâyet verile.

Çünkü kalbin ânların meydanıdır,
Meydan eri durmaz öziin tanıtır.
Paylarında bu âşıkın cânıdır,
Önlerinde yatmak onun şânıdır.
Pervâz eyler, her dem ona gitmeye,
Bu tecellî bu âşıkın cânıdır.

Çünkü cânım onların kurbanıdır,
Çünkü onlar kalbimin sultânıdır.
Cümle eşyâ kuldur, onlar hânıdır,
Durma yürü, Hakkı onlar tanıtır.

Beyt içinde bil yakîn Allah olur,
Kalb-i mü'min, cümle beytullah olur.
Manâ ehli iki cihânda şâh olur,
Ermiyen bu ma'nâyâ gümrâh olur.

Gayri yerde olduğun kurban değil,
Bu kadehden içmeyen mestân değil.
Söz onun Kur'ân ki dilde okunur,
Onsuz okur isen Kur'ân değil.
Herze nefsin tutsağıdır, hân değil,
Bu bahre dalmıyan sultân değil.
Nice âşık olmamışsan ol yüze,
Ara yerde Küfür imiş, îmân değil.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Her nâmerdin yerin dâr-ı meydan değil,
Bu yola koşulmıyan merd âdem değil.

Bir kuru gövde gezer ol cân değil,
Rahmet-i Hak kalbine iyân değil.

Bu salâta gelmeyenin savmı yok,
Bundan özge pâdişâhın emri yok.

Hakkın emridir, işit ey mü'minân,
Mustafâ dininden özge kavli yok.

İşlemiyen kişi gâyet yorulur,
Hac ve zekât boynuna Hak buyurur.
Vesveselerini kalb içinden süre ol,
Cennet'e onun için dîn-i İslam süre ol.

Bu sebebdan nice ise, türlü yol,
Hâk-ı pâyini gözüne süre ol.
Girdi onun eline dosdoğru yol,
Bil yakîn ki, yetti bugün yere ol.

Yâd öniünce tutmayasın kâhe sen, [kâhe: saman, çöp]
Çıkma yoldan, düşmeyesin çâhe sen. [çâh: kuyu]
Sev onları, yanmayasın nâra sen,
Pişmân olup, kılmayasın ahe sen.

Binme bunda her gün nefsin atına,
Özüni yetir onun Hazretine.
Her deminde kalbine nûr akıta,
Gel ey âsî, yan aşkının oduna.
Âşık mest eyleyen o kokudur,
Seyyid-i sâdât onların şâhidir.
Bu sülûke girmeyen sâlik değil,
Ol kokudan almıyan âşık değil.

Her nefesde nice perde geçilir,
Kande baksan yüziine bâb açılır.
Durma yürü, râh onların râhudır,
Taht-ı sultân senin kalbinin mâhudır.

•
Mustafâ'nın şerî dosdoğru yolun,
Onlar ile okunur, dâim hâlin.
Kamu bilsin hoca hoş ola huyun,
Bu sülûkden açılır, perr-ü bâlin.
Ol kişinin hükmü erdi bâtına,
Kim ki erdi onların hazerâtına.
Ver salevât onların kuvvetine,
Din açıldı onların heybetine.
Durma din zât gele, kalbe dola,
Ver salevât dinine hem kuvvet ola.
Kande olsa koğala, çevkân topunu,
Yol eri isen, sâid eyle cânını.
Sen şerîfsin, cümle nebîden güzîn,
Seyyid-i sâdât, hâtem-i dünya ve din.
Hak teâlâ rahmetidir, kovanları,
Tâ gele, haşrde bile sevenleri.
Meydan içre aşk atını çâpesiz,
Kim ki haşrde onlar ile kopensiz.
Kalk ayağa sen dahî, şirâne gel,
Sen dahî merd isen koş meydana gel.
Sen cırâğî ümmetânsın, ey şefî'îl müznibîn,
Olma melûl haşr için ey mü'minîn.
Ümmet isen, durma sev gel onları,
Mü'min isen ayır görme onları.
Bil yakîn kim hulle olur donları,
Her kişi ki, bunda sevsen onları.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Vasla yetmiş evveli ve âhiri,
Ebter olmaz herkiz onun sonları.

Senden oldur ki, onları sevesin,
Ölmek için yollarında ivesin.

Cân ve dilden tesbîhini diyesin,
Hulle-i tecellî rıdâsın giyesin.

Çünkü tecellîn âşıkâ don imiş,
Bî-haberler işbu sırdan nâdan imiş.

Allah ile bî'at eden ol imiş,
Doğru gider kim ki, yolun tanınmış.

Doğru git ki yetesin menzilgehe,
Sapma yoldan irmişken iyiliğe.

Ver salevât Mustafâya sıdk ile,
Dayanak ola her dilekde dinine.

Nice onlar dinin direğidir,
Cemi' muhtâcların dilediğidir.

Ondan oldu Arş ve Kürsî, Levh-ü Kalem,
Nice kim cümle Nebînin önüdüdür.

Ver salevât onlara din açıla,
Üstünüze dürr-i rahmet saçıla.

Meclis içre şâd-ı şerbet içile,
Kalbimizden fikr-i vesvâs saçıla.

Din odur ki, onlar gele açıla,
Kanat oldur, onlar gele uçula.

Pes gerek ki onlar ile uçasın,
Her deminde maksûduna yitesin.

Sıdk ile hem ma'bûduna yitesin,
Benliğini kalb içinden atasın.

Gül içinde buy veresin güle sen,
Dönesin bu hâllerine gülesin.
Bulmaya hiç kimse senden bir haber,
Gül olup, bülbül ötünde bitesin.
Gök içinde benzeyesin güne sen,
Öyle san ki, ma'şûkunla bilesen.
Pes gerek kim yoluna seyr olasın,
Cân-u dilden âna esîr olasın.
Arta kemâl Mûsâya tûr olasın,
Nice müşkillere tedbîr olasın.

•
Ver salevât meclise açtı cemâl,
Mustafâdan açılır zevk-u kemâl.
Kim kemâli Mustafâdan aldı ise,
Kalbi ayılmaz ânın gözü humâr.
Hiç humardan almak olmadı haber,
Bu haberden özge olmaz mu'teber.
Bu haber eyler seni zir-ü zeber,
Bu haberden bağlanır bele kemer.
Mustafâya her zaman getir îmân,
Çâr-ı yâra olmasın şek ve güimân.
Cânın her dem önlerince peyk ola,
Hazreti Hakdan sana rahmet ine.

•
Mustafâ kavliyle tut dâim işi,
Mustafâ kavli mum eyler, her taşı.
Delîl oldun, bil yakîn her râhe sen,
Kande gidersin imdi ey kişi sen.
Himmet ile kişi oldun ey kişi,
Tâbi' oldun, dahî çekme teşvişi.
Tâbi' olan Hakdan alır, alışı,
Âyinedir gösteren her bir işi.

ALİ BİN EBİ TÂLİB

Âyineye baka ben öziün göre,
Her arada Mustafâ söziün göre.
Her ne hâcet dileyce Allahdan ol,
Her kapıyı yüziüne açık göre.

•
Başına dâim hisârda olasin,
Kalbine bir yeni mühr vurasın.
Açıla rahmet kapısı yüziüne,
Cümle eşyâyı tecellî büriüye.
İşi gerek, her kişinin işi bu,
Seyri uça fahr ana kim hoş huylu.
Çâr-ı yâr hubbını al kalbine,
Mustafâ âyine ola, aynına.

•
Emîn eyle taşranı endişeden,
Ehem bil sen bunları her pîşeden.
Hâk-ı bay-ı Mustafâdan yâ ganî,
Sen bizi ayırmağıl bu rîşeden. [rîşe: kök, asl]
Dâimâ perde açılır, yüziüne,
Meclis ehli rahmet ala öziüne.
Ver salevât durma meveddetine,
Mustafâ ve Çihâr yâr hazretine.
Âcizin derdine merhem olur,
Nice ki, Allaha, ulu yâr olur.
Onların nazarına yoktur hicâb,
Her dem onlara, olubdur, fetih-i bâb.
Enbiyâdan, Evliyâdan, yâ İlâhî,
Sen bizi ayırma, hiç, ey Pâdişâh.
Okuyanı, dinleyeni, yazanı,
Rahmetinle, hesâba çek, yâ Ganî.

Menkıbe: Allahü teâlâ mi'râc gecesi, Resûlullah efendimizin mubârek terinden kırmızı gül yarattı. Allahü teâlâ Lût kavmini helâk etmeye Cebrâîl aley-hisselâmı gönderdi ki, o zaman da Cebrâîl o gecenin şiddetinden terledi. Allahü teâlâ onun mubârek terinden ak gülü yarattı. Mi'râc gecesi Resûlullah Efendimiz, Burak'a binip, Burak da, göklere götürürken terledi. Burak'ın o terinden Allahü teâlâ sarı gülü halk etti. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk İslam şerefi ile müşerref oldukta, nübüvvet heybetinden terledi. Allahü teâlâ, onun mubârek terinden şünbülü halketti. Hazreti Ömer İslam şerefi ile müşerref oldukta; Resûlullah Efendimiz, kucaklayıp, şiddetle sıktıkta, o ızdırâbdan terledi. Onun terinden, yerlerin ve göklerin Hâlıkı menekşeyi yarattı. Hazreti Os mân da İslam şerefi ile müşerref oldukta, Resûlullah Efendimizin ayağının

tozuna yüzünü sürdüklerinde, hayâsından, terledi. Rabbil'âlemîn o terden yâsemîni halketti. Hazreti Ali dünyaya gelip, Resûlullah Efendimiz şerefli beşikleri üzerine, devlet ve seadetle müteveccih oldukta, Aliyül Mürtedâ, beşiklerinde uyurken, Resûlullah'ın emsâline rastlanmıyan güzel kokusunu alıp, Hakkı gören gözlerini açıp, Resûlullah'ın nûr saçan mubârek yüzünü görünce terledi. Allahü teâlâ azze ve celle onun terinden zanbağı yarattı. Her zaman vücûd-u şerîfleri bu zikrolunan güzel kokular gibi kokardı. Terledikçe mubârek terleri de öylece kokardı. Yanlarında bulunanlar bu kokuyu duyarlardı.

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

SEKİZİNCİ BAB

Ebû Bekr-i Sıddîk ile Ali bin Ebî Tâlib'in "radiyalla-hü anhümâ" Münâzarası:

Birgün Ebû Bekr-i Sıddîk Resûlullah Efendimizin hücre-i mubârekelerinin [evlerinin] kapısına geldikte, Ali bin Ebî Tâlib de gelmişti. Ebû Bekr geri durup, Alî'ye buyurdu ki, yâ Ali! Önce sen dâhil ol [eve gir]. Hazreti Ali buyurdu ki: Yâ Ebâ Bekr! Önce sen gir ki, her iyilikte önde olan, her hayırlı işte önde olan, herkesi geçen sensin. Ebû Bekr hazretleri buyurdu ki; sen önce gir yâ Ali! Resûlullaha dahâ yakın sensin.

Hazreti Ali buyurdu ki; Yâ Ebâ Bekr! Ben o kimsenin önünde nasıl giderim

ki, Resûlullah buyurdu ki: **"Ümmetimden Ebû Bekr'den dahâ üstün bir kimse üzerine güneş doğmadı."**

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki; ben bir kimsenin önüne nasıl geçeyim ki, Resûlullah Fâtıma-tüzzehrâyı sana verdiği gün, **"Kadınların en iyisini, erkeklerin en iyisine verdim"** buyurdu.

Hazreti Ali buyurdu: Ben o kimsenin önüne gitmem ki, Resûlullah Efendimiz, **"İbrâhîm aleyhisselâmı görmek isteyen Ebû Bekr'in yüzüne baksın!"** buyurdu.

Hazreti Ebû Bekr buyurdu: Senin önüne geçemem. Çünkü, Resûlullah

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Efendimiz buyurdu: “**Âdem aleyhisselâmın hilm sıfatını ve Yûsûf aleyhisselâmın ahlâkını görmek isteyen, Aliyyül mürtedâya baksın!**”

Hazreti Ali buyurdu: Ben bir kimsenin önünce geçemem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: “**Yâ Rabbî! Beni en çok seven ve Eshâbımın en iyisi kimdir.**” Nidâ erişti ki; “**Yâ Muhammed “aleyhisselâm”! Ebû Bekr-i Sıddîk’tır**” buyuruldu.

Hazreti Ebû Bekr buyurdu: Ben bir kimsenin önünce varamam ki, Resûlullah buyurdu: “**İlmi bir kimseye veririm ki, Allahü teâlâ onu sever. Ben de onu severim.**” Ya’ni o Aliyyül mürtedâ’dır. [Ya’ni ilim şehrinin kapısı sen oldun.]

Aliyyül mürtedâ buyurdu: Ben o kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah buyurdu: “**Cennet’in kapı-**

ları üzerinde, Ebû Bekr habîbullah yazılıdır.”

Hazreti Ebû Bekr buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz Hayber gününde bayrağı sana verdi buyurdu: “**Bu bayrak Melik-i gâlibin, Ali bin Ebî Tâlib’e hediyesidir.**”

Hazreti Ali buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: “**Yâ Ebâ Bekr! Sen bana gören göz ve işitir kulak gibisin.**”

Hazreti Ebû Bekr buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: “**Kıyâmet günü, Ali, Cennet hayvanlarından birine binmiş olarak gelir. Cenâb-ı Hak buyurur ki, Yâ Muhammed “aleyhisselâm”! Senin baban İbrâhîm Halîl, ne güzel babadır. Senin kardeşin Ali bin Ebî Tâlib ne güzel kardeşidir.**”

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

Hazreti Ali buyurdu ki, ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki; “**Kı-yâmet günü, Cennet meleklerinin reîsi olan Rıdvân adındaki melek, Cennet’e girer. Cennet’in anahtârlarını getirir. Bana verir. Sonra Cebrâîl aleyhisselâm gelip, yâ Muham-med! Cennet’in ve Cehen-**

nem’in anahtârlarını Ebû Bekr-i Sıddîk’a ver. Ebû Bekr, istediğini Cennet’e, dilediğini Cehennem’e göndersin der.”

Hazreti Ebû Bekr buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki; “**Ali bin Ebî Tâlib, kıyâmet günü benim yanımdadır. Havz ve kevser yanında**

ALİ BİN EBÎ TÂLİB

benimledir. Sırat üzerinde benimledir. Cennet'te benimledir. Allahü teâlâyı görürken benimledir."

Hazreti Ali buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Eğer Ebû Bekr'in îmânını, bütün mü'minlerin îmânı ile tartsalar, Ebû Bekr'in îmânı ağır gelir."**

Hazreti Ebû Bekr buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Ben ilmin şehriyim. Ali bunun kapısıdır."**

Hazreti Ali buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Ben sâdıklığın şehriyim. Ebû Bekr, bunun kapısıdır."**

Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **"Kıyâmet günü Ali bin Ebî Tâlib, bir güzel ata bindirilir. Görenler, acabâ**

bu hangi Peygamberdir, der. Allahü teâlâ, bu, Ali bin Ebî Tâlib'dir, buyurur."

Hazreti Ali buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Ben ve Ebû Bekr, bir toprakta-nız. Tekrar bir olacağız."**

Hazreti Ebû Bekr buyurdu: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Allahü teâlâ buyurur ki: Ey Cennet, senin dört köşeni, dört kimse ile bezerim. Biri, Peygamberlerin üstünü Muhammed (aley-hisselâm)dır. Biri, Allah-dan korkanların üstünü Ali'dir. Biri, Fâtıma-tüz-zehrâdır, kadınların üstünüdür. Dördüncü köşesindeki de, temizlerin üstünü Hasen ile Hüseyin'dir."**

Hazreti Ali buyurdu: Ben bir kimse önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Sekiz Cennet'ten şöyle ses gelir. Ey Ebû Bekr! Sevdiklerin**

ALİ BİN EBİ TÂLİB

ile birlikte gel! Hepiniz Cennet'e giriniz!"

Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk buyurdu ki: Ben bir kimsenin önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Ben bir ağaca benzerim! Fâtıma, bunun gövdesidir. Ali budağıdır. Hasen ve Hüseyin, meyvâsıdır."**

Hazreti Ali buyurdu: Ben bir kimse önünce gitmem ki, Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Allahü teâlâ Ebû Bekr'in bütün kusûrlarını af etsin. Çünkü O, kızı Âişe'yi bana verdi. Hicretde bana yardımcı oldu. Bilâl-i Habeşî'yi benim için alıp âzâd etti."**

O iki server bu münâzaraya devam ederlerken, Resûlullah Efendimiz, hücre-i şerîflerinden [evlerinden] seslenip, buyurdular ki: **"Ey kardeşlerim, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyül mürtedâ! Artık içeri girin. Cebrâîl aleyhisselâm gelmiştir ve haber verir ki,**

yedi kat göklerin ve yedi kat yerlerin ehli size nazar etmekte toplanmışlardır. Eğer siz kıyâmete kadar birbirinizi medh etseniz, Allahü teâlâ yanındaki kıymetinizi anlatamazsınız." İkisi birbirine sarılıp, birlikte Resûlullah'ın huzuruna girdiler. Resûlullah bunlara teveccüh edip, buyurdular ki, **"Allahü teâlâ ikinize de yüzbinlerle rahmet etsin. İkinizi sevenlere de yüzbinlerle rahmet etsin. Ve düşmanlarınıza da, yüzbinlerle la'net olsun!"** Hazreti Ebû Bekr dedi ki, **"Yâ Resûlallah! Ben Alî'nin düşmanına şefâ'at etmem."** Hazreti Ali dedi ki, **"Yâ Resûlallah! Ben Ebû Bekr'in düşmanına şefâ'at etmem. Başını kılınc ile bedeninden ayırırım."** Hazreti Ebû Bekr dedi ki, **"Ben senin düşmanlarına kevser havzından su vermem."** Hazreti Ali de dedi: **"Ben senin düşmanlarını sırat üzerinden geçirmem."**

NÜKTE: Eğer melekler; **“Yâ Rabbî! Yeryüzünde fesat çıkaracak ve kan dökecek olan insanları niçin yaratıyorsun”** [Bekara sûresi 30] demeseler idi, Âdem aleyhisselâmın ilmi meydana çıkmaz idi. Eğer Nemrûd ateş yakmasa idi, İbrâhîm Halîl aleyhisselâm hazretlerinin şerefi meydana çıkmaz idi. Eğer Ebû Cehl’in câhillik inadı ve inkârı olmasa idi, Muhammed Mustafâ Efendimizin Menkıbe-ı şerîfleri ayân olmazdı [açığa çıkmazdı]. Eğer şeytânın vesvesesi olmasa idi, Aliyyül mürtedâ hazretlerinin merdliği âşikâre olmazdı. Eğer râfizîler olmasa idi, Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Alî’nin “radiyallahü teâlâ anhüm” hazretlerinin fazîletleri ayân olmazdı [açığa çıkmazdı].

Buyurulmuştur ki, Müceddîdiyye yolunun büyüklüğünün silsilesinin nisbet-i küllîleri Ebû Bekr-i Sıddîk’a ulaşır. Nisbet-i

cüz’iyyeleri Aliyyül mürtedâ’ya varır. Bu münâsebetle, bu bâbda, onların ahvâlinden, bir miktar zikrolunur. Menakıb kitabının yazarı Eyyüb bin Sıddık der ki: Ma’lûm olsun ki, adı geçen meşhur dedem, Seyyid Muhammed, “Bâbâ” denilmekle meşhur olmuştur. Onlar Hazreti Molla İlyâs’dan kemâle erişip, onlardan me’zûn olmuştur. Onlar Hazreti Dervîş Ahî Hüsrev Şâhîden, onlar Mevlânâ Sun’ullah Güze Kenânîden, onlar Mevlânâ Alâ’üddîn-i Mektebdâr-dan, onlar Mevlânâ Sa’deddîn-i Kaşgârîden, onlar Mevlânâ Nizâmüddîn-i Hamûşdan, onlar Hâce Alâ’üddîn-i Attârdan, onlar Hâce Behâeddîn-i Nakşibendiden, onlar Emîr Gilâlden, onlar Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsîden, onlar Hâce Ali Râmîtenîden, onlar Hâce Muhammed İncirfagnevîden, onlar Hâce Ârif-i Ri-

ALİ BİN EBİ TÂLİB

vegerîden, onlar Hâce Abdülhâlık Goncdüvânîden, onlar Hâce Yûsûf-i Hemâdânîden, onlar Hâce Ebû Ali Farmedîden, onlar Şeyh Ebûl Kâsım Gûrgânîden, onlar Şeyh Ebûl Hasen Harkânîden, onlar Sulâtân-ül-ârifîn Bâyezîd-i Bis-tâmîden, onlar Ca'fer-i Sâdık'tan, onlar Kâsım bin Muhammed bin Ebû Bekr-i Sıddîk'tan, onlar Hazreti Selmân-ı Fârisîden ve onlar Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinden ve onlar, risâlet penâhî Efendimizden me'zûn olmuş, kemâle erişmişlerdir. Şeyh Ebûl Kâsım bir nisbet ile de Şeyh Ebû Osmân Magribîden ve onlar Ebû Ali Kâtibden ve onlar Ebû Ali Rodbârîden ve onlar Cüneyd-i Bağdâdîden ve onlar Sırrı Sekâtîden ve onlar Ma'rûf-i Kerhîden ve onlar Dâvûd-i Tâiden ve onlar Habîb-i Acemîden ve onlar Hasen-i Basrîden ve onlar Hazreti Aliyyül mürtedâdan, onlar Hazreti risâlet penâhdan

kemâle gelmişlerdir. Ca'fer-i Sâdık hazretlerinin bir nisbeti de yüksek dedeleri Hazreti Muhammed Bâkırdan, o da kendi babaları Hazreti Ali Zeynel'âbidînden, onlar kendi babaları Hazreti Hüseyinden, onlar kendi babaları emîr-ül mü'minîn Hazreti Aliden gelmekdedir. Meşâyih'in yolundan olan "kaddesallahü ervâhehümül'azîz" ehl-i beytin silsilesi, şeref ve izzetleri sebebi ile **"Silsile-i zeheb"** diye adlandırılmışdır.

Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerine varan silsileye **"Sıddîkıyye"** denilmiştir. Üveysîler, o tâifelerdir ki, onlar zâhirde bir pîr-i mürşid-i kâmile hizmet eylemeyip, âlem-i ma'nâda bir azîzin rûhâniyetinden terbiye olurlar. Veyâ Hazreti Hızır aleyhisselâmdan terbiye olup, feyz alırlar. Müceddidiyyenin manâsı odur ki, Allahü teâlâdan başka olan şeylerin izlerini, te'sîrlerini gönül levha-

sından kazıyıp, Allahü te-âlâyı gönlüne nakş etmek- tir. Bu anlatılan açıklama, Ebû Bekr-i Sıddîk hazretle- rinin Menkıbe-ı şerîfleri anlatılırken adı geçen **“Güzîde”** risâlesinin sâhi- bi, Seyyid Mahmûd-el Mulakkab bil azîz “kuddise sirruh” hazretlerinin risâ- le-i şerîflerinden nakl olun- muştur ki, müceddidiyye yolunu açıklamaktadır.

“Bâbâ” hazretleri ki, dünyadan ayrıldılar, kendi oğulları seyyid Ahmed’e izin verip, irşâd makâmına ta’yîn buyurdular. Seyyid Ahmed dünyadan göç et- tiler. Kendi azîz birâderleri, seyyid Mahmûd hazretle- rine ki, “Azîz” İsm-i şerîfi ile meşhur olmuştur, izin verip, irşâd makâmına ta’yîn buyurdular. İsmâ’îl ismli bir küçük oğulları kalmış olup, Mahmûd hazretlerine vasiyet bu- yurmuşlar ki, İsmâ’îli ter- biyye eyle. Nasıl ki, biz sa- na ısmarladık, sen de ona ısmarla. Seyyid Mahmûd

hazretlerinin iki mahdûm-ı mükeremleri sinn-i bülûg- dan geçip, kendilerinin ya- şı altmışüçten geçmiş ol- makla ölümü arzû eder ol- dular. Ba’zı tâlibler dediler ki, Sultânım siz ölümü ar- zûlayıp, durursunuz. Siz- den sonra kimi ta’yîn bu- yurdunuz. Buyurdular ki, pîrimizin vasiyeti ile amel ederiz. Dediler, yâ mah- dûm-ı mükereminiz, Sey- yid Mustafâ hakkında ne buyurursunuz. Kara Mus- tafâ cezb-ı kulûbda, Sultân Veleddir. Vasiyete ihtiyâcı yoktur. İhvân-ı ehl-i basîre- te ma’lûm oldu. Yerine ki- min geçeceğinden bahs etmek kalb dağınıklığıdır.

Yâ Rabbî! Bize hakkı hak olarak gösterip, ona uymak; bâtılı bâtıl olarak gösterip, ondan kaçınmak nasîb eyle. Müslüman ola- rak ölmemizi, sâlih kimse- ler zümresine katılmamızı nasîb eyle. Zâlimlerin şer- rini üstümüzden gider. Mü’minlerin dualarına or- tak eyle. Âmin.

FİHRİST

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN7

BEŞİNCİ BAB

Ebû Bekr, Ömer ve Osmân “radiyallahü anhüm”

Menkıbeleri9

ALİ BİN EBÎ TÂLİP19

ALTINCI BAB

Ali ibni Ebî Tâlib’ “radiyallahü anh” Menkıbeleri ...31

YEDİNCİ BAB

Ebû Bekr, Ömer, Osmân ve Ali’nin “radiyallahü anhüm”

Menkıbeleri207

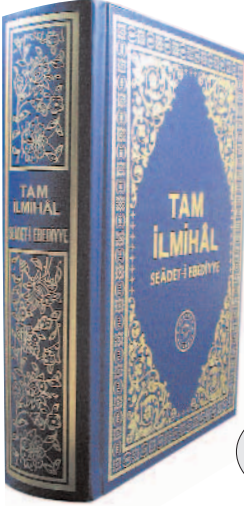
SEKİZİNCİ BAB

Ebû Bekr-i Sıddîk ile Ali bin Ebî Tâlib’in

“radiyallahü anhüm” Münâzarası342

HAKİKAT KİTÂBEVİ TAKDİM EDER

ONUÇ KIYMETLİ ESER

Toplam (5504) sayfalık
bu kıymetli eserler,
göz nûru dökülerek
uzun yılların çalışma
neticesi hâzırlanmış,
İSLÂM dînini aslına
uygun anlatan en
kıymetli eserlerdir.

- Büyük boy, lüks cildli, 1248 sayfalık
bu kıymetli eserde, doğumdan
ölüme kadar, hayâtınızda lâzım
olacak bütün dînî bilgileri ASLINA
uygun olarak bulacaksınız.
- İyi bir müslimân olmak için, sevmek
ve sevilmek için, huzûrlu olmak
için, okunacak tek eser...

HAKİKAT KİTÂBEVİ

Darüşşefeka Cad. 57/A P.K.: 35

34262 Fatih-İSTANBUL

Tel: 0.212.523 45 56-532 58 43

www.hakikatkitabevi.com

e-mail: bilgi@hakikatkitabevi.com

